

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ အရင်းအမြစ်များ

Sources of International Law

David Kennedy

HRERP အစီအစဉ်ဖြင့်

သစ်မင်းအိမ်နှင့် နန်းမေစံတို့က မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုသည်

Available @ <https://kantkawtaw-library.org/available-ebooks>

၂၀၂၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ

မာတိကာ

၁။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း အယူအဆများ	၁
၂။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးငြင်းခုံချက်	၃၂
(က) တစ်နိုင်ငံတည်း ကြေညာချက်များဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်	၇၀
(ခ) သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း (<i>Rebus sic Stantibus</i>) ကိစ္စရပ်	၈၈
(ဂ) ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်	၁၀၉
၃။ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်အကြောင်း သုံးသပ်ချက်များ	၁၃၅

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်းအမြစ်များ

David Kennedy*

၁။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း အယူအဆများ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေသည် ၎င်းဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကြောင်းရင်း အရင်းအမြစ်များအား အထူးပင် အလေးထားပါသည်။ အဓိက သက်ဆိုင်သူများအား ချည်နှောင်ထားသည့် သဘောတူစာချုပ်များ၊ ဓလေ့ထုံးထမ်းများ သို့မဟုတ် ဥပဒေ၏ အခြေခံသဘောတရားများအောက်ရှိ အခြေအနေများအကြောင်းသာမက သာဓကတစ်ရပ်အတွက် အသုံးပြုမည့် အယူအဆပုံစံမျိုးမျိုးအကြား ထက်အောက်ဝါစဉ်တို့အကြောင်း သုတေသန အများအပြားအား ပညာရှင်များက ရေးသားလျှက်ရှိကြသည်။^၁ မည်သည့်အရာက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ

* ဘားဗတ်ဥပဒေကျောင်း၏ ဥပဒေလက်ထောက်ပါမောက္ခ ဖြစ်သည်။ Clare Dalton၊ Josh Floum၊ Kim Goslant၊ Reinhard Hermes၊ Duncan Kennedy နှင့် Dan Tarullo တို့အား ၎င်းတို့၏ သုတေသနဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ အကူအညီများ၊ ဖတ်ရှုလေ့လာချက်များနှင့် အကြံပြုချက်များအတွက် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ဤဆောင်းပါးသည် *အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများ (International Legal Structures)* ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် Nomos Verlag က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည့် *အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများ (International Legal Structures)* ခေါင်းစဉ်ရှိ အများဆိုင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအယူအဆအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လေ့လာချက်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။

^၁ စံချိန်မှီ ပြည့်ပြည့်စုံစုံရေးသားထားသောကျမ်းများနှင့် အမှုတွဲစာအုပ်များ အများစုတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်းအမြစ်များကို အထူးပြုထားသည့် အပိုင်းတစ်ပိုင်း ထည့်သွင်းထားသည်။ J. Brierly, *The Law of Nations* (၅th ed. ၁၉၅၅); I. Brownlie, *Principles of Public International Law* (၃rd ed. ၁၉၇၉); L. Oppenheim, *International Law* (၈th ed. H. Lauterpacht ၁၉၅၅); I. M. Whiteman, *Digest of International Law* (၁၉၆၃) တို့ကို ကြည့်ပါ။

ယေဘုယျအားဖြင့် အရင်းအမြစ်များကို အလေးထားသည့် အချက်အလက်များအတွက် Waldock, *General Course on Public International Law*, ၁၀၆ *Recueil Des Cours*, ၁, ၃၉-၁၀၃ (၁၉၆၂) (အလေ့အကျင့် လုပ်ဆောင်မှုအပေါ် အသားပေးထားသည့် ဂန္ထဝင်မြောက် ဗြိတိသျှချဉ်းကပ်နည်းနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးဥပဒေစနစ်); McDougal & Reisman, *The Prescribing Function in World Constitutive Process: How International Law is Made*, ၆ *Yale Stud. In World Pub. Order* ၂၄၉ (၁၉၈၀) (လူမှုဗေဒချဉ်းကပ်နည်း); A. Verdross, *Die Quellen Des Univeresellen Völkerrechts* (၁၉၇၃) (သဘာဝနိယာမအတိုင်း ချဉ်းကပ်နည်း); G. Tunkin, *Soviet Theory of Sources of International Law*, in *Völkerrecht und Rechtsphilosophie: Internationale Festschrift Für Stefan Verosta* ၆၇ (၁၉၈၀) (အလွန်အမင်း ဓိဋ္ဌဓမ္မဝါဒကျသည့် ဆိုဗီယက်ချဉ်းကပ်နည်း အနှစ်ချုပ်); Virally, *The Sources of International Law*, in *Manual of Public International Law* ၁၁၆ (M. Sørensen ed. ၁၉၆၈) (ဂန္ထဝင်ကျမ်းအနှစ်ချုပ်); Baxter, *Treaties and Custom*, ၁၂၉ *Recueil des Cours* ၄၄ (၁၉၇၀) (သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာမှုအပေါ် အပြန်အလှန် လွှမ်းမိုးမှုအကြောင်း ဆွေးနွေးချက်); de Visscher, *Cours general du droit international public*, ၁၃၆ *Recueil des Cours* ၉ (၁၉၇၂) တို့ကို ကြည့်ပါ။ သဘောတူစာချုပ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များအတွက် T. Elias, *The Modern Law of Treaties* (၁၉၇၄) (သဘောတူစာချုပ်များဥပဒေဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်းအပေါ် အခြေခံထားသည်); A. McNair, *The Law of Treaties* (၁၉၆၁) (အလေ့အကျင့်ကို အသားပေးဖော်ပြထားသည့် လက်ကိုင်စာအုပ်ဖြစ်ပြီး ဗြိတိသျှအလေ့အကျင့်ကို

ဥပဒေ အရင်းအမြစ်ဖြစ်ပြီး မည်သည့်အရာက အရင်းအမြစ် မဖြစ်ကြောင်း ယူဆချက်နှင့် ရှင်းလင်းချက်မှတ်စု များသည် အမှန်အားဖြင့် ကောင်းစွာ ဖွံ့ဖြိုးနေပြီ ဖြစ်သည့်အတွက် နောက်ထပ် ရှင်းလင်းချက်များ မလိုအပ်ကြောင်း ထင်ရသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ၏ အပိုဒ် (၃၈) တွင် ထည့်သွင်းထားသည့် စံနမူနာပြု အရင်းအမြစ် (၄) ခုအပေါ် ဗဟိုပြု ဆွေးနွေးထားလေ့ ရှိကြသည်။^၂ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးက တရားစီရင် ရာတွင် အပိုဒ် (၃၈) အား ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပြီး အမှုတစ်ခုအား ဖြေရှင်းရန်အတွက် လိုအပ်သည့် ဥပဒေကို ရှာဖွေဆန်းစစ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် အရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးကို တစ်ခုချင်းစီ ရေတွက်ပါသည်။^၃ ယေဘုယျအားဖြင့်

အထူးဖော်ပြထားသည်။ တရားဝင်ခိုင်မာမှု အကြောင်းကို ယေဘုယျစဉ်းစားခြင်းထက် သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်းကဲ့သို့ အထူးပြု ယူဆချက်များအကြောင်း အခြေခံမှုများကို ဦးတည် ရှင်းလင်းထားခြင်း ဖြစ်သည်); P. Reuter, Introduction Au Droit des Traités (၁၉၇၂); B. Simma, Das Reziprozitätselement im Zustandekommen völkerrechtlicher Verträge (၁၉၇၂); I. Sinclair, The Vienna Convention on the Law of Treaties (၁၉၇၃) တို့ကို ကြည့်ပါ။

ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ အချက်အလက်များအတွက် Akehurst, *Custom as a Source of International Law*, ၄၇ Brit. Y.B. Int'l L. ၁ (၁၉၇၄-၁၉၇၅) (ခေတ်ပြိုင်အယူအဆအကြောင်း စစ်တမ်းကောင်းတစ်ခု); A. D'Amato. The Concept of Custom in International Law (၁၉၇၁) (ပြီးပြည့်စုံ၍ ဘက်မျှသည့် စမ်းသပ်ချက်); Guggenheim, *Les deus éléments de la coutume en droit international*, in I La Technique et les Principes du Droit Public, études en l'honneur de Georges Scelle ၂၇၅ (၁၉၅၀); H. Günther, Zur Entstehung von Völkergewohnheitsrecht (၁၉၇၀) (ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေအတွက် အခြေခံအဖြစ် အပြီးသတ်တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း အချက်အပေါ် အလေးအနက်ထားခြင်း (emphasizes estoppel) သို့မဟုတ် Vergrauensgrundsatz) တို့ကို ကြည့်ပါ။

ယေဘုယျအခြေခံသဘောတရားများဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအတွက် Tunkin, "General Principles of Law" in *International Law*, in Internationale Festschrift für Alfred Verdross ၅၂၃ (၁၉၇၁); Verdross, *Les principes généraux de droit dans le système du droit international public*, in Recueil d'études de droit international en hommage á Paul Guggenheim ၅၂၁ (၁၉၆၈) တို့ကို ကြည့်ပါ။

နောက်ထပ်အရင်းအမြစ်များအတွက် C. De Visscher, De l'équité dans le règlement arbitral ou judiciaire des litiges de droit international public (၁၉၇၂); Falk, *On the Auasi-Legislative Competence of the General Assembly*, ၆၀ Am. J. Int'l L. ၇၈၂ (၁၉၆၆); R. Higgins, The Development of International Law Through the Political Organs of the United Nations (၁၉၆၃); Skubiszewski, *A New Source of the Law of Nations: Resolutions of International Organizations*, in Recueil d'études de droit international en hommage á Paul Guggenheim ၅၀၈ (၁၉၆၈); E. Suy, *Les Actes Juridiques Unilatéraux en Droit International Public* (၁၉၆၂) တို့ကို ကြည့်ပါ။

^၂ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်အများစုက ဤအချက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မှီခိုသည်။ I. Rorwnlie, *supra* note ၁, at ၃ *passim*; Nguyen Quoc-Dinh, P. Dailler & A. Pellet, *Droit International Public* ၁၀၅, ၁၀၈ (၂d ed. ၁၉၈၀); E. Menzel & K. Ipesen, *Völkerrecht* ၇၅ (၂d ed. ၁၉၇၉); A. Verdross, *supra* note ၁, at ၃၈ *passim* တို့ကို ကြည့်ပါ။ ဤမှီခိုချက်အား ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ လေ့လာဆန်းစစ်မှုအတွက် McDougal & Reisman, *supra* note ၁, at ၂၅၉-၆၀ (အပိုဒ် ၃၈ အား .... အဓိကထား ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် ပြုရန်အတွက် သုံးသပ်သူများအကြား အစဉ်အလာ တင်ပြချက်တစ်ခု အတော်ကလေး ဖြစ်လာသည်) ကို ကြည့်ပါ။

^၃ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးပဋိညာဉ် အပိုဒ် (၃၈) - နိုင်ငံတကာတရားစီရင်ရေး အမြဲတမ်းတရားရုံး (Permanent Court of International Justice) ၏ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့်အတိုင်း အပိုဒ် (၃၈) အား ထပ်မံ ပြဋ္ဌာန်းပါသည်။

၎င်းပုဒ်မအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များ စာရင်းစုတွင် လွယ်လင့်တကူရရှိနိုင်ပြီး ဤနယ်ပယ်ရှိ ဆွေးနွေးချက်အများစုအား စတင်သည့် အချက် ဖြစ်နေပါသည်။ အပိုဒ် (၃၈) တွင် အောက်ပါအတိုင်း ပါရှိသည်-

- ၁. တရားရုံးသို့ တင်သွင်းလာသည့် အဆိုပါအငြင်းပွားမှုများအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် အညီ ဆုံးဖြတ်ရမည့် လုပ်ငန်းသည် တရားရုံး၏ လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး အောက်ပါတို့ကို အသုံးပြုရမည်-
  - (က) အငြင်းပွားနေကြသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက အကြောင်းအရာအားလုံးအတွက် ခြုံငုံ၍ သော်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းအရာသီးသန့်အတွက်သော်လည်းကောင်း အသေအချာ လက်ခံထားကြသည့် စည်းမျဉ်းများ ရေးဆွဲထားသည့် အပြည်အပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်များ၊
  - (ခ) ဥပဒေကဲ့သို့ လက်ခံကျင့်သုံးသည့် ယေဘုယျအလေ့အထ ဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊
  - (ဃ) တိုးတက်သော နိုင်ငံများက အသိအမှတ်ပြုလက်ခံထားသည့် ယေဘုယျ ဥပဒေ အခြေခံ သဘောတရားများ၊
  - (င) အပိုဒ် (၅၉) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို မူတည်ပြီး ဥပဒေစည်းမျဉ်းများကို သတ်မှတ် နိုင်ရေးအတွက် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေသည့် အခြားနည်းလမ်းများအဖြစ် နိုင်ငံမျိုးစုံရှိ အတော်ဆုံး ပညာရပ် စာပေပညာရှင် အများစု၏ သင်ကြားပို့ချက်ချက်များနှင့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊
- ၂. အဖွဲ့ဝင်များက ယင်းနှင့် ပူးတွဲလျက် သဘောတူပါက အမှုတစ်ခုအား မှန်ကန်ကောင်းမွန်စွာ (*ex aequo et bono*) ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် ဤပြဋ္ဌာန်းချက်က တရားရုံး၏ အခွင့်အာဏာကို လွှမ်းမိုးခြင်း မရှိစေရ။

အယူအဆအရင်းအမြစ်များအား ခေတ်ပြိုင်လေ့လာဆန်းစစ်ချက်များသည် အပိုဒ် (၃၈) တွင် ဖော်ပြ ထားသည့် အရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီအား စိတ်ကူးယဉ် အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြင့် အများစုက စတင်လေ့ရှိသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းအားဖြင့် အဆိုပါ ကဏ္ဍအမျိုးအစားများ၏ နယ်ပယ်အကျယ်အဝန်းများကို ဖွံ့ဖြိုးစေသည်။^၆

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး ပြဋ္ဌာန်းချက်က ပိုမိုအားကောင်းသည့် ရည်ရွယ်ချက်ကို အကြံပြုထားသည်။ ၎င်းမှာ ဖော်ထုတ်ထားသည့် အရင်းအမြစ်များသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ယေဘုယျအရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ကြပြီး “တရားရုံး” ၏ နောက်တွင် “၎င်း၏ လုပ်ငန်းမှာ ဆုံးဖြတ်ရန်ဖြစ်သည်” ဟူသည့် စကားရပ်ကို ထည့်သွင်းခြင်းဖြင့် ပိုမို အားကောင်း ခိုင်မာစေသည်။ Nguyen Quoc-Dinh, P. Dailler & A. Pellet, *supra* note ၂, at ၁၀၈-၀၉; A. Verdross, *supra* note ၁, at ၉၈ ကို ကြည့်ပါ။

^၆ သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေအား အသုံးပြုရာတွင် သဘောတူစာချုပ်များအား အနက်ဖွင့်ဆိုသည့် စိတ်ကူးစိတ်သန်း အလိုက်သာလျှင် ကွာခြားသည်။ အကောင်းဆုံး အနက်ဖွင့်ဆိုမှုမှာ Kelsen ၏ အနက်ဖွင့်ဆိုချက်ဖြစ်သည်။ “ယေဘုယျ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအောက်တွင် နိုင်ငံ နှစ်ခု သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပိုသည့် နိုင်ငံများက သာမန်အားဖြင့် ချုပ်ဆိုထားသည့် သဘောတူညီချက်မှာ သဘောတူစာချုပ်ဖြစ်သည်” ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ H. Kelsen, *Principles of International Law* ၄၅၄ (၂nd rev. ed. R. Tucker ၁၉၆၆); J. Starke, *An Introduction to International Law* ၄၅၇ (၈th ed. ၁၉၇၇) ကို ကြည့်ပါ။

[ဗီယင်နာ] ကွန်ဗင်းရှင်း၏ အပိုဒ် (၂) တွင် ချမှတ်ထားသည့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် အညီ သဘောတူစာချုပ်အား အနက်ဖွင့်ဆိုရသော် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ စီမံမှုဖြင့် နိုင်ငံနှစ်ခု သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပိုသော နိုင်ငံများက ၎င်းတို့အကြား ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်သည့် သို့မဟုတ် တည်ဆောက်ရန် ရှာဖွေသည့် သဘောတူညီချက်အဖြစ် အနက်ဖွင့်ဆိုပါသည်။ နိုင်ငံများအကြား သဘောတူညီချက်က ခိုင်မာသည့် အထောက်အထား ဖြစ်နေသမျှ ကတိအာမခံချက်များအပါအဝင် နိုင်ငံများအကြားရှိ မည်သည့် စာချုပ်စာတမ်း သို့မဟုတ် စာရွက်စာတမ်း သို့မဟုတ် နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုဆက်ဆံချက်များမဆို သဘောတူစာချုပ်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ၎င်း၏ စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်း အခြေအနေ သို့မဟုတ် ချုပ်ဆိုသည့် ပုံစံမရွေးအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

Id. At ၄၅၄ (သဘောတူစာချုပ်များအား ၎င်းတို့အား ဖန်တီးထားသည့် ပုံစံဖြင့် အမျိုးအစားခွဲခြားသည့် စနစ်တစ်ခုနှင့်အတူ ပေါင်းစပ်ထားသည် *Id.* At ၄၅၈) Nguyen Quoc-Dinh, P. Dailler & A. Pellet, *supra* note ၂, at ၁၁၁ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

Le traité désigne tout accord conclu entre deux ou plusieurs sujets du droit international, destiné à produire des effets de droit et régi par le droit international.

ပို၍ ပြည့်စုံကောင်းမွန်သည့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် ရှိပါသေးသည်။

Unter einem [völkerrechtlichen] Vertrag verstehen wir eine ausdrückliche oder durch konkludente Handlungen zustandegekommene, vom VR [Völkerrecht] bestimmte Willenseinigung zwischen zwei oder mehreren Staaten oder anderen Völkerrechtssubjekten, in denen sich diese zu bestimmten einseitigen oder korrespondierenden, Gleichen oder verschiedenen, einmaligen oder wiederholten Leistungen, Unterlassungen oder Duldungen verpflichten.

A. Verdross & B. Simma, *Universelles Völkerrecht* ၂၇၀ (၁၉၇၆). ဤသာမန်ချဉ်းကပ်နည်းရှိ စိတ်ဝင်စားဖွယ် “အစီအစဉ်ရေးဆွဲပြုခြင်း” အတွက် I. V. Mönch, *Völkerrecht in Programmierter Form* ၅၃-၈၂ (၁၉၈၂) ကို ကြည့်ပါ။ ဤယေဘုယျအဓိပ္ပာယ်များသည် ယေဘုယျကန့်သတ်ချက်များနှင့် ချိတ်ဆက်နေလေ့ရှိပါသည်။ ယေဘုယျ ကန့်သတ်ချက်များ ဆိုသည်မှာ သဘောတူစာချုပ်များအား ချုပ်ဆိုသည့်ပုံစံဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော လက်ခံနိုင်ဖွယ် စာချုပ်များကို အမျိုးအစား ခွဲခြားထားသည့် ပုံစံဖြင့် ရှိပါသည်။ ဥပမာ I. V. Mönch, *Völkerrecht in Programmierter Form* ၅၃-၈၂ (၁၉၈၂) ကို ကြည့်ပါ။ နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သော ပုဂ္ဂလိက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ သို့မဟုတ် သဘောတူချက်များနှင့် မတူသည်မှာ သဘောတူစာချုပ်များသည် အကန့်အသတ် ရှိပါသည်။ Mönch, *Non-Binding Agreements*, ၂၉ *Zeitschrift Für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht* [ZaöRV] 1 (၁၉၆၉); Dehaussy, *Le problème de la classification des traités et le projet de convention établi par la Commission du Droit international des Nations Unies*, in *Recueil d'études de droit international en hommage à Paul Guggenheim* ၃၀၅ (၁၉၆၈) (သဘောတူစာချုပ်များ အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း ဖော်ပြချက်) ကို ကြည့်ပါ။ ဓလေ့ထုံးတမ်းအား အလားတူပင် အနက်ဖွင့်ဆိုထားပြီး ယေဘုယျ အဆင့်တွင် ကန့်သတ်ထားသည်။ ဥပမာအတွက် Hudson, *Article ၂၄ of the Statute of the International Law Commission*, U.N.Doc A/CN.၄/၁၆, *reprinted in* [၁၉၅၀] ၂ *Y.B. Int'l L. Comm'n* ၂၄, ၂၆, U.N. Doc A/CN.၄/SER.A/၁၉၅၀/Add.၁:

“ကျင့်သုံးပုံတစ်ခုအား မဖြစ်မနေလိုက်နာရမည့် အချက်တစ်ခုအဖြစ် နိုင်ငံများအကြား အများအားဖြင့် သိမြင် လက်ခံခြင်း” Briery [The Law of Nations (၄th ed. ၁၉၄၉)] (p. ၆၂) နှင့်အတူ ရှာဖွေရာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ

ဥပမာအားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေသည် “သဘောတူစာချုပ်” ခေါင်းစဉ်အောက်ရှိ စကားလုံး ပုံစံအချို့အား ထည့်သွင်းရန်အတွက် သီအိုရီပိုင်းဆိုင်ရာ မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်များကို စဉ်းစားသည်။ ထို့ကြောင့် သဘောတူစာချုပ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးသည့် လူများက အဆိုပါ ပြဿနာများအား “စွမ်းဆောင်ရည်”^၅၊

ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေ၏ အခြေခံသဘောတရားတစ်ခု သို့မဟုတ် စည်းမျဉ်းတစ်ခု ထွက်ပေါ်လာခြင်းက အောက်ဖော်ပြပါ အစိတ်အပိုင်းများတည်ရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း ထင်ရပေလိမ့်မည်-

- (က) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဆက်ဆံရေးနယ်ပယ်အတွင်း ကျရောက်လျက်ရှိသည့် အခြေအနေတစ်ခုနှင့် ချိတ်ဆက်လျက် နိုင်ငံအများက ကျင့်သုံးသည့် သဘောတူချက်အလေ့အကျင့်၊
- (ခ) ကြာမြင့်သည့် အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုအတွင်း ဆက်လက်ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် အလေ့အကျင့် သို့မဟုတ် အကြိမ်ကြိမ်ထပ်ခါ အသုံးပြုနေသည့် အလေ့အကျင့်၊
- (ဂ) ကျင့်သုံးပုံအား ခေတ်စားလျက်ရှိသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီကြောင်း သို့မဟုတ် အဆိုပါ ဥပဒေက လိုအပ်ကြောင်း ယူဆခြင်းနှင့်
- (ဃ) အခြားသော နိုင်ငံများက ကျင့်သုံးရန် ယေဘုယျအားဖြင့် သဘောတူညီမှု။ ဤအစိတ်အပိုင်း တစ်ခုချင်းစီအား အချက်အလက်တစ်ခုအဖြစ် ဖြစ်ပေါ်စေရန် အရည်အချင်းပြည့်ဝသည့် နိုင်ငံတကာ အာဏာပိုင် အဖွဲ့က သတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

Id.

“အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ဤအပြုအမူများက မဖြစ်မနေလိုက်နာရမည် သို့မဟုတ်အခွင့်အရေးဖြစ်သည် ဟူသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနှင့် အမြဲမပြတ် ပြုလုပ်သည့် အချို့သော အလေ့အထက ကြီးထွား လာပါက နိုင်ငံတကာဥပဒေပညာရှင်များသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းဟု ပြောဆိုလေ့ ရှိကြသည်။” L. Oppenheim, *supra* note ၁, at ၂၆. ခေတ်သစ် ပြည့်ပြည့်စုံစုံရေးသားထားသော ကျမ်းအများစုက ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် အနက်ဖွင့်ဆိုမှုများအစား အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ တရားရုံး (International Court of Justice) ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက် အပိုဒ် (၃၈) အား ရည်ညွှန်းကြလေ့ ရှိသည်။ “ဥပဒေကဲ့သို့ လက်ခံထားသည့် နိုင်ငံအများစုက ကျင့်သုံးမှု သက်သေအဖြစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်း” အား ရည်ညွှန်းသည်။ လိုအပ်သည့် “သက်သေအချက်အလက်” ပမာဏကဲ့သို့ ကိစ္စရပ်များအား ယေဘုယျထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်းဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအား ကန့်သတ်ထားပြန်သည်။ ဥပမာအတွက် I. Brownlie, *supra* note ၁, at ၄-၆ ကို ကြည့်ပါ။ “ကျင့်သုံးပုံ” အား အပြုအမူ သို့မဟုတ် နှုတ်အားဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်များအဖြစ် အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းကဲ့သို့ ဆက်စပ်အကြောင်းအရာများ ဆွေးနွေးချက်များအတွက် *infra* note ၇၂ ကို ကြည့်ပါ။ လိုအပ်သည့်ကျင့်သုံးပုံ အချိန်ကာလအတွက် *infra* note ၁၂ ကို ကြည့်ပါ။ ပါဝင်ပူးပေါင်းရမည့် နိုင်ငံအရေအတွက်ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးချက်အတွက် *infra* note ၁၂ ကို ကြည့်ပါ။ “ဥပဒေအရတာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် (*opinio juris*)” လိုအပ်ချက် အတွက် *infra* note ၄၁ ကို ကြည့်ပါ။ ဥပဒေအရတာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာ အမြင်လိုအပ်ချက်ဆွေးနွေးခြင်းအတွက် A. Verdross, *supra* note ၁ at ၁၀၄-၀၉ (ထောက်ခံခြင်း) အား Virally, *supra* note ၁, at ၁၃၄-၃၅ (ဆန့်ကျင်ခြင်း) နှင့် H. Günther, *supra* note ၁, at ၁၄၉ (ဆန့်ကျင်ခြင်း) တို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါ။

^၅ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံများအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်က ပြဿနာမရှိကြောင်း ထင်ရသော်ငြား (လက်မှတ်ရေးထိုးရန် အတွက် ဖိတ်ခေါ်ထားသည့် သဘောတူစာချုပ်များဥပဒေဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း မေလ ၂၃ ၁၉၆၉၊ U.N. Doc.A/CONF.၃၉/၂၇, art. ၆, reprinted in ၈ I.L.M. ၆၇၉ (၁၉၆၉), ၆၃ Am. J. Int'l L. ၈၇၅ (၁၉၆၉) [ဤနေရာမှစ၍ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်းဟု သုံးစွဲသွားမည်])၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဖက်ဒရယ် နိုင်ငံများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်အကြောင်း ဆွေးနွေးချက်က စွမ်းဆောင်ရည်အယူအဆ အခြေခံ ယူဆချက်များ၏ ယေဘုယျဖွဲ့စည်းမှုကို ဖော်ထုတ်ပါသည်။ ရှိနှင့်ပြီး စွမ်းဆောင်ရည်ကို မှတ်တမ်းပြုခြင်းနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်အတွက် သင့်လျော်သော သို့မဟုတ် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သော

ကန့်သတ်ချက်များ ဖန်တီးခြင်းပြုသည့် ရည်ရွယ်ချက်တို့အကြား အခြေခံကျသည့် အားပြိုင်မှုတစ်ခု ရှိနေသည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် မှီတည်နေသည့် “ရှိနှင့်ပြီး” စွမ်းဆောင်ရည် သို့မဟုတ် “ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သော စွမ်းဆောင်ရည်” အယူအဆများသည် ရှိနှင့်ပြီးသား အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်နိုင်စွမ်းအချို့ သို့မဟုတ် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည့် ပြင်ပ တန်ဖိုးများ၏ရည်ရွယ်ချက်အပေါ်တွင် မဟုတ်လျှင် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ခြင်းဆိုင်ရာ အနက်ဖွင့်ဆိုမှုများအပေါ်တွင် ထင်ဟပ်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုနိုင်စွမ်းအား “သွယ်ဝိုက်သက်ရောက်သည့် အခွင့်အာဏာ” ချဉ်းကပ်နည်းဟု ခေါ်ဆိုကြသည့် (A. Verdross & B. Simma, *supra* note ၄, at ၃၅၀) “ငင်းတို့၏ ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေအရ ခွင့်ပြုချက်များနှင့် ဆက်စပ်ခြင်း”မှ (Virally, *supra* note ၁, at ၁၈၃) ဖော်ထုတ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် “အကယ်၍ အားလုံး..... သဘောတူစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုနိုင်စွမ်းပါဝင်သည့် ၎င်း၏ အရည်အချင်းရှိသည်ကို ထောက်ပြထားသည့် သက်သေအချက်အလက်များမှ ဖော်ထုတ်နိုင်သည်” (Parry, *The Treaty Making Power of the United Nations*, ၂၆ Brit. R.B.Int'l L. ၁၁၀ (၁၉၄၉))။ သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်းအခွင့်အာဏာအား ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေများက အတိအကျအပ်နှင်းသည် ဟူသော အမြင်အတွက် H. Kelsen, *supra* note ၄, at ၃၃၀; J. Schneider, *Treaty Making Power of International Organizations* (၁၉၅၉) ကို ကြည့်ပါ။ L. Wildhaber, *Treaty-Making Power and Constitution* (၁၉၇၁) (ဖက်ဒရယ် နိုင်ငံများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် ဖော်ပြချက်) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများ၏ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ စွမ်းဆောင်ရည်သည် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအရ တိတိကျကျ သတ်မှတ်ခြင်းအပေါ် မူတည်ပါသည်။ ဥပမာ အတွက် Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (ဂျာမနီဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု၏ အခြေခံဥပဒေ) art. ၃၂ III; Bundesverfassung der Schweizerischen Eidgenossenschaft, art. ၈, ၉ (ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၏ ဖက်ဒရယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ) (အခြားအချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နယ်ပယ်များအပေါ်လှည့်ဖြားရန် အဆိုပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အကိုးအကား မပြုနိုင်သော်ငြား သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုနိုင်စွမ်း အကန့်အသတ် တည်ရှိခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။ ဖက်ဒရယ်စနစ်များရှိ အဖွဲ့ဝင် ယူနစ်များ၏ သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုနိုင်စွမ်း နှင့် သဘောတူစာချုပ်များ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်စွမ်းဆိုင်ရာ ပြီးပြည့်စုံသည့် စစ်တမ်းအတွက် L. Wildhaber, *supra*, at ၂၇၈-၃၄၃ ကို ကြည့်ပါ။ အထူးသဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူချက်များတွင် ပါဝင်ရန် အခွင့်အာဏာမရှိသည့် ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များ၏ အနေအထား Australia, *id.* At ၂၉၇-၃၀၂; USSR, *id.* At ၂၈၃-၈၄ အား ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များတွင် သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာတစ်တစ်ပိုင်း ရှိသည့် အနေအထား Canada *id.* At ၂၈၆-၈၉ နှင့် ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များတွင် သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုနိုင်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အခွင့်အာဏာရှိသည့် အနေအထား West Germany, *id.* at ၃၀၆-၇; Switzerland, *id.* At ၃၁၅-၁၉ တို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်သည်။

စီရင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိသည့် “လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ”^၆၊ အစိုးရအဖွဲ့ကိုယ်စား အာဏာကုန် လွှဲအပ်ခြင်း ခံရသူများ၏ “လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပြည့်အဝရှိမှု”^၇၊ လက်မှတ်ထိုးခြင်း သို့မဟုတ် အတည်ပြုလက်မှတ်ထိုးခြင်း၏ လိုအပ်ချက်

^၆ ဤယူဆချက်က နိုင်ငံ၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းများက သဘောတူစာချုပ်များတွင် တရားဝင် ပါဝင်ခွင့်ရနိုင်မည်ကို စဉ်းစားသည်။ ပြည်တွင်းဥပဒေအာဏာသည် ထိန်းချုပ်ခြင်းကို ပုံမှန်အားဖြင့်စဉ်းစားလေ့ရှိသော I. C. Rousseau, *Droit International Public* (၁၉၇၀); A. Verdross & B. Simma, *supra* note ၄, at ၃၅၂ အဆိုပါ ပြည်တွင်းဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များမှ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအကျိုးဆက်များကို ရုပ်သိမ်းခြင်းအား လက်တွေ့မဆန် အချည်းအနှီး ဖြေရှင်းရန်သာ ရေးသားချက်များက ကြိုးစားအားထုတ်ကြသည်။ အခြားနိုင်ငံများအပေါ်သို့ ပြည်တွင်းဥပဒေ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုအား သဘောတူစာချုပ်တွင် ပါဝင်ရန် ဆုံးဖြတ်သည့် နိုင်ငံ၏ စစ်မှန်ပြီး ရှိနှင့်ပြီးသား အခွင့်အာဏာဆိုင်ရာ အမြင်အပေါ်တွင်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံအခွင့်အာဏာအား ကျိုးကြောင်းလျော်ညီသည့် ကန့်သတ်ချက်များ ထားရှိခြင်းအပေါ်တွင်လည်းကောင်း မှီတည်နေကြောင်း ရှုမြင်သည်။ အဆိုပါ အမြင်တစ်ခုချင်းစီသည် တစ်ခုအပေါ် တစ်ခု မှီတည်နေကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးမည့် နိုင်ငံ၏ အခွင့်အာဏာ အမှန်အကန်အား အမည်စာရင်းတင်သွင်းရန် ယူဆပါက နိုင်ငံ၏ အခွင့်အာဏာအား ပြင်ပမှ ရှုမြင်သည့် အမြင် သို့မဟုတ် လက်ခံနိုင်ဖွယ် ရှိသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများအား လက်ခံခြင်းတို့အပေါ် အခြေခံရမည် ဖြစ်သည်။ လေ့လာသုံးသပ်သူများစုက တစ်လှည့်စီ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီးနောက် အဆိုပါ ချဉ်းကပ်နည်းများအား ပေါင်းစပ်လိုက်သည်။ *Geek, The Conclusion of Treaties in Violation of the Internal Law of a Party, Comments on Arts. 6 and 7 of the ILC's 1978 Draft Articles on the Law of Treaties*, ၂၇ *ZaöRv* ၄၂၉ (၁၉၆၇) ကို ကြည့်ပါ။ သဘောတူစာချုပ်များက ပြည်တွင်းဥပဒေအပေါ် မှီတည်မှုသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ် ဆက်ဆံရေးများရှုထောင့်မှ ကြည့်ပါက အထူးပင် အန္တရာယ်များကြောင်း *Geek* က စွဲကိုင်ထားသည်။ သူက အောက်ပါအတိုင်း ကောက်ချက်ချထားသည်-

အလုံးစုံနီးပါး တူညီသည့် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာဥပဒေကို အခြေခံပြီးနောက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ စည်းမျဉ်းအပေါ် အမှန်ပင် အခြေခံ၍ သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုအတွက် လက်မှတ်ရေးထိုးမည့် သဘောထားကို ပြသရန် နိုင်ငံ့ဥပဒေအား အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းထားသည်.....

သို့ရာတွင် နိုင်ငံ့ဥပဒေကိုယ်စား နိုင်ငံ၏ အခြားကိုယ်စားလှယ်များက နိုင်ငံ့ဥပဒေ၏ သဘောတူညီချက်ကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန် အခွင့်အာဏာ အပ်နှင်းခံထားရခြင်း ရှိ မရှိဟူသည့် အဖြေအတွက် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ညွှန်းဆိုရန် ယခုအခါ လိုအပ်ပြီး သင့်လျော်ပါသည်။

Id. At ၄၄၂. ပြည်တွင်းပြဋ္ဌာန်းချက်များထံမှ အခွင့်အာဏာရုပ်သိမ်းခြင်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် မဆက်စပ်ကြောင်း ဟူသည့် အမြင်သဘောထားအတွက် H. Blix, *Treaty Making Power* ၃၉၂ (၁၉၆၀) ကို ကြည့်ပါ။ “[အ]ခြေခံဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပါအချက်များနှင့် တိုက်ရိုက် မဆက်စပ်ကြောင်း ဝေဖန်သုံးသပ်သည့် အလေ့အကျင့် သက်သေသာကေသည် ပြည်တွင်းဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်စပ်ကြောင်း ထောက်ပြသည့် ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်ထက် ပို၍ အရေအတွက်အားဖြင့်သာမက အရည်အသွေးအားဖြင့်ပါ သိသာထင်ရှားသည်။”

Id. ကျင့်သုံးပုံက အထူးအထောက်အပံ့ပေးသည့် အချက်မှာ “သိသာထင်ရှားသည့် စွမ်းဆောင်ရည်အတွက် စံနှုန်းတစ်ခု” ပင် ဖြစ်ကြောင်း Blix ကယူဆသည်။ ရှိနှင့်ပြီးသား အခွင့်အာဏာကို သာမန်အားဖြင့် အသုံးမပြုခြင်းကြောင့် ပြည်တွင်း အခွင့်အာဏာက ရုပ်သိမ်းခြင်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရ ဆက်စပ်ကြောင်း အမြင်သဘောထား ရှုထောင့်အတွက် Triepel, *Völkerrecht und Landesrecht* ၂၃၆ (၁၈၉၉) ကို ကြည့်ပါ။ အခွင့်အာဏာရုပ်သိမ်းခြင်းသည် တစ်ခါတစ်ရံ ဆက်စပ်ကြောင်း ရောစပ်အမြင်သဘောထားအတွက် သဘောတူစာချုပ်များဥပဒေဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း *supra* note ၅, at art. ၄၆ (ဆက်စပ်ပြည်တွင်းဥပဒေချိုးဖောက်ခြင်းအား စွဲကိုင်ထားပြီး ချိုးဖောက်ခြင်းကလည်း သိသာထင်ရှားပါက သဘောတူစာချုပ်များအား ချုပ်ဆိုရန်ရန် အရည်အချင်းပြည့်ဝမှုအတွက် ပြဋ္ဌာန်းချက်သည် အခြေခံကျကျ အရေးပါပြီး

သက်ဆိုင်မှုရှိသည်) ကို ကြည့်ပါ။ ကွန်ဗင်းရှင်းအား မူကြမ်းရေးသားခဲ့သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကော်မရှင်က အပိုဒ် (၄၆) အား ပြုစုစဉ်က “အထူးပင် သတိထား” ကိုင်တွယ်ခဲ့ရသည်။ Nahlik, *The Ground of Invalidity and Termination of Treaties*, ၆၅ Am. J. Int'l L. ၇၃၆, ၇၄၀ (၁၉၇၁); Cahier, *La violation du droit interne relative à la competence pour conclure des traités comme cause de nullité des traités*, ၅၄ Rivista di Diritto Internazionale ၂၂၆ (၁၉၇၄); Kearney, *Internal Limitations on External Commitments: Article ၄၆ of the Treaty Convention*, ၄ Int'l Law. ၁ (၁၉၆၉) ကို ကြည့်ပါ။ Kearney က အပိုဒ် (၄၆) (မူရင်းအားဖြင့် I.L.C မူကြမ်းပါ အပိုဒ် ၄၃) အား အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာထားသည်-

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ပြည်တွင်းဥပဒေသည် ဥပဒေတည်ဆောက်ရာတွင် အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်ကြပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေက အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည်ဟူသည့်အယူအဆ (monism) နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ပြည်တွင်းဥပဒေသည် မတူညီဘဲ သီးခြားစီ ဖြစ်သည်ဟူသည့် အယူအဆ (dualism) တို့၏ လွှမ်းမိုးမှုအောက်တွင် ရှေးကတည်းက ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် ဆန့်ကျင်ဘက်အတွေးအခေါ်ကျောင်းများအကြား ရှိခဲ့သည့် အလယ်အလတ်လမ်းစဉ် ဖြစ်သည်။ ပြည်တွင်းဥပဒေနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကတိကဝတ်များသည် တစ်ခုတည်းဖြစ်သည့် အမြင်ကို ကိုင်စွဲထားကြပြီး monism ကို လက်ခံသည့်ဝါဒီများက သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုနိုင်ရေးအတွက် ပြည်တွင်းအကန့်အသတ်များနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များသည် သဘောတူညီမှု မရရှိနိုင်ခြင်းကြောင့် တရားမဝင်ကြောင်းကို ညီညွတ်မှုဆိုသည့် သဘောတရားယူဆချက်ဖြင့် ကောက်ချက်ချ ကြသည်။ ပြည်တွင်းဥပဒေနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအကြား ကွာခြားမှုရှိကြောင်းကို ကိုင်စွဲထားကြသည့် Dualism လက်ခံသူ ဝါဒီများကမူ ကောက်ချက်ချခဲ့သည်မှာ သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုရှိ တာဝန်တစ်ရပ်ကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေလိုအပ်ချက်များနှင့် မကိုက်ညီခြင်းကြောင့် ပြည်တွင်း၌ တရားဝင်မှုမရှိနိုင်သည့် အချိန်မျိုးတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေလိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီနေပါက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ကို ၎င်းသည် ပျက်ပြားစေမည်မဟုတ်ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အဆိုပါ လိုအပ်ချက်များသည် ပြည်တွင်းဥပဒေအပေါ် မည်သည့်ညွှန်းဆိုမှုကိုမျှ အကျိုးဝင်မှုမရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်းသည် ဝေါဟာရအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ယူဆချက်အပေါ်သာ အခြေခံထားခြင်းကြောင့် ရပ်တည်ချက်တစ်ခုချင်းစီတွင် ပြန်လည် ချိန်ညှိရနိုင်သည့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် အပိုင်းများ ရှိသည်။

Id at ၃. သို့သော်ငြား အပိုဒ် (၄၆) အား အဆီအငေါ့တည့်သည့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုရန် ကြိုးစားအားထုတ်ရာ၌ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ပြည်တွင်းဥပဒေ တူညီမှုမရှိဟု လက်ခံထားသည့် (dualist) အနက်ဖွင့်ဆိုမှုအပေါ် Kearney က မှီတည်လိုဟန်ရှိပါသည်။

နောက်ဆုံးတွင် အလုပ်ဖြစ်သည့် ဖြေရှင်းချက်က အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းချက် ဖြစ်ပါသလား? ရဲရဲတောက်အမျိုးသားရေး ဝါဒီ သို့မဟုတ် စိတ်အားထက်သန်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာပူးပေါင်းရေးဝါဒီအတွက် အကောင်းဆုံးဆွဲဆောင်နိုင်သည့် စည်းမျဉ်းမဟုတ်သည်မှာ အသေအချာပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် အမှန်ယုံကြည်သက်ဝင်သူများ၏ အလျော့အတင်းမရှိသည့် ချဉ်းကပ်နည်းက ထူးခြားနားသည့် ကမ္ဘာအတွက် အလုပ်ဖြစ်သည့် နည်းကို ရှားရှားပါးပါး အသုံးပြုပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူစာချုပ် ဖွဲ့စည်းပုံအား တည်ငြိမ်စွာ ကိုင်စွဲထားလိုသည့် ဆန္ဒက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကတိကဝတ်များအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပြည်တွင်းဥပဒေကို အပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်းမှုအချို့အား ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ကြသည့်အခါ ဆီလျော်သည့် ဖြေရှင်းနည်းမှာ အလျော့အတင်း ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အလျော့အတင်း ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် နှစ်ဖက်စလုံး၏ အကျိုးစီးပွားကို အကောင်းဆုံး ကာကွယ်ပေးပါသည်။

အဆိုပါ အလျော့အတင်းပြုလုပ်ရာတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည့် အရာကိစ္စများ၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအား နေရာချထားခြင်း ဖြစ်သည်။

[အပိုဒ် ၄၆] ကို အခြေခံ ဆုံးဖြတ်ချက်မှာ.....အခြေခံကျကျ အရေးပါသည့် ပြည်တွင်းဥပဒေအား ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ချိုးဖောက်သည့် သက်သေအကန့်အသတ်ကို အထောက်အထားပြု၍ မြင်သာထင်ရှားသည့် (prima facie) ကျိုးကြောင်းညီညွတ်ခိုင်မာမှုကို အာဏာပိုင်များအား အပ်နှင်းရန် ဖြစ်သည်။ ပြဿနာဆန်းစစ်ချက်အား အထက်တွင် ပြသခဲ့ပြီး ဤဖြေရှင်းနည်းက ဥပဒေသီအိုရီပိုင်းအရသာမက လက်တွေ့ကျကျ နောက်ဆက်တွဲ အကြောင်းအရာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြင့်ပါ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထောက်ပံ့ပေးပါသည်။

Id at ၂၁.

^၇ “လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပြည့်အဝရှိမှု” အား အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ဆိုထားသည်-

သဘောတူစာချုပ်၏စာသားများအား ညှိနှိုင်းခြင်း၊ ချမှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် အစစ်အမှန်ဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုခြင်းတို့ အတွက်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံအား သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုတွင် ပါဝင်ရန်အတွက် သဘောတူညီချက် ဖော်ပြခြင်း အတွက်လည်းကောင်း၊ သဘောတူစာချုပ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် မည်သည့် ဆောင်ရွက်မှုကိုမဆိုအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက်လည်းကောင်း လူတစ်ဦး သို့မဟုတ် လူများအား နိုင်ငံကိုယ်စားပြု ခန့်အပ်ကြောင်း နိုင်ငံတစ်ခု၏ အခွင့်အာဏာရှိသည့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့ထံမှ ပေးအပ်သည့် စာရွက်စာတမ်း.....

သဘောတူစာချုပ်များဥပဒေဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း *supra note ၅, at art. ၂(၁)(c)* က ပြဆိုသည်မှာ-

ဤအယူအဆ၏ အလွန်အမင်း သမာရိုးကျဆန်သည့် သဘောသဘာဝသည် “အခွင့်အာဏာရှိသော” ပြည်တွင်း အာဏာပိုင် အဖွဲ့၏ အခြေခံကျသည့် အမြင်သဘောထားအပေါ် မှီတည်နေခြင်းနှင့်အတူ အားပြိုင်မှုအချို့ ရှိသည်။ ထို့အပြင် လုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာ အပြည့်အဝရှိမှုအပေါ် အခြေခံ၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ သက်ရောက်မှုကို ညှိနှိုင်းရန် ပျက်ကွက်ခြင်း အပေါ်လည်း မှီတည်နေခြင်းနှင့်အတူ အားပြိုင်မှုလည်း ရှိပါသည်။ အပိုဒ် ၇(၁) က အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်-

လူတစ်ဦးက နိုင်ငံတစ်ခုကို ကိုယ်စားပြုခြင်းအား စဉ်းစားရာတွင် နိုင်ငံ၏ သဘောထားကို ဖော်ပြရန်..... ရည်ရွယ်ချက်အတွက်..... အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါက-

- (က) သူသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပြည့်အဝရှိခြင်းကို ထုတ်ပြနိုင်သည့်အခါ သို့မဟုတ်
- (ခ) သက်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံကိုယ်စားပြုသည့် လူပုဂ္ဂိုလ် အဖြစ် စဉ်းစားရန် ၎င်းတို့က ရည်ရွယ်သည့် အခြားသော အခြေအနေများမှလည်း ပေါ်ထွက်လာသည့်အခါ.....

ထို့အပြင် အပိုဒ် (၄၇) တွင်လည်း

သဘောတူစာချုပ်တစ်ရပ်ရပ်တွင် ပါဝင်ချုပ်ဆိုရန်အတွက် နိုင်ငံတစ်ခု၏ သဘောထားကို ဖော်ပြမည့် ကိုယ်စားလှယ်တော်၏ အခွင့်အာဏာအား တိတိကျကျ ကန့်သတ်ထားပြီး ထိုကန့်သတ်ချက်ကို လိုက်နာရန် သူက ပျက်ကွက်သည်ရှိသော် သူ၏ သဘောထားအား မထုတ်ဖော်မီ အဆိုပါကန့်သတ်ချက်အား အခြားဆွေးနွေးဖက် နိုင်ငံများသို့ အကြောင်းမကြားထားပါက ၎င်း၏ သဘောထား ထုတ်ဖော်ချက်ကို တရားမဝင်ကြောင်း မပြောဆို နိုင်ပေ။

J. Starke, *supra note ၄, at ၄၀၁*; J. Jones, Full Powers and Ratification (၁၉၄၆) ကို ကြည့်ပါ။ အယူအဆကိုးကားချက် ဥပမာများအတွက် I. C. Rousseau, *supra note ၆, at ၈၀* ကို ကြည့်ပါ။

များနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ^၁၊ သို့မဟုတ် သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးသည့် စာရွက်စာတမ်းများ မော်ကွန်းတင်ခြင်းနှင့် အပ်နှံခြင်းအတွက် လိုအပ်ချက်များ^၂ တို့သည် ယေဘုယျကျကျ ရှင်းလင်းချက်

^၁ လက်မှတ်ထိုးခြင်းနှင့် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း အယူအဆအား ရိုးရိုးလေး အနက်ဖွင့်ဆိုရသော် သဘောတူစာချုပ် ဖန်တီးရာတွင် စိတ်ကူးလုပ်ဆောင်ချက် ပြီးဆုံးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤနည်းလမ်းတကျ ဆောင်ရွက်မှုများက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားရှိသည့် စာချုပ်များနှင့် စည်းနှောင်အားနည်းသည့် စာချုပ်များဟူ၍ ခွဲခြားထားသည်။ Bolintineanu, *Expression of Consent to be Bound by a Treaty in the Light of the ၁၉၆၉ Vienna Convention*, ၆၈ Am. J. Int'l L. ၆၇၂ (၁၉၇၄); I. Brownlie, *supra* note ၁, at ၆၀၃-၀၄ (အယူအဆအနှစ်ချုပ်ကောင်းတစ်ခု); Smets, *La Conclusion des Accords en Forme Simplifiée* (၁၉၆၉) ကို ကြည့်ပါ။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအပြည့်အဝရှိခြင်းကဲ့သို့ အတည်ပြုလက်မှတ် ရေးထိုးခြင်းအားပြည်တွင်းနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုအဖြစ် ဆွေးနွေးကြသည်။ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း၏ အပိုဒ် ၂(၁)(ခ) က အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းအား *supra* note ၅ ၌ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်.....ယင်းမှာ နိုင်ငံတစ်ခုက သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုတွင် ပါဝင်မည့် ၎င်း၏ သဘောထားကို နိုင်ငံတကာ အဆင့်တွင် တည်ဆောက်ခြင်း” ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။ Cf. “စွမ်းဆောင်ရည်” အယူအဆ *supra* note ၅; *infra* notes ၅၉ & ၆၅ နှင့် ဆက်စပ်စာသားများကိုလည်း ကြည့်ပါ။ လက်မှတ်ထိုးခြင်းနှင့် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းအကြား ဝါစဉ်ကြီးငယ် ဆက်နွယ်ချက်အတွက် I. Brownlie, *supra* note ၁, at ၆၀၃-၀၄; J. Starke, *supra* note ၄, at ၄၇၉-၈၀ ကို ကြည့်ပါ။

^၂ လျှို့ဝှက်သဘောတူညီချက်များကို ကာကွယ်ရန် သို့မဟုတ် အတည်ပြုထားပြီး စာသားများ မပေါက်ကြားစေရန် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် ထို့ထက်ပိုသည့် နိုင်ငံများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချုပ်ဆိုသည့် စာချုပ်ပါ စာသားများကို ခြွင်းချက်ထားခြင်း၊ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းနှင့် သဘောတူစာချုပ်ပါ စာသားများအား မော်ကွန်းတင်ခြင်းနှင့် စာရွက်စာတမ်းအပ်နှံခြင်းအတွက် ဤအယူအဆအား ဖော်ထုတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ I. Brownlie, *supra* note ၁, at ၅၉၀-၉၁. ဤအယူအဆများအကြောင်း ရေးသားချက်က အခြေခံကျသည့် စာချုပ်စာတမ်းအား ခြေခြေမြစ်မြစ်မရှိဘဲ အသိအမှတ်ပြု၍ မော်ကွန်းတင်ခြင်းဆိုင်ရာ အမြင်သဘောထားနှင့် ဆန့်ကျင်သည်။ ထို့အတူ စာချုပ် စာတမ်းအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတွင် အာဏာသက်ရောက်စေမည့် လုပ်ဆောင်သည့် နည်းလမ်းအချို့အား မော်ကွန်းတင်သည့် အမြင်သဘောထားနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်နေပါသည်။ “[မည်]သည့်ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံမဆို လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် ..... သဘောတူစာချုပ်တိုင်းအား.....အတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံးတွင် မော်ကွန်းတင်.....ထားရမည်” ဟူသည့် စာရွက်စာတမ်းအပ်နှံခြင်းနှင့် လိုအပ်ချက်များ၏ အခန်းကဏ္ဍဆွေးနွေးချက်နှင့် ဤအချက်အလက်များက တည်ဆောက်ထားသည်။ ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ် စာတမ်း အပိုဒ် (၁၀၂)။ ဥပမာတစ်ခုတွင် အမြင်တစ်ခုအရဆိုသော် စာရွက်စာတမ်းထိန်းသိမ်းခြင်းသည် ခြွင်းချက်ထားခြင်း များအား ဘက်မလိုက်ဘဲ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြားအမြင်အရဆိုသော် ခြွင်းချက်ထားခြင်းအား တိတိကျကျ လက်ခံခြင်း ဖြစ်သည်။ Rosenne, *More on the Depository of International Treaties*, ၆၄ Am. J. Int'l L. ၈၃၈ (၁၉၇၀) (ထပ်မံဖြည့်စွက်ခြင်း Rosenne, *The Depository of International Treaties*, ၆၁ Am. J. Int'l L. ၉၂၃ (၁၉၆၇)) ကို ကြည့်ပါ။ စာရွက်စာတမ်းများ အပ်နှံခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်အကြောင်း ယေဘုယျဆွေးနွေးပြီးသောအခါ စာရေးသူက ကောက်ချက် ချပါသည်။ “သဘောတူစာချုပ်ပါ ရည်ရွယ်ချက်၊ အကြောင်းအရာများနှင့် သဟဇာတဖြစ်သည့် ခြွင်းချက်များ ပါရှိသည့်အခါ ခြွင်းချက်ထားသည့် စာသားများကို သက်ဆိုင်သည့် အခြားနိုင်ငံများအား အကြောင်းကြားပေးရမည် ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့အား ထိုခြွင်းချက်များက အံဝင်ဂွင်ကျဖြစ်မဖြစ် ဆုံးဖြတ်ခိုင်းရမည်။” *Id.* at ၈၅၂. အလားတူပင် ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်စာတမ်း အပိုဒ် (၁၀၂) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အရလည်း အမြင်တစ်ခု ရှိပါသည်။ “ဤအပိုဒ်၏ စာပိုဒ် (၁) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ မှတ်ပုံ မတင်ထားသည့် မည်သည့် သဘောတူစာချုပ် သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆက်ဆံမှုတွင် ပါဝင်သည့် အဖွဲ့ဝင်သည် အဆိုပါ စာချုပ်စာတမ်း၏ ကျိုးကြောင်းညီညွတ်ခိုင်မာမှုအား ကုလသမဂ္ဂ၏ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းကမျှ မပြဋ္ဌာန်းသေးမီ အဆိုပါ သဘောတူစာချုပ် သို့မဟုတ် ဆက်ဆံမှုအရ တရားဝင်ဖြစ်သည့် အခြေအနေမျိုးမသက်ရောက်စေရ။” အခြားအမြင်တွင်မူ

လိုအပ်ကြောင်း ယူဆပါသည်။ ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်ခြင်းကဲ့သို့ သဘောတူစာချုပ်၏ သက်ရောက်မှုကို အားပျော့စေမည့် အခြေအနေများ သို့မဟုတ် စာချုပ်တွင် ပါဝင်ရန် အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့် မခန့်မှန်းနိုင်သည့် အခြေအနေ (*force majeure*)^{၁၀} က သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုရန်အတွက် သဘောတူကြောင်း ကြိုတင် ထောက်ခံချက်များကို ဖြစ်စေသည်။^{၁၁} ဓလေ့ထုံးတမ်းအကြောင်း စဉ်းစားသူများက အလေ့အထအား

ဤအချက်က မော်ကွန်းတင်ရန် ပျက်ကွက်ပါက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းတစ်ရပ်ကို ထပ်မံ ပေါင်းထည့်လိုက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်။ I. Brownlie, *supra* note ၁, at ၆၀၉-၁-; Geek, *Die Registrierung und Veröffentlichung völkerrechtlicher Verträge*, ၂၂ *ZaöRV* ၁၇၃ (၁၉၆၂) ကို ကြည့်ပါ။

^{၁၀} အမှားအယွင်း၊ လိမ်လည်မှု သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအား ခြိမ်းခြောက်မှု သို့မဟုတ် အင်အားသုံးမှုတို့အပေါ် အခြေပြုထားသည့် တရားဝင်ခိုင်မာမှုဥပဒေများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကျင့်သုံးပုံတွင် အနည်းငယ်သာ သိရှိကြသည်။ Nahlik, *supra* note ၆, at ၇၄၁; Waldock, *Second Report on the Law of Treaties*, [၁၉၆၃] ၂ *Int'l L. Comm'n Y.B.* ၃၆ (၁၉၆၃) ကို ကြည့်ပါ။ သို့သော်ငြား ဤလျော့ပါးသက်သာစေသည့် အချက်များ၊ လက်တွေ့မဆန်သည့်အရာများနှင့် ဆက်နွယ်လေ့မရှိသည့် ကျမ်းစာအုပ်ဆိုသည်မှာ ရှားရှားပါးပါးပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအတွက် E. Menzel & K. Ipsen, *supra* note ၂, at ၃၂၇; ၁ C. Rousseau, *supra* note ၆, at ၁၄၃; Virally, *supra* note ၁, at ၂၀၁-၀၄ ကို ကြည့်ပါ။ အင်အားသုံး၍ နိုင်ငံတစ်ခုအား အကျပ်ကိုင်ခြင်းကို သဘောတူညီမှု အားပျော့သွားစေရန်ပြုခြင်းအဖြစ် ရှုမြင်ရာတွင် တညီတညွတ်တည်း ဖြစ်သည်။ သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း အပိုဒ် (၅၂) *supra* note ၅, at ၈၉၁ ကို ကြည့်ပါ။ “ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်းတွင်ပါဝင်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ အခြေခံမူများကို ချိုးဖောက်၍ ခြိမ်းခြောက်ကာ သို့မဟုတ် အင်အားသုံးကာ သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုပါက ၎င်းစာချုပ်သည် ပျက်ပြယ်ပေမည်။” လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာအရင်းခံဖြင့် သဘောတူစာချုပ်အားလုံးအား အတင်းအကျပ်လုပ်ယူခြင်းဖြစ်သည်ကို နားလည်သဘောပေါက်စေသည့် အတိုင်းအတာအား ရေးသားချက်က ဖော်ပြသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်များ၏ ဖိအားပေး စည်းနှောင်ခြင်းနှင့် စီးပွားရေးအရ အကျပ်ကိုင်မှုဖြေလျှော့ခြင်းတို့အကြောင်း အကျဉ်းချုံးဆွေးနွေးချက်မှ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ Parry, *The Law of Treaties*, in *Manual of Public International Law* 175, 202 (M. Sørensen ed. 1968) (ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူစာချုပ်များ အကြောင်း); Stone, *De Victoribus Victis: The International Law Commission and Imposed Treaties of Peace*, 8 *Va. J Int'l L.* 356 (1967) ကို ကြည့်ပါ။ ထိုပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်မှာ ထိုခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်မှုအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေဖြင့် တရားဝင်ဖြစ်စေရမည်ဟု အချို့က အဆိုပြုသည်။

Durch Art. 2 Abs. 4 SVN wurde (Jedoch) Jede zwischenstaatliche gewaltsame Selbsthilfe mit Ausnahme von Notwehr und Nothilfe gemäss Art. 51 SVN ... verboten. Somit ist seither jeder Verträge nichting, der durch einen unter Verletzung der Grundsätze der USVNO gegen einen Staat ausgeübten Zwang herbeigeführt wurde.

A. Verdross, *supra* note ၁, at ၆၂-၆၃။ စီးပွားရေးအရ ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်မှုအကြောင်း ဆွေးနွေးချက်အတွက် *id.* At ၆၂ (စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအရ ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်ခြင်းသည် ဖြေလျှော့နိုင်သော အကြောင်းရင်း မဟုတ်ပါ); *cf.* Institut für Internationale Beziehungen Der Akademie für Staats Und Rechtswissenschaft Der D.D.R., ၁ *Völkerrecht* ၂၅၁ (H.Kröger ed. ၁၉၇၃) [hereinafter *DDR Lehrbuch*]. “Unter ‘Gewalt’ [muss] auch jede Art politischer und insbesondere ökonomischer Zwangsangwendung ... [verstanden werden].” *Id.* ကို ကြည့်ပါ။

^{၁၁} သဘောတူစာချုပ်ဥပဒေ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ကန့်သတ်လျက်ရှိသော အရေးပါဆုံးအယူအဆများအနက် တစ်ခုမှာ ခြွင်းချက်ထားမှု အလားအလာများနှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း *supra* note ၅ (အပိုဒ် ၁၉-၂၃) တွင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ခြွင်းချက်ထားခြင်းအယူအဆအား “ချမှတ်လိုက်သည့် သဘောတူစာချုပ်သည် အကြွင်းမဲ့

“ခလေးထုံးတမ်း” မျှသာ မှတ်ယူရန်အတွက် ကာယဉာဏာ မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်များအကြောင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှင်းလင်းပါသည်။ ခလေးထုံးတမ်းစံတစ်ခုအဖြစ် မရောက်ရှိခင်အထိ စံနှုန်း သတ်မှတ်ချက်တစ်ခုကို မည်သူများက မည်သို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေးဂရုပြု ဆောင်ရွက်ရမည့်အကြောင်း ပြောဆိုကြပါသည်။^{၁၂}

တည်တံ့ခိုင်မာနေသရွေ့ စာချုပ်တွင် သန္ဓေတည်ပါရှိနေခြင်း” (I. Brownlie, *supra* note ၁, at ၆၀၅-၀၆) အား “ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအတွက် အရေးပါသည့် အကြောင်းရင်း (*raison d'être*)” ကို လေးစားလိုက်နာခြင်းနှင့် ရောသမမွေ့ထားသည် (လူမျိုးသုဉ်းသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ကို ခြွင်းချက်ထားခြင်းများ ၁၉၅၁ I.C.J. ၂၁ (အကြံပေးအဖွဲ့၏ သဘောထား မေလ ၂၈)။ နိုင်ငံပေါင်းစုံပါဝင်သည့် သဘောတူစာချုပ်များအတွက် ခြွင်းချက်ထားခြင်း အကြောင်း ရေးသားချက် (၃) မျိုးအား လေ့လာဆန်းစစ်ချက်အတွက် Koh, *Reservations to Multilateral Treaties: How International legal Doctrine Reflects World Vision*, ၂၃ Harv. Int'l L.J. ၇၁(၁၉၈၂) ကို ကြည့်ပါ။ Mendelson, *Reservations to the Constitution of International Organizations*, ၄၅ Brit. Y.B. Int'l L. ၁၃၇ (၁၉၇၁); Sinclair, *Vienna Conference on the Law of Treaties*, ၁၉ Int'l & Comp. L.Q. ၄၇, ၅၃-၆၀ (၁၉၇၀); Reports of the Commission to the General Assembly, U.N. Doc. A/၆၃၀၉/Rev.၁, reprinted in [၁၉၆၆] ၂ Y.B. Int'l Law Comm'n ၁၆၉, ၂၀၅, U.N. Doc. A/CN.၄/SER.A/၁၉၆၆/Add.၁ [ဤနေရာမှစ၍ ကော်မရှင်အစီရင်ခံစာများ (Reports of the Commission) ဟု ခေါ်ဝေါ် သုံးစွဲသွားမည်]

^{၁၂} ဥပမာအားဖြင့် “ရှေးအတီအတေ” က ကျင့်သုံးပုံကသာလျှင် ခလေးထုံးတမ်းစည်းမျဉ်းဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို ယခင်က စွဲကိုင်ထားခဲ့သည်။ Virally, *supra* note ၁, at ၁၃၁. ဤအချက်သည် တဖြည်းဖြည်းချင်း ဆုတ်ယုတ်လာသည်။ ကနဦးလိုအပ်ချက်ဖြစ်သည့် ကျင့်သုံးပုံအား အစဉ်အလာဖော်ပြချက်အရ “ကြာမြင့်သည့် အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုအတွင်း ကျင့်သုံးပုံ” သာ လိုအပ်သည်။ Hudson, *supra* note ၄, at ၂၆. ခေတ်သစ်ရေးသားချက်က အခြားအကြောင်းရင်းများကို ပိုမို လိုလားသည်။ North Sea Continental Shelf အမှုများတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးက ထုတ်ပြန်သော ထင်ရှားသည့် ကြေညာချက်တွင် ညွှန်းဆိုထားသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ “မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်မှာ မေးခွန်းပါ အချိန်ကာလ အတိုင်းအတာ ဖြစ်နိုင်သည်။ အချိန်ကာလအားဖြင့် တိုတောင်းသော်ငြား အကျိုးစီးပွားများ အထူးပင် ထိခိုက်ခံရသည့် နိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံ အပါအဝင် နိုင်ငံတစ်ခု၏ ကျင့်သုံးပုံက ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နှင့် တူညီလှနီးပါး ရှိရမည်။” North Sea Continental Shelf Cases (Ger. v. Den, Ger. v. Neth.) ၁၉၆၉ I.C.J. ၂, ၄၃ (Judgment of Feb. ၂၀). အချိန်ကာလအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းသည် အပြည့်အဝ မသင့်လျော်ကြောင်း စာရေးဆရာအချို့က ယူဆကြသည်။ ဥပမာအတွက် Cheng, *United Nations Resolutions on Outer Space: “Instant” International Customary Law?* ၅ Indian J. Int'l L. ၂၃, ၃၅ (၁၉၆၅) (“အသင့်သုံး ခလေးထုံးတမ်း ဥပဒေ” ဟူ၍ ဝေါဟာရထွင်ထားသည်) ကို ကြည့်ပါ။ Baxter, *Treaties and Custom*, ၁၂၉ Recueil des Cours ၂၅, ၄၄ (၁၉၇၀) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ “နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များက ပြည်တွင်းတရားရုံးတွင် ကင်းလွတ်ခွင့် မရကြောင်း ပြည်တွင်း ဥပဒေထုတ်ပြန်၍ ယနေ့ခေတ်နိုင်ငံအားလုံးက ကြေညာပါက ဥပဒေသည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေကြောင်း သိရှိသော်ငြား ၎င်းသည် ဥပဒေပင် ဖြစ်သည်။” *Id.* အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်ကို ဆက်တိုက်ဆိုသလို ဖျက်သိမ်းခြင်းသည် နိုင်ငံအရေ အတွက်မည်မျှက ပို၍ တိတိကျကျ ဆိုရသော် မည်သည့် နိုင်ငံများက ခလေးထုံးတမ်းကို ဖန်တီးရာတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ရမည် အပေါ် ဦးတည် အလေးထားလာကြသည်။ *infra* note ၇၂; E. Menzel & K. Ipsen, *supra* note ၂, at ၈၁ (“derjenigen Staaten ... die ein besonderes Interesse ... [an der betreffenden Norm] haben.”) ကို ကြည့်ပါ။ စိတ်ကူးနယ်နိမိတ် သတ်မှတ်သည့် အဆိုပါအားထုတ်မှုတစ်ခုချင်းစီတွင် အချုပ်အခြာအာဏာအရင်းခံ၍ သဘောတူခြင်း သို့မဟုတ် စည်းနှောင်ထားပြီး စံနှုန်းများနှင့် စံနှုန်းဖန်တီးခြင်းတို့အား မော်ကွန်းတင်ခြင်းသဘောထားကို လိုလားခြင်း ပါဝင်သည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်ရမည့် နိုင်ငံများအကြောင်း ရေးသားချက်တွင် ဤအချက်အား ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တွေ့မြင်ရသည်။ နိုင်ငံအများအပြား၏ အတော်ပင် အရေးပါမှု အမြင် သို့မဟုတ် ဖန်တီးလိုက်သည့် စံနှုန်းသဘောသဘာဝအပေါ် အမြင်တို့အပေါ်

မှီတည်ပါသည်။ တစ်ခုအပေါ် တစ်ခု မှီတည်နေသည့် အချက်အလက်တစ်ခုချင်းစီအား ဤရေးသားချက်က မအောင်မြင်ကြောင်း ယူဆသူများက သိမြင်လက်ခံကြသည်။ ကျင့်သုံးပုံ သို့မဟုတ် လွတ်လပ်သည့်ရည်ရွယ်ချက်အပေါ် အခြေခံ၍ စံနှုန်းများကိုယ်တိုင်ရှိ အကြောင်းအရာအား ဓလေ့ထုံးတမ်းက လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကန့်သတ်ရန် အားထုတ်ရာတွင် ဤရေးသားချက်က မအောင်မြင်ကြောင်း ယူဆခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာအတွက် A. D'Amato, *supra* note ၁, at ၉၂ ကို ကြည့်ပါ။

စာရေးဆရာအများအပြားက အခိုင်အမာပြောဆိုကြသည့် ပိုမိုခက်ခဲသည့် မေးခွန်းတစ်ခုမှာ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဖြစ်ပေါ်လာစေသော ကျေနပ်လောက်သည့် အကြောင်းအရာပိုင်း ဖြစ်လာစေရန် လိုအပ်သည့် ဆောင်ရွက်ချက်များ (သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ချက်များ) အများအပြားနှင့် ဆက်စပ်နေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အဆိုပါ စူးစမ်းလေ့လာမှုက လမ်းလွဲသွားစေသည်။ သဘာဝ၏ ဖြစ်တည်မှုအရှိတရားအရ (“၁၇ ကြိမ်မြောက် ပြန်ကျောခြင်း” ကဲ့သို့) တိကျသေချာသည့် အဖြေ သို့မဟုတ် (“တရားရုံး၏ ဆင်ခြင်ဉာဏ်” ကဲ့သို့) မသေချာမရေရာသည့် အဖြေ မရှိပါ။ နိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့၏ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များအား ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်း ယတိပြတ် စီစဉ်လေ့မရှိပါ။ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များသည် ဥပဒေဖြစ်လာကြောင်း အတိအကျ ညွှန်းဆိုထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ “အခြေခံဥပဒေ” မရှိပါ။ ထို့အပြင် နိုင်ငံများသည် တောင်းဆိုမှုများ-ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားလာသည့် အခြေအနေတွင်သာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို အားကိုးအားထား ပြုကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဥပမာများတွင် နှစ်ဖက်စလုံးအတွက် ဥပဒေအကျိုးဆောင်အဖွဲ့များသည် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်အများအပြားကို ကိုးကားနိုင်သမျှ ကိုးကားရန် အားထုတ်ကြပေလိမ့်မည်။

Id. (မူလအတိုင်း အသားပေး ဖော်ပြသည်)

ထို့အတူ အဓိကအရင်းအမြစ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသူများက သဘောတူစာချုပ်ပယ်ဖျက်ခြင်း^{၁၃၂}၊ စွပ်စွဲ ရှုတ်ချခြင်း^{၁၃၃}၊ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း (*rebus sic stantibus*)^{၁၃၄}

^{၁၃၂} ကျင့်သုံးပုံဟု ယူဆနိုင်သည့် ချဉ်းကပ်နည်းနှင့် စံနှုန်းများအား ဖန်တီးပြီး လက်ခံနိုင်ရန် နယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အာဏာတို့အကြား လူးလာဆန်ခတ်နေသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအသစ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဟောင်းအား အစားထိုးကြောင်း ရေးသားချက်အကျဉ်းချုပ် ဖြစ်သည်။ A. D’Amato, *supra* note ၁, at ၉၇.

ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေသည် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ပြောင်းလဲလာမှာ အသေအချာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း အယူအဆအတွင်း ပြောင်းလဲနိုင်ခြေရှိခြင်းအား မည်သည့်သီအိုရီမဆို ထည့်သွင်းရမည် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတစ်ခု၏ “တရားမဝင်သည့်” ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်တွင် တရားဥပဒေနှင့် ညီညွတ်ခြင်းဟူသည့် မျိုးစေ့အသစ်များ ပါဝင်သည်။ နိုင်ငံတစ်ခုက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ တည်ဆဲစည်းမျဉ်းတစ်ခုကို ချိုးဖောက်ပါက ဥပဒေနှင့် မညီသည့်ဆောင်ရွက်ချက်အတွက် “အပြစ်ရှိသည်” မှာ မုချကောက်ခံရမည်။ သို့သော် အဆိုပါ ဥပဒေနှင့် မညီသည့် ဆောင်ရွက်ချက်ကိုယ်တိုင်သည်ပင် တိမ်မြုပ်နေသော စည်းမျဉ်း၏ ခိုင်မာသည့် သာဓကတစ်ခု ဖြစ်လာသည်။ နောက်ထပ်နိုင်ငံတစ်ခုက စည်းမျဉ်းကို အာခံရန် အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ လွယ်ကူကြောင်း တွေ့ရှိလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင်မူ ဆောင်ရွက်ချက်အသစ်က မူလစည်းမျဉ်းအား စည်းမျဉ်းအသစ်တစ်ခုနှင့် အစားထိုးသည့်အချိန်အထိ ဤစည်းမျဉ်းအာခံခြင်းက အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ လွယ်ကူ နေပေလိမ့်မည်။

Id. သို့သော်လည်း စာရေးဆရာတစ်ဦးက ယူဆသည်မှာ “[သ]ဘောတူစာချုပ်တစ်ခု၏ ကျိုးကြောင်းညီညွတ်ခိုင်မာမှုနှင့် တဆက်တည်း အာဏာသက်ရောက်မှုကဲ့သို့ သက်သေပြသနိုင်ခြင်းမရှိပဲ ယုံကြည်လက်ခံသည့် အချက်အချို့ကို ဗီယင်နာ ကွန်ဗင်းရှင်းက ဖော်ပြကြောင်း” ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ သဘောတူစာချုပ်ယ်တိုင်က ကျိုးကြောင်း ညီညွတ်ခိုင်မာမှုအကြောင်း ပြဋ္ဌာန်းချက်တစ်ရပ် ပါရှိနေပါကလည်းကောင်း (ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း အပိုဒ် ၅၄ *supra* note ၅)၊ အဖွဲ့ဝင်များအားလုံး၏ သဘောထားဖြင့် လည်းကောင်း (အပိုဒ် ၅၄) သို့မဟုတ် နောက်ထပ်ထုတ်ပြန်သည့် သဘောတူစာချုပ်၏ သုံးသပ်ချက်ကြောင့် လည်းကောင်း (အပိုဒ် ၅၉) I. Brownlie, *supra* note ၁, at ၄၉၆ ပယ်ဖျက်ခြင်း (အဖွဲ့ဝင်အားလုံးက ရပ်ဆိုင်းခြင်း) သည် ဖြစ်လာနိုင်ခြေရှိသည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာကိုယ်တိုင် ဘက်မလိုက်နေစဉ်တွင်ပင် ဤအယူအဆများအကြောင်း ရေးသားချက်သည် သဘောတူညီမှုဆိုင်ရာ သီအိုရီနှင့် တရားမျှတမှု အခြေခံ “တာဝန်ရှိမှု သဘောသဘာဝ” သီအိုရီနှင့် ပေါင်းစပ်ပါသည်။ သဘောတူညီမှုဆိုင်ရာ သီအိုရီသည် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်မှုတွင် အရင်းခံနေသည်ဆိုသည့် အမြင်အပေါ်တွင် မှီတည်သည်။ တရားမျှတမှု အခြေခံ “တာဝန်ရှိမှု သဘောသဘာဝ” သီအိုရီက သဘောတူညီမှုတွင် အကန့်အသတ်ရှိသည်ဟူသည့် အမြင်အပေါ်တွင် မှီတည်ပါသည်။ ၁ C. Rousseau, *supra* note ၆, at ၂၀၆-၀၇; Simma, *Reflections on Article 61 of the Vienna Convention on the Law of Treaties and its Background in General International Law*, ၂ *Österreichische Zeitschrift Für Öffentliches Recht* [ÖZÖR] ၅ (၁၉၇၀) ကို ကြည့်ပါ။

^{၁၃၃} စွပ်စွဲရှုတ်ချသည့် အယူအဆသည် တစ်ဖက်သတ် သဘောတူစာချုပ်ပယ်ဖျက်ခြင်းကို ကန့်သတ်ထားပြီး အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ပေးသည်။ *supra* note ၁၃၂ ကို ကြည့်ပါ။ အကယ်၍ သဘောတူစာချုပ်က အတိအကျ သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ ထိုသို့ သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပါက (ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း *supra* note ၅ အပိုဒ် ၅၄၊ ၅၆) သို့မဟုတ် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုက အခြေခံအားဖြင့် ချိုးဖောက်ပါက ပယ်ဖျက်ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည်။ နယ်နိမိတ်ပိုင်စိုးမှု (အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်စိုးမှု) အမြင်အပေါ် မှီတည်၍ ရေးသားချက်က သဘောတူညီချက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်ကို အသုံးပြုသည့် သဘောသက်ရောက်သည့် သဘောတူညီချက်အမြင်အပေါ် မှီတည်ထားသည့် ပုဒ်မ (၆၀) ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်အား “အခြေခံကျကျ” ချိုးဖောက်ခြင်းနှင့် ပေါင်းစပ်ဖော်ပြသည်။ ၎င်းပြဋ္ဌာန်းချက်မှာ “သဘောတူစာချုပ်၏ အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် ရည်ရွယ်ချက်ကို ပြီးမြောက်စေသည့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော” ပြဋ္ဌာန်းချက်ဖြစ်သည်။ A. David, *The Strategy of Treaty*

သို့မဟုတ် နောက်ဆက်တွဲ ဓလေ့ထုံးတမ်း^{၁၆} တို့ကြောင့် သဘောတူစာချုပ်များနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်းအမြစ်များအဖြစ်မှ ရပ်စဲခံရသည့် အနေအထားများအကြောင်း အသေးစိတ် ရေးသားကြသည်။ အပိုဒ် (၃၈) တွင် မပါဝင်သည့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကဲ့သို့ ဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးသောအခါ ရှင်းလင်းပြရန်လိုအပ်ကြောင်း ထင်မြင်ရသည့်အချက်မှာ ၎င်းတို့က အစဉ်အလာပုံစံများနှင့် အံဝင်ဂွင်ကျ ရှိမရှိပင် ဖြစ်သည်။^{၁၇}

Termination (၁၉၇၅); B. Sinhu, *Unilateral Denunciation of Treaty Because of Prior Violations by Other Party* (၁၉၆၆); Briggs, *Unilateral Denunciation of Treaties*, ၆၈ Am. J. Int'l L. ၅၁၄ (၁၉၇၄) ကို ကြည့်ပါ။ Nahlik, *supra* note ၆, at ၇၃၇၆-၅၆ (ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း၏ သင့်လျော်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ဖြစ်ပေါ်လာမှုအား ဆန်းစစ်ခြင်း) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

^{၁၅} “အခြေအနေများ အခြေခံကျကျ ပြောင်းလဲခြင်း” အယူအဆအား ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း၏ အပိုဒ် (၆၂) တွင် ထည့်သွင်း ထားသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ဤအကြောင်းရင်းကို ထည့်သွင်းခြင်းကဲ့သို့ပင် ကိစ္စရပ်အချို့အား အပြင်းအထန် ဆွေးနွေး ခဲ့ကြသည်။ သဘောတူညီချက်များခိုင်မြဲမှုကို အထောက်အပံ့ပြုသည့် သဘောတူစာချုပ်၏ စည်းနှောင်အားအတွက် သွယ်ဝိုက် ကန့်သတ်မှုပါဝင်ဖွဲ့စည်းကြောင်း အယူအဆအား တက်တက်ကြွကြွ ထောက်ခံသူများက ယူဆကြသည်။ Lyssitzyn, *Stability and Change: Unilateral Denunciation or Suspension of Treaties by Reason of Changed Circumstances*, ၆၁ Am. Soc'y Int'l L. Proc. ၁၈၆ (၁၉၆၇). အယူအဆကို ဆန့်ကျင်သူများက ၎င်းသည် သဘောထားဆန္ဒနှင့် ဆောင်ရွက်ထားသည့် သဘောတူချက်များ၏ ခိုင်မြဲမှုကို ဖျက်ဆီးနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း စောဒက တက်ကြသည်။ Nahlik, *supra* note ၆, at ၇၄၈; Poch de Caviedes, *De La clause "rebus sic stantibus" à La clause de revision dans les conventions internationales*, ၁၁၈ Recueil DES Cours ၁၀၉, ၁၃၈-၃၉ (၁၉၉၆) ကို ကြည့်ပါ (ပါဝင်သည့် ကိစ္စရပ်များအားလုံးအပေါ် သမာသမတ်ကျသည့် အဖွဲ့အစည်းက တိတိကျကျ ချမှတ်သည့် စီရင်ချက် မရှိပါက သဘောတူစာချုပ်၏ လေးပင်သည့် တာဝန်များအား လိုက်နာမှုကို လွယ်လင့်တကူ ရှောင်ရှားခြင်းကဲ့သို့ *clausula* အား ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း တလွဲသုံးရန် ဖြစ်စေသည်။)

^{၁၆} *supra* note ၁၂ ကို ကြည့်ပါ။ ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် ၎င်းကိုယ်တိုင်က လွှမ်းမိုးပယ်ချနိုင်ကြောင်း သုံးသပ်သူများက သဘောတူသည်။ မေးစရာရှိသည်မှာ မည်သည့်အချိန်တွင် လွှမ်းမိုးပယ်ချနိုင်ပါသလဲပင် ဖြစ်သည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဖန်တီးရာတွင် ပါဝင်သည့် အယူအဆအစိတ်အပိုင်းများ (ကာလ၊ ကြိမ်နှုန်း၊ စသည်ဖြင့်) က ယခင်ဓလေ့ထုံးတမ်းကို ပြောင်းလဲရန် လွှမ်းမိုးရမည့် အနိမ့်ဆုံးသတ်မှတ်ချက်များကို ရေးသားချက်က ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။ E. Menzel & K. Ipsen, *supra* note ၂, at ၈၃ (အစဉ်အလာ တည်ရှိမှုအကြောင်း ဖော်ပြချက်) ကို ကြည့်ပါ။ Akehurst, *supra* note ၁, at ၁၉ (“ဥပဒေပြောင်းလဲမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် အလွန်အားကောင်းသည့် ယူဆချက်” နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအသစ်ဖန်တီးမှုကို ဆန့်ကျင်သည့် အားပျော့သည့် ယူဆချက်များ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ “အထူးသဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ လက်ရှိ စည်းမျဉ်းများကို ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် ကျင့်သုံးပုံ အရေအတွက် အမြောက်အများ လိုအပ်သည်။ စည်းမျဉ်းတစ်ခုကို ကောင်းကောင်းသတ်မှတ်လေလေ ၎င်းကို ပယ်ဖျက်ရန်အတွက် ကျင့်သုံးပုံ အရေအတွက် များများ လိုလေဖြစ်သည်။ *Id.* [ချန်လုပ်ထားသည့် အောက်ခြေမှတ်စုများ]။

^{၁၇} အထူးသဖြင့် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကဲ့သို့ အချို့သော နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပြုမူ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း သုံးသပ်သူတချို့က ယူဆကြသည်။ ၎င်းတို့၏ ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက် များက ဤပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များအား ပို၍ အစဉ်အလာကျသည့် အရင်းအမြစ်များအဖြစ် ယေဘုယျ လက်သင့်ခံကြသည်။ အလားတူ သဘောတူညီချက်စံနှုန်းများ သို့မဟုတ် တူညီသည့် ရည်ရွယ်ချက်စံနှုန်းများက ကိုက်ညီကြောင်း

အဆိုပြုခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အဆိုပါ ဆုံးဖြတ်ချက်များ ကိုယ်တိုင်က ခိုင်လုံမှုမရှိ ဖြစ်နေစဉ် ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်များသည် အစဉ်အလာအရင်းအမြစ်များ အထူးသဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းတွင် ပို၍ ဖွဲ့စည်းတည်ရှိသည်ကို ညွှန်းဆိုပြခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ လက်သင့်ခံကြသည်။ ပထမအမျိုးအစားအား ထောက်ခံချက်များအတွက် J, Castañeda, Legal Effects of UN Resolutions ၂-၂၁ (၁၉၆၄) (ကုလသမဂ္ဂ၏ “အများနှင့်မတူ ရှုပ်ထွေးလွန်းသည့်” ဥပဒေ ဖန်တီးသည့် လုပ်ဆောင်ချက်ကို စီမံဖွဲ့စည်းရန် အတွက် စုံလင်များပြားသော ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အမျိုးအစားခွဲခြားရာတွင် “အဖွဲ့တွင်းသက်ဆိုင်သော” ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ အချက်အလက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် “သတ်မှတ်ချက်များ” နှင့် သဘောတူစာချုပ် သို့မဟုတ် “ကြေငြာချက်များ” ကဲ့သို့သော “ပြင်ပ” ဥပဒေအခြေခံများအပေါ် မှီတည်ထားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် လုံလောက်သည့် ကြံရွယ်ချက် တည်ရှိ သောကြောင့် စည်းနှောင်အား ရှိသည်ဟု ကောက်ချက်ချခြင်း ပြုသည်) ကို ကြည့်ပါ။ G. Tunkin, Theory of International Law ၁၆၂-၆၇ (W. Butler trans. ၁၉၇၄) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုဗီယက်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ စာပေများက နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ အရင်းအမြစ်တစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်သည်။ သို့ရာတွင် Tunkin က ထပ်မံပြောဆိုသည်မှာ

[ပြော]ဆိုရသော် ..... နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအား နိုင်ငံတစ်ခုက လုံးဝ အသိအမှတ်မပြုဘဲ ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်များက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များဖြစ်လာခြင်းအား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရသော် ၎င်းတို့အား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ စံနှုန်းများ ရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် မည်သည့်နေရာတွင် ထည့်သွင်းထားခြင်းအား ကြည့်ရှုရမည် ဖြစ်သည်..... စည်းမျဉ်းတစ်ခုအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ စံနှုန်းအဖြစ် လက်ခံခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်၍ နိုင်ငံများ၏ သဘောထားဆန္ဒ တူညီမှသာလျှင်.... အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ စံနှုန်း [တစ်ခု] ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

Id. at ၁၆၃-၆၄. Falk, *supra* note ၁, at ၇၈၄ (“နိုင်ငံတကာ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်ကို လွှမ်းမိုးလျှက်ရှိသည့် စည်းနှောင်အား နည်းပါးသည့် စံနှုန်းများမှ စည်းနှောင်အားရှိသည့် စံနှုန်းကို ခွဲခြားရန် အတော်ပင် မရေမရာ” ရှိကြောင်း ယူဆထားကြသည်) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ “ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတကာရှေ့နေများက အမြဲထောက်ပြလေ့ရှိသည့် အခြေအနေ၏ တရားဝင် ကန့်သတ်ချက်များက အထွေထွေညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များ သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်အချို့ကို နိုင်ငံတကာအဝန်းအဝိုင်းတွင် စံနှုန်းအဖြစ် ထားရှိသည့် အခြေအနေရရှိလာခြင်းမှ မတားမြစ်နိုင်ပေ”။ *Id.* Falk, *supra* ဤစည်းနှောင်အားကို အောက်ပါအတိုင်း အခိုင်အမာဆိုခြင်းဖြင့် သုံးသပ်ပါသည်-

စီရင်ချက်တစ်ခု လိုအပ်မည်ဟု ခိုင်လုံယုံကြည်မှု အတိုင်းအတာသည် အကြောင်းအရာပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက် အများအပြားအပေါ် မူတည်ပါသည်။ ခွင့်ပြုနိုင်သည့် အပြုအမူအတိုင်းအတာအပေါ် စိုးမိုးထားသည့် မျှော်လင့်ချက်များ၊ သဘောတူညီမှုအတိုင်းအတာနှင့် အရည်အသွေးတို့ ပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် ပါဝင်သည့် မှန်ကန်ကြောင်း မှတ်ယူထားသည့် အဆိုများအား ထိထိရောက်ရောက် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်သည့် အတိုင်းအဆများလည်း ပါဝင်သည်။”

Id. at ၇၈၆ (အလေးအနက်ထားမှုကို ထပ်မံထည့်သွင်းထားသည်)။ ဒုတိယအမျိုးအစားဖြစ်သည့် ကွန်ဗင်းရှင်းအရင်းအမြစ်များ ပေါ်ပေါက်စေရန် ဖြည့်တင်းပေးမှုများအဖြစ် ကုလသမဂ္ဂဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ အမြဲမပြတ် လုပ်ဆောင်ချက်ကို အထောက်အပံ့ ပေးသည့် အချက်အလက်များအတွက် Virally, *supra* note ၁, at ၁၆၂; A. Verdross & B. Simma, *supra* note ၄, at ၃၂၉-၃၂; R. Higgins, *supra* note ၁, at ၅ (“ဆုံးဖြတ်ချက်၏ အကူအညီရသည် ဖြစ်စေ၊ မရသည်ဖြစ်စေ ဖွဲ့စည်းပါဝင်ထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်းများသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအပေါ် ချည်နှောင်ထားသော ညီလာခံဆုံးဖြတ်ချက် များကမူ ကိုယ်တိုင် စည်းနှောင်ခြင်း မရှိပေ။ သို့သော် ယေဘုယျ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ အမှတ်အသားအဖြစ် မှတ်ယူထားလျက် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုလုံးတွင် ပါဝင်ချက်မှ သက်သေအချက်အလက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံကို အသေအချာ ရရှိစေမည် ဖြစ်သည်) (ချန်လှပ်ထားသည့် အောက်ခြေမှတ်စုများ) ကို ကြည့်ပါ။ Panel Discussion, *The Effect of U.N. Resolutions on Emerging Legal Norms*, ၁၉၇၉ Am. Soc. Int’l L. Proc. ၃၀၀ (ကုလသမဂ္ဂဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ ဥပဒေအရ အာဏာရှိခြင်းသည် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် စည်းနှောင်အားရှိခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကဲ့သို့ ပို၍

ကုလသမဂ္ဂ စီရင်ချက်များသည် ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ အခြေခံ သို့မဟုတ် အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ ပဋိညာဉ်သဘောတူစာချုပ်၏ ဆင့်ပွားဖြစ်သည်ဟူသည့် အမြင်အား ထိုကဲ့သို့ စူးစမ်းလေ့လာမှုက စဉ်းစားရမည်

အစဉ်အလာကျပြီး အသိအမှတ်ပြုထားသည့်အရင်းအမြစ်များမှတစ်ဆင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေဖွံ့ဖြိုးလာမှုအပေါ် ၎င်းတို့၏ လွှမ်းမိုးမှုအင်အား ကြီးမားခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဆွေးနွေးချက်တစ်ခုက ချက်ကျလက်ကျ ကောက်ချက်ချထားသည်။ စီရင်ချက်များအား တမူထူးခြားသည့် (*sui generis*) အရင်းအမြစ်အဖြစ် ရှုမြင်ခြင်းအား ဆန့်ကျင်သူများက အလားတူ အခြေအနေများတွင်လည်း ဒီအတိုင်း ဆောင်ရွက်သည်။ ဥပမာအတွက် Virally, *supra* note ၁, at ၁၆၀-၆၂; A. Verdross & B. Simma, *supra* note ၄, at ၃၂၉-၃၃ ကိုကြည့်ပါ။ J. Müller, Vertrauensschutz im Völkerrecht ၂၅၀ (၁၉၇၁); Sloan, *The Binding Force of a "Recommendation" of the General Assembly of the United Nations*, ၂၅ Brit. Y.B. Int'l L. ၁ (၁၉၄၈) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

အထွေထွေညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုသည် အရေးကြီးသည့် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ အကျိုးဆက်များ ပေါ်ထွက်ပြီး ဥပဒေကြောင်းအရ စည်းနှောင်အားပိုင်ဆိုင်သည့် အခြေအနေအချို့လည်း ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ယေဘုယျစည်းမျဉ်း အနေဖြင့် ညီလာခံတွင် ရည်ရွယ်ချက် သို့မဟုတ် မဖြစ်မနေလိုက်နာရမည့် အခွင့်အာဏာ မရှိသည့်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေအနေဖြင့် လိုက်နာရမည့် တာဝန်များ မစည်းနှောင်ထားပေ.....

အကြံပြုချက်များတွင် ဥပဒေကြောင်းအရ အာဏာမရှိကြောင်း အမြင်သဘောထားကို အများစုက ထောက်ခံကြသော်ငြား [၎င်း] တို့တွင် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းအရ အာဏာရှိပြီး ကြီးမားသည့် လွှမ်းမိုးမှုရှိကြောင်း အမြင်သဘောထားက ဖော်ပြသည်..... ဤကျင့်ဝတ်ပိုင်းအရ အာဏာရှိခြင်း၏ သဘောသဘာဝကို တိတိကျကျ ဖွင့်ဆိုရန် မလွယ်ကူပါ.....သို့ရာတွင် “ကျင့်ဝတ်ပိုင်း အာဏာ” ဖော်ပြချက်တွင် ဥပဒေအရ သက်ရောက်စေသည့် အကြောင်းအရာ မပါဘဲ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အာဏာ မရှိကြောင်း ညွှန်ပြသည့် သံတမန်နည်းလမ်းမျှသာဖြစ်သည့် အမြင်ရှုထောင့်အား လက်သင့်မခံနိုင်ပါ။

Id. at ၃၁-၃၂။ Gross, *The International Court of Justice and the United Nations*, ၁၂၀ Recueil DES Cours ၃၃၃ (၁၉၆၇) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

ဆုံးဖြတ်ချက်အချို့နှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့တွင် ပါဝင်သည့် အခြေခံမူ များက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ဖွဲ့စည်းပါဝင်ခြင်း သို့မဟုတ် ထင်ဟပ်ခြင်းအဖြစ် သိမြင်လက်ခံသည့် အမြင်ကို အဖွဲ့ဝင်များက မှတ်တမ်းတင်နိုင်သည်..... အထွေထွေညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ၁၅၁၄ (XV) ကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ချက်အချို့သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ အခြေခံမူ သဘောတရားတစ်ခုအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်များ ဖြစ်နိုင်ပေသည်.....

အထွေထွေညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် သို့မဟုတ် ကြေညာချက်တစ်စောင်သည် အမြင့်မားဆုံးအနေဖြင့် မဖြစ်မနေလိုက်နာ ကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် ကဲ့သို့ သတ်မှတ်နိုင်သော်ငြား.....တူညီသည့် လုပ်ဆောင်မှုမဖြစ်ပေါ်လာပါက ဥပဒေစည်းမျဉ်းတစ်ရပ်အဖြစ် မသတ်မှတ်နိုင်ပေ။

Id. at ၃၇၅-၇၆။ နိုင်ငံများအား အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ခွင့်ပြုခြင်း၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းစည်းမျဉ်းများ ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ သို့မဟုတ် အထောက်အပံ့ပြုသည့်အဖွဲ့များ တည်ထောင်ခြင်းကဲ့သို့ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် အဖွဲ့ဝင်များအားလုံးအပေါ်တွင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အချက်သည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သဘောတူညီချက်ဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အဆိုပါ စီရင်ချက်များတွင် ပါရှိသည့် သဘောတူညီမှု ပမာဏတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဥပမာအတွက် W. Friedmann, *The Changing Structure of International Law* ၁၃၉ (၁၉၆၄); Fitzmaurice, *The Law and Procedure of the International Court of Justice*, ၁၉၅၁-၁၉၅၄; *Questions of Jurisdiction, Competence and Procedure*, ၃၄ Brit. Y.B. Int'l L. ၁, ၃-၇ (၁၉၅၈); Johnson, *The Effect of Resolutions of the General Assembly of the United Nations*, ၃၂ Brit. Y.B Int'l L. ၉၇, ၁၂၁-၂၂ (၁၉၅၅-၅၆); Tammes, *Decisions of International Organs as a Source of Law*. ၉၄ Recueil des Cours ၂၆၅, ၃၁၆ (၁၉၅၈) ကို ကြည့်ပါ။

ဖြစ်သည်။^{၁၈} အခြားရင်းမြစ်တစ်ခုအား စာရင်းအတွင်း ရိုးရိုးစင်းစင်း ထည့်သွင်းရန် တွန့်ဆုတ်မှုအချို့ ရှိကြောင်း ယူဆသည်။

ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့် အရင်းအမြစ်များ၏ နယ်ပယ်နှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်အတွင်း ဤစူးစမ်း လေ့လာမှုများအကြောင်း အရေးကြီးသည့် အချက်မှာ နေရာတကာ သက်ရောက်မှုရှိသည့် ကြိုးစား အားထုတ်မှု ဖြစ်သည်။ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့် စံနှုန်းများအကြောင်း လွတ်လွတ်လပ်လပ်ဖြင့် ကောက်နှုတ်ထားသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း အမျိုးအစားအတွက် နယ်ပယ်အကျယ်အဝန်းကို သတ်မှတ်သည့် အားထုတ်မှု ဖြစ်သည်။ မညီမျှသည့် အရည်အသွေးရှိနေသည့် သီအိုရီနယ်နိမိတ်အကြောင်း အသေးစိတ် ရှင်းပြရန် အရေးကြီးကြောင်း ဟူသည့် အမြင်က ဤအလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသူများအကြား အတူတကွ နားလည်မှုရှိခြင်းကို ထပ်ဟပ်စေသည်။ စိတ်ကူးသတ်မှတ်ထားသည့် အမျိုးအစားများက စံနှုန်းများအကြောင်းကို မော်ကွန်းတင်ခြင်းထက် ထိန်းချုပ်မည့် အလုပ် လုပ်ကိုင်သူများ ဖြစ်သည်။ ခေတ်သစ် သဘောတူစာချုပ်အများစုက ဤအချက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း အသိအမှတ်ပြုထားကြသည်။ အရင်းအမြစ်များအကြောင်း ယေဘုယျဆွေးနွေးချက်အား အကျဉ်းချုပ် အသေးစိတ် ဆွေးနွေးထားသည့် အရင်းအမြစ်များ၏ “အာဏာနှင့် သက်ရောက်မှု” သို့မဟုတ် “အရှိတရား” အကြောင်း ရှင်းလင်းချက်တိတိကျကျနှင့် တွဲစပ်ခြင်းဖြင့် အသိအမှတ်ပြုသည်။^{၁၉}

စဉ်းစားလျက်ရှိသည့် အရင်းအမြစ်များ၏ နယ်ပယ်အား အကျဉ်းချုံး သတ်မှတ်ခြင်းအပြင် အရင်းအမြစ် တစ်ခုချင်းစီ၏ ထိရောက်မှုပြင်းအားအတွက် အမျိုးအစားအမျိုးမျိုး၏ အကန့်အသတ်များကို ပညာရပ်စာပေက စဉ်းစားပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစံနှုန်းများ၏ ပြည်တွင်းဥပဒေအပေါ်သက်ရောက်မှုများ^{၂၀}၊

^{၁၈} *supra* note ၁၇ နှင့် ဆက်စပ်စာသာများကို ကြည့်ပါ။

^{၁၉} ဥပမာအတွက် B. Weston, R. Falk & A. D'Amato, *International Law AND World Order* ၈၀-၁၀၁, ၁၀၆, *passim* (၁၉၈၀) (“အရင်းအမြစ်” အကြောင်း သီးသန့် ဆွေးနွေးချက်နောက်တွင် “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ အရှိတရား” ခေါင်းစဉ် တပ်ထားသည့် အခန်းခွဲတစ်ခု ဆက်တိုက်ပါရှိသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံနှုန်းတစ်ခုစီကို နိုင်ငံများက မည်သို့နှင့် မည်သည့်အတွက်ကြောင့် လိုက်နာကြောင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်) ကို ကြည့်ပါ။ “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ အရှိတရား” အခေါ်အဝေါ်အား Jessup, *The Reality of International Law*, ၁၈ *Foreign Aff.* ၂၄၄ (၁၉၄၀) က တွင်ကျယ်လာအောင် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ Friedmann, *General Course in Public International Law*, ၁၂၇ *Recueil des Course* ၃၉, ၇၆ (၁၉၆၉) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

^{၂၀} အကြောင်းအရာရေးသားချက်များ၏ အကျဉ်းချုပ်များအနက် တစ်ခုမှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် ပြည်တွင်း ဥပဒေအတို့အကြား ယေဘုယျဆက်နွှယ်ချက်နှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ၎င်းကို ၎င်းတို့၏ အခွင့်အာဏာနှင့် ပိုင်းခြားမှုအတွင်း စူးစမ်းလေ့လာချက်တစ်ခုအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းတစ်ခုအား ပြည်တွင်း ဥပဒေအတွင်း သွတ်သွင်းနိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်အကြောင်း စူးစမ်းလေ့လာချက်တစ်ခုအဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက် နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ချမှတ်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း စသည်တို့တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းအား သွတ်သွင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ စူးစမ်းလေ့လာချက် နှစ်မျိုးစလုံးအား စံနှုန်းများကိုယ်တိုင်နှင့် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆက်လက် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ စူးစမ်း လေ့လာချက်နှစ်မျိုးစလုံးသည် ကြိုတင်ရှိပြီးသား ပြည်တွင်းနယ်နိမိတ်ပိုင်စိုးမှုများ အမြင်အပေါ် မှီတည်ပါသည်။ ၎င်းပြည်တွင်းနယ်နိမိတ်ပိုင်စိုးမှုများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတွင် မှတ်ပုံတင်ပြီး သို့မဟုတ် အသိအမှတ်ပြုပြီး ဖြစ်ရမည်။

ထိုသို့ အသိအမှတ်ပြုရာတွင် ပြည်တွင်းဥပဒေအရ မှတ်ပုံတင် သို့မဟုတ် ထည့်သွင်းထားရမည့် ရှိနှင့်ပြီးသား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ဒေသအပေါ် ဗဟိုတည်ရမည် ဖြစ်သည်။ B. Weston, R. Falk & A. D'Amato, *supra* note ၁၉, at ၁၆၃-၈၉ (၁၉၈၀) (ဤရေးသားချက်အတွက် ဥပမာများကို ဖော်ပြထားသည်) ကို ကြည့်ပါ။ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်းချဉ်းကပ်နည်းအတွက် Hostert, *Droit International et Droit Interne dans la Convention de Vienna sur le Droit des Traités du ၂၃ Mai ၁၉၆၉*, ၁ *Annuaire Francais du Droit International* ၉၂ (၁၉၆၉) ကို ကြည့်ပါ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေသည် အမြင့်ဆုံးဖြစ်သည့် အယူဝါဒနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ပြည်တွင်းဥပဒေသည် မတူညီဘဲ သီးခြားစီ ဖြစ်သည်ဟူသည့် အယူဝါဒဆွေးနွေးချက်အတွက် IC. Rousseau, *supra* note ၆, at ၃၇-၄၈ (သီအိုရီ တစ်ခုစီကို အခြားသီအိုရီအပေါ် အားကိုးအားထားပြုကာ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်းပြုသည်) ကို ကြည့်ပါ။ E. Menzel & K. Ipsen, *supra* note ၂ (သီအိုရီနှစ်ခုစလုံးအား အထူးပြုထောက်ခံချက်က ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ကောက်ချက်ချသည်); Virally, *supra* note ၁, at ၁၆၅-၇၁ (အနေအထားနှစ်မျိုးစလုံးကို စစ်တမ်းကောက်သည်) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေကို ပြည်တွင်းဥပဒေတွင် ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းချက်အပေါ် ဆွေးနွေးခြင်းအတွက် I. Brownlie, *supra* note ၁, at ၄၅-၅၀ ကို ကြည့်ပါ။

လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် နိုင်ငံများ^{၂၀} နှင့် ဆက်ခံနိုင်ငံများ^{၂၁} အပေါ် သဘောတူစာချုပ်များ၏ အာဏာ သက်ရောက်မှု သို့မဟုတ် ထွန်းသစ်နိုင်ငံများ^{၂၂}အပေါ် ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ အာဏာသက်ရောက်မှု သို့မဟုတ်

^{၂၀} အစဉ်အလာအယူအဆက “[သ]ဘောတူစာချုပ်တစ်ခုသည် တတိယနိုင်ငံအတွက် ၎င်း၏ သဘောတူညီမှုမပါဘဲ တာဝန်ဝတ္တရား သို့မဟုတ် အခွင့်အရေးကို မဖန်တီးကြောင်း” ဆိုပါသည်။ (သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း၊ *supra* note ၅ အပိုဒ် ၃၄) “ဆန့်ကျင်ဘက် မညွှန်ပြ” ပါက အကျိုးစီးပွားများအတွက် သဘောတူညီမှုကို သွယ်ဝိုက်ပေးခြင်း ဖြစ်နေစဉ် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများကို စာရေးသား၍ အတိအကျ လက်ခံရမည် ဖြစ်သည်။ *Id.* at art. ၃၅. ကြိုတင်ရှိနှင့်ပြီး အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်၏ သဘောတူညီမှုဆိုင်ရာ အမြင်အပေါ် ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် လူထုအာဏာပိုင်၏ တရားမျှတမှုအခြေခံ အမြင်အပေါ် ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်းအချက်အလက်များအား နိုင်ငံစုံပါဝင်သည့် သဘောတူစာချုပ်များအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကို ဖော်ပြခြင်း သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းဖြစ်တည်လာခြင်းအဖြစ် ပြုမူခြင်းအကြောင်း ရေးသားချက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ အဆိုပါ သဘောတူစာချုပ်များ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းအတွင်း ထည့်သွင်းခြင်းကို သဘောကျကြောင်းနှင့် သဘောမတွေ့ကြောင်း အငြင်းအခုံသည် တစ်လှည့်စီ ဖြစ်ပေါ်ပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပြုလုပ်သည့် သဘောတူညီမှုနှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမရှိသော တရားမျှတမှု အယူအဆများအပေါ် မူတည်၍ တစ်လှည့်စီ ဖြစ်ပေါ်သည်။ ဤဆွေးနွေးချက်များ အားလုံးသည် သဘောတူစာချုပ် သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းစနစ် အကြောင်းအရာများတွင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ A. D’Amato, *supra* note ၁, at ch. ၅ (အဆိုပါ သဘောတူစာချုပ်များသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းကို ဖန်တီးခြင်း သို့မဟုတ် ထင်ဟပ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအဖြစ် စည်းနှောင်ကြောင်း ဖြစ်နိုင်ခြေကို အဆင့်မမီသည့် အထောက်အပံ့ ပေးသည်) ကို ကြည့်ပါ။ Baxter, *infra* note ၇၀ က ဖြစ်နိုင်ခြေအမျိုးမျိုးကို သဘောတူစာချုပ်နှစ်မျိုးစလုံးသည် ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ သက်သေအချက်အလက်များအဖြစ် သရုပ်ဖော်သည်။ “ကျွန်ုပ်၏ သုတေသနကျမ်းမှာ..... ‘အသုံးများသည့် ကျင့်သုံးပုံ’ သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းအား သဘောတူစာချုပ်များတွင် တွေ့မြင်နိုင်ပြီး ၎င်းသဘောတူ စာချုပ်များက အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သည့် နိုင်ငံများအပေါ် ၎င်းတို့၏ သက်ရောက်မှုများကို ကျင့်သုံးပါသည်။ ထိုသို့ကျင့်သုံးရာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေ၏ သက်သေအဖြစ် အသုံးချသည်။” *Id.* at ၅၁. သို့တည်းမဟုတ် နောင်အခါတွင် “အကယ်၍ သဘောတူစာချုပ်အချို့က အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား စည်းနှောင်ပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေသက်သေအချက်အလက်ဖြစ်လာပါက ဥပဒေအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဟန်ချက်ညီညီပေါင်းစပ်စေသည့် နည်းလမ်းများ ဖြစ်လာပေသည်..... သဘောတူစာချုပ် စည်းမျဉ်းအား ရိုးရိုးစင်းစင်း အသုံးပြုခြင်းနှင့် အခြားသူများက ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံခြင်းတို့က အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သည့် နိုင်ငံများအတွက် ဖြတ်လမ်းနည်းဖြင့် လွယ်လင့်တကူ အသုံးပြုနိုင်သည်။” *id.* at ၁၀၂ ထို့အပြင် သဘောတူစာချုပ်များအား ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံအဖြစ် လိုအပ်သည့် *opinio juris* တွဲဖက်ပါရှိသည့် ကျင့်သုံးပုံ တစ်ခုသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအား လွှမ်းမိုးလာသည့် နည်းလမ်းအတိုင်းပင် သဘောတူစာချုပ်၏ စည်းမျဉ်းတစ်ခုက ယေဘုယျ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ဖြစ်လာသည်။” *Id.* at ၁၀၃, Baxter က ကောက်ချက်ချသည်မှာ ဥပဒေများကို စိစစ်၍ တပေါင်းတည်း ပြဋ္ဌာန်းခြင်းနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးခြင်းတို့အကြား အပြန်အလှန် သက်ရောက်မှု ရှိသည် ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ *Id.* at ၄၁; *cf.* Akehurst, *supra* note ၅၁, at ၄၂-၄၉, ၅၃ (သဘောတူစာချုပ်အား ဓလေ့ထုံးတမ်းအဖြစ် အသွင်ပြောင်းရန် ဆန္ဒသဘောထား လိုအပ်သည်)။ “နိုင်ငံက ကျင့်သုံးပုံ၏ အခြားသော ပုံစံများကဲ့သို့ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအား ဖန်တီးရန်အလို့ငှာ သဘောတူစာချုပ်များသည် ဥပဒေအရတာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် (*opinio juris*) အတူ ပါရှိရမည်ဟူသည့် ပိုကောင်းသည့် အမြင်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။” *Id.* at ၄၄ သို့တည်းမဟုတ် နောင်တွင် “ဥပဒေအရတာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် (*opinio juris*) အတူမပါရှိသည့် သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် နောက်ထပ် ကျင့်သုံးပုံက ဘယ်တော့မျှ အတုခိုးယူနိုင်ခြင်းမရှိပေ။ ဤဖြစ်ရပ်တွင် (ဥပဒေအရတာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် (*opinio juris*) အတူပါရှိသည့်) နောက်မှဖြစ်သည့် ကျင့်သုံးပုံက ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေကို ဖန်တီးပြီး

သဘောတူစာချုပ်က မဖန်တီးနိုင်ပေ။” *Id.* at ၅၃. *North Sea Continental Shelf* အမှုများ၌ အဆိုပါ အစိတ်အပိုင်းများ အားလုံးလိုအပ်သည့် အဆက်မပြတ် ချဉ်းကပ်နည်းတွင် ၎င်းအစိတ်အပိုင်းများကို ပေါင်းစပ်ရန် ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန် နိုင်ငံတို့က ရှာဖွေခဲ့သည်။

“ဆန်းသစ်စ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအား အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းနှင့် ခိုင်ခိုင်မာမာ ပေါင်းစပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်သည် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ ဥပဒေကော်မရှင်၏ လုပ်ဆောင်ချက်၊ အဆိုပါ လုပ်ဆောင်ချက်အပေါ် အစိုးရများ၏ တုံ့ပြန်ချက်နှင့် ဂျနီဗာ ညီလာခံတို့၏ နောက်ဆက်တွဲများမှတစ်ဆင့် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း ဖြစ်သည်” နှင့် ဤဆန်းသစ်စ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေသည် “ညီလာခံက ကမ်းဦးရေတိမ်ကွန်ဗင်းရှင်း ချမှတ်ခြင်းကို ပုံပေါ်” လာစေသည်။”

North Sea Continental Shelf Cases (W. Ger. V. Den.: W. Ger. V. Neth.) ၁၉၆၉ I.C.J. ၃, ၃၈ (စီရင်ချက် ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀) သဘောတူညီချက်အလေးပေးထားသည့် ဆိုဗီယက်နိုင်ငံ၏ အမြင်သဘောထားအတွက် *North Sea Continental Shelf Cases, supra*, at ၁၅၄ (diss. Op. Koretsky, J.) ကိုကြည့်ပါ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအား ဆိုဗီယက်တို့ ရှုမြင်ရာတွင် သဘောတူစာချုပ်များသည် နိုင်ငံများ၏ ဖော်ပြထားသည့် သဘောတူညီချက်အပေါ် အခြေခံထားသည့်အတွက် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေထက် များစွာ အလေးသာပါသည်။ တရားသူကြီး Koretsky ၏ သဘောထားကွဲလွဲသည့် အမြင်သည် “ကမ်းဦးရေတိမ်ဥပဒေ၏ ယေဘုယျ အခြေခံသဘောတရားများ” ရေးဆွဲစဉ် သူ တွဲဖက်ထားသည့် အလေးပေးမှု အတွက် အထူးပင် အရေးပါသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဂျနီဗာညီလာခံမတိုင်ခင်ကပင် ပုံဖော်ရန် သူက တွေ့ရှိခဲ့သည်။ *Id.* at ၁၅၈ (diss. Op. Koretsky, J.) သို့ရာတွင် ဤရပ်တည်ချက်သည် Tunkin ၏ အမြင်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သည်။ Tunkin ၏ အမြင်အရ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ အစဉ်အလာနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများအား သဘောတူညီချက်အပေါ် အခြေခံ၍ ဖန်တီးထားသည်။ ထို့ပြင် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အသုံးပြုနိုင်မည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းတစ်ခု ဖြစ်လာရန်အတွက် [အကန့်အသတ်နှင့် အသုံးပြုသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းတစ်ခုကို] နိုင်ငံအားလုံးက အသိအမှတ်ပြုရမည် ဖြစ်သည်။” Tunkin, *Coexistence and International Law*, ၉၅ *Recueil DES Cours* ၁, ၁၈ (၁၉၅၈); cf. Rozakis, *Treaties and Third States: A Study in the Reinforcement of the Consensual Standards in International Law* ၃၅ *Zaöiv* ၁, ၁-၈၀ (၁၉၇၅) ကို ကြည့်ပါ။

[သဘောထားတစ်ခုချင်းစီအပေါ် အလေးအနက်ထားမှု တိုးမြှင့်လာခြင်းကြောင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအား သဘောတူ စာချုပ်များနှင့် ပို၍ သတ်မှတ်လာကြသည်။ အမှန်အားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်ကဲ့သို့ပင် ၎င်းသည်လည်း မိမိသဘောဆန္ဒ အလျောက် ပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာဥပဒေဖန်တီးရာတွင် အလွယ်တကူ ကောက်ချက်ချခြင်းများအား သက်သေအထောက်အထား တိတိကျကျ လိုအပ်ချက်များနှင့် အစားထိုးပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် သဘောတူစာချုပ်များသည် တစ်ခုကိုတစ်ခု ချဉ်းကပ်ကြကြောင်း ပေါ်လွင်သည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် သဘောတူစာချုပ်များအပေါ် ၎င်း၏ အားသာချက် ဆုံးရှုံးပြီး သဘောတူစာချုပ်များက ဥပဒေဖန်တီးရာတွင် မိမိသဘော ဆန္ဒအလျောက် ပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အားနည်းပါသည်။

သို့ရာတွင် တပြိုင်နက်တည်းမှာပင် အားလုံးသဘောတူညီချက်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် စနစ်သည် ဓလေ့ထုံးတမ်းကို ပြန်လည်သစ်လွင်လာစေပြီး ကာလရှည်ကြာ ဆက်လက်ရှင်သန်နိုင်စေသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရေး၏ အသုံးအများဆုံးအခန်းကဏ္ဍတွင် သဘောတူစာချုပ်များက သေချာပေါက် ပါဝင်နေမည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စနစ်တစ်ခုတွင် ကိစ္စရပ်အားလုံး၌ ဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအား ကူညီထောက်ပံ့ပေးသည့် အရေးပါသော ကဏ္ဍအဖြစ် ကမ္ဘာအနှံ့လက်ခံသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုကဲ့သို့ ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် အလွန်အဖိုးတန်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်ပေမည်။ အဆိုပါကိစ္စရပ်များတွင် စာဖြင့် ရေးသားထားသည့် ဥပဒေ၏ တင်းကျပ်မှုက လိုအပ်ချက်အသစ်များအတွက် မြန်မြန်ဆန်ဆန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ခွင့်မပြုချေ။

Id. at ၃၉-၄၀။ *Cahier, Le problème des effets des traités à l'égard des états tiers*, ၁၄၃ *Recueil des Cours* ၅၈၉, ၅၈၉, ၆၀၄ (၁၉၇၄) (မူအားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်များက စာချုပ်ချုပ်ဆိုထားသည့် အဖွဲ့ဝင်များကိုသာ သက်ရောက်ပြီး

စံပြုထားသည့် ယန္တရားမရှိသည့်အချိန်တွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဆိတ်ဆိတ်နေမှုအား သဘောတူခြင်းဟု မှတ်ယူခြင်းအား သံသယဖြစ်စေသည်) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

၂၂ သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်းက သဘောတူစာချုပ်ပါ လိုက်နာရမည့်တာဝန်များအပေါ် နိုင်ငံ ဆက်ခံခြင်း၏ သက်ရောက်မှုကို တိတိကျကျနှင့် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မေးခွန်းထုတ်ပါသည်။ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း *supra* note ၅ အပိုဒ် (၇၃)။ အမြင် နှစ်မျိုးရှိပါသည်။ ဆက်ခံသည့်နိုင်ငံများအား စည်းနှောင်မှုမရှိကြောင်း အချို့က ယူဆကြသည်။ ဥပမာအတွက် Castren, *Obligations of States Arising from the Dismemberment of Another State*, ၇၃ *Zaöiv* ၇၅၃, ၇၅၄ (၁၉၅၁) (“ဆက်ခံသည့်နိုင်ငံများအတွက် ယခင်နိုင်ငံက ချုပ်ဆိုထားသည့် သဘောတူစာချုပ်များသည် အခြားအဖွဲ့ဝင် များနှင့် ညှိနှိုင်းရမည် ဖြစ်သည်”)။ McNair, *supra* note ၁, at ၆၀၁ (အသစ်တည်ထောင်သည့် နိုင်ငံများအား ယခင်နိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံရေးအတိုင်း ဆက်လက်ပါဝင်ရန် ပြောဆိုခြင်းက မျှတမှုမရှိဘဲ သဘောတူစာချုပ်အရ လိုက်နာရမည့် တာဝန်များတွင် တာဝန်မရှိသည့် သန့်ရှင်း ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် စတင်ရမည်”)။ E. Menzel & K. Ipsen, *supra* note ၂, at ၁၈၉ ကို ကြည့်ပါ။ အဆိုပါ စာရေးဆရာများက သဘောတူစာချုပ်အရ လိုက်နာရမည့် တာဝန်များ၏သဘောတူညီချက်အတိုင်း အကောင်အထည် ဖော်ရမည့် သဘောသဘာဝကို ယေဘုယျအားဖြင့် အသားပေးကြသည်။ သို့သော် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပင်လယ်ပြင်ပိုင်နက်အခွင့်အရေးကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာ တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေး ကိစ္စရပ်အဖြစ် ဆက်လက် ယုံကြည်စိတ်ချ ရမည့် သဘောတူစာချုပ်များအတွက်မူ ခြွင်းချက်ရှိပါသည်။ ၂ D. O’Connell, *State Succession in Municipal Law and International Law* ၁၂-၂၃, ၂၇၃-၂၉၁ (၁၉၆၇); O. Udokang, *Succession of New States to International Treaties* (၁၉၇၂); Virally, *supra* note ၁, at ၂၇၇ ကို ကြည့်ပါ။ ထွန်းသစ်စနိုင်ငံတစ်ခုက “မညီမျှ” သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား ငြင်းပယ်ရန် ပြည့်ဝသည့် အခွင့်အရေးတစ်ရပ် ရှိပါက အခြားနိုင်ငံ၏ တရားဝင်အကျိုးစီးပွားများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် သဘောတူစာချုပ်က စည်းနှောင်နေဆဲပင် ဖြစ်ကြောင်း အခြား စာရေးဆရာများက ကိုင်စွဲထားသည်။ သဘောတူစာချုပ်များ၏ ယုံကြည်စိတ်ချမှုများဆိုင်ရာ စနစ်တကျအရေးပါမှုကို အသားပေးရင်း အဆိုပါစာရေးဆရာများက ပြဋ္ဌာန်းချက်များအတွက် ကင်းလွတ်ခွင့်၏ အရေးပါပုံကို ညွှန်ပြကြသည်။ ထွန်းသစ်စနိုင်ငံသည် ဆက်ခံရာတွင် ရုန်းကန်နေစဉ်အတွင်း ၎င်း၏ ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ သို့မဟုတ် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လျော်ညီအောင် အဆိုပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား လိုက်နာရန် သဘောတူ နိုင်ပါသည်။ ရေးသားချက်ရှိ ဤအမြင်နှစ်မျိုးသည် သဘောတူညီမှုနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားမျှတမှု၏ ပြင်ပအယူအဆများ အပေါ် မှီတည်ပေါင်းစပ်သည်။ L. Chen, *State Succession Relating to Unequal Treaties* (၁၉၇၄) ကို ကြည့်ပါ။ “သဘောတူစာချုပ်များတွင် နိုင်ငံဆက်ခံခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ယေဘုယျကျသည့် မေးခွန်းများအတွက် အဖြေတစ်ခုတည်း မရှိကြောင်း” သုံးသပ်သူများ၏ ရပ်တည်ချက်ကို Chen က သဘောတူသည်။ *id.* at ၂၃၂။ သို့သော် သဘောတူစာချုပ် တစ်ခုချင်းစီ၏ “မညီမျှမှု” ကို ထိထိရောက်ရောက် ဆန်းစစ်ရန် အကြံပေးသည်။ “မညီမျှသည့် သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုတွင် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသည့် အဖွဲ့ဝင်များ၏ မညီမျှသည့် အာဏာအခြေခံများက အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအတွက် မညီမျှသည့် အခွင့်အရေး သို့မဟုတ် တာဝန်များအဖြစ် ပြောင်းလဲစေသည်။” *Id.* ဤသို့ စိစစ်သတ်မှတ်ပြီးပါက “[ခေတ်]ပြိုင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရဆိုသော် မညီမျှသည့် သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုအား တရားမဝင်ဟု သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆက်ခံမှုမပြုခြင်း အတွက် တရားဝင်သည့် အကြောင်းပြချက်ရှိရမည်။” *Id.* at ၂၃၅။ Chen ၏ အမြင်အရဆိုသော် ဤချဉ်းကပ်နည်းက “[အ]တိတ်ကာလ နှစ်နာချက်များကို ပြန်လည်ဖြေရှင်းပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီမှုနှင့် တရားမျှတမှုကို ရရှိပိုင်ဆိုင်ရန် အတွက် သင့်လျော်သည့် သဘောတူစာချုပ်ဆက်ဆံရေးများအား ယခင်နိုင်ငံများ၊ ဆက်ခံနိုင်ငံများနှင့် အခြား သက်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံများအကြား ထူထောင်ရမည်”ကို ဖြစ်စေသည်။ *Id.* at ၂၄၁။ မညီမျှသည့် သဘောတူစာချုပ် ခြွင်းချက်ပြုခြင်းရှိ သဘောတူညီသည့်အပိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆန့်ကျင်ဘက် အလေးပေးပြောကြားချက်အတွက် O. Udokang, *supra* at ၄၈၇-၅၀၈ ကို ကြည့်ပါ။ “ထွန်းသစ်စနိုင်ငံတစ်ခုက သဘောတူစာချုပ်အရ လုပ်ငန်းတာဝန်များသည် ၎င်း၏ အခြေခံ အကျိုးစီးပွားနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိကြောင်း သို့မဟုတ် ၎င်း၏ လွတ်လပ်ရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်နှင့် လိုက်လျောညီထွေ မရှိကြောင်း ယူဆရန် တုံ့ဆိုင်းနေပါက သဘောတူစာချုပ်များရှိ အခွင့်အရေးအချို့နှင့် တာဝန်အချို့အား ၎င်းကိုယ်စား ယခင်

နိုင်ငံက ပယ်ဖျက်ခြင်းက ပြည်တွင်းစီးပွားရေးဆက်လက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက်သာမက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အသိုက်အဝန်းတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းအား အခွန်ရှည်စေရန် အတွက်ပါ မရှိမဖြစ်လိုအပ်ကြောင်း ကောင်းကောင်း သက်သေပြသည်။” *Id.* at ၄၉၂-၉၃ မညီမျှသည့် သဘောတူစာချုပ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် *Chen* ၏ ရပ်တည်ချက်ကို *Udokang* က ထောက်ခံသည်။ ထွန်းသစ်စနိုင်ငံများအား “ကိုလိုနီအာဏာရှင်များ၏ ‘ခေါင်းပုံဖြတ် အကျိုးစီးပွားရှာဖွေ’ မှ ကာကွယ်ရန်နှင့် ၎င်းတို့အား ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် တွက်ချက်မှုအခြေခံဖြင့် အစကတည်းက ဥပဒေအကျိုးသက်ရောက်မှုမရှိကြောင်း” ၎င်းတို့က သတ်မှတ်သည်။ *Id.* at ၂၂၀-၂၁။ သဘောတူစာချုပ်များ အားလုံးသည် ထွန်းသစ်စနိုင်ငံတစ်ခုအပေါ် ဥပဒေအရ တာဝန်သက်ရောက်စေလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း အကြွင်းမဲ့ဝါဒီလက်သစ် ရပ်တည်ချက်၏ အစွန်းရောက်ပုံစံက ကိုင်စွဲထားသည်။ ၎င်း၏ အခြေခံအကျိုးစီးပွားနှင့် ဆန့်ကျင်ပါက မည်သည့်ထွန်းသစ်စနိုင်ငံမဆို သဘောတူစာချုပ်ကို ဆန့်ကျင်ရှုတ်ချ နိုင်ချိန်တွင် စာချုပ်၏ စနစ်တကျ တည်ငြိမ်မှုကို ကာကွယ်ရန်အလို့ငှာလည်းကောင်း၊ သဘောတူညီမှုအခွင့်အာဏာကို ကာကွယ်ရန်အလို့ငှာလည်းကောင်း ထွန်းသစ်စနိုင်ငံအပေါ် ဥပဒေအရ တာဝန်သက်ရောက်စေခြင်းဖြစ်သည်ဟု ကိုင်စွဲ ထားကြသည်။ *C. Jenks, The Common Law of Mankind* ၉၄ (၁၉၅၈); *J. D. O’Connell, supra* at ၂၃-၂၅ ကို ကြည့်ပါ။ *Korovin* က ဖော်ပြသကဲ့သို့ ဆိုဗီယက်၏ ရပ်တည်ချက်က သဘောတူစာချုပ်များအားလုံး၏ အာဏာခွဲဝေခြင်းကို ထောက်ခံပါသည်။ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ၏ အများသဘောတူညီမှုဆိုင်ရာ သဘောသဘာဝကို ကာကွယ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် မညီမျှသည့် သဘောတူစာချုပ်များအတွက်မူ သဘောတူညီမှုအခြေခံပေါ် မူတည်၍ ခြွင်းချက်ဖြစ်သည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူညီချက်တိုင်းသည် ရှိနှင့်ပြီး လူမှုဖွဲ့စည်းပုံစနစ်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ အများဆိုင် အကျိုးစီးပွားအား အနည်းငယ် ချိန်ညှိခြင်းဖြင့် ဖော်ပြသည်။ ဤလူမှုဖွဲ့စည်းပုံစနစ်က ခိုင်မြဲလာသည်နှင့်အမျှ အဆိုပါ သဘောတူစာချုပ်များသည် အာဏာဆက်လက် သက်ရောက်နေဆဲဖြစ်သည်။ သဘောတူညီချက်ကို ထိန်းသိမ်းရမည် ဟူသည့် အခြေခံသဘောတရားကို လုံးလုံးလျားလျား လိုက်နာရမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် လူမှုကပ်ဆိုး မုန်တိုင်း မွေသောအခါ အစုအဖွဲ့ ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် နိုင်ငံထိန်းကျောင်းလျက်ရှိသည့် ကဏ္ဍရှိ လူတန်းစား တစ်ရပ်အား အခြားလူတန်းစားတစ်ရပ်က အစားထိုးပါသည်။ ထိုသို့ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရာတွင် စီးပွားရေးအရ ချည်နှောင်မှုအတွက်သာမက ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပ နိုင်ငံရေးအခြေခံများကို လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်လိုခြင်း ကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ အရာဝတ္ထုများ၏ ရှိနှင့်ပြီး ဖွဲ့စည်းမှုစနစ်ကို ထင်ဟပ်ပြနေသရွေ့ သဘောတူညီချက် အဟောင်းများက တော်လှန်ရေးကြောင့် ဖျက်ဆီးခံရကာ ဖျက်ပြယ်ကုန်ပါသည်။ လူများအား ကျွန်ုပ်ပြုရန်ရည်ရွယ်ချက်အတွက် ဖိနှိပ်သူများက စာချုပ်ချုပ်ဆိုခဲ့ခြင်းကြောင့် အကြွေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို ရာစုနှစ်နှင့်ချီ၍ ထမ်းခွဲရသည့် လူတစ်ဦးအား အနည်းဆုံးလွတ်မြောက်စေလိုခြင်းသည် သဘောတူညီမှု၏ အခြေခံသဘောတရားများနှင့် ဆန့်ကျင်ပေလိမ့်မည်။ အဆိုပါ အခြေခံသဘောတရားများက နိုင်ငံအားလုံးသည် တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ ဆက်ဆံမှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

U.S. Dept. of State, in *J. M. Whiteman, supra* note ၁, at ၇၇၇။ ကွဲပြားသည့် နိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံဖော်ပြချက်အရ ဤအငြင်းပွားချက်အတွက် ဖြေရှင်းနည်း ရေးသားချက်ကို ခေတ်သစ်စာရေးဆရာအများအပြားက စွန့်လွှတ်ခဲ့ကြသည်။ ဥပမာအတွက် *Meron, International Practice as to Succession of New States to Treaties of Their Predecessors*, ၁၀ *Indian J. Int’l L.* ၄၅၉ (၁၉၇၀) ကို ကြည့်ပါ။

ခြုံငုံကောက်ချက်ချနိုင်ရန်အတွက် သဘောတူစာချုပ်များအား ဆက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာ ကျင့်သုံးပုံသည် လုံလုံ လောက်လောက် မများပြားဘဲ တူညီမှုလည်း မရှိကြပါ။.....ဥပဒေအရ လက်ခံထားသည့် အခြေခံသဘောတရားထက် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံများ၏ ပြည်သူ့ရေးရာ မူဝါဒက ကျင့်သုံးပုံကို ပိုမို ပြဋ္ဌာန်းသည်..... နိုင်ငံတစ်ခုက သဘောတူစာချုပ်၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို ကိုယ်တိုင် အသုံးချရန် ကိုက်ညီပါက ၎င်းကို လုံလုံခြုံခြုံနှင့် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆောင်ရွက်ခွင့် ရသည်ဟု အဓိပ္ပာယ် မသက်ရောက်ပေ။ ထို့အတူပင် သဘောတူစာချုပ် အကောင်အထည်ဖော်ရန် စွမ်းဆောင်မှုက

သဘောတူစာချုပ် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲနေစဉ်တွင် ပါဝင်ခြင်းမရှိခဲ့သည့် ဒေသပြင်ပရှိနိုင်ငံများ^{၂၄}အပေါ် ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ အာဏာသက်ရောက်မှုတို့အကြောင်း ပညာရှင်များက ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြသည်။ ဤသဘောထားနှင့်အတူ အပိုဒ်

ကြီးလေးသည့်အခါတွင် သူ့သဘောနှင့်သူ ငြင်းပယ်နိုင်ကြောင်းကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်နှင့် ဘေးကင်းကင်း ဆောင်ရွက်ရန် ခွင့်မပြုထားချေ။

Id. at ၄၇၆။ “လက်တွေ့ကျပြီး ပြဿနာဖြေရှင်းနည်းကို ရှေးရှုကာ တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် ချဉ်းကပ်နည်းအား လိုက်နာရမည်။ အကြောင်းရင်းများစွာကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြင့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုချင်းစီကို စေ့စေ့စပ်စပ် စစ်ဆေးရမည်” ဖြစ်ကြောင်း Meron က အဆိုပြုသည်။ *Id.* At ၄၇၇။ အခြားအကြောင်းအချက်များအနက် “သဘောတူစာချုပ်၏ သဘောသဘာဝ” ကို Meron က ညွှန်းဆိုရန် အကြံပြုသော်ငြား “သဘောသဘာဝ” ၏ ထက်အောက်စဉ်စနစ်အား သတ်မှတ်ထားသည့် ရေးသားချက်အကြောင်း အကျဉ်းချုံးနှင့် ခပ်တန်းတန်း ကိုင်စွဲထားသည်။ ၎င်းထက်အောက်စဉ်စနစ်က သဘောတူစာချုပ်ကို ၎င်းကိုယ်ပိုင်နယ်ပယ် သတ်မှတ်ရန် ခွင့်ပြုထားသည်။ ဤအယူအဆအရင်းအမြစ်ရှုထောင့်အကြောင်းအရာမှ သိသိသာသာ ခပ်ခွာခွာနေခြင်းအား အကျိုးစီးပွားအမြင် သို့မဟုတ် တရားမျှတမှု အမြင်အပေါ် ၎င်း၏ မှီတည်မှုအား ဖော်ထုတ်နိုင်သည့်အခါ ကျော်လွှားနိုင်သည်။ နောင်တွင် ဆက်လက် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ဤဖြစ်တက်မှုအတွက် Keith, *Succession to Bilateral Treaties by Seceding States*, ၆၀ *Am. J. Int'l L.* ၅၂၁, ၅၄၆ (၁၉၆၇) ကို ကြည့်ပါ။ (ဖြေရှင်းနည်းသည် “(က) မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် သဘောတူစာချုပ်၏ သဘောသဘာဝနှင့် လုပ်ဆောင်ချက် (ခ) ဆက်ခံခြင်း နည်းလမ်း နှင့် (ဂ) သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုသည့်အခြေအနေများ အပေါ် မူတည်ကြောင်း ကိုင်စွဲထားလျက်.....ပထမအကြောင်းရင်းသည် သိသိသာသာ အလွန်ပင် အရေးကြီးသည်.....”)။ *U.S. State Dept., in J. M. Whiteman, supra note ၁, at ၁၉၉၃* ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

^{၂၃} *infra notes* ၈၅-၈၈ နှင့် ပူးတွဲပါရှိသည့် စာသားများကို ကြည့်ပါ။ ကမ္ဘာ့အနောက်ပိုင်းမှ မှတ်ချက်ပြုသူများ၏ ကွဲပြားမှု မရှိသည့် အမြင်မှာ ဓလေ့ထုံးတမ်းများက ထွန်းသစ်စနိုင်ငံများအဖြစ် ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အချိန်တွင် ၎င်းထွန်းသစ်စနိုင်ငံများ အပေါ် စည်းနှောင်သည် ဆိုသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ A. D'AMATO, *supra note*, at ၁၉၁-၉၃၊ E. MENZEL & K. IPSEN, *supra note* ၂၊ စာ-၈၂။ ဤအနေအထားသည် နိုင်ငံဖြစ်မှု၏ လူထုနှင့်ဆိုင်သည့် သဘောသဘာဝ အမြင်ပေါ်တွင် အများအားဖြင့် အခြေခံသည်။ ထိုအချက်သည် ထုံးစံအားဖြင့် ထွန်းသစ်စနိုင်ငံများက သဘောတူညီမှုမရှိလျှင် ဆိုသည့် ခြွင်းချက်တစ်ရပ် နှင့်အတူ ပူးတွဲနေသည်။ See, e.g., Akehurst, *supra note* 1, စာ-၂၈ (“ဓလေ့ထုံးတမ်း အဟောင်းများကို ထွန်းသစ်စ နိုင်ငံများက ကန့်ကွက်ခြင်းသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းများအပေါ် မေးခွန်းထုတ် ချည်နှောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။”) ဆန့်ကျင်ဘက် အနေဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုသည်မှာ သဘောတူညီမှုအပေါ်အခြေခံသည့်အတွက်ကြောင့် ထွန်းသစ်စနိုင်ငံများအပေါ် ၎င်းတို့၏ သဘောတူညီမှု မပါရှိဘဲ စည်းနှောင်ခြင်းမရှိဟု ဆိုစီယက် အုပ်စုဝင် အတွေးအခေါ်ပညာရှင်များက ငြင်းခုံသည်။ G Tunkin, *Theory of International Law* ၁၂၇-၃၃ (W. Butler trans. 1974) ကို ကြည့်ပါ။ အများအားဖြင့် ထွန်းသစ်စနိုင်ငံတစ်ခုက အပြန်အလှန် တရားမျှတမှုပေါ်အခြေပြု၍ နိုင်ငံတစ်ရပ်အဖြစ် စတင်ပြုမူလုပ်ဆောင်ရွက်သည့်အချိန်တွင် ဤသဘောတူညီမှု အခြေပြု အယူအဆအား သဘောတူညီမှု အားအသုံးပြုလိုသည့် စိတ်အားထက်သန်မှုနှင့် ပေါင်းစပ်ထားသည်။ H. Bokorné-Szegö, *New States and International Law* (1970)

^{၂၄} ဒေသဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်း သို့မဟုတ် နှစ်နိုင်ငံကြား တည်ရှိသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်း ဆိုသည့် အယူအဆသည် ယေဘုယျအားဖြင့် သဘောတူညီမှုကို အခြေခံ၍ တရားဝင်အောင် ပြုလုပ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ၎င်းကို ယေဘုယျ ကျင့်သုံးသည့် ဓလေ့ထုံးစံအဖြစ်ထက် နိုင်ငံ၏သဘောတူညီမှုနှင့် ပို၍တိုက်ရိုက် ဆက်စပ်နေသည်ဟု အနည်းဆုံး မှတ်ယူသည်။ D'Amato, *The Concept of Special Custom in International Law*, 63 *AM. J. INT'L L.* 211 (1969) ကို ကြည့်ပါ။ D'Amato က ပြောဆိုသည်မှာ -

အထူးကျင့်သုံးသည့် (သို့မဟုတ် “ဒေသဆိုင်ရာ” သို့မဟုတ် “သီးခြား” ကျင့်သုံးသည့်) အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေနှင့် ယေဘုယျကျင့်သုံးသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအကြားရှိ အခြေခံ

(၃၈) ပါ အရင်းအမြစ် အမျိုးမျိုးအကြား ထက်အောက်ဝါစဉ်အလိုက် ဆက်နွယ်မှုကို ပညာရပ်စာပေများက ထည့်သွင်း စဉ်းစားကြသည်။^{၂၅}

ကွဲပြားခြားနားမှုတစ်ရပ်ကို ဆွဲထုတ်ပြရန် အတော်များများက ပျက်ကွက်နေမှုကြောင့်...သဘောတူညီမှု ပြသရန် လိုအပ်ချက်သည် မှားယွင်းသည့် အမြင်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ [နိုင်ငံတကာတရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ထားသည့် အမှု သုံးခုတွင်] သဘောတူညီမှု သက်သေခံချက်သည် မဖြစ်မနေ လိုအပ်ချက်များဖြစ်နေသည်။ နိုင်ငံအားလုံးအပေါ်တွင် စည်းနှောင်ထားသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယေဘုယျ စံနှုန်းအများစုတွင် ထိုလိုအပ်ချက်က မလိုအပ်ဟု ဆိုသော်လည်း “အထူး” ဓလေ့ထုံးတမ်း ကိစ္စရပ်များတွင် ထိုလိုအပ်ချက်ကို အသုံးပြုမည်ဖြစ်သည်။

Id. at ၂၁၁-၁၂။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ယေဘုယျ ဓလေ့ထုံးတမ်း စံနှုန်းများနှင့်မတူဘဲ အထူးဓလေ့ထုံးတမ်းသည် ၎င်းကိုဖန်တီးရာတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသူများအပေါ်တွင်သာ စည်းနှောင်ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး၏ ကျင့်သုံးပုံတစ်ရပ် ဖြစ်ပုံရသည်။

ထိုကဲ့သို့သော ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ရပ်အား အမှီပြုသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံသည် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအပေါ်တွင် ထိုဓလေ့ထုံးတမ်းက စည်းနှောင်ထားပြီးဖြစ်သော အပြုအမူတစ်ရပ်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်ကို သက်သေပြရမည် ဖြစ်သည်။ ...အစိုးရတစ်ရပ်သည် ၎င်းတို့ကိုးကားသည့် စည်းမျဉ်းသည် ပြဿနာရပ်တွင် ပါဝင်သည့်နိုင်ငံများက စဉ်ဆက်မပြတ် တသမတ်တည်း ကျင့်သုံးကာ အသုံးပြုခြင်းနှင့် ညီညွတ်ကြောင်း သက်သေပြရမည်....

Asylum Case (Colom. V. Peru) 1950 I.C.J. ၂၆၆, ၂၇၇ (စီရင်ချက်၊ နိုဝင်ဘာ ၂၀)။ Falk, *supra* note ၁, at ၇၈၂ ကို ကြည့်ပါ။ (အယူအဆကို ဆွေးနွေးရာတွင် “စည်းနှောင်မှုရှိသည်ဆိုသော နိုင်ငံသည် ကိုင်တွယ်ထိတွေ့နိုင်သည့် သဘောတူညီမှု သက်သေခံချက်အချို့” လိုအပ်သည်။)။ သို့ရာတွင် စာချုပ်ကို ဆန့်ကျင်၍ ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ သဘောတူညီမှုအခြေမပြုသည့် သဘာဝကို အထူးအလေးထားသည့် အခြားဝေဖန်သုံးသပ်သူများက ကျိုးကြောင်းပြဆိုသည်မှာ အသေအချာ သတ်မှတ် ထားသည့် အုပ်စုတစ်စုတွင် ပါဝင်နေသော နိုင်ငံအချို့အကြား ရှင်သန်ကြီးထွားလာသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ရပ်သည် ထိုအုပ်စု၏ အဖွဲ့ဝင်အားလုံးအပေါ်တွင် စည်းနှောင်နေသည်ဆိုသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ သဘောတူညီမှုဆိုင်ရာ အနေအထား အဖြစ် အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် သဘောသက်ရောက်သည့် သဘောတူညီမှု ပြုရန် ဆန္ဒရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစည်းရုံးတိုက်တွန်းမှုအပေါ် ဝေဖန်သုံးသပ်သူများသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းကို ဆန့်ကျင်တွန်းလှန်သူ အုပ်စုအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား ခြွင်းချက်ပေးရန် ဆန္ဒရှိကြသည်။ H. THIRLWAY, INTERNATIONAL CUSTOMARY LAW AND CODIFICATION ၁၃၆-၃၇ (၁၉၇၂) (“မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် ဓလေ့ထုံးတမ်းကို အသုံးပြုနေကြောင်း မှတ်ယူထားသည့် ‘လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း’ အတွက် ကန့်သတ်ချက်များကို တိတိကျကျ သတ်မှတ်ရန်” သဘောတူညီမှုအခြေမပြုသည့် ချဉ်းကပ်နည်းအတွက် ခက်ခဲကြောင်း ဝန်ခံထားပါသည်။ သို့ရာတွင် “ဒေသဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် ထိုထုံးတမ်းကို အတိအလင်း သဘောတူထားခဲ့ပြီးသော နိုင်ငံများကိုသာ စည်းနှောင်သည် ဆိုသည့် အမြင်သည် အခြေခံအားဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းက လက်ခံချက်အပေါ်အခြေပြုသည် ဆိုသည့် အမြင်ရှုထောင့်အား အခိုင်အမာထောက်ခံထားခြင်း ဖြစ်သည်” ဟူ၍ စွပ်စွဲထားသည်။)။ Akehurst, *supra* note ၁, at ၂၉-၃၀ (ဤအမြင်ရှုထောင့်ကို ဆွေးနွေးခြင်း)ကို ကြည့်ပါ။

^{၂၅} သဘောတူစာချုပ်များနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း မတူညီကြောင်းပြဆိုရာတွင် အရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုး၏ သက်ဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာကို မကြာခဏဆွေးနွေးသည်။ ယုတ္တိကျကျ ရရှိနိုင်သည့်အနေအထားများအားလုံးကို ထောက်ခံသူများ တည်ရှိသည်။ ထက်အောက်ဝါစဉ်မရှိဟု အဆိုတင်သွင်းသူအတွက် NGUYEN QUOC DINH, P. DAILLER & A. PELLET, *supra* note ၂, at ၁၀၄ (အရင်းအမြစ်တန်းတူညီမျှခြင်းက လူမှုရေးညီတန်းတူညီမျှခြင်းကို ထင်ဟပ်သည်) ကို ကြည့်ပါ။ En effet, à l’absence de hiérarchie organique dans la société internationale correspond l’absence de toute hiérarchie entre les sources”; E. Menzel & K. Ipsen, *supra* note ၂, at ၄၃ (အရင်းအမြစ်တန်းတူညီမျှမှုသည် စာသားဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှမှုမှ စီးဆင်းသည်) ကို ကြည့်ပါ။ Barlie, la structure de l’order juridique international, ၁၆၁ Recueil des Course ၉ (၁၉၇၈)

ကို ကြည့်ပါ။ “[L]e rapport enter droit international spontané (ou de la conscience) et droit international écrit (nous nous référerions justement aux accords dont nous discutons dans ce chapitre) ne devait pas être celui d’une subordination du second au premier mais celui d’une interdépendance réciproque.”

Id. at ၉၂ သဘောတူစာချုပ်သည် ဓလေ့ထုံးတမ်းထက် အဆင့်အတန်းမြင့်သည်ဆိုသည့် အဆိုပြုချက်အတွက် *Right of Passage over Indian Territory (Port. V. India)* ၁၉၆၀ I.C.J ၆၊ ၉၀ (စီရင်ချက်၊ ဧပြီ ၁၂) (Quintana, J. dissenting) ၊ *Akehurst, The Hierarchy of the Sources of International Law*, ၄၇ BRIT. Y.B. INT’L L. ၂၇၃ (၁၉၇၄-၇၅) (အခြားအခွင့်အာဏာများ၏ အနေအထားနှင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကွဲပြားသည့်ရလဒ်များကို အကျဉ်းနည်းဖော်ပြပါသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကွဲပြားသည့် ရလဒ်များဆိုသည်မှာ သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုသည် အစောပိုင်းကာလ သို့မဟုတ် နောက်ပိုင်း အချိန်များတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းစည်းမျဉ်းတစ်ခုကဲ့သို့ အနည်းနှင့် အများ တိကျမှုမရှိသည့်အခါ လွှမ်းမိုးရန် သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်ခြင်းခံရန် သဘောသက်ရောက်နေပါသည်။ ထို့အပြင် အခြားသော အလားတူကွဲပြားမှုများကိုလည်း ဆိုလိုပါသည်။) ကို ကြည့်ပါ။ သဘောတူစာချုပ်သည် ဓလေ့ထုံးတမ်းထက် အဆင့်အတန်းနိမ့်ပါးသည်ဟူသည့် အဆိုပြုချက်အတွက် *C. PARRY, THE SOURCES AND EVIDENCES OF INTERNATIONAL LAW* ၅၃ (၁၉၆၈) ကို ကြည့်ပါ။ “ဤသို့ဆိုလျှင် သဘောတူစာချုပ်များသည် စည်းနှောင်နေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသို့သက်ရောက်မှုရှိစေသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းစည်းမျဉ်းတစ်ရပ် ရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။” *Id.*; *Fitzmaurice, Some Problems Regarding the Formal Sources of International Law*, in *Symbolae Verzijl: presenées au professeur J.H.W. Verzijl* ၁၅၃၊ ၁၅၇ (၁၉၅၈) (သဘောတူစာချုပ်များသည် ဥပဒေ၏ အရင်းအမြစ်မဟုတ်သော်လည်း ဥပဒေအရ တာဝန်ရှိစေသည့် အရင်းအမြစ်တစ်ခုသာ ဖြစ်သည်) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ *L. Oppenheim, supra note ၁*, at ၂၈ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

သို့သော် ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ မူလအရင်းအမြစ်ဖြစ်နေသကဲ့သို့ သဘောတူစာချုပ်များ သည်လည်း ဓလေ့ထုံးတမ်းမှဆင်းသက်လာသည့် အခွင့်အာဏာအရင်းအမြစ်ဖြစ်သည် ဆိုသည့်အချက်ကို အလေးထား ရမည် ဖြစ်သည်။ သဘောတူစာချုပ်များသည်နိုင်ငံတကာ ပြုမူဆောင်ရွက်မှုအားလုံး၏ စည်းမျဉ်းများကို သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည် ဆိုသည့်အချက်က စာချုပ်များသည် စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအပေါ်တွင်သာ စည်းနှောင်မှုရှိသည် ဆိုသော နိုင်ငံများဥပဒေ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်း စည်းမျဉ်းတွင် အခြေခံဖြစ်ပေါ်သည်။

Id. 1 *P. GUGGENHEIM, Traité de Droit International Public* ၅၇(၁၉၅၃)၊ *G. Scelle, Manuel élémentaire de Droit International Public* ၅၇၇ (၁၉၄၈) ကိုကြည့်ပါ။ ဥပဒေအရင်းအမြစ်များကို ရေတွက်ဖော်ပြရာတွင် အပိုဒ် (၃၈) သည် ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ ရှေ့တွင် သဘောတူစာချုပ်ကို စာရင်းရေးသွင်းထားသောကြောင့် ဝေဖန်သုံးသပ်သူအချို့က အကြံပြုထားပြီး ဖြစ်သည်။ ၎င်းအကြံပြုချက်မှာ အကယ်၍ ဤအရာက ထက်အောက်ဝါစဉ်ကို မဖန်တီးလျှင်သော်မှ အနည်းဆုံးအနေဖြင့် ရောက်လာမည့်အမှုတစ်ခုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်မည်လားဟု သိမြင်ရန် အရင်းအမြစ်များကို ဆန်းစစ်ရမည့် လုပ်ငန်း အစီအစဉ်ကို အဆိုပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ သတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည့်အမှုတွင် တရားသူကြီးသည် အသုံးပြုနိုင်သည့် သဘောတူ စာချုပ်ဥပဒေစည်းမျဉ်းများကို ရှာဖွေခြင်းဖြင့် စတင်သင့်ပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်က အမှုကို “စီမံခန့်ခွဲ” နိုင်ခြင်းမရှိသည့်အခါ ဓလေ့ထုံးတမ်းဘက်သို့ ပြောင်းလဲ စဉ်းစားပြီး နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ယေဘုယျစည်းမျဉ်းများကို စဉ်းစားသင့်ပါသည်။ ဤချဉ်းကပ်နည်းလမ်းကို အထူးဥပဒေ (*lex specialis*) (သဘောတူစာချုပ်များသည် အများအားဖြင့် ပို၍ တိကျသောကြောင့် ဖြစ်သည်) နှင့် နောင်ထွက်ပေါ်လာမည့် ဥပဒေ (*lex posterior*) (သဘောတူစာချုပ်များသည် မကြာခဏ ပို၍ လတ်တလော ကာလတွင် ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်) စည်းမျဉ်းများကို ပေါင်းစပ်ခြင်းဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။ လုံးဝဆန့်ကျင်ဘက် ကောက်ချက် ချသည့် ဝေဖန်သုံးသပ်သူများလည်း ရှိပါသည်။ *E. MENZEL & K. IPSEN, supra note ၂*, at ၉၄ ကိုကြည့်ပါ။

Die Rechte und pflichten der Staaten sind in erster Linie durch verträgliche Vereinbarungen festgelegt.... Es steht den staaen frei, untereinander Regeln zu vereinbaren, die von Normen des Gewohnheitsrechts abweichen. Verträge schränken, insoweit den Geltungsbereich des

Völkergewohnheitsrechts und der allgemeinen Rechtsgrundsätze ein. Man Kann folglich in dem dargestellten sinne von einem Vorrang der Verträge vor anderen Quellen des Völkerrechts sprechen. Dadurch ist allerdings nicht ausgeschlossen, dass umgekehrt verträgliche Regelungen durch Gewohnheitsrecht beseitigt werden.

Id., 1 H. LAUTERPACHT, INTERNATIONAL LAW ၈၇ (၁၉၇၀) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ “သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုက စည်းကြပ်သည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့်ဆက်စပ်၍ နိုင်ငံနှစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် နိုင်ငံများအကြားတွင် အငြင်းပွားမှုများ ပေါ်ပေါက်သည့် အခါ ပထမဆုံးအနေဖြင့် အငြင်းပွားသည့်နိုင်ငံများက ပြဿနာဖြစ်နေသည့် စာချုပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ကိုးကားရမည် ဖြစ်သည်ဆိုသည့်အချက်နှင့် စီရင်ဆုံးဖြတ်ပေးသော အဖွဲ့သည်လည်း ပထမအဆင့်တွင် ပြဿနာဖြစ်နေသည့် စာချုပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အသုံးပြုသင့်သည်ဆိုသည့်အချက်သည် သဘာဝကျသည်။” *Id.*; cf. Jenks, *The Conflict of Law Making Treaties*, Brit. Y.B. Int'l L. ၄၀၁၊ ၄၅၁-၅၃ (၁၉၅၃) (ဥပဒေပြု သဘောတူစာချုပ်များအကြား ဖြစ်ပွားသော အငြင်းပွားမှု အခြေအနေတွင်ပင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရန် ပထမဆုံးချဉ်းကပ်မှုသည် စာချုပ်များ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှုအပေါ်တွင် အခြေပြုသင့်သည်။ ထို့ပြင် ထိုချဉ်းကပ်နည်းတွင် သဘောတူစာချုပ် အနက်အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုမှုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြုလုပ်ထားသည့် ယူဆချက်များနှင့် အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူခြင်းစည်းမျဉ်းများက အထောက်အပံ့ ပြုသင့်သည်။)။ ဤယူဆချက်များသည် ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေများ၊ ပဋိညာဉ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ရှိထားသည့်အရာများနှင့်လည်း ဆင်တူသည်ဆိုသည့် အချက်ကို Jenks က စဉ်းစားဆင်ခြင်သည်။ ထို့ပြင် သဘောတူစာချုပ်များတွင် အလားတူ စည်းမျဉ်းများအသုံးချနိုင်မှုကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ စတင်ဖွံ့ဖြိုးသည့် အစောပိုင်းကာလများတွင် အသိအမှတ်ပြု ထားခဲ့သည် ဟူသည့်အချက်ကိုလည်း Jenks က စဉ်းစားဆင်ခြင်သည်။” *Id.* At ၄၅၁. “ဥပဒေဆိုင်ရာနည်းပညာ အရင်းအမြစ်ရှိ အတော်အတန် တိုးတက် ကောင်းမွန်လာမှု...” နယ်ပယ်တွင် တည်ရှိနေသော အငြင်းပွားမှုရှောင်ရှားချက်ကို တွေ့မြင်ကာ နောက်ဆုံး ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာမှုတွင် ဥပဒေနှင့်ကိုက်ညီသည့် ရပ်တည်ချက်ကို Jenks က ချမှတ်သည်။ *Id.* at ၄၅၂။ သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းတို့၏ ထက်အောက်ဝါစဉ်ကို စဉ်းစားသည့် အမြင်ရှုထောင့်သည် သဘောတူညီချက် စွမ်းအားနှင့် သဘောတူညီမှုတွင် ပါဝင်နေသော အရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီ၏ အတိုင်းအတာတို့တွင် စာရေးသားသူထားရှိသော နားလည်မှု အပေါ်တွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း တည်ရှိသည်။ McDougal နှင့် Reisman တို့က ဤဖြစ်ရပ်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြသည်။

ကနဦး “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းများ” အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်းက ဝေဖန်သုံးသပ်သူအချို့အား သဘောတူ စာချုပ်များကို ဥပဒေဖန်တီးခြင်းအတွက် အရေးကြီး၍ “တိုက်ရိုက်ဖြစ်သော၊ သတိချပ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သော နှင့် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြစ်စေသော” နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် မြှင့်တင်ရန် အချက်ပေးသည်။ ပြည်တွင်း လူ့အဖွဲ့အစည်း များရှိ ချင့်ချိန်စဉ်းစား၍ ရှင်းလင်းတိကျသော ဥပဒေပြု လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ခြင်းပြုသည့် အနီးစပ်ဆုံး ချဉ်းကပ် နည်းတစ်ခု ကမ်းလှမ်းမှုပြုကာ မြှင့်တင်ကြသည်။ ထိုအမြင်ရှုထောင့်မှ ကြည့်လျှင် သဘောတူစာချုပ်များသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် အခြားသူများအတွက် “စာရေးဝင်” ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေပါဝင်နေသော အခွင့်အာဏာနှင့် ထိန်းချုပ်မှုဆိုင်ရာ “စာရွက်စာတမ်း” သို့မဟုတ် “အထောက်အထား” မျှော်လင့်ချက် အရင်းအမြစ်လည်းဖြစ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အခြားဝေဖန်သုံးသပ်သူများက သဘောတူစာချုပ်များသည် စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံမဟုတ်သည့် တတိယနိုင်ငံများအတွက် မည်သို့ “တာဝန်” ဖန်တီးနိုင်သည်ကို နားလည်ရန် ခက်ခဲသည်ဟု သတိပြုမိသည်။ သဘောတူစာချုပ်များရှိ ရှေးကျသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အယူအဆကို အမွေဆက်ခံထားသည့် မူအချို့တွင် စာချုပ်ချုပ်ဆိုစဉ်ပါဝင်ခဲ့သော အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကိုသာ “စည်းနှောင်” ခြင်းပြုရန် ဖြစ်၍ဖြစ်သည်။ အနာဂတ်ဆုံးဖြတ်ချက်၏ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသော လမ်းကြောင်းနှင့်ဆက်စပ်၍ လက်တွေ့ကျသည့် မျှော်လင့်ချက်များထက် “သဘောတူညီမှု” အတွက် စူးစမ်းရှာဖွေသည့်အတွက် ပြဿနာဖန်တီးခြင်းဟု ပြောဆိုသည့် ဝေဖန်သုံးသပ်သူများ “ဥပဒေ” ဖန်တီးခြင်း နှင့် “တာဝန်များ” ဖန်တီးခြင်းအကြား ကွဲပြားအောင်ပြုသည်။ သဘောတူ စာချုပ်များပင်လျှင် ၎င်းတို့၏ “စည်းနှောင်မှု” အရည်အသွေးသည် “ထိုသို့သက်ရောက်စေသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ

သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ စိတ်ကူးအယူအဆ ထက်အောက်ဝါစဉ်အလိုက်အား ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းအပြင်^{၂၆} ပညာရပ်စာပေအရင်းအမြစ်များက သဘောတူစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုရန် နိုင်ငံများ၏ အခွင့်အာဏာအကြောင်း အယူအဆတွင် အထူးပင် မြှုပ်နှံလေ့လာကြသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (jūs cogens) ရှိ အလွန်အမင်း ရှေးထုံးတမ်းဖြစ်သည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့သည့်အခါ ၎င်းအာဏာသည် ကုန်ဆုံးသွားသည်။^{၂၇} အလားတူပင် ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်သဘောထားတူညီမှုဖြင့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲနိုင်ခြင်း (jūs dispositivum) ရှိ သာလွန်ကောင်းမွန်သည့် စံနှုန်းအချို့အား ဆန့်ကျင်နေသည့်အခါတွင်လည်း ဓလေ့ထုံးတမ်း သို့မဟုတ် သဘောတူ စာချုပ်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများသည် သက်တမ်းကုန်သွားကြောင်း ပို၍ အတွေ့များသည်။^{၂၈} သဘောတူစာချုပ်ကို

စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်” မှ ဆင်းသက်လာနိုင်သည် ဆိုသည့်အချက်ကို တိုက်တွန်းပြောဆိုသည်။ ဤအချက်သည် ဥပဒေဖန်တီးနိုင်သော သီးသန့်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် သဘောတူစာချုပ်များက ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ လက်အောက်ခံအဖြစ် အလွန်အမင်း ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။

McDougal & Reisman, *supra* note ၁, at ၂၆၁ [အောက်ခြေမှတ်စုများအား ချန်လှပ်ထားပါသည်။]။ အခြားအရင်းအမြစ် များ၏ဆက်စပ် အခွင့်အာဏာကို ယေဘုယျစီမံခန့်ခွဲနည်းအတွက် Akehurst, *supra* note ၁, *passim*. ကိုလည်းကြည့်ပါ။

^{၂၆} *supra* notes ၆-၈ ကို ကြည့်ပါ။

^{၂၇} မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (jūs cogens or peremptory norm) သဘောတရားကို သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗန်ရှင်းက “နိုင်ငံတကာ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းဖြစ်သော နိုင်ငံများအားလုံးက လက်ခံ အသိအမှတ်ပြုထားသည့် စံနှုန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းစံနှုန်းမှ သွေဖည်ခြင်းကိုခွင့်မပြုဘဲ ထိုစံနှုန်းနှင့် တူညီသည့် ဝိသေသ လက္ခဏာရှိသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယေဘုယျဥပဒေ၏ နောင်တွင်ဖြစ်သည့်စံနှုန်းဖြင့်သာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု ပြုနိုင်သည့် စံနှုန်း” အဖြစ် အတော်အတန် ပြည့်စုံခိုင်မာစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားသည်။” Vienna Convention, *supra* note ၅, at art. ၅၃. ပို၍ယေဘုယျဆန်သည့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကို A. Verdross & B. Simma, *supra* note ၄, at ၂၆၄ တွင် ဖော်ပြထားသည်။ “Normen, die im gemeinsamen Interesse aller Staaten gelten und tief im allgemeinen Rechtsbewusstsein verankert sind.” *Id.*; Verdross, *Ius Dispositivum and Jus Cogens in International Law*, ၆၀ AM. J. Int’l L. ၅၅ (၁၉၆၆) ကိုကြည့်ပါ။ Lachs, *The Law of Treaties*. I.L.C ၏ အစီရင်ခံစာ၏ ယေဘုယျမှတ်ချက်အချို့ကို in *Recueil D’études De Droit International En Hommage À Paul Guggenheim* ၃၉၁၊ ၃၉၈ (၁၉၆၈) တွင်ကြည့်ပါ။

^{၂၈} အရင်းအမြစ်များအကြား ထက်အောက်ဝါစဉ်ဆိုင်ရာ ဆက်နွယ်မှုအကြောင်း ယေဘုယျရေးသားဆွေးနွေးချက်အတွက် *supra* note ၂၅ ကို ကြည့်ပါ။ ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်သဘောထားတူညီမှုဖြင့်ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲနိုင်ခြင်း (jūs dispositivum) ကို ခေတ်ပြိုင် ပညာရပ်ဆိုင်ရာလေ့လာမှုတွင် မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (jūs cogens) ထက် ဆွေးနွေးမှုအကြိမ် အရေအတွက် အတော်လေး လျော့နည်းသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (jūs cogens) မဟုတ်သည့် စံနှုန်းအားလုံးပါရမည်ဟု ၎င်းကို ယူဆကြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ၎င်းကို နောက်ပိုင်းတွင်ဖြစ်လာသည့် ပို၍ယုံကြည်စိတ်ချ ရသော စံနှုန်းများဖြင့် ပြောင်းလဲနိုင်သည်။ မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (jūs cogens) နှင့်ဆက်စပ်သည့် မြောက်များလှသော ဆွေးနွေးမှုများက ၎င်း၏ အယူအဆ ဆိုင်ရာ အမြင်များကို အပြုသဘောမဆောင်ဘဲ တိတ်ဆိတ်သွားစေခဲ့သည်။ သဘောတူစာချုပ်၏ စံနှုန်းအများစုကို နောက်ပိုင်းတွင် ပြုလုပ်သော သဘောတူညီချက်ဖြင့် အစားထိုးရန် တွေးတောစဉ်းစားကြသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်း အများစုကို နောက်ပိုင်းတွင် ဖြစ်တည်လာသော ဓလေ့များဖြင့် အစားထိုးနိုင်သည်။ ဤဖြစ်နိုင်ခြေများကို “သဘောတူ စာချုပ်များချုပ်ဆိုရန် လွတ်လပ်ခွင့်” ကဲ့သို့သော ပြောင်းလဲရန်မလိုသည့် အခြေခံစံနှုန်းများဖြင့် မှန်ကန်ကြောင်း

လွှမ်းမိုးသည့် အချို့သော ဓလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းများဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာနှင့် ဤအယူအဆများသည် ဆက်နွယ်မှု မရှိပေ။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းကို လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်သည့် သဘောတူစာချုပ်ပါ စံနှုန်းများနှင့်လည်း ဤအယူအဆသည် ဆက်နွယ်မှု မရှိပေ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့် မရှိသည့်စံနှုန်း (*jus cogens*) ရှိ စံနှုန်းတစ်ခုအား မည်သူကမျှ အမြဲ “မတွေ့ရှိ” ကြောင်း သုံးသပ်သူများက မှတ်ချက်ပြုလေ့ ရှိသော်ငြား^{၂၆} ပြည်တွင်း၌ အာဏာပိုင်အဖွဲ့က ရှေ့နောက်ညီညွတ်ပြီး လုံလောက်သည့်

သက်သေပြသည်။ ဝိရောဓိအနေဖြင့် အကယ်၍ မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (*jus cogens*) ကဲ့သို့ သတ်မှတ်သည့် စံနှုန်းအရေအတွက် တိုးပွားလာခဲ့ပါက ၎င်း *jus cogens* အပေါ်တွင် အလေးထားရေးသားသည့် စာပေများကို ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်သဘောထားတူညီမှုဖြင့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲနိုင်ခြင်း (*jus dispositivum*) အပေါ် အလေးထား ရေးသားသည့် စာပေများဖြင့် အစားထိုးလာကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ အကယ်၍ သီးခြားစံနှုန်းများသည် အမှန်စင်စစ် ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်သဘောထားတူညီမှုဖြင့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲနိုင်ခြင်း (*jus dispositivum*) ဖြစ်နေခဲ့လျှင် သဘောတူစာချုပ် တစ်စောင်ပြောင်းလဲရန် စဉ်းစားရာတွင် မေးခွန်းထုတ်ရန်လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ထူးခြားသော အမျိုးအစားအပေါ် အယူအဆဆိုင်ရာ အာရုံထားမှုက ဥပဒေအရင်းအမြစ်များအား အကျဉ်းချုပ် သတ်မှတ်ရန် ပညာရှင်များ၏ ဆွေးနွေးမှုကို ထင်ဟပ်သည်။ ဥပမာ- Verdross, *supra* note ၂၇၊ at ၅၅ (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရှိ ကို ဆွေးနွေးခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။

^{၂၆} စာရေးဆရာအချို့က မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (*jus cogens*) ၏ စံနှုန်းများကို အမျိုးအစားခွဲရန် ကြိုးစားကြသည်။ ဥပမာ Ago, *Droit des traités à la lumière de la Convention de Vienne*, ၁၂ *Recueil des Cours* ၂၉၇၊ ၃၂၄ (၁၉၇၁) (Whiteman ထက် အနည်းငယ်ပြည့်စုံမှုလျော့ပါးသည့် စစ်တမ်းတစ်ခု) ကို ကြည့်ပါ။ A. VERDRPSS & B. SIMMA, *supra* note ၄, at ၂၆၅-၆၆။ Whiteman, *jus Cogens in International Law with a projected list*, 7 *Ga. J. Int'l & Comp. L.* ၆၀၉ (၁၉၇၇) (ယနေ့ချိန်အထိ အပြည့်စုံဆုံးသော စာရင်း) ကို ကြည့်ပါ။ စာရေးသူအများစုသည် မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (*jus cogens*) ဥပမာတစ်ရပ်ကို တွေ့နိုင်ကောင်းရဲ့ဆိုသည့် မေးခွန်းမျိုးမရှိကြပေ။ ဥပမာ Mann, *The Doctrine of jus Cogens*, *Festschrift Ulrich Scheuner* ၃၉၉ (၁၉၃၇) ကို ကြည့်ပါ။ Schwarzenberger, *The problem of International Public Policy*, ၁၈ *Current Legal Probs.* ၁၉၁ (၁၉၆၅)။ 1 C. ROSSEAU, *supra* note 6, at 150; J, SZTUCKI, *JUS COGENS AND THE VIENNA CONVENTION ON THE LAW OF TREATIES* ၉၃ (၁၉၇၄) (ခေတ်သစ်ကျင့်သုံးပုံနှင့်ပတ်သက်သော သူ၏ စစ်တမ်းသည် “ မလိုက်နာမနေရစံနှုန်း နှင့် ပြင်ဆင် မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (peremptory norms) ၏ သဘောတရားတွင် တစ်ခုတည်းအသုံးပြုခြင်းမရှိပါဟူသည့် ကောက်ချက်ကို မှန်ကြောင်းသက်သေပြပုံရသည်” ဟု ကောက်ချက်ချခြင်း)။ Sztucki က သဘောတရားဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးပုံမှ သိသိသာသာ ခွဲထုတ်ပြီး မှတ်ချက်ပြုသည်မှာ-

မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့် စံနှုန်း (*Jus cogens*) သို့မဟုတ် အခြားတူညီသော အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူမှုများကို ကိုးကားချက်များ...ထင်မြင်ယူဆချက်များတွင်.... ထိုထင်မြင်ယူဆချက်များဖြင့် နိုင်ငံအချင်းချင်းကြား တာဝန်ရှိမှုများအပေါ် ထိခိုက်မှုမရှိဘဲ တည်မြဲနေသောကြောင့် လက်တွေ့ကျင့်သုံးပုံထက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ သဘောတရားအုပ်စုတွင် ပါဝင်ပါသည်။

သက်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်အရ တာဝန်ရှိမှုများ၏ အမှီခိုကင်းသော စည်းနှောင်ခြင်းကဲ့သို့ အချို့သော စံနှုန်းများကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း၏ သိသမျှ ဖြစ်ရပ်များအားလုံးနှင့် သဘောတူစာချုပ်များ ပျက်ပြယ်စေခြင်း သို့မဟုတ် ရုပ်သိမ်းခြင်းနှင့်ဆိုင်သည့် သိထားသည့် ဖြစ်ရပ်များအားလုံးသည်လည်း အမှန်တကယ်တွင် မလိုက်နာ မနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (*jus cogens*) ထက် အခြားသော ကိစ္စရပ်များအပေါ် ချိတ်ဆက် သွားသည်။ ထို့အပြင် တစ်ဦးဦးက မလိုက်နာမနေရစံနှုန်း ကို မည်သည့်အနေအထားတွင်မဆို ရှာဖွေအသုံးပြုမည်

လွတ်လပ်သောစနစ်တစ်ခု ဖွံ့ဖြိုးလာစေရန်အလို့ငှာ ထက်အောက်ဝါစဉ်အချို့ကို တည်ထောင်ရန် လိုအပ်သည်။^{၃၀} ထိုသို့မဟုတ်လျှင် စနစ်သည် ခိုင်မာသည့် စံနှုန်းများကို အညီအမျှ ပေါ်ထွက်လာကောင်း ပေါ်ထွက်စေမည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ စံနှုန်းများအနက်မှ ၎င်းတို့၏ အကြောင်းအရာအပေါ် အခြေခံ၍ စံနှုန်းတစ်ခုကို ရွေးချယ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ အဆိုပါ ထက်အောက်ဝါစဉ်အကြောင်း ဆွေးနွေးချက်များက သဘောတူစာချုပ်များ သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ ဆက်စပ် အခွင့်အာဏာကို ယေဘုယျ သို့မဟုတ် တိတိကျကျ^{၃၁} အသေးစိတ် ဖော်ပြသည်။

ဟူသော ကြိုတင်ကြံစည်ထားသည့် စိတ်ကူးအား သွေဖည်မှုပြုသည်မှလွဲ၍ မလိုက်နာမနေရစံ သဘောတရားကို အားကိုးခြင်းမပြုဘဲ ရှင်းပြနိုင်သည်။

....
ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတကာ အလေ့အထကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရာ၌ မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့် မရှိသည့်စံနှုန်း (*jus cogens*) သဘောတရားသည် [ဗီယင်နာ] ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် “စနစ်တကျစည်းထားပြီးဖြစ်ပြီ” လား သို့မဟုတ် “အဆင့်ဆင့် ဖွံ့ဖြိုးနေပြီ” လား ဆိုသည့် မေးခွန်းကို စနစ်တကျစည်းထားခြင်းမရှိဆိုသည့် အမြင်တစ်ခုတည်းဖြစ်သာ ဖြေကောင်းဖြေဆိုနိုင်မည်။

Id. at ၉၄။

^{၃၀} ယေဘုယျအားဖြင့် *supra* note ၂၅ ကို ကြည့်ပါ။ ၎င်းတို့၏ အကြောင်းအရာနှင့်မသက်ဆိုင်ဘဲ ယေဘုယျအားဖြင့် အဓိက အရင်းအမြစ်သုံးခု (သဘောတူစာချုပ်၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း နှင့် ယေဘုယျသဘောတရားများ) ကြားရှိ ပဋိပက္ခများ ကို *lex posterior derogate legi priori, lex specialis derogate legi generali, lex superior derogat legi inferiori*, ကဲ့သို့ အစရှိသည့် စိတ်ကူးအယူအဆများတွင် ဆွေးနွေးသည်။ *supra* notes ၄၄-၄၅ တွင်ကြည့်ပါ။ အခြားသော အရင်းအမြစ်များ (တရားရေးဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက်များ သို့မဟုတ် ထင်ရှားကျော်ကြားသည့်ပညာရှင်များ၏ ရေးသားချက်များ) ကို အရင်းအမြစ်ကြီး သုံးခု၏ လက်အောက်ခံအနေဖြင့် မှတ်ယူဆင်ခြင်ကြသည်။ Akehurst, *supra* note ၂၅၊ ၂၈၀-၈၁။

^{၃၁} ယေဘုယျအားဖြင့် သီးခြားစံနှုန်းကို ဓလေ့ထုံးတမ်းတွင်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် သဘောတူစာချုပ်တွင်ဖြစ်စေ ယေဘုယျစည်းမျဉ်း တစ်ခု၏ အထက်တွင်ရှိသကဲ့သို့ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။ “သီးခြား” က စံနှုန်းအကြောင်းအရာကို ရည်ညွှန်းခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းကို လိုက်နာစေအောင် သဘောတူညီမှု ပေးသည့် အုပ်စုအရွယ်အစားကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ် မဖြစ် ဆိုသည်မှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မရှိပေ။ အခြေခံမူသဘောတရားအချို့က သီးခြားစည်းမျဉ်းများကို လွှမ်းမိုးပယ်ဖျက်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကမ္ဘာ့ဓလေ့ထုံးတမ်းက ဒေသဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းကို လွှမ်းမိုးခြင်းဖြင့် နိုင်ငံအများနှင့်ဆိုင်သည့် တာဝန်များက နှစ်နိုင်ငံနှင့် ဆိုင်သည့် တာဝန်များကို ပျက်ပြယ်စေနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ ရှေ့နောက်ပြောင်းပြန်က မှန်ကန်သည်။ ဤပြဿနာရပ်များကို ထိုတာဝန်နှင့်ဆိုင်သည့် ရည်ရွယ်ချက် အားကောင်းခိုင်မာမှုအတိုင်းအတာအရသာမက စနစ်ကျသည့် ယေဘုယျ တရားမျှတမှုအယူအဆများအရပါ ဆွေးနွေးသည်။ Akehurst, *supra* note ၁, at ၃၁ (regional custom beats universal custom); Barile, *Structure de l'ordre juridique international*, ၁၆၁ Recueil des Cours ၉ (၁၉၇၈); E. Menzel & K. Ipsen, *supra* note ၂, at ၉၅ (အထူးဥပဒေ *lex specialis* စည်းမျဉ်းက ရှင်းလင်းမှုမရှိသော ထက်အောက်ဝါစဉ် ဖန်တီးခြင်း ဖြစ်ရပ်များကို ဆွေးနွေးခြင်း။ But cf. 1 A. SERENI, DIRTTO INTERNAZIONALE ၁၇၄ (၁၉၅၆) (နောက်ပိုင်း ယေဘုယျ ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ရပ်က ရှေ့တွင်ရှိနေသော အထူးဓလေ့ထုံးတမ်းကို ပျက်ပြယ်စေသည် ဆိုသည့်အချက်ကို ငြင်းချက်ထုတ်ခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။

သို့သော် ဥပဒေရှိ အပြောင်းအလဲများကို ခိုင်မာသောဆန့်ကျင်ဘက်အယူအဆအမြင်အရ - A. D'Amato, *supra* note ၁, at ၆၀-၆၁၊ Akehurst, *supra* note ၁, at ၁၉၊ Lauterpacht, Sovereignty over Submarine Areas, 27 Brit. Y.B. INT'L L. ၃၇၆၊ ၃၉၃ (၁၉၅၀) ကိုကြည့်ပါ။ အကယ်၍ အထူးဓလေ့ထုံးတမ်းကို အသုံးပြုနေသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ယေဘုယျဓလေ့ထုံးတမ်း အသစ်ကို ၎င်းတို့ကြားတွင် အသုံးပြုမည်ဆိုပြီး ဓလေ့ထုံးတမ်းအဟောင်းကိုလည်း ဆက်လက်အသုံးပြုမှုမရှိတော့သည့်

၎င်းအခွင့်အာဏာသည် နိုင်ငံစုံ သို့မဟုတ် နှစ်နိုင်ငံအကြား^{၂၂} သက်ဆိုင်ကြောင်း၊ ကမ္ဘာအနှံ့ သို့မဟုတ် ဒေသဆိုင်ရာ^{၂၃} သက်ရောက်ကြောင်းနှင့် စောစော သို့မဟုတ် နောက်မှသာ အာဏာသက်ဝင်ကြောင်း^{၂၄} စသည်တို့ ဖြစ်သည်။

အရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီ၏ စိတ်ကူးနယ်ပယ်များအကြောင်း အသေးစိတ် ရှင်းလင်းဖော်ပြရန် လိုအပ်သည့် အမြင်ကဲ့သို့ ထက်အောက်ဝါစဉ်စနစ်သည်လည်း ရှင်းလင်းချက် လိုအပ်သည်ဟူသော အမြင်က တူညီသည့် အမြင်ကို ဖော်ပြသည်။ အရင်းအမြစ်များအကြောင်းရေးသားချက်က နိုင်ငံများအား စည်းနှောင်ထားသည့် စံနှုန်းများကို အကျဉ်းချုပ်ကာ အာဏာသုံး ကန့်သတ်ရန်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ထိုသို့ စည်းနှောင်ရာတွင် နိုင်ငံများက ၎င်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားများ သို့မဟုတ် သဘာဝအတိုင်း ဖွဲ့စည်းမှုစနစ်က ပြဋ္ဌာန်းပေးသည့်အတိုင်း အဆိုပါ စံနှုန်းပါ အကြောင်းအရာများကို လက်ခံခြင်း သို့မဟုတ် သဘောမတူခြင်းကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းအတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်သည်။ အရင်းအမြစ်များအကြောင်းအရာနှင့် ထက်အောက်ဝါစဉ် နှစ်မျိုးစလုံး ဆွေးနွေးချက်များက အယူအဆများကို ပေါ်ထွက်စေသည်။ ၎င်းအယူအဆများက အရင်းအမြစ်မှ ဖော်ထုတ်ထားသည့် စံနှုန်းများ၏ အကြောင်းအရာအပေါ် မှီတည်ခြင်း မရှိပါ။ အယူအဆကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသည့်

ရှင်းလင်းတိကျသော သက်သေခံချက်ရှိလျှင် ဤရလဒ်မျိုး ရရှိလာလိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း cf. G. TUNKIN, *TEORIA MEZHDUNARODNOGO PRAVA* ၅၀၄-၀၅ (၁၉၇၀) (အထူးဥပဒေက အထွေထွေဥပဒေကို ပယ်ဖျက်သည့် သဘောတရားကို ဆိုရှယ်လစ်စံနှုန်းများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယေဘုယျဥပဒေကြား ဆက်နွယ်မှုတွင် အသုံးပြုခြင်း)။

Oskwe, *Socialist International Law Revisited*, ၆၆ AM. J. INT'L L. ၅၉၆၊ ၅၉၉ (၁၉၇၂) ကိုလည်းကြည့်ပါ။ “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ယေဘုယျဥပဒေ [တစ်ခု] ရှိ မည်သည့်အရာကမျှ... ဒေသ (အယူဝါဒ) တူ အစုအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သော နိုင်ငံများအကြားဆက်ဆံရေးများကို ထိန်းညှိနေသည့် ဒေသနှင့်သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံတကာ တရားဝင်အမိန့်တည်ရှိမှုအား တားမြစ်ထားခြင်း မရှိပါ။” *Id.* at ၅၉၇ အထူးသဖြင့် သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ အထူးနှင့် ယေဘုယျတာဝန်များ ပဋိပက္ခဖြစ်မှုကို A. MCNAIR, *supra* note ၁, at ၂၁၈-၂၄ (အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းစည်းမျဉ်းတစ်ရပ်အဖြစ် ဤအရာနှင့်ပတ်သက်၍ အခွင့်အာဏာကို ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်။ သူသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ကြံရွယ်ချက်ကို အလေးထားသည်။ သူအသိအမှတ်ပြုသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ၏ ကြံရွယ်ချက်က မတူသည့်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ချုပ်ဆိုထားသော သဘောတူစာချုပ်များအကြားရှိ ထက်အောက်ဝါစဉ်တွင် အနက်ဖွင့်ဆိုရသည့်အခါ ရှုပ်ထွေးပါသည်) ကို ကြည့်ပါ။

^{၂၂} နှစ်နိုင်ငံသဘောတူစာချုပ်များကို နိုင်ငံအများပါဝင်သော သဘောတူစာချုပ်များထက် ပို၍အသေးစိတ်ကျသည်ဟု မကြာခဏ ရှုမြင်ကြသည်။ နှစ်နိုင်ငံသဘောတူစာချုပ်ကို အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် နိုင်ငံအများပါဝင်သော သဘောတူ စာချုပ်များ၏ ယေဘုယျ တာဝန်များက လွှမ်းမိုးသွားနိုင်သည် သို့မဟုတ် အထောက်အပံ့ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ နိုင်ငံအများပါဝင်သော သဘောတူစာချုပ်များသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံမဟုတ်သည့် တတိယနိုင်ငံများနှင့်လည်း ဆက်စပ်နေခြင်း ကြောင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပြီး၊ ထိုစာချုပ်များကို အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် အခြေခံကျသော တာဝန်များကို ဖန်တီးရန်ဖြစ်သည် ဆိုသောကြောင့်လည်းဖြစ်သည်။ *supra* notes ၂၅ နှင့် ၃၁ ကို ကြည့်ပါ။

^{၂၃} ပုံမှန်အားဖြင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းကို ဒေသဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲနိုင်သည်ဟု ထည့်သွင်းစဉ်းစားကြသည်။ *supra* notes ၂၅ နှင့် ၃၁ ကို ကြည့်ပါ။

^{၂၄} အစောပိုင်းဖြစ်သော စံနှုန်းသည် ပို၍ တိကျမှု (သို့မဟုတ် ပို၍ အခြေခံကျမှု) မရှိနေလျှင် နောက်မှဖြစ်သော စံနှုန်းက လွှမ်းမိုး ချုပ်ကိုင်သွားမည်ဖြစ်သည်။ *supra* notes ၂၅ နှင့် ၃၁ ကို ကြည့်ပါ။

ပြဿနာ၏ အရင်းအမြစ်များက နိုင်ငံများအား စည်းနှောင်ထားသည့် ခိုင်လုံသော စံနှုန်းများ၏ အနက်ဖွင့်ဆိုမှုမှ ပေါက်ဖွားလာခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဤဆွေးနွေးချက် ပုံစံတစ်ခုချင်းစီက ယူဆသည်။

၂။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးငြင်းခုံချက်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်းသည် အယူအဆဆိုင်ရာ နယ်ပယ်များနှင့် ထက်အောက်ဝါစဉ်သတ်မှတ်မှုများထက် ပိုပါသည်။ အရင်းအမြစ်များအယူအဆသည် ဥပဒေစာချုပ် အမျိုးမျိုး၏ အခွင့်အာဏာ သို့မဟုတ် “ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု သဘော” အကြောင်း ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုအလေ့အကျင့် ကောင်းတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်စေသည်။ ပြီးပြည့်စုံသည့်ကျမ်းများ၊ ဆောင်းပါးများ၊ သဘောထားအမြင်များ စသည်ဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ အရင်းအမြစ်များအကြောင်း လူများက ဆွေးနွေးငြင်းခုံချက်များသည် ဥပဒေ အရင်းအမြစ်များပါဝင်နေသည့် အယူအဆ အမျိုးမျိုးကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ အယူအဆဆွေးနွေးချက်များတွင် အရင်းအမြစ် အမျိုးမျိုးက မည်သို့ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်သည်၊ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု မည်သို့ ဆက်နွှယ်သည်တို့ကို စိတ်ကူးဖြင့် အနက်ဖော်ထုတ်ကာ သတ်မှတ်ကြသည်။ ကန့်သတ်သည့် အခွင့်အာဏာရှိသော စံနှုန်းများ၏ အကြောင်းအရာမှ ထိုအယူအဆကို လျစ်လျူရှုခြင်းသည် သီးခြားအချက်အလက်ပါဝင်သည့် အခြေအနေများ အတွင်း သီးခြားအယူအဆအရင်းအမြစ်များကို အသုံးပြုခြင်းအကြောင်း ငြင်းခုံဆွေးနွေးချက်များ၏ လက္ခဏာရပ်လည်း ဖြစ်သည်။

အရင်းအမြစ်များ လျှောက်လဲချက်တွင် အကျိုးစီးပွားအရ ဖော်ပြသည့်စံနှုန်းတစ်ခုကို လိုက်နာရန် လက်တလောတွင် လက်မခံသည့် နိုင်ငံက မည်သည့်နည်းဖြင့်မဆို ၎င်းစံနှုန်းကို လိုက်နာသင့်ကြောင်း လူတစ်ဦးက တခြားလူတစ်ဦးကို သိမ်းသွင်းရန် ထူးထူးခြားခြား ကြိုးစားသည်။ စကားဖြင့် ဆွဲဆောင်ထားသည့် အရင်းအမြစ်များက စကား လက်ဆင် ပြောဆိုသည့် ပုံစံ သို့မဟုတ် ကျလောက်အောင် သိမ်းသွင်းပြောဆိုသည့် ပုံစံ (၂) မျိုး ကို ဖော်ထုတ် ထားသည်။ ၎င်းတို့ကို “ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသော (hard)” နှင့် “ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသော (soft)” ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ခေါ်ဆိုရပေမည်။ “ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသော” လျှောက်လဲချက်က နိုင်ငံများအား စည်းနှောင်မည့် “သဘောတူညီမှု” ကို လိုက်နာစေရန် ကြိုးစားပေမည်။ ကောင်းမွန်ပြည့်စုံမှု သို့မဟုတ် တရားမျှတမှုကို အခြေခံထားသည့် သဘောတူညီချက် အယူအဆအပေါ် “ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသော” လျှောက်လဲချက်က အလွန်အမင်း မှီတည်ထားသည်။ “ဥပဒေအရင်းအမြစ်များ” ကို ခွဲခြားရန် အတွက် သီအိုရီဆိုင်ရာ အကြောင်းပြချက်မရှိသည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ဤအမျိုးအစား နှစ်ခုအား လိုက်နာရန်အတွက် ကျလောက်အောင် ပြောဆိုရမည့် အကြောင်းရင်းများလည်း မရှိပေ။ အမှန်အားဖြင့် အစဉ်အလာအရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးအား “ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသော” သို့မဟုတ် “ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသော” အဖြစ် ခွဲခြားသတ်မှတ်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ ကတိကဝတ်များအား ဖြည့်ဆည်းခြင်းသည် တရားမျှတမှု၏ အရေးပါသည့် အချက်ဖြစ်ပြီး အပြန်အလှန်အားဖြင့် တရားမျှတမှုသည် ကတိကဝတ် ဖြည့်ဆည်းခြင်း၏ အရေးပါသည့် အချက်ဖြစ်ကြောင်း အလိုလို သိသာ ထင်ရှားပါသည်။ သို့သော်ငြား အရင်းအမြစ်များအယူအဆအကြောင်း ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုသည် ၎င်း အယူအဆနှစ်ခုနှင့် စကားအရ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သည်။ ပုံစံတကျရှိသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း အရင်းအမြစ်များအယူအဆအကြောင်း တစ်ဦးတစ်ယောက်က လျှောက်လဲနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို စဉ်းစားပြီးမှသာ အရင်းအမြစ်များအား ဥပမာသာမကဖြင့် ဆွေးနွေးငြင်းခုံ

စိတ်ဖြာလေ့လာရန် ပိုလွယ်ကူလိမ့်မည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အား ကျွန်ုပ်က အနက်ဖွင့်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အရင်းအမြစ်များနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်များသည် အပြန်အလှန် တစ်ခုအတွက် တစ်ခု သတ်မှတ်ထားသည့် အမျိုးအစားများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့က စိတ်ကူးမှန်းဆနိုင်မည့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အရင်းအမြစ်များအားလုံးအား အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဥပဒေအရစည်းနှောင်သည့် အရင်းအမြစ်များက သဘောတူညီမှုတွင် အခြေခံထားသည်။ ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရင်းအမြစ် များက သဘောတူညီမှုတွင် အခြေမခံထားပါ။ ထို့အပြင် အရင်းအမြစ်တစ်ခုသည် နှစ်မျိုးစလုံးအပေါ်တွင် အခြေခံခြင်း မပြုနိုင်ပေ။ သဘောတူညီချက်အခြေခံ အရင်းအမြစ်၏ အဓိကအချက်မှာ စည်းနှောင်ခြင်း (*bind*) ဖြစ်သည်။ ပြည့်စုံကောင်းမွန်မှု အယူအဆ အပါအဝင် အခြားစဉ်းစားချက်များက အဓိကဆောင်ရွက်သူအား အခြားဘက်သို့ တွန်းပို့နိုင်သည့်တိုင်အောင် စည်းနှောင်ခြင်းက လေးစားလိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ပေါ်စေ ပါသည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်များ၏ အဓိကအချက်မှာ ကိုယ်တိုင်လေးစား လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း (*authoritative*) ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်ခုက ၎င်း၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် လိုက်နာရန် သဘောမတူသော်ငြား ၎င်းအရင်းအမြစ်များက စည်းနှောင်မှု ရှိသည်။ အသားပေးဖော်ပြသည့် ကနဦးနည်းလမ်း အရဆိုသော် ကိုယ်ပိုင် အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်သည့် နိုင်ငံများတွင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အရင်းအမြစ် များနှင့် စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်များကိုယ်စားလှုပ်ဆောင်နိုင်မည့် လျှောက်လဲချက်များကို စိတ်ကူး ကြည့်နိုင်သည်။ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံ တစ်ခု (ပထမနိုင်ငံ) က အခြားနိုင်ငံ (ဒုတိယနိုင်ငံ) ကို ဆန့်ကျင်၍ စံနှုန်းအား မှီငြမ်းပါက မှီငြမ်းသည့် စံနှုန်းသည် “ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့်” အတွက်ကြောင့် လွှမ်းမိုးချည်နှောင်ကြောင်း လျှောက်လဲသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ဥပဒေအရစည်းနှောင်သည့် အရင်းအမြစ် တစ်ခုသည် စည်းနှောင်ခံထားရသည့် နိုင်ငံက ၎င်းအရင်းအမြစ်က ချည်နှောင်ကြောင်း သဘောတူသည့်အတွက် ချည်နှောင်စွမ်းရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် လေးစားလိုက်နာမှုက အဆိုပါနိုင်ငံ၏ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ခြိမ်းခြောက် လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ဒုတိယနိုင်ငံက တုံ့ပြန်ချက် အများအပြား ပြုလုပ်ရမည်။ ဥပမာအားဖြင့် မဖြည့်ဆည်း ရသေးသည့် အခြေအနေတစ်ရပ်ကို ကိုင်စွဲလျက်သာလျှင် အမှန်တကယ် သဘောတူသည် သို့မဟုတ် သဘောမတူ သည်တို့ကိုတောင်းဆို၍ ခိုင်မာသည့်အချက်အလက်ဖြင့် ငြင်းချက်ထုတ်ရမည်။ ဤလျှောက်လဲချက်များကို တစ်ခဏ ထားရစ်ပြီး (သို့မဟုတ် ပထမနိုင်ငံကို အသားပေး ဖြေရှင်းကြောင်း စိတ်ကူးလျက်) ဒုတိယနိုင်ငံက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ထားသည့် အရင်းအမြစ်ကို တိုက်ရိုက် ကိုးကားရမည်။ အကယ်၍ ပထမနိုင်ငံ၏ သဘောတူညီမှုသည် စည်းနှောင်ခံရခြင်းအတွက် အခြေခံဖြစ်ပါက ၎င်းက စိတ်ပြောင်းခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သို့မဟုတ် ကနဦးအစ ကတည်းက သဘောတူညီလိုစိတ် မရှိကြောင်း ခုခံချေပရမည် ဖြစ်သည်။

ဤအစဉ်အလာတုံ့ပြန်ချက်များက ပထမနိုင်ငံကို ထိုအပြောင်းအလဲအား ခွင့်ပြုနိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း ခုခံချေပရန် တွန်းအားပေးသည်။ ပေးသည့် အကြောင်းပြချက်များသည် အများအပြားရှိနိုင်သည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံတိုင်းက ပြောင်းလဲနေပါက ကမောက်ကမ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပထမနိုင်ငံက ၎င်း၏ စာချုပ် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား ဤသို့ ပြုလုပ်ရန် မလိုလားခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ သင့် စကားလုံးများကို ထိန်းသိမ်း ရမည် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း စသည် အကြောင်းပြချက်များကြောင့် ဖြစ်သည်။ သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် (*pacta sunt servanda*) ဟူသကဲ့သို့ အဆိုပါ သုံးသပ်ချက်များရှိ အယူအဆပိုင်းထုတ်ဖော်ချက်ကို နိုင်ငံတစ်ခုခုက ကိုးကားနိုင်သည်။

စံနှုန်းမှီငြမ်းရန် ၎င်း၏ သဘောထားကို ဆန့်ကျင်ခံရသည့် ဒုတိယနိုင်ငံက ဤစံနှုန်းများ သို့မဟုတ် စဉ်းစားချက်များတွင် ၎င်း၏သဘောတူညီချက်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အရာများ မရှိကြောင်း တုံ့ပြန်ကောင်း တုန့်ပြန်လိမ့်မည်။ အကယ်၍ စံနှုန်းများက သက်ဆိုင်ပါက ဒုတိယနိုင်ငံသည် ၎င်း၏ ကနဦးကန့်ကွက်ချက်ကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ပြန်လည်ညွှန်းဆိုကိုးကားရမည်။ ၎င်းကန့်ကွက်ချက်မှာ ၎င်းသည် ဤအသုံးချမှု သို့မဟုတ် အနက်ပြန်ဆိုမှုအတွက် ယခုအခါ သဘောတူညီကြောင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယနိုင်ငံသည် အလားတူအခြေအနေမျိုး များတွင် ၎င်း၏ စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား သဘောတူညီချက် စည်းနှောင်ခြင်းမှ လွတ်မြောက်စေလိုသည့် စိတ်ဆန္ဒရှိပုံရသည် သို့မဟုတ် ဒုတိယနိုင်ငံသည် ၎င်းကိုယ်ပိုင်စနစ်ထက် အရေးပါမှုနည်းသော နိုင်ငံတစ်ခု၏ စနစ်အား ဤစံနှုန်းမှ လွတ်ငြိမ်းခွင့် ရှာဖွေလိုသည့် စိတ်ဆန္ဒရှိခြင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ တုံ့ပြန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒုတိယနိုင်ငံက ပထမနိုင်ငံအား မတူညီသည့် ချဉ်းကပ်နည်းအသုံးပြုရန်နှင့် သဘောတူညီမှု မဟုတ်သည့် ရှုထောင့်အချို့မှ ခုခံချေပရန် ဖိအားပေးသည်။ ဒုတိယနိုင်ငံအတွက်မူ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အရင်းအမြစ်များ အားလုံးသည် သိုသိုဝှက်ဝှက်ဖြင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်လာကြသည်။

သို့ရာတွင် ပထမနိုင်ငံက မူလအစကပင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားနည်းသည့် ဘက်မှ ခုခံချေပကြောင်း စိတ်ကူးကြည့်ပါ။ ဥပမာအားဖြင့် စံနှုန်းသည် တရားမျှတမှု အမြင်အချို့တွင် ပါဝင်ခြင်းကြောင့် ၎င်းစံနှုန်းက ဒုတိယ နိုင်ငံအပေါ် စည်းနှောင်ကြောင်း ခုခံချေပမည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ဘက်မှ ခုခံချေပကြောင်း ပထမနိုင်ငံက လက်ခံရမည်။ ဤစံနှုန်းမရှိပါက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစနစ်သည် “မျှတမှု” မရှိနိုင်ကြောင်း သို့မဟုတ် “အလုပ်” မဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် သင့်လျော်မည်ဖြစ်ကြောင်း ယူဆရသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားနည်းသည့် မည်သည့် ကုဒ်စကားလုံးကိုမဆို အကြံပြုရမည်။ ဒုတိယနိုင်ငံကလည်း တုံ့ပြန်ချက် အမြောက်အများ ပြုလုပ်ရမည်။ ဤအမှုတွင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ၎င်းစံနှုန်းအား အသုံးပြုခြင်း သို့မဟုတ် အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းအကြောင်း ခုခံချေပရမည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၎င်းစာချုပ်က မစည်းနှောင် နိုင်သည့်တိုင် စနစ်သည် “မျှတ” လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ်ပါ အခြားအရာတစ်ခုခုဖြင့် ပြန်လည်ချေပရမည် ဖြစ်ကြောင်း ခုခံချေပရပေမည်။ ဤတုံ့ပြန်ချက်အား ခေတ္တခဏ ချန်ထားလျက်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် စံနှုန်းကိုးကားသည့် နိုင်ငံအား မျက်နှာသာပေး၍ ဖြေရှင်းကြောင်း ယူဆလျက်လည်းကောင်း ဒုတိယနိုင်ငံက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်ကို တိုက်ရိုက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ရမည်။ စည်းနှောင်မှု အားနည်းခြင်းတွင် ၎င်းသည် ကွဲပြားသည့် အယူအဆရှိကြောင်း၊ စနစ်တစ်ခု သို့မဟုတ် တရားမျှတမှုတွင်လည်း ကွဲပြားသည့် ပုံရိပ်ရှိကြောင်း ယုံကြည်ချက် အပြည့်ဖြင့် တုံ့ပြန်ရမည်။ ပေါ်ထွက်လာသော လျှောက်လဲချက်မှ တရိုက်ထိုး များပြားလာသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားနည်းမှုဆိုင်ရာ အမြင်များသည် ပုံစံတမျိုးဖြင့် စီစဉ်ထား သော်ငြား ဒုတိယနိုင်ငံ၏ တုံ့ပြန်ချက်ပါ အကြောင်းအရာအား ကျွန်ုပ်တို့ အချိန်ခဏ လျစ်လျူရှုထားပါက စံနှုန်းမှီငြမ်းသူသည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အား နည်းပါးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ၎င်းကိုယ်ပိုင် အယူအဆအား သဘောပေါက်နားလည်အောင် မှီငြမ်းမကိုးကားနိုင်ကြောင်း အယူအဆအပေါ် ခန့်မှန်းထားပုံရသည်။ အကယ်၍ စံနှုန်း၏ “တရားမျှတမှုရှိခြင်း” ကြောင့် ဒုတိယနိုင်ငံကို စည်းနှောင်ထားပါက အဆိုပါ အချက်အပေါ် အခြေခံပြီး စံနှုန်းအား နည်းလမ်းအချို့ဖြင့် ပထမနိုင်ငံက ကာကွယ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရာတွင် ဒုတိယနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို ဆန့်ကျင်သည့် အခွင့်အာဏာကို အခိုင်အမာ ကိုင်စွဲခြင်းထက်ကျော်လွန်၍ လုပ်ဆောင်

ရမည်။ တူညီသည့် အချုပ်အခြာအာဏာ ပိုင်ဆိုင်မှုများအကြား “မျှတမှု” အား ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရမည် ဖြစ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် သဘောတူချက် ရရှိအောင် ဆန္ဒမဲပေးရမည် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယနိုင်ငံအတွက် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက် အားလုံးသည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် လျှောက်လဲချက်များ အဖြစ် မသိမသာ ဖြစ်လာကြောင်း ယူဆရပေမည်။

ဤကဲ့သို့ အယူအဆပိုင်းဆိုင်ရာ လျှောက်လဲချက်များက ဥပဒေအရစည်းနှောင်သည့် အရင်းအမြစ်များနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်များအကြား ဆက်နွှယ်ချက်ကိုသာမက ၎င်းတို့၏ သဟဇာတ မဖြစ်ခြင်းနှင့် တစ်သီးတစ်ခြား ဖြစ်ခြင်းတို့ကိုလည်း ထင်ဟပ်နေပါသည်။ နိုင်ငံတစ်ခုက လျှောက်လဲချက် နှစ်ခုစလုံးအား တပြိုင်နက်တည်း မပြုလုပ်နိုင်သော်ငြား စံနှုန်းတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းသည် စကားရပ်တစ်ခုမှ အခြားတစ်ခုသို့ အဆက်မပြတ် ပြောင်းရွှေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ အကျပ်အတည်းနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည့်အခါ စံနှုန်းက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ကြောင်း၊ ၎င်းစံနှုန်းသည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းပါမှသာလျှင် ခုခံကာကွယ်သူအား ချည်နှောင်နိုင်ကြောင်း ဝန်ခံရန် တွန်းအားပေးရမည်။ ထို့အတူပင် စံနှုန်းသည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းကြောင်းကို ခုခံကာကွယ်သူအား ၎င်း၏ စံနှုန်းအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်နိုင်သည့် ဝေါဟာရတွင် ခုခံကာကွယ်ရန် ဖိအားပေးနိုင်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် လျှောက်လဲချက် နှစ်မျိုးစလုံးက ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင်အား ယုံကြည်လက်ခံလာအောင် မပြုလုပ်နိုင်သလို လျှောက်လဲချက် တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအပေါ် တွင်လည်း တပန်းသာအောင် မပြုလုပ်နိုင်သည့် အတွက်ကြောင့် ဤပုံစံဖြင့် လျှောက်လဲခြင်းသည် အဖြေထွက်ဘဲ မပြီးနိုင်မစီးနိုင် ဖြစ်နေမည် ဖြစ်သည်။

အယူအဆဆိုင်ရာ ဤလျှောက်လဲချက် နှစ်မျိုးသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အယူအဆအကြောင်း လူများက အမှန်အကန် ငြင်းခုံနေသည်နှင့် ဆင်တူပါသည်။ အချုပ်အခြာ အာဏာအခြေပြု သဘောတူညီချက်အပေါ် အခြေခံထားသည့် စံနှုန်းများနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် နည်းလမ်းများအတိုင်း ၎င်းတို့က ခုခံချေပကြသည်။ သို့သော် ၎င်းနည်းလမ်းများအား ပြင်ပမှ တင်သွင်းလာသည့် စံနှုန်းများနှင့် ပြင်ပ သဘောတူညီမှုများကို ပြင်ပ၌ ခိုင်လုံအောင် (“ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသည့်” အကြောင်းအချက်များကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့်) သက်သေပြရမည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ပြင်ပစံနှုန်းများအား အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံများက ပုဂ္ဂလိကဓိဋ္ဌာန် ကျကျ ချိန်ညှိကာ သတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ဤလျှောက်လဲချက် အချက်အလက် နှစ်ခုစလုံးအား အစဉ်အလာ အရင်းအမြစ်များအကြောင်း ရေးသားထားသည့် ရေးသားချက်တွင် တင်ပြထားသည်။ ၎င်း အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်သည့် သဘောတူစာချုပ်များ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ယေဘုယျ စည်းမျဉ်းများ သို့မဟုတ် တရားသူကြီးများ၏ ရေးသားချက်များနှင့် ဥပဒေရေးရာဆောင်းပါးများတွင် ဖော်ပြပါသည်။

ထို့အပြင် အရင်းအမြစ်အကြောင်းလျှောက်လဲချက်များသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်နေသည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရင်းအမြစ်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်တို့က အကြံပြုထားသည့် အယူအဆဖွဲ့စည်းပုံတို့အရ ဆက်စပ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းအတွက် အခွင့်အာဏာရှိခြင်းအကြောင်း လျှောက်လဲချက်များက အချုပ်အခြာအာဏာအခြေခံ သဘောတူညီချက်ပုံစံအချို့အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ သဘောတူညီချက်ပြင်ပ စံသတ်မှတ်ချက်အချို့အတွက် သော်လည်းကောင်း တောင်းဆိုသည်။ အရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ နှုတ်ဖြင့် လျှောက်လဲချက်တွင် ၎င်းတို့သည် အထူးသီးသန့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိပြီး လျှောက်လဲချက်နှစ်ခုစလုံးတွင် တပြိုင်နက်တည်း ယုတ္တိတန်သည့်

တောင်းဆိုမှုတစ်ခုတည်းကို မသုံးနိုင်ပါ။ အရင်းအမြစ်များအတွက် လျှောက်လဲချက် ဆောင်ရွက်သူများက စိတ်ကူးထားသည့် ညီမျှပြီး ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်နိုင်သည့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံများတွင် စံနှုန်းသည် ဥပဒေအရ အာဏာသက်ရောက်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် နိုင်ငံများက ထိုကဲ့သို့ပင် ပြောဆိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် သဘောတူညီချက်အပေါ် လွှမ်းမိုးသည့် အခြားအကြောင်းရင်းအတွက်ကြောင့်လည်းကောင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရဆိုသော် ယုံကြည်လောက်အောင် ခိုင်လုံရန်အတွက် သဘောတူညီချက်က အခြားအမိန့်အာဏာ အရင်းအမြစ်များအား လွှမ်းမိုးကာ ပယ်ချရမည်။ ထို့အတူ ဥပဒေအရ အာဏာသက်ရောက်ရန် အတွက် သဘောတူညီမှု အခြေမခံထားသည့် အရင်းအမြစ်တစ်ခုသည်လည်း သဘောတူညီမှုအပေါ် လွှမ်းမိုးကာ ပယ်ချနိုင်ရမည် ဖြစ်သည်။ အယူအဆဆိုင်ရာရွေးချယ်မှုကို ဤအရင်းအမြစ်များ တစ်ခုတည်းဖြင့် မှန်ကန် မျှတကြောင်း မပြသနိုင်ပေ။ တစ်ဖက်တွင် ကန့်ကွက်သူ (နှင့် အငြင်းပွားဖွယ် အမှုကိစ္စရပ်တိုင်းတွင် အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်ဖြင့် တစ်ဦးတစ်ယောက်က ကန့်ကွက်ပေးလိမ့်မည်) အား ဆန့်ကျင်၍ သဘောတူညီမှုက မည်သည့် အတွက်ကြောင့် စည်းနှောင်သင့်ကြောင်း ပို၍မြင့်မားသည့် စံနှုန်းအား မညွှန်းဆိုဘဲ ကျွန်ုပ်တို့ မရှင်းပြနိုင်ခြေ။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ သဘောတူညီမှု မြင့်မြင့်မားမား လိုအပ်သည့် စံနှုန်းများ၏ အကြောင်းအရာကို သဘောတူညီမှုဆိုင်ရာစံနှုန်းများအား ပြန်လည် ကိုးကားခြင်းမှ လွဲ၍ ကျွန်ုပ်တို့ မရှင်းပြနိုင်ပေ။

ဤလျှောက်လဲချက်ပုံစံက ယေဘုယျအားဖြင့် အရင်းအမြစ်အကျယ်တဝင့် ရေးသားချက်ရှိ အချင်းချင်း ကြား လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ဝိသေသလက္ခဏာရပ်ကို ထင်ဟပ်ပြပါသည်။ စံသတ်မှတ်ထားသည့် အစီအစဉ်အတွင်း ခိုင်ခိုင်မာမာ စည်းနှောင်ထားသည့် နိုင်ငံများအတွက် စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်းအခြေခံကို အရင်းအမြစ်အကြောင်း ရေးသားချက်က သတ်မှတ်ထားသည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ သီးခြားကိုယ်ပိုင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ယုတ်လျော့စေခြင်း မရှိဘဲ ဆောင်ရွက်သည်။ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ပိုင်ခွင့်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အရင်းအမြစ် များအား အသေအချာ ဆွဲဆောင်စေသည်။ ၎င်းလုပ်ပိုင်ခွင့်အား ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းက ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် သဘောတူညီမှုကို ကန့်သတ်ရန် ခွင့်ပြုချက် လိုအပ်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အရင်းအမြစ်အားလုံးအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်များအဖြစ် ဖော်ပြသည့် ပုံစံဖြင့် ကန့်သတ်ပါသည်။ ၎င်းတို့၏ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် အပြန်အလှန် လေးစားမှုအပေါ် အခြေတည်ထားသည့် ပြင်ပစံနှုန်း အစီအစဉ်တစ်ရပ်၏ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိမှုက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသော အရင်းအမြစ်များကို တောင်းဆိုရန် အကြံပြုပါသည်။ ထိုပြင်ပစံနှုန်းအစီအစဉ်များအတွက် အကြောင်းအရာတစ်ခုချင်းစီမှ စံအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ၏ အမှီအခိုကင်းခြင်းက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်များအားလုံးသည် ၎င်းတို့ အကြောင်း အရာအတွက် ဥပဒေစည်းနှောင်အားရှိသည့် အရင်းအမြစ်များအပေါ် မှီတည်နေခြင်းကို လိုအပ်သည်။ အရင်းအမြစ်များအား နိုင်ငံ၏အကျိုးစီးပွာ သို့မဟုတ် ပြင်ပတန်ဖိုးအကြောင်းအရာမှ ကင်းလွတ်အောင် ထုတ်နှုတ်သည့် စနစ်အား ကန့်သတ်သည့်အားထုတ်မှုက အယူအဆဆိုင်ရာ ပြောဆိုချက် ပုံစံများတွင် ထင်ဟပ်နေ သည်။ ၎င်းပုံစံများအား ကျွန်ုပ် ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ဤပြောဆိုချက်နှစ်မျိုးအား လက်ကိုင်ပြုထားသည့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ငြင်းခုံလျှောက်လဲချက် အတိုင်းအတာတစ်ခုက ခဲရာခဲဆစ် ဆက်လက် စေ့ဆော်ပေးပါသည်။ စံသတ်မှတ်ထားသည့် အရင်းအမြစ်များ၏ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့် စနစ်အတွက် လိုအင်ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းရန်အလို့ငှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ အရင်းအမြစ် အကြောင်း လျှောက်လဲချက်သည် အယူအဆဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်ကိုယ်တိုင်ကဲ့သို့ စံသတ်မှတ်ထားသည့် ကိုယ်ပိုင်

လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အခွင့်အာဏာ စသည့်နှစ်မျိုးစလုံးနှင့် ဆက်စပ်သော အချက်အလက်များ ပါဝင်သည်။ အရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ လျှောက်လဲချက်သည် အကြောင်းရင်း နှစ်မျိုးစလုံးကြောင့် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းသည်။ ပထမ အကြောင်းရင်းမှာ စကားလင်္ကာဆင် သိမ်းသွင်းသည့် နည်းဗျူဟာအား ဆွဲဆောင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပြီး ဒုတိယ အကြောင်းရင်းမှာ ဤစကားလင်္ကာဆင်ထားသည့် အချက်အလက်နှစ်ခုအကြား ဆက်နွယ်ချက်များကို အုပ်စီးခြင်းဖြင့် အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်တစ်ခုလုံးရှိ ပြဿနာကို “ဖြေရှင်း” နိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အရင်းအမြစ် လျှောက်လဲချက်တွင် “ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု” က “ဥပဒေအရ အားနည်းသည့် စည်းနှောင်မှု” အား ခုခံခြင်းမရှိဘဲ လက်ခံနိုင်လျှင် အခွင့်အာဏာများသည် စည်းနှောင်ထားသည့် စံသတ်မှတ်ချက် အစီအစဉ်အတွင်း ကိုယ်ပိုင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဆက်လက် ရှိနေစေပေလိမ့်မည်။

အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ အယူအဆနှင့် လျှောက်လဲချက်က ထောက်ပံ့သည့် ဖြေရှင်းနည်းသည် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု အလွန်အမင်း မရှိပေ။ စီရင်ချက် ချမှတ်စေရန် ခံစားချက် သို့မဟုတ် ပုံရိပ်ကို ဖန်တီးသည့် ဤပြောဆိုချက်နှစ်ခုအကြား ဖြေရှင်းနည်းက ဆက်တိုက် ပြောင်းလဲနေသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုနှင့် ဥပဒေအရ အားနည်းသည့် စည်းနှောင်မှုတို့အကြား ရွေးချယ်ခြင်းဖြင့် အယူအဆများကို မသတ်မှတ်ပါ။ အမှန်အားဖြင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် လျှောက်လဲခြင်းနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် လျှောက်လဲခြင်းတို့ကို ရှောင်လွှဲနိုင်မှသာ အယူအဆများကို ထွက်ပေါ်လာနိုင်စေသည်။ စံအဖြစ်သတ်မှတ်ထားသည့် အခွင့်အာဏာ၏ အယူအဆများအား မည်သည့်အရာကမျှ မထိန်းသိမ်းနိုင်ပါ။ ဤလျှောက်လဲချက်အား အထူးသီးသန့်ဖြစ်သည့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အမြင်သဘောထား ကွဲလွဲမှုများအတွက် အသေးစိတ် ရှင်းလင်းပြရလေ့ရှိခြင်းကြောင့် အယူအဆများတွင် ၎င်းအမြင်များအား တစ်ခုချင်းစီကို ကန့်သတ်ခြင်းဖြင့် နှစ်မျိုးစလုံး ထည့်သွင်းရမည်။ သို့မှသာ ၎င်းတို့ကို သဟဇာတ ဖြစ်စေသည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အမြင်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အမြင်များ အစွန်းရောက်ခြင်းကို သေသေချာချာ ကန့်သတ်ခြင်းမရှိပါက အယူအဆများသည် စာချုပ်ဖျက်သိမ်းမည့် အန္တရာယ်နှင့် အမြဲတစေ ကြုံတွေ့နေရသည်။

အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်တွင် ဤစကားပြောအချက်အလက်နှစ်ခု ထည့်သွင်းခြင်းအတွက် စကားတန်ဆာဆင်ထားသည့် ပရိယာယ်အမျိုးမျိုးအား လျှောက်လဲချက်ပုံစံနှစ်မျိုးစလုံးအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ၎င်းလျှောက်လဲချက်များက အရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးကို သတ်မှတ်ခြင်း၊ ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် အစီအစဉ်တကျ နေရာချခြင်းတို့ ပြုလုပ်ပြီး အယူအဆအရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးတို့အား အသုံးပြုခြင်းအကြောင်း ပြီးပြည့်စုံသည့် လျှောက်လဲချက်များအတွင်း သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ပါသည်။ အရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုး၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်၊ အရင်းအမြစ်များအကြား ဆက်နွယ်ချက်များနှင့် အစဉ်အလာအရ လက်ခံထားသည့် အရင်းအမြစ်များအတွင်း အရင်းအမြစ်အသစ်များကို အံဝင်ခွင်ကျ သွတ်သွင်းခြင်းကြောင်း ယေဘုယျ လျှောက်လဲချက် အမျိုးအစားများကို ဤအပိုင်းတွင် စဉ်းစားထားသည်။ နောက်လာမည့် အပိုင်းများတွင် အယူအဆ အရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးအား အသုံးပြုခြင်းအကြောင်း လျှောက်လဲချက်ကို ဥပမာသာမက အမှုကိစ္စရပ်များဖြင့် ဆွေးနွေးသွားမည်။

ဤစကားလင်္ကာဆင်ချဉ်းကပ်နည်းနှစ်ခုမှာ အရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ ရေးသားချက်ဖြင့် ချဉ်းကပ်သည် သာမက ၎င်းတို့အကြား ဖြစ်ပေါ်သည့် မည်သည့် အားပြိုင်မှုမဆို စီမံသည့် နည်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်သည့် ထက်အောက် ဝါစဉ် သမရိုးကျ ဆက်ဆံမှုတွင် ထားရှိသည့်နည်းဖြင့်လည်း ချဉ်းကပ်သည်။ ဤချဉ်းကပ်နည်း နှစ်မျိုးစလုံးအား ကနဦးလက်ခံယုံကြည်မှုကို အခြေခံအရင်းအမြစ်အကြောင်း အယူအဆအတွင်းနှင့် အယူအဆများအကြားရှိ

နယ်ပယ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးချက်တွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။ အပိုဒ် (၃၈) ပါ အရင်းအမြစ်များကို ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသော အရင်းအမြစ် သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သော အရင်းအမြစ်ဟူ၍ အမျိုးအစား ခွဲခြားရန် ခက်ခဲပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်များသည် အနှစ်သာရအားဖြင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားရှိကြောင်း ထင်ရသည်။ အချုပ်အခြာအာဏာအခြေပြု သဘောတူညီမှုအား အဆုံးစွန် ဖော်ပြထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် “ယေဘုယျ စည်းမျဉ်းများ” သည် ဧကန်မုချ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းကြောင်း ထင်ရသည်။ မျှော်မှန်းချက်များကို မူလအခြေအနေအတိုင်း ထားရှိရန် သို့မဟုတ် စံနှုန်းများအား ချင့်ချိန်ချိန် သဘာဝအတိုင်း ပြန်လည် ရွေးချယ်နိုင်ရန် အလို့ငှာ ၎င်းအကြောင်းအရာများအား ဆောင်ရွက်ပြီး ဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုသို့ ပြုလုပ်ရန်မှာလည်း မျှတမှုရှိသည့်အတွက်ကြောင့် စည်းနှောင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။^{၃၅} ယေဘုယျအားဖြင့် လက်တွေ့မျက်မြင်ဝါဒီများက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသော အရင်းအမြစ်များကို ရှောင်ရှားပြီး ဓလေ့ထုံးတမ်းထက် သဘောတူစာချုပ်များကို ပိုမို လိုလားသည်။^{၃၆} ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်

^{၃၅} Kunz, *The Nature of Customary International Law*, ၄၇ AM. J. INT'L L. ၆၆၂၊ ၆၆၄ (၁၉၅၃) (ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် ယခင် ရှိနေပြီးသော သဘာဝနိယာမတရားဥပဒေ၏ ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုဖြစ်သည်ဟူသော အယူအဆကို ဆန်းစစ်ဝေဖန်ခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။

^{၃၆} *supra* notes ၆-၈ (ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် သဘောတူစာချုပ်၏ ထက်အောက်ဝါစဉ်နှင့် ပတ်သက်ခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။ ၁၉ ရာစု၏ လက်တွေ့မျက်မြင်ဝါဒီများက ဤအနေအထားနှင့်ဆိုင်သည့် အစွန်းရောက်ထင်မြင်ချက်များကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ကြိုဆိုလက်ခံ ခဲ့သည်။ ဥပမာအားဖြင့် မည်သည့် စံနှုန်းကမျှ ထိုစံနှုန်းကို လိုက်နာမည်ဟု သဘောတူထားသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအပေါ် ထိုအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ လိုက်နာနေသမျှကာလမှ လွဲ၍ စည်းနှောင်လိမ့်မည်မဟုတ် ဆိုသည့်အချက်ကို ဆုပ်ကိုင်ထားခြင်းဖြင့် ဤသို့ကြိုဆိုလက်ခံခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်က အပြုအမူကိုစောင့်ကြည့်သည့်ပုံစံဖြစ်သည့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ လေ့လာမှုဆီသို့ ဦးတည်စေသည်။ ဥပမာ J. Moser, *GRUNDSÄTZE DES JETZT ÜBLICHEN EUROPÄISCHEN VÖLKERRECHTS IN FRIEDENSZEITEN* (၁၉၇၀) ကို ကြည့်ပါ။ ပုံမှန်အားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်များကို ဆွဲဆောင်စည်းရုံးနိုင်မှု အရှိဆုံးအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးဖွဲ့စည်းပုံ ဥပဒေ အပိုဒ် ၃၈ (၁) ၏ စကားလုံးများတွင် စာချုပ်များက “အထူးသဖြင့် ပါဝင်နေသည့် နိုင်ငံများက အသိအမှတ်ပြုထားသည့် စည်းမျဉ်းများကို ဖန်တီးခြင်း” ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သဘောတူစာချုပ်များကို အလေးပေးရခြင်းမှာ အများအားဖြင့် အများသဘောတူ ပြုလုပ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းများကို အလေးပေးခြင်းနှင့် တွဲဖက်နေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ Bishop, *General Course of Public International Law*, ၁၁၅ RECUEIL DES COURS, ၁၄၇ (၁၉၆၅) ကို ကြည့်ပါ။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ အရင်းအမြစ်များအနက် ပထမဆုံးအရင်းအမြစ်သည်... “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသဘောတူ စာချုပ်များ” [ဖြစ်သည်] ... သဘောတူစာချုပ်များ၏ စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြားတွင် ဖြစ်သောကြောင့် စာချုပ်များသည် ... စနစ်တကျ ရွေးချယ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖော်ပြထားသည်... အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေရှိ သဘောတူစာချုပ်၏ အနေအထားကို တစ်ဦးဦးက ပြည်တွင်းဥပဒေရှိ စာချုပ်စာတမ်း အမျိုးမျိုးနှင့် နှိုင်းယှဉ်သည့်အခါ နိုင်ငံတကာတွင် သဘောတူစာချုပ်များက နေရာယူထားပြီးဖြစ်သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့ရှိရသည်။ ထိုနေရာသည် ပြည်တွင်းတွင် ပဋိညာဉ်များ၊ ဥပဒေများ၊ ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းရေးစာချုပ်များ၊ ဖွဲ့စည်းပုံ ဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် အခြားသော စာချုပ်များဖြင့် သိမ်းပိုက်ထားသည့်နေရာမျိုးပင်ဖြစ်သည်။... စာချုပ် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြား ဖြစ်သောကြောင့် ဥပဒေအား အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများဆန္ဒရှိသည့်အတိုင်း ပြောင်းလဲခြင်းဖြင့် သဘောတူစာချုပ်များသည် ယခင်က တည်ရှိနေသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ စည်းမျဉ်းများကို လွှမ်းမိုးပယ်ဖျက်နိုင်သည်။

သဘာဝနိယာမဝါဒီများက ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာ အထွေထွေ အခြေခံမူများကို အသားပေး သည်။^{၃၇} သို့သော် သဘာဝဝါဒနှင့် လက်တွေ့မျက်မြင်ဝါဒတို့၏ ရေးသားချက်က ဤရိုးရိုးပုံစံများကို ပျက်ပြား သွားစေခဲ့သည်။

သဘောတူစာချုပ်များ၏ လိုက်နာစေနိုင်မှုအကြောင်း ကာကွယ်ပြောဆိုသူ လက်တွေ့မျက်မြင် ဝါဒီများက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် စံနှုန်းဖြစ်သော သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် (*pacta sunt servanda*) အား အခြေအနေအသစ်အဖြစ် ဖော်ထုတ်ပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်များအား လိုက်နာခြင်းသည်

Id.: Baxter, *supra* note ၁, at ၃၆-၇၄ ကိုကြည့်ပါ။

ပထမဆုံးအချက်မှာ သဘောတူစာချုပ်သည် နိုင်ငံများ၏ ဆန္ဒနှင့် သက်ဆိုင်၍ ရှင်းလင်းပြတ်သားသည့် သက်သေခံ ဖြစ်သည်။ သဘောတူစာချုပ်သည် ရှုပ်ထွေးမှုနှင့် ရှေ့နောက်မညီညွတ်မှုတို့ မရှိသည့် ဝိသေသလက္ခဏာ.....နိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံ သက်သေခံဖြစ်သည်။...

ဒုတိယအချက်မှာ သဘောတူစာချုပ်သည်.... ဥပဒေ ဘုံဖော်ပြချက်တစ်ခုကို နိုင်ငံအားလုံးနီးပါးဖြင့် ဖန်တီးသည်။ သဟဇာတဖြစ်အောင်ညှိနှိုင်းရခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်မလိုအပ်ပါ။ အခြားပုံစံဆုံးဖြတ်ချက်ချသူ သို့မဟုတ် ခုံရုံးတစ်ရုံးသို့ တင်ပြထားသော သက်သေခံအရုပ်အထွေးမှ ဥပဒေစည်းမျဉ်းတစ်ရပ်ကို သာမန်အားဖြင့် ထုတ်ယူသုံးစွဲရသည် ဆိုသည့် လုပ်ငန်းစဉ်မျိုးဖြစ်သည်။

Id. at ၃၆-၃၇။ ဝေဖန်သုံးသပ်သူသည် သဘောတူညီမှုနှင့်ဆက်စပ်၍ အနည်းငယ်သာ စိုးရိမ်သည့်အခါ သို့မဟုတ် ပို၍ ဖြစ်နိုင်သည်မှာ သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း နှစ်မျိုးလုံး၏ သဘောတူညီမှုနှင့် သဘောတူညီမှုမလိုအပ်သည့် အစိတ်အပိုင်းကို ဖော်ထုတ်သည့်အခါ နည်းပညာနှင့် လုပ်ငန်းစဉ် သဘောတရားအရ ပဋိပက္ခများ ဖြေရှင်းရာတွင် စာသားများက ၎င်းတို့အား တူညီစွာ ပြုမူဆက်ဆံမည့် အနေအထားသို့ ဦးတည်သည်။ ဥပမာ- Akehurst, *supra* note ၂၅၊ ၂၇၅ ကို ကြည့်ပါ။

တစ်ခါတစ်ရံ အထူးဥပဒေက ယေဘုယျဥပဒေကို ပယ်ဖျက်လွှမ်းမိုးသည် (*lex specialis derogate generali*) ဆိုသော ဆိုရိုးအရ သဘောတူစာချုပ်များက ဓလေ့ထုံးတမ်းအပေါ်တွင် လွှမ်းမိုးသည်ဆိုသည့်အချက်ကို ပြောကြ သည်။ သဘောတူစာချုပ်၏ အကြောင်းအရာသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းစည်းမျဉ်းတစ်ခုထက် မကြာခဏ ပို၍တိကျလေ့ ရှိသည်။ သို့တည်းမဟုတ် သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုဖြင့် စည်းနှောင်ထားသည့် နိုင်ငံများသည် ဓလေ့ထုံးတမ်း စည်းမျဉ်း တစ်ခုဖြင့် စည်းနှောင်ထားသည့် နိုင်ငံများထက် လျော့နည်းခြင်းလည်း ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ သို့သော်လည်း သဘောတူ စာချုပ်တစ်ခုထက် ဓလေ့ထုံးတမ်းစည်းမျဉ်းသည် ပို၍တိကျမှုရှိသည်ဆိုသည့်အချက်မှာ အညီအမျှ ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် နိုင်ငံအရေအတွက်အနည်းငယ်ကိုသာ စည်းနှောင်နေသော အထူးဓလေ့ထုံးတမ်း တစ်ရပ်သည် နိုင်ငံအရေအတွက်အများအပြားကို စည်းနှောင်နေသော နိုင်ငံများစွာပါဝင်ချုပ်ဆိုထားသည့် သဘောတူစာချုပ်နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ရပ်များတွင် အထူးဥပဒေသည် ယေဘုယျဥပဒေကို လွှမ်းမိုးပယ်ဖျက်သည်ဆိုသော (*lex specialis derogate generali*) ဆိုရိုးက ဓလေ့ထုံးတမ်းစည်းမျဉ်းအား သဘောတူစာချုပ်အပေါ်တွင် လွှမ်းမိုး ပယ်ဖျက်ခြင်း ဖြစ်စေသည်။

အထူးဥပဒေသည် ယေဘုယျဥပဒေကို လွှမ်းမိုးပယ်ဖျက်သည်ဆိုသော (*lex specialis derogate generali*) ဆိုရိုးက ရှင်းလင်းသည့် လမ်းညွှန်ချက် မပြုလုပ်ပေးပါ။ သို့တည်းမဟုတ် လမ်းညွှန်ပြသခဲ့လျှင်လည်း သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများ၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို ထင်ဟပ်ခြင်းမရှိပါ။ ထင်မြင်ရသည်မှာ သဘောတူစာချုပ်များနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် လွှမ်းမိုးမှုအာဏာတွင် တန်းတူဖြစ်သည်။ တူညီနေလျှင် နောက်မှဖြစ်သည့်အရာက လွှမ်းမိုးမည်ဖြစ်သည်။ *Id.*

^{၃၇} *supra* notes ၆-၈ ကိုကြည့်ပါ။

မျှတမှု ရှိသည်ဟူသည့် အခြေခံအပေါ် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း သဘောမတူကြသူများတွက် သဘောတူစာချုပ် အခြေခံ စံနှုန်းများ၏ တရားဝင်ခိုင်မာမှုအား ချဲ့ထွင်လျှက် ဖော်ထုတ်သည်။^{၃၈} ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ယေဘုယျစည်းမျဉ်းများအား စည်းနှောင်မှုရှိရန်အတွက် ပြန်လည်အနက်ဖွင့်ဆိုကြသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သွယ်ဝိုက်ခြင်းအားဖြင့်ပင်လျှင် ၎င်းတို့က သဘောတူညီမှုကို အသားပေး ဖော်ပြလွန်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။^{၃၉} သဘောတူညီမှုအပေါ် ၎င်း၏ မှီခိုသည့် အမြင်အား ထင်ဟပ်စေသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ အယူအဆများကို ၎င်းတို့က ဖွံ့ဖြိုးအောင် ပြုလုပ်ပြီးဖြစ်သည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်း ရေးဆွဲစဉ်က ပါဝင်သူများအပေါ်သာ ဓလေ့ထုံးတမ်းက စည်းနှောင်ပြီး^{၄၀} ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက စည်းနှောင်ခံလိုသည့်စိတ်ဖြင့် ကြိမ်ဖန်များစွာ ကျင့်သုံးသောအခါ ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ စည်းနှောင်မှုက တည်ရှိသည်။^{၄၁}

^{၃၈} ဆက်ခံနိုင်ငံနှင့် တတိယနိုင်ငံများကို ပုံမှန်အားဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေဖြစ်လာပြီးဖြစ်သည့် သဘောတူစာချုပ်များက အနည်းဆုံးစည်းနှောင်နေသည်ဟု သုံးသပ်ကြသည်။ ဆက်ခံနိုင်ငံများက လိုက်နာရသော အပိုဆောင်းစာချုပ်များ ရှိသည့်အတွက် အယူအဆ ကွဲပြားကြသည်။ *Supra* note ၂၂ ကို ကြည့်ပါ။ ၂ D. O'CONNEL, *supra* note ၂၂ at ၃၅၂ *passim*, O. UDOKANG, *supra* note ၂၂, at ၃၇၂-၄၀၂ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

^{၃၉} Baxter, *supra* note ၁၊ at ၃၁ (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေသည် ၎င်း၏ မူလအစကို နိုင်ငံများ၏ အလိုဆန္ဒအပေါ်တွင် အခြေတည်ထားသည်ကို ရှာဖွေတွေ့ရှိသည်) ကို ကြည့်ပါ။ DDR Lehrbuch, *supra* note 10, at 259 (“Der Nachweis der Existenz einer gewohnheitsrechtlichen Norm erfordert ... den Nachweis des Willens der Staaten,... zu der von ihnen praktisch geübten Verhaltensweise rechtlich verpflichtet zu sein.”) (မူရင်းရှိ ထူးခြားမှု။) ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် တရားမျှတမှု သို့မဟုတ် သမိုင်းကြောင်းအခြေပြုအသိတရား၏ ဖော်ပြချက်တစ်ရပ်အဖြစ်မျှသာ အပြည့်အဝ စည်းနှောင်ခြင်းဟု မည်သည့် ခေတ်ပြိုင် စာရေးဆရာတစ်ဦးကမျှ စိတ်ကူးပုံဖော်ခြင်း မရှိကြောင်း ဟူသည့် ဤအချက်ကို နေရာအနှံ့အပြားတွင် အပြုသဘော အလေးပေးပြောဆိုနေကြသည်။ *မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (jus cogens)* စံနှုန်းများကိုသာ ဤအတိုင်း နားလည်ထားကြသည်။ *supra* note ၂၉ ကို ကြည့်ပါ။ ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် “အလိုဆန္ဒ”၏ အကြောင်းအရာ ဖြစ်သည့်အချက်ကို ခေတ်သစ် သဘာဝနိယာမဝါဒီကပင် လက်ခံအသိအမှတ်ပြုသည်။ A. VERDROSS & B. SIMMA, *supra* note ၄, at ၂၈၂ n.၁၇ ကို ကြည့်ပါ။

Wir ersehen daraus [aus der Tatsache, dass ein persistent oppose nicht an eine neuentstandence customary norm gebunden wird], dass auch eien gewohnheitsrechtliche binding durch Konsens, wenn gleich nicht durch einen “stillschweigenden Vertrag” entsteht. Zwar beruht jeder Vertrag auf einem Konsens, aber nicht umgekehrt, se ein Vertag immer eine durch Erklärunge oder knokludente Handlugen erzielte Willenseinigung (consent) voraussetzt, während ein Konsens auch einem passive Verhalten, au seiner widerspruchslosen Duldung geschlossen werden kann. Richting saagt daher Tammes, *The Status of Consent in International Law*, [2 Netherlands Y.B. Int'l L. ၁၁ (၁၉၇၁)] ein “tacit consent” sei eine “contradiction in terminis.”

Id.

^{၄၀} *supra* notes ၂၁-၂၃ (စည်းနှောင်စေမည့် သဘောတူညီမှုကို ဖော်ပြခြင်း) ကြည့်ပါ။

^{၄၁} ဥပဒေအရတာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် “*opinion juris*” လိုအပ်ချက်ကို တရားသူကြီး Negulesco က ဂန္ထဝင်မြောက် ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်မှာ “ထပ်တလဲလဲပြုလုပ်ခြင်းသည် မဖြစ်မနေ လိုက်နာရသည့် စည်းမျဉ်း၏ ရလဒ်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု နှစ်ဖက်စလုံးက အခိုင်အမာယုံကြည်ခြင်း” ဖြစ်သည်။ Jurisdiction of

the European Commission of the Danube ၁၉၂၇ P.C.I.J (ser. B) အမှတ် ၁၄၊ ၁၀၅ (Advisory Opinion of Dec.8) (Negulesco, J., dissenting). မိဂျွေဝါဒသည် နိုင်ငံတကာ ဥပဒေရေးရာလေ့လာမှုတွင် လွှမ်းမိုးလာသည့်အတွက်ကြောင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်လာရန် ဤလိုအပ်ချက်၏ အရေးပါမှုကို ယေဘုယျအားဖြင့် အသိအမှတ်ပြုထားပြီးဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရာတဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် “*opinion juris*” လိုအပ်မှုသည် မိဂျွေဝါဒီများ၏ ၁၈ ရာစုနှောင်းပိုင်း ရေးသားမှုများတွင် မြင်သာထင်ရှားလာသည်ဟု Guggenheim က မှတ်ချက်ပြုသည်။ Guggenheim, *Contribution à l'histoire des sources du droit des gens*, ၉၄ RECUEIL DES COURS 1, ၅၂-၅၃, ၅၃ n.၁ (၁၉၅၈)။ ဤအချိန်မှစတင်၍ ထိုလိုအပ်မှုကို ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးလုပ်ငန်းအစောပိုင်းကာလတွင် ငြင်းပယ်ခဲ့သော ခေတ်ပြိုင်စာရေးဆရာ အချို့ပင် သဘောထားများ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ 1 P. GUGGENHEIM, *Traité de Droit International Public* 46-48 (1953) (*opinion juris* ကို ခွင့်မပြုခြင်း) with P. Guggenheim, *the Traité de Droit International Public* 102-05 (2d ed. 1967) (*opinion juris* ကို ခွင့်ပြုခြင်း) ကို နှိုင်းယှဉ်ပါ။ Kelsen, *Théorie du droit international coutumier*, 1 *Revue International de la Théorie du Droit*, 253 *passim* (1939) (တိကျသည့် *opinion juris* ဖြစ်ရန်မလိုအပ်ခြင်း)။ H.Kelsen, *supra* note 4, at 307 *passim* ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ (“၎င်းတို့အား ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်မှုများ သို့မဟုတ် ရှောင်ရှားမှုများ၊ တာဝန်တစ်ရပ် သို့မဟုတ် အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ကို ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်သည်ဟု အာမခံရမည်ဆိုသည်မှာ ဒုတိယ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုခြင်း”)။ Guggenheim နှင့် Kelsen ၏ ရှုမြင်ချက်များရှိ ဤအပြောင်းအလဲနှင့် ဆိုင်သည့် ဆွေးနွေးမှုအတွက် G.TUNKIN, *supra* note ၂၃၊ ၁၂၀-၂၁ ကိုကြည့်ပါ။ *opinio juris* လိုအပ်ချက်အကြောင်း လတ်တလောရေးသားထားချက်သည် ပုဂ္ဂလိကဆန်သည့် ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်နှင့် မိမိဌာန်ကျသော ရလဒ်ကို ရောနှောထားသည်။ ပုဂ္ဂလိကဆန်သည့် ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ် ဆိုသည်မှာ လိုက်နာကျင့်သုံးသူများ၏ စိတ်ရင်းခံကို အကဲဖြတ်ရန် ဖြစ်သည်။ မိမိဌာန်ကျသော ရလဒ်ဆိုသည်မှာ အချို့သော အမှုအကျင့်ပုံစံများမှ ရည်ရွယ်ချက်ကို ကောက်ချက်ဆွဲထုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ Akehurst, *supra* note ၁၊ at ၃၁-၄၂ (*opinio juris* ကို သတ်မှတ်ရန် ခေတ်သစ် ကြိုးပမ်းမှုများ နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း)။ Virally, *supra* note ၁၊ ၁၃၃၊ I. BROWNLIE, *supra* note ၁, at ၈ (*opinio juris* သည် “အမှန်စင်စစ် လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်း”)။ Barberis, *L’Opinio juris comme èlément constitutif de la coutume d’après la Cour de la Haye*, 50 *R.D.I.* ၅၆၃၊ (၁၉၆၇) ကိုကြည့်ပါ။ 1 H. Lauterpacht, *supra* note ၂၅, at ၆၃ (“အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အမှုအကျင့်တို့အကြား ကွဲပြားခြားနားမှုကို အလေးပေးရန်” အလို့ငှာ ပုဂ္ဂလိကဆန်ဆန် “တာဝန်ရှိမှု” သဘော လိုအပ်နေသည့် “ပျော့ပြောင်းသော” ချဉ်းကပ်နည်းတစ်ရပ်အား ထောက်ခံပြောဆိုခြင်းကို Skubiszewski, *Elements of Custom and the Hague Court*, ၃၁ *Zaöiv* ၈၁၀၊ ၈၃၉-၄၅၊ ၈၅၃-၅၄ (၁၉၇၁) နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါ။ “တရားရုံးက အချို့သောကျင့်သုံးမှုအနေအထား၌ *opinio juris* ကို လျော့ပေါ့ပေးပြီး၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ ဒုတိယ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည့် ပုဂ္ဂလိကဆန်သည့် သဘောသဘာဝကို သွယ်ဝိုက်ငြင်းဆန်ခြင်း” ဖြစ်မည်ဟု Skubiszewski က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံး၏ ချဉ်းကပ်နည်းလမ်း (the Hague Approach)ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသည်။ ထို့ပြင် တရားရုံးက ယထာဘူတမကျမှု/ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ၏ သဘောသဘာဝကို မည်သည့်အခါမျှ ရှင်းပြခြင်းမပြုပေ။ *Id.* ၈၅၄။ သူက မှတ်ချက်ပြုသည်မှာ -

ဥပဒေအရာတဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် “*opinion juris*” သည် စိတ်ကိုလေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ သဘောသဘာဝ မဟုတ်ပါ။ ထို့အပြင် ဤသို့ဖြစ်သည်မှာ စိတ်ဝိညာဉ်ကို လူသားတစ်ဦး သာလျှင် ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး “နိုင်ငံနှင့်ဆိုင်သည့် စိတ်ပညာ” ဟူ၍ မရှိဆိုသည့် ထင်ရှားသော အကြောင်းအချက် ကြောင့်ဖြစ်သည်။ တရားရုံးက *opinion juris* ၏ အစိတ်အပိုင်း ကို “ပုဂ္ဂလိကဆန်ခြင်း” အဖြစ် ဖော်ပြသည်။ ကျင့်သုံးပုံကို ဖြစ်စေသော အကြောင်းအရာအချက်အလက်များ၏ “မိမိဌာန်ကျခြင်း” သဘောသဘာဝနှင့် ကွဲပြားခြားနား စေရန်ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့သော်လည်း ကျင့်သုံးမှုမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြုမူပုံနည်းလမ်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ သဘောသဘာဝကို ယုံကြည်မှုသည် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုခု၏ ရလဒ် မဟုတ်ပါ။ ထို့ပြင် ထိုအရာသည်

ထို့အတူ သဘာဝနိယာမဝါဒီများကလည်း ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းခြင်းနှင့် သဘောတူစာချုပ်၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ခြင်းတို့ကို ဖျက်ဆီးပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ယေဘုယျ သဘောတရားများကို ရှာဖွေ ခဲ့ထွင်သည်။ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်များက အလေးထားသည့် ပြုမူဆောင်ရွက် ရမည့် နည်းလမ်းအား အတိကျဆုံး ကိုယ်စားပြုကြောင်း ခုခံချေပခြင်းဖြင့် ချဲ့ထွင်သည်။^{၆၂} ထည့်သွင်းထားသည့် စံနှုန်းများ၏ မျှတမှုအကြောင်းအား အဖွဲ့အစည်း၏ စီရင်ဖော်ပြချက်တစ်ရပ်ကဲ့သို့ စည်းနှောင်နိုင်မည့် ဥပဒေ ဖြစ်လာစေရန် သဘောတူစာချုပ်အား အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြန်လည် ဖွင့်ဆိုပါသည်။^{၆၃} ဟေ့ချ်မူလနောက်ဆက်တွဲ စာချုပ်ငယ်များ (original Hague protocol)၊ Kellogg-Briand ကတိကဝတ် (Kellogg-Briand Pact) သို့မဟုတ် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်စာတမ်းနှင့် နောက်တွင်ဖြစ်လာသော လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်များ ကဲ့သို့ ယေဘုယျ သဘောတူစာချုပ်များအတွက် အထူးအခြေအနေ တစ်ရပ်ကို ဦးဆောင် ပေးစွမ်းပါသည်။^{၆၄}

အခြေအနေများရှိ နောက်ထပ် မတိကျမှုတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်ဟူသည့် ထိုယုံကြည်မှုက စည်းမျဉ်း၏ ဥပဒေသဘော သဘာဝကို နိုင်ငံများက လက်ခံခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

Id. at ၈၄၀ (အောက်ခြေမှတ်စုများအား ချန်လှပ်ထားသည်)

^{၆၂} ဥပမာ- A. D'AMATO, *supra* note ၁၂ at ၇၅ ကို ကြည့်ပါ။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အပြုသဘောဆောင်ပြုလုပ်မှု (သို့မဟုတ် ပျက်ကွက်မှု) နှင့်အတူ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစည်းမျဉ်း တစ်ရပ်ကို ကြိုတင်၍ သို့မဟုတ် လောလောဆယ် ဆောက်တည်ခြင်းသည် စည်းမျဉ်းအသစ်တစ်ရပ်ကို ပြုလုပ်သည်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် တည်ရှိနေသည့်စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်မှ သွေဖည်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်မွမ်းမံခြင်းတို့ ပြုလုပ်သည်ဖြစ်စေ ၎င်း၏ လုပ်ဆောင်ချက် သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် ဥပဒေဆိုင်ရာ အကျိုးဆက်များ ရှိလာလိမ့်မည်ဆိုသည့် အချက်အား အသိပေး အကြောင်းကြားခြင်းဖြစ်သည်။ တနည်းဆိုရသော် ထိုကဲ့သို့ အသိပေးအကြောင်းကြားခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များသည် မူဝါဒအမျိုးမျိုးကိုအကောင်အထည်ဖော်ရရှိရန် သို့မဟုတ် မလုပ်ဆောင်ရန် လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ် နိုင်စွမ်းရှိလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ဖန်တီးနိုင်မည် သို့မဟုတ် ပြုပြင် မွမ်းမံနိုင်မည်ကို သိခြင်းဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ဤ နိုင်ငံတကာဥပဒေ၏ သဘောဆန္ဒအလျောက်ပြုမူခြင်း ရှုထောင့်ကပင် ၎င်းအား နိုင်ငံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူများက လက်ခံနိုင်သည့်အရာ အတိအကျပင်ဖြစ်သည်။

Id. (အလေးထား ထည့်သွင်းထားသည်)။

^{၆၃} *supra* note ၂၅ (နိုင်ငံအများပါဝင်ချုပ်ဆိုထားသော သဘောတူစာချုပ်များကို ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေစံနှုန်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲခြင်းကို ဖော်ပြခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။ Baxter, *supra* note ၁၂ ၅၇ (“၎င်းအာဏာစတင်သက်ရောက်သည့်အချိန်၌ ထိုအချိန်ရှိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ ကြေငြာချက်ဖြစ်ရန် တောင်းဆိုမှုမဖြစ်သော်လည်း အချိန်ကာလ ကြာလာသည်နှင့်အမျှ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအဖြစ်ပြောင်းလဲသွားသည့် [စာ]ချုပ်များဖြစ်သည်” ဟု ကောက်ချက်ချခြင်း) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

^{၆၄} ထိုသဘောတူ စာချုပ်များ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်အချို့ (ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်စာတမ်း အပိုဒ် ၂ (၄) က ပြည်တွင်းစီရင်ပိုင်ခွင့် ကိစ္စရပ်များတွင် နိုင်ငံတကာက ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းကို တားမြစ်ထားခြင်း ကဲ့သို့) ကို အချို့က မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့် စံနှုန်း (*jus cogens*) ဖြစ်လာသည်ဟု တွေးတောစဉ်းစားကြသည်။ Reports of the Commission, *supra* note ၁၁ at ၂၄၇-၄၉ ကို ကြည့်ပါ။ A. MCNAIR, *supra* note ၁၂ at ၂၁၅-၂၁၆ (လက်မှတ်ရေးထိုးထားခြင်းမရှိသည့် နိုင်ငံများအပေါ်တွင် စည်းနှောင်နေသော စစ်ကိုစွန့်လွှတ်ခြင်းအတွက် ချုပ်ဆိုသည့် ယေဘုယျ စာချုပ်နှင့် ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ် စာတမ်းတို့ကိုစဉ်းစားဆင်ခြင်ခြင်း) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ ၎င်းတို့၏ သိမ်းကျုံးဖော်ပြသည့် ရည်ရွယ်ချက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကြောင့် The Hague Protocols နှင့် the Kellogg-Briand Pact ကို ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအဖြစ် မကြာခဏ အထူး

အကျိုးဆက်အားဖြင့် ယေဘုယျစည်းမျဉ်းများအား “အသိအမှတ်ပြုလက်ခံ” သောအခါ အသက်ဝင်လာကြပြီး ဓလေ့ထုံးတမ်းအား ဥပဒေအဖြစ် “လက်ခံ” သောအခါ အသက်ဝင်လာကြသည်။^{၅၅} ထို့အပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးက “ယင်းနှင့်ပူးတွဲလျက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက သဘောတူပါက” အမှုတစ်ခုအား မှန်ကန်ကောင်းမွန်စွာ (*ex aequo et bono*) စီရင်ချက် ချမှတ်ပေးလိမ့်မည်။^{၅၆}

အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အရင်းအမြစ်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်တို့အကြား အားပြိုင်မှုကို ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် သဘောတူ စာချုပ်အကြား ခြားနားချက်ကဲ့သို့ ယုံကြည်လက်ခံပါသည်။ အရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီအကြောင်း ရေးသားချက်က

အဆင့်အတန်းပေးထားသည်။ ။ THE TRIAL OF GERMAN MAJOR WAR CRIMINALS: PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL MILITARY TRIBUNAL SITTING AT NUREMBERG, GERMANY ၄၁-၄၂ (၁၉၄၆)၊ JUDGEMENT OF THE INTERNATIONAL MILITARY TRIBUNAL FOR THE FAR EAST ၄၁၃-၃၀ (၁၉၄၈) ကို ကြည့်ပါ။

^{၅၅} အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး ချာတာ၏ အပိုဒ် ၃၈ (၁) (ဂ)-(၁) (ဃ)။

^{၅၆} “အကယ်၍ အငြင်းပွားမှုဖြစ်ပွားသော နိုင်ငံများက သဘောတူညီခဲ့လျှင် တရားရုံးက အမှုကို မှန်ကန်ကောင်းမွန်စွာ (*ex aequo et bono*) ဆုံးဖြတ်ရန် တရားရုံး၏ “အခွင့်အာဏာ” အား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ အပိုဒ် ၃၈ (၂) က ပေးအပ်ထားသည်။ အခြားနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ရေးသားပြဋ္ဌာန်းချက် အများအပြားပေါ်အခြေပြုသည့်ဥပဒေ (*positivist Statute*) တွင် ဤပြဋ္ဌာန်းချက်သည် တရားရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာအတွက် မည်သည့်အခါမျှ အခြေခံခြင်း မဖြစ်ခဲ့ပေ။ ထို့ပြင် တရားရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့်ဆိုင်သည့် ဖြေရှင်းမှုအများစုတွင်လည်း ၎င်းကို ဖော်ပြခြင်းမျိုး တွေ့ရခဲ့သည်။ ဥပမာ I. BROWNLIE, *supra* note ၁၊ at ၂၇။ A. VERDROSS & B. SIMMA, *supra* note ၄, at ၃၃၇-၃၈ ကိုကြည့်ပါ။ *Ex aequo et bono* က သာတူညီမျှမှုအခြေခံအပေါ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ရည်ညွှန်းသည်။ အဖြေတစ်ခုထွက်ပေါ်လာရန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ စံနှုန်းများ မရှိဟု ယူဆရသည့်အခါ အလျှော့အတင်းပြုလုပ်ခြင်း၊ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးစွာ ဖြေရှင်းခြင်းတို့ ပါဝင်သော သာတူညီမျှမှုဖြစ်သည်။ သဘာဝနိယာမဝါဒီ စာရေးဆရာအများစုက တရားရုံး၏ ပုံမှန် ဥပဒေကျင့်သုံးမှုတွင် သာတူညီမျှခြင်းက မည်သည့်ကဏ္ဍတွင် ပါဝင်နေသည်ဆိုခြင်းကို မှတ်သားထားပြီးဖြစ်သည်။ ဥပမာ- A. VERDROSS & B. SIMMA, *supra* note ၄, at ၃၃၇-၃၈ (speaking of “ausserrechtliche Billigkeit”), de Visscher, *supra* note ၁, at ၁၃၊ I. BROWNLIE, *supra* note ၁, at ၂၇ (“ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ရှိ အရေးကြီးသည့် အချက်တစ်ခု” အဖြစ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရှိ သာတူညီမျှမှု ကို ကွဲပြားသောအသိဖြင့် နားလည်နိုင်သည်။) Piroette, *La notion d'équité, dans la jurisprudence récente de la Cour internationale de justice*, ၇၇ *Revue Générale de Droit International Public* ၉၂ (၁၉၇၃)။ I.C.J. က ဤကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်၍

တရားရုံး၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ မည်သည့်ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ ၎င်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် အဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ချက်အရ တရားမျှတရမည်။ ထို့ကြောင့် ဤအဓိပ္ပါယ်အရ သာတူညီမျှဖြစ်သည်။ သို့သော်ငြား တရားမျှတမှုကို ဖော်ဆောင်ပေးသည့် သို့မဟုတ် ဥပဒေကို ကြေငြာပေးသည့် တရားရုံးတစ်ရုံးက ဖော်ပြသည့်အခါ ဆုံးဖြတ်ချက်က ၎င်း၏ တွေးတောစဉ်းစားချက်များရှိ မဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျ မှန်ကြောင်းသက်သေပြခြင်းအား ရှာဖွေသည်ကို ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ ထိုတွေးတောစဉ်းစားချက်ဆိုသည်မှာ ပြင်ပတွင် မဟုတ်ဘဲ နည်းဥပဒေများအတွင်း တည်ရှိနေခြင်းဖြစ်ပြီး ဤနယ်ပယ်တွင် တရားမျှတမှုအခြေခံမှုများကို အသုံးပြုရန်အတွက် ပြောဆိုနေသည့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အတိအကျပင်ဖြစ်သည်။

North Sea Continental Shelf Cases (W. Ger. V. Den.; W. Ger. V. Neth.), 1969 I.C.J., 1969 I.C.J. 3, 48 (Judgment of Feb. 20) (အလေးထား ထည့်သွင်းထားသည်)။

ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုတွင်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ အားနည်းသည့် စည်းနှောင်မှုအပေါ်တွင်ဖြစ်စေ ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတည်းဖြင့် မှီတည်သောအခါ ကြုံတွေ့လာမည့် အခက်အခဲများကို ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် ဂရုတစိုက် အကြိမ်ကြိမ် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ရှောင်ရှားပါသည်။ အစဉ်အလာအရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီတွင် ဤကဲ့သို့ နှစ်ကြိမ် လုပ်ဆောင်သည့် သဘောသဘာဝ ရှိခြင်းကြောင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်လိုမှုနှင့် ဥပဒေအရ အားနည်းသည့် စည်းနှောင်လိုမှုတို့၏ ချို့ယွင်းချက်မှ ကာကွယ်ကြောင်း ယူဆရသည်။ အချုပ်အခြာအာဏာ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် အချုပ်အခြာအာဏာ မျှတမှု နှစ်ခုစလုံးအတွက် အရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ ရေးသားချက်အား တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် ပြန်လည်သုံးသပ်နိုင်သည်။ ဤရည်မှန်းချက်နှစ်ခုစလုံးအား အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်ဖြင့် အတိအကျ လက်ခံနိုင်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့အား ကွဲပြားသည့် အယူအဆ နယ်ပယ်များတွင် ထားရှိနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဤသို့နေရာချထားခြင်းအပြင် သုံးသပ်သူများက အပိုဒ် (၃၈) အား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိခြင်း သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းခြင်းအဖြစ် အဓိက သတ်မှတ်နိုင်ရန် ရှာဖွေပါသည်။ ထို့အပြင် အရင်းအမြစ်များအား ၎င်းတို့၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိခြင်း သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းခြင်း အတိုင်းအတာတို့အပေါ် မူတည်၍ တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ဆက်လက်ခွဲခြားသည်။ ဤကဲ့သို့ ခွဲခြားခြင်းနှင့် သတ်မှတ်ခြင်း ဆိုင်ရာ ငြင်းခုံဖွယ် ကျင့်သုံးပုံများက အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်အားလုံး အရေးကြီးသလို ထည့်သွင်းခြင်းနှင့် နေရာချထားခြင်းတွက် အကျိုးဝင်သည့် ကျင့်သုံးပုံများကဲ့သို့ပင် အရေးကြီးပါသည်။ သဘောတူညီမှုနှင့် တရား မျှတမှုတို့၏ သိသာထင်ရှားမှုနှင့် ၎င်းတို့အား ခွဲခြားမရခြင်းဟူသည့် နှစ်ခုစလုံး နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အမြင် မရှိပါက အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က အချုပ်အခြာအာဏာလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တန်းတူညီမျှမှုနှစ်ခုစလုံးကို မထင်ဟပ် နိုင်ပေ။ ဤကနဦးအချက်တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း ခုခံချေပချက်အား ခွဲခြား၍ ပိုင်းခြားသိမြင်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းစပ်ခြင်း၏ မပြီးဆုံးနိုင်သည့် စီမံကိန်း ကဲ့သို့ ထင်မြင်ယူဆနိုင်မည်။ ဤကျင့်သုံးပုံ နှစ်ခုအား တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ချိတ်ဆက်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ ပြေလည်စေသည့် နည်းစနစ်တစ်ခုမှာ ကနဦး အစကတည်းက အတော်ပင် သိသာထင်ရှားသည့် စကားလင်္ကာဆင် ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိခြင်း သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းခြင်းစသည့်ဖြင့် ခွဲခြားထားသည့် အရင်းအမြစ် အယူအဆများရှိ အမြင်အမျိုးမျိုးအကြား ထက်အောက်ဝါစဉ်ဆက်နွယ်မှုကို စကားလင်္ကာဆင်၍ ဖွံ့ဖြိုးစေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤကျင့်သုံးပုံက အရင်းအမြစ်များအကြား ဆက်နွယ်ချက်အကြောင်းနှင့် အရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည် သို့မဟုတ် စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည်ဟု ယူဆကာ အနက်ဖွင့်ဆိုသည့် အယူအဆများအကြောင်း နှစ်ခုစလုံးနှင့်ဆိုင်သည့် လျှောက်လဲချက်၏ အဓိကသွင်ပြင် လက္ခဏာကို ဖော်ပြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အစဉ်အလာသုံးသပ်သူများက အပိုဒ် (၃၈) အား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအား မိဋ္ဌဓမ္မဝါဒီအမြင် ဖော်ပြချက်အဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။^{၄၇} ဤနည်းအားဖြင့် အခြားတစ်နေရာရာတွင် အခြေခံထားသည့် အရင်းအမြစ်များ

^{၄၇} ဥပမာ - 1 H. LAUTERPACHT, *supra* note 25, at 86-87 ကိုကြည့်ပါ။
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ အရင်းအမြစ် ထက်အောက်ဝါစဉ်မှာ မှန်ကန်သည့် ဥပဒေစည်းမျဉ်းများအရသာမက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဝိသေသလက္ခဏာအရပါ

ထက် သဘောတူညီမှုအပေါ် အခြေခံထားသည့် အရင်းအမြစ်များအား ပုဒ်မ (၃၈) က ပိုအလေးသာသည်ဟု ထင်ကြောင်း အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုသည်။ အကယ်၍ အရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီက သဘောတူညီမှုနှင့် မျှတမှု နှစ်ခုစလုံးတွင် အတူအညီ အမှန်တကယ်ပင် အခြေခံပါက ထိုသို့ သွင်ပြင်လက္ခဏာကို အထူးတလည် ဖော်ပြခြင်းက ဖြစ်နိုင်ခြေ မရှိပေ။ အပိုဒ် (၃၈) အား ဓိဋ္ဌဓမ္မကျကျ သုံးသပ်သူများက အရင်းအမြစ်များအား စာရင်းပြုစုထားသည့် အစီအစဉ်နှင့် ၎င်းတို့အား ခွဲခြားဖော်ပြသည့် နည်းလမ်း စသည့် နှစ်မျိုးစလုံးအပေါ် မှီတည်၍ အဓိက လက္ခဏာရပ် များအား ဖော်ထုတ်ပါသည်။ အစီအစဉ်တကျ ဖွဲ့စည်းမှုအား ထက်အောက်ပါစဉ်အဖြစ် သဘောတူညီမှုအမြင့်ဆုံး အရင်းအမြစ်မှသည် သဘောတူညီမှု အနိမ့်ဆုံးအရင်းအမြစ်များအထိ မှတ်ယူပါသည်။ သဘောတူညီမှုအမြင့်ဆုံး မှသည် သဘောတူညီမှုအနိမ့်ဆုံးအဖြစ် သဘောတူစာချုပ်များ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ ယေဘုယျစည်းမျဉ်းများ၊ တရားရုံးစီရင်ချက်များ၊ ဥပဒေရေးရာဆောင်းပါးများဟု စဉ်ထားသည်။^{၆၈} ထို့အပြင် တရားရုံးစီရင်ချက်များနှင့် ဥပဒေရေးရာ သုံးသပ်သူများ၏ ရေးသားချက်များအား ဥပဒေစည်းမျဉ်းများသတ်မှတ်ရာတွင် “အထောက်အပံ့” ပေးသည့် နည်းလမ်းများအဖြစ်သာ ပါဝင်စေသည်။ ၎င်းတို့သည် သဘောတူညီမှု အနည်းဆုံးဖြစ်သည့်အတွက် ယုံကြည်လက်ခံမှု အနည်းဆုံးဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ယေဘုယျ စည်းမျဉ်းများအား အစဉ်အလာ အရ မျှတမှုအမြင်ထက် သဘောတူညီမှုတွင် အခြေခံသည့် နည်းလမ်းအပေါ်မူတည်၍ ခွဲခြားထားသည်။^{၆၉}

_____

မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော အခြားထက် ပို၍မြင့်သည့် သဘောတူညီမှုအပေါ်အခြေပြုထားသည့် စည်းမျဉ်းများသည် နိုင်ငံများအကြားက ဥပဒေဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ စာချုပ်များတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း သဘောတူညီမှုများဖြင့် နိုင်ငံများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များကို ပထမဆုံး သတ်မှတ်ကြသည်။

Id.; E. MENZEL & K. IPSEN, *supra* note ၂၅၊ at ၉၄; 1. C. ROUSSEAU, *supra* note ၆, at ၃၉၅-၉၇။ အစဉ်အလာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒီ၏ အမြင်အရ သဘောတူညီမှုသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစည်းမျဉ်းများ၏ အဓိက အရင်းအမြစ် ဖြစ်သည် ဆိုသည့်အချက် ဖြစ်သည်။ ထိုအချက်က Tunkin အား “ဤစည်းမျဉ်းများနှင့် စံနှုန်းများကို အဓိကအားဖြင့် ....သဘောတူ စာချုပ်များဖြင့်....” ဟု ကောက်ချက်ချရန် ဖြစ်စေသည်။ G.TUNKIN, *supra* note ၁၇၊ ၄၄၁။ အရှေ့ဂျာမန်များက အလားတူ ကောက်ချက်ချသည်မှာ“Sie [die sozialistische Völkerrechtsliteratur] betrachtet den völkerrechtlichen Vertrag einhellig als die Hauptquelle des gegenwärtigen Völkerrechts.” DDR Lehrbuch, *supra* note ၁၀, at ၂၁၅ (အောက်ခြေမှတ်စုအား ချန်လှပ်ထားသည်)

^{၆၈} *supra* note ၄၇ ကို ကြည့်ပါ။

^{၆၉} VIRALLY, *supra* note ၁, at ၁၃၅ (“[ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေ၏] တာဝန်နှင့်ဆိုင်သည့် ဝိသေသလက္ခဏာ[တစ်ခု] သည် နိုင်ငံများဘက်မှ ပြုလုပ်သည့် ယေဘုယျသဘောတူညီချက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၊ ဤအချက်သည် ‘ဥပဒေကဲ့သို့လက်ခံထားသော ယေဘုယျအလေ့အထ’ အကြောင်းပြောသည့်အခါ အပိုဒ် ၃၈ က ပေးလိုသည့်အရာဖြစ်သည်ဟု” ဖော်ပြထားခြင်း)ကိုကြည့်ပါ။ DDR LEHRBUCH, *supra* note ၁၀, at ၂၁၀ - ‘allgemeine Rechtsgrundsätze’ ... sind völkerrechtliche Grundsätze, die entweder über völkerrechtliche Verträge oder sind und deren allgemeine Anerkennung die Folge allgemein ... eingegangener (ausdrücklicher oder stillschweigender) Vereinbarungen ist.” ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

ဤချဉ်းကပ်နည်းသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်း၏ သက်သေအထောက်အထားအဖြစ် နိုင်ငံအများပါဝင်ချုပ်ဆိုသည့် သဘောတူစာချုပ် (အစဉ်အလာအရ ခိုင်မာသည့်အရင်းအမြစ်များ) ၏ အရေးပါမှုကို အလေးပေးထားသည့် စာသားများတွင် အထူးသဖြင့် သက်သေခံဖြစ်သည်။ *supra* note ၂၅ ကိုကြည့်ပါ။ Baxter, *supra* note ၁၊ at ၃၈ (နိုင်ငံအများပါဝင်ချုပ်ဆိုသည့် သဘောတူစာချုပ်သည် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေသစ်အတွက် ကြေငြာချက် သို့မဟုတ် ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်ကို ထိန်းသိမ်း

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေသီအိုရီ၏ ဓိဋ္ဌမဓ္မဝါဒပျောက်ဆုံးနေသူများက ဤလက္ခဏာရပ်များ ဖော်ထုတ်ခြင်းကို လက်ခံသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ယေဘုယျစည်းမျဉ်းများကို အလေးထားခြင်းဖြင့် အပိုဒ် (၃၈) အား တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း “အလွန်အမင်း ဓိဋ္ဌမဓ္မဝါဒပြုခြင်း” ကို ရှောင်ကြဉ်ကာ လက်ခံသည်။ ဤသို့ လက္ခဏာရပ်များ ဖော်ထုတ်ခြင်းက မျှတမှုရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် သီအိုရီနှင့် ဥပဒေစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် သီအိုရီများအကြား အလယ်အလတ် ကျသည်ဟု မှတ်ယူသည်။^{၅၀}

“သဘောတူညီမှု” ပိုမိုရှိသည့် သို့မဟုတ် အနည်းအကျဉ်းသာရှိသည့် အရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီအား အလုပ် မဖြစ်သည့် လက္ခဏာရပ်သတ်မှတ်ခြင်းအပေါ် အခြေခံ၍ အရင်းအမြစ်များအကြား ထက်အောက်ဝါစဉ် ဖန်တီးခြင်းဖြင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ အယူအဆတစ်ခုလုံးအတွင်းရှိ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် စံနှုန်းသတ်မှတ်မှုဆိုင်ရာ ဝေဖန်ချက်တို့အကြား အားပြိုင်မှုရှိနေခြင်းအား အဆင့်မြှင့်တင်ကာ ထိန်းချုပ် ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဖြစ်နိုင်ခြေ နှစ်ခုစလုံးအား တင်ဆက်ထားသော်ငြား ၎င်းတို့သည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ပဋိပက္ခ ဖြစ်လိုဟန် မရှိကြပေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မညီမျှသည့် အယူအဆအမျိုးအစားများတွင် ၎င်းတို့အား မြှုပ်နှံထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ အမြင်တစ်ခုအရဆိုသော် သဘောတူစာချုပ်များတွင် ပို၍ သဘောတူညီမှု ရှိခြင်းကြောင့် ဓလေ့ ထုံးတမ်း၏ ဦးစီးသူဖြစ်ကြောင်း ရှုမြင်ပြီး ဆန့်ကျင်ဘက်အမြင်အရဆိုသော် ဓလေ့ထုံးတမ်းတွင် သဘောတူညီမှု ပိုရှိခြင်းကြောင့် သဘောတူစာချုပ်များ၏ ဦးစီးဆောင်အဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။ တစ်ဦးဦးက ချမှတ်သည့် အစီအစဉ် အမျိုးမျိုးအနက် မည်သည့် အစီအစဉ်က သိသာထင်ရှားအောင် ပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ထက်အောက်ဝါစဉ်အလိုက် စီစဉ်ခြင်းတစ်ခုလုံးထက် အရေးပါမှု လျော့နည်းပါသနည်း။ အခွင့်အာဏာဗဟိုချက်များ ပဋိပက္ခဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာအတွက် အယူအဆရေးရာ ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းသည့် ပုံရိပ်အား ကာကွယ်ပေးသည်။

သို့ရာတွင် အဓိက လက္ခဏာရပ်များအား ဖော်ထုတ်ရာတွင် တည်ငြိမ်မှုမရှိခြင်းအပေါ် ငြင်းခုံချက် ပုံစံက မှီတည်နေပြီး ၎င်း မတည်မငြိမ်ဖြစ်ခြင်းက တစ်ခါတစ်ရံတွင် သိသာထင်ရှားလာသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ပွားပါက ပြေလည်အောင်ဖြေရှင်းသည့် အခြား စကားပြောနည်းစနစ်များ ရရှိနိုင်သည်။ ၎င်းတို့အနက် အထင်ရှားဆုံးမှာ အယူအဆဆိုင်ရာ အချက်များ တဟုန်ထိုးတိုးပွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်မရှိဘဲ တဟုန်ထိုး ပွားများလာသည့် တုံ့ပြန်ချက်အား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်းအမြစ်အသစ်များအကြောင်း ရေးသားချက်တွင်

ထားခြင်း။ “နိုင်ငံများ၏ ဆန္ဒကို ၎င်းက ထင်ဟပ်နေသည့် တိကျမှု၊ ရှင်းလင်းမှု၊ အကြွင်းမဲ့နီးပါးဖြစ်မှု၊ ခေတ်ပြိုင်ဖြစ်ခြင်းနှင့် ဥပဒေအရ တာဝန်ရှိခြင်း”ဆိုသည့်အချက်ကြောင့်ဖြစ်သည်) ကိုလည်းကြည့်ပါ။

^{၅၀} B. SIMMA, *supra* note ၁ ကို ကြည့်ပါ။ D’Amato, *The Concept of Special Custom in International Law*, ၆၃ AM. J. INT’L. ၂၁၁ (၁၉၆၉) (ထို သဘောတူညီချက်ကို ထိန်းသိမ်းခြင်းသည် အထူးဓလေ့ထုံးတမ်း၏ အခြေခံဖြစ်သော်လည်း ယေဘုယျ ဓလေ့ထုံးတမ်းအတွက် မဟုတ်ပေ) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ D’Amato, *Manifest Intent and the Generation by Treaty of Customary Rules of International Law*, ၆၄ AM. J. INT’L L. ၈၉၂ (၁၉၇၀) (ဓလေ့ထုံးတမ်းက ရည်ရွယ်ချက် စံနှုန်း တစ်ခုဖြစ်သော “ရည်ရွယ်ချက်ထင်ရှားခြင်း” ၏ သက်သေပြချက် လိုအပ်သည် ဆိုသည့်အချက်ကို မှတ်ချက်ပြုသည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံအများ ပါဝင်ချုပ်ဆိုထားသော သဘောတူစာချုပ်များဖြင့် ထိုလိုအပ်ချက်က အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်နိုင်သည်။)

သာမက အရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီအား ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်သည့် အသေးစိတ် အယူအဆများအကြောင်း ဆွေးနွေးချက်တွင်လည်း တွေ့မြင်နိုင်သည်။

သုံးသပ်သူများက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်အသစ်များအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိခြင်း သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းခြင်းအဖြစ် သတ်မှတ်သည့် နည်းအတိုင်း ဆွေးနွေးလေ့ ရှိကြသည်။^{၅၁} ဤစကားပြောအချက်အလက် နှစ်ခုအား ဤနည်းအတိုင်း အသုံးပြုပါက ဆွေးနွေးချက်အား တိတိကျကျ နည်းလမ်းဖြင့် အဆုံးသတ်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ အရင်းအမြစ်အသစ်တစ်ခုချင်းစီက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် စကားလင်္ကာဆင်ခြင်းနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် စကားလင်္ကာဆင်ခြင်းနှစ်ခုစလုံးကို လက်သင့်ခံ ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အရင်းအမြစ်တစ်ခုချင်းစီအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိခြင်း သို့မဟုတ် စည်းနှောင်မှု အားနည်းခြင်းအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း အဆုံးသတ်ရန် ခက်ခဲခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အဓိကလက္ခဏာရပ်များ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်းတစ်ခုတည်းဖြင့် အရင်းအမြစ်အသစ်၏ အခွင့်အာဏာအတွက် ဆွဲဆောင်သိမ်းသွင်းနိုင်မည့် အခြေခံ မဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ယူဆရသည်။ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေ ညီလာခံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအား ဤပုံစံအတိုင်း အတိအကျ မှတ်ယူရမည်။ အများဆိုင်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံအနေဖြင့် ယေဘုယျအားဖြင့် ဥပဒေပြုနိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက် တရားဝင် မရှိသော်ငြား ပုဒ်မ (၃၈) က ၎င်း၏ စာဖြင့်ရေးသားထားသည့် အချက်အလက်အမျိုးမျိုးအကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပေ။ သို့သော်ငြား ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက်များအား စကားပြောအရင်းအမြစ်များအတွင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် သုံးသပ်သူများက ရုန်းကန်နေကြလျက်ရှိသည်။

အထွေထွေညီလာခံ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ စည်းနှောင်ကြောင်း ယူဆကြ သည်။ ၎င်းစီရင်ချက်များက နိုင်ငံ၏ သဘောထား သို့မဟုတ် နည်းစနစ်ကျသည့် မျှတမှုကို အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ ပါရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။^{၅၂} ဆုံးဖြတ်ချက်များက သဘောထားဆန္ဒကို ဖော်ပြကြောင်း ခုခံသူများအား

^{၅၁} *supra* notes ၁၇-၁၈ ကိုကြည့်ပါ။

^{၅၂} *supra* notes ၁၇-၁၈ ကိုကြည့်ပါ။ ကုလသမဂ္ဂဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ စည်းနှောင်သောသဘာဝကို ထောက်ခံဝေဖန် အကြံပြုသူအချို့က ထိုဆုံးဖြတ်ချက်အားချမှတ်သည့်ပုံစံကို အခြေပြုထောက်ခံပြီး အများသဘောဆန္ဒဖြင့်ပြုလုပ်သော သဘာဝကို အလေးထားသည်။ အခြားသူများက ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ အကြောင်းအရာကို အမှီပြုပြီး ထိုအကြောင်းအရာ များ၏ တရားမျှတမှုအပေါ် အလေးထားသည်။ အချို့က နှစ်မျိုးစလုံးပေါ်တွင် မှီခိုအားပြုသည်။ ပထမပုံစံအတွက် G. TUNKIN, *supra* note ၁၇၊ at ၁၇၆ ကို ကြည့်ပါ။ “ဆုံးဖြတ်ချက်တွင် ပါရှိသည့် တင်ပြချက်များ၏ စည်းနှောင်အားသည် ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်ပေါ်တွင် အခြေခံခြင်းမဟုတ်...ဆုံးဖြတ်ချက်အတွက် မဲပေးခဲ့သော နိုင်ငံများ၏သဘောတူညီချက်အပေါ်တွင် အခြေခံခြင်းမျှသာဖြစ်သည်။” Falk, *supra* note ၁၊ ၇၈၂-၈၃ ကို လည်းကြည့်ပါ။ (“အထွေထွေညီလာခံဆုံးဖြတ်ချက်များအား အကန့်အသတ်ရှိသည့် ဥပဒေပြုခြင်းဆိုင်ရာ အဆင့်အတန်းတစ်ရပ် ဖြစ်စေရန်အတွက် တရားစီရင်ရေးအခြေခံသည် ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်များကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောတူညီမှုဖြင့် ပံ့ပိုးထားသည့်အချက်ပင်ဖြစ်သည်။”) Higgins, *The United Nations and Law-making: The Political Organs*, PROC. AM. SOC'Y INT'L L. ၃၇၊ ၃၇-၃၈ (၁၉၇၀) (ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့၏ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့များသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာအောင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပါဝင်

အထွေထွေ ညီလာခံတက်ရောက်သည့် ကိုယ်စားလှယ်များတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် အရည်အချင်း သို့မဟုတ် စိတ်ဆန္ဒ မရှိကြောင်းလျှောက်လဲချက်ဖြင့် ခုခံသည်။^{၅၃} ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် နည်းစနစ်ကျသည့် မျှတမှုဆိုင်ရာ

ဆောင်ရွက်နေသည့် အချက်ကို ရှင်းလင်းခြင်း)။ E.MCWHINNEY, INTERNATIONAL LAW AND WORLD REVOLUTIONS ၈၀ (၁၉၇၆)။ C. JENKS, LAW, FREEDOM AND WELFARE ၈၃-၁၀၀ (၁၉၆၃) တို့ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

ဒုတိယပုံစံကို ဝေဖန်အကြံပေးသူများသည် ရှာဖွေရန် ခက်ခဲသည်။ အကြောင်းမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်များက ဥပဒေအရ စည်းနှောင် နေသည်ဆိုသည့် ဆန်းသစ်ပြုလုပ်ထားသည့် အနေအထားနှင့် ထို့ကြောင့်တရားမျှတမှုကို ဖော်ပြနေသည် ဆိုသည့် တီထွင် ပြုလုပ်ထားသည့် ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်ခြင်းကို အနည်းငယ်ကသာ ခုခံချေပမှုပြုသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။ J. CASTANEDA, *supra* note ၁၇၊ at ၅ (“ဤကြေညာချက်များ၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ တန်ဖိုးသည် တာဝန်တည်းမရှိပေ။ ၎င်းတို့ကို ခွင့်ပြုသည့် အဖွဲ့အပေါ်တွင် တည်မှီနေသည်သာမက အကြောင်းအရာပေါ်တွင်လည်း အထူးအားဖြင့် မူတည်နေသည်”) ကို ကြည့်ပါ။ ဤအနေအထားအကြောင်း နက်နက်နဲနဲ ပညာပေးဆွေးနွေး သူမှာ M. BEDJAOUÍ, TOWARDS A NEW INTERNATIONAL ECONOMIC ORDER (၁၉၇၉) ဖြစ်သည်။ Bedjaoui က ရည်ရွယ်ချက်မှ ဆင်းသက်လာသည့် စည်းမျဉ်းများ၏ ဥပဒေ တစ်ခုဖြစ်လာရန်နှင့် “ယနေ့ခေတ်ဥပဒေ၏ အဓိကဆွေးနွေးရမည့် အရာသည် နိုင်ငံတကာ စီးပွားရေးအစီအစဉ်သစ် တစ်ခု တည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်လာရန်ဟု ပြောဆိုသည်။” *Id.* at ၁၃။ သူက အဖွဲ့အစည်းများ၏ “နှုန်းစံပြုခြင်းနှင့်ဆိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ”ကို အာရုံစိုက်ခြင်းဖြင့် “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ အစဉ်အလာအရင်းအမြစ်များကို ရည်ညွှန်းခြင်းမျိုး အဆုံးသတ်မှု” ဖြစ်လာစေရန် တောင်းဆိုသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအစဉ်အလာအရင်းအမြစ်များက နှုန်းစံပြုခြင်း ရည်ရွယ်ချက်အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ၎င်းနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ရေးဆွဲခြင်း နည်းလမ်းများအဖြစ် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းသည် ထိုဥပဒေဆင့်က ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းနှင့် အလွန်ပင် ချိတ်ဆက်နေသည်။ ၎င်းသည် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုအတွက် အသွင်ကူးပြောင်းရေးဥပဒေဖြစ်လာသည်။” *Id.* at ၁၄၀။ အနေအထား နှစ်ရပ်စလုံးကို ထောက်ခံဆွေးနွေးမှုအတွက် J.BRIERLY, THE BASIS OF OBLIGATION IN INTERNATIONAL LAW ၁-၆၇။ (H. Lauterpacht & C. Waldock eds. ၁၉၅၈) (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရှိ တာဝန်များအားလုံးကို နိုင်ငံများ၏ သဘောတူညီချက် သို့မဟုတ် လူတိုင်းနှင့်ဆိုင်သည့်စနစ် အချို့ရှိ သဘာဝအခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် တာဝန်များတွင် တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက် ခြေရာခံနိုင်သည်။)

^{၅၃} ဆုံးဖြတ်ချက်များကို နည်းလမ်းတကျပြုလုပ်သည့် သဘောတူညီမှုသဘောသဘာဝအပေါ် အားကိုးသူများအား ရှင်းလင်းဖော်ပြမှုပုံစံမလုံလောက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပုံစံကို တရားဝင်မှုဖြစ်စေသော အခြေခံကျသည့် အရင်းခံအခွင့်အာဏာ မရှိခြင်းဆိုသည့် ငြင်းချက်များဖြင့် ကန့်ကွက်ပြောဆိုကြသည်။ ထို့ကြောင့် လိုအပ်သည့်ကြံရွယ်မှု ပျောက်ဆုံးနေခြင်း သို့မဟုတ် သဘောတူညီမှုကိုပုံသွင်းပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာသည် ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းများတွင် မရှိခြင်းစသည့် အချက်တစ်ခုခုကြောင့်ဟု ဝေဖန်အကြံပြုသူများက ငြင်းဆိုကြသည်။ Sloan, *supra* note ၁၇၊ at ၃၁ (“သို့သော်လည်း ယေဘုယျစည်းမျဉ်းအရ ရည်ရွယ်ချက် သို့မဟုတ် အထွေထွေညီလာခံတွင် အပ်နှင်းထားသော အခွင့်အာဏာ မရှိသည့်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ဒိဋ္ဌဓမ္မဥပဒေတွင် စည်းနှောင်သော တာဝန်များကို မဖန်တီးပါ”) ကို ကြည့်ပါ။ Virally, *supra* note ၁၊ ၁၆၀ (“ပဋိညာဉ်စာတမ်းတွင် အထွေထွေညီလာခံဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်ယေဘုယျဖော်ပြချက်မှ မပါဝင်ပါ။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်မှု အခြေခံမှု၏ ထင်ရှားမှုကြောင့် ယေဘုယျအားဖြင့် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို စည်းနှောင်အားမရှိပါ။”)။ A. VERDROSS & B. SIMMA, *supra* note ၄, at ၃၃၀-၃၁ (“Deklarationen können nur dann für die Mitgliedstaaten verbindliche Völkerrechtsnormen erzeugen, wenn dieses Organ dazu zuständig wäre... Eine Erweiterung der Zuständigkeit ist jedoch bisher weder auf förmlichem Weg noch durch eine Verfassungswandlung... erfolgt”) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

အခြေခံမူများ ပါဝင်ကြောင်း လျှောက်လဲသူများက ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်လောက်သည့် သဘောတူညီမှုမျှသာ ပါဝင်ကြောင်း ခုခံချေချက်ဖြင့် တုံ့ပြန်သည်။ ၎င်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်လောက်သည့် သဘောတူညီမှုဆိုသည်မှာ အများစု၏ကြီးစိုးမှု သို့မဟုတ် လွှမ်းမိုးမှုဖြစ်သည်။^{၅၆}

အထွေထွေညီလာခံ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် ချမှတ်ထားသည့်သဘောတူညီမှုများ ထင်ဟပ်နေခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်းနှင့် ကိုယ်စားလှယ်တော်များတွင် သဘောတူညီချက် ဆန္ဒပြုနိုင်စွမ်း မရှိကြောင်း ငြင်းချက်ထုတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ခြေ။ ထို့အတူ သဘောတူညီချက် သိသိသာသာ မရှိခြင်းက ပြဿနာ မဟုတ်ကြောင်း (အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဆုံးဖြတ်ချက်များက မျှတခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်) နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် များသည် သဘောတူညီမှုများ၏ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဆန္ဒမရှိဘဲ ပြင်ဆင်ခွဲဝေသည့် နောက်ဆက်တွဲ ကိစ္စရပ်များအား လက်ခံရကြောင်းတို့ကို ခုခံချေပရန်လည်း မဖြစ်နိုင်ခြေ။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက်များအား

ရည်ရွယ်ချက်ကင်းမဲ့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ Arangio-Ruiz, *The Normative Role of the General Assembly of the United Nations*, ၁၃၇ RECUEIL DES COURS ၄၁၉ (၁၉၇၇) ကိုကြည့်ပါ။

ကုလသမဂ္ဂရှိ နိုင်ငံတိုင်းကို ထောက်ခံချက်များသည် စကားလုံးအရ မလိုက်နာမနေရမဟုတ်ဟု စည်းရုံးသိမ်းသွင်း ထားသည့်အတွက်ကြောင့် ဆုံးဖြတ်ချက်မူကြမ်းများ ရေးဆွဲအားထုတ်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံများက ၎င်းတို့၏ ပုံရိပ်ကို အမွှမ်းတင်ဖော်ပြလိုဟန်ရှိသည်။ အခြားနိုင်ငံများကလည်း ထိုမူကြမ်းများကို သဘာဝကျကျ ထောက်ခံကြမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ဆန့်ကျင်သူများ သို့မဟုတ် လက်ရှိဆန့်ကျင်သူများက အဆိုပြုချက်ကို ပွင့်လင်းစွာ ဆန့်ကျင်ခြင်းဖြင့် သို့မဟုတ် သဘောမတူကြောင်းမဲပေးခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့ပုံရိပ်ကို ညှိုးနွမ်းအောင် သို့မဟုတ် ထိခိုက်စေမည့် အန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်ရန် မကြာခဏမဝံ့မရဲ ဖြစ်ကြသည်။

Id. at ၄၅၇။

^{၅၆} ၎င်းတို့၏ မှန်ကန်ကြောင်း ဖော်ပြချက်တန်ဖိုးအပေါ် ထင်ထင်ရှားရှား အားကိုးအားထားပြုခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ စည်းနှောင်သည့်သဘာဝကို မှန်ကြောင်းထောက်ခံသူများအား ဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ တရားဝင်မှုကို စိန်ခေါ်သည့် စကားလုံး များဖြင့် ဆန့်ကျင်ကြသည်။ ထိုသို့ ဆန့်ကျင်ခြင်းမှာ တရားမျှတမှု၏ အရေးပါသည့် ဖော်ပြချက်များဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ စိန်ခေါ်ခြင်းမှာ ၎င်းဆုံးဖြတ်ချက်များအား တရားမျှတမှု၏ အရေးပါသည့် ဖော်ပြချက်အစား လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် မဲပေးဖော်ပြသည့် အစီအစဉ်များ သို့မဟုတ် အခွင့်အာဏာများအဖြစ်သာ ရှုမြင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ စည်းနှောင်အားကို ထောက်ခံသည့်သူများပင် ၎င်းတို့၏ အများစု သို့မဟုတ် အားလုံးနီးပါး တညီတညွတ်တည်း ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်းအကြောင်း ထောက်ခံဆွေးနွေးမှုအပေါ် ကန့်သတ်မှုပြုပြီး တချိန်တည်းမှာပင် သဘောတူညီမှုဆိုရာ အစိတ်အပိုင်းအပေါ် အားကိုးအားထားပြုလာသည်။ သဘောထားကွဲလွဲသည့် ပြဿနာရပ်က ကျန်ရှိနေသည်။ Sohn, *The Development of the Character of the United Nations*, in *THE PRESENT STATE OF INTERNATIONAL LAW AND OTHERS ESSAYS* ၃၉, ၅၀ (M. Bos. Ed. ၁၉၇၃) (ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်စာတမ်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုတစ်ရပ်က ၎င်းကို ယေဘုယျအားဖြင့် လက်ခံခြင်းမရှိသည့်အခါ ၎င်းသည် စည်းနှောင်အားမရှိဟု မှတ်ယူခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။ Conforti, *le rôle de l'accord dans le système nations unies*, ၁၄၂ RECUEIL DES COURS ၂၀၃, ၂၅၃ (၁၉၇၄) (မျှတသည့်ဆုံးဖြတ်ချက် ဖြစ်သော်ငြား ကန့်ကွက်သူတွင် စည်းနှောင်မှုမရှိခြင်း)၊ D'Amato, *on Consensus*, ၈ *Can. Y.B. Int'l L.* ၁၀၄၊ ၁၂၁-၂၂ (၁၉၇၀) (အားလုံးသဘောတူဆန္ဒဖြင့်ဆုံးဖြတ်ရမည်ဟု ကြေညာချက် ရှိသောကြောင့် ဆုံးဖြတ်ချက်သည် သဘောထားကွဲလွဲသည့် နိုင်ငံအပေါ်တွင် စည်းနှောင်မှုမရှိသော အချက်ကို မှတ်ချက် ပြုခြင်း) ကိုကြည့်ပါ။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းအတွင်း လျှောက်လဲရန် အားထုတ်မှုများတွင် အဆိုပါ စကားလင်္ကာဆင် နည်းဗျူဟာများ၏ သယံဇာတမဖြစ်မှုများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တွေ့မြင်နိုင်သည်။ အကယ်၍ ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် သဘောတူညီမှုနှင့် ဆက်စပ်ပါက စီရင်ချက်က မကိုက်ညီပေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အဆိုပါ စီရင်ချက်များ အတွက် ဆန္ဒမဲ ပေးခဲ့သည့် နိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံက သဘောတူညီချက်မပေးခဲ့ကြောင်းကို ညွှန်ပြနေသည်။ အကယ်၍ ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် အစဉ်အလာ၏ တန်ဖိုးနှင့် မျှတမှု ဖွဲ့စည်းပါဝင်နေသည့်အတွက်ကြောင့် ခိုင်မာပါက ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက်များက အဆင်သင့် ဖြစ်လွန်းနေသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့အား အစဉ်အလာအတွက် အဆင်သင့်ဖြစ်နေလွန်းခြင်းသာမက သဘောတူညီမှုဖြစ်ရန်အတွက် အသုံးပြုလွန်းခြင်းကဲ့သို့ နှစ်မျိုးစလုံး မဖြစ်နိုင်ပေ။^{၅၁}

အလားအလာရှိသည့် ဥပဒေအရင်းအမြစ်တစ်ခုအကြောင်း ခုခံချေပချက်အတွင်း၌ ဤကဲ့သို့ အားပြိုင်မှု ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အခက်အခဲအား နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် ကိုင်တွယ်နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက်များက အစဉ်အလာကို “ထင်ဟပ်” ပြနေသော်လည်း ၎င်းတို့၏ စာသားများက ဓလေ့ ထုံးတမ်းအား အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ အစားထိုးကြောင်း မှတ်ယူရမည်။ ထို့အပြင် ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက် များသည် နိုင်ငံတကာသဘောတူညီမှုကို “ညွှန်းဆိုပြ” နေသော်လည်း ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပုံစံက သဘောတူစာချုပ်များမှ ကွဲထွက်စေပါသည်။ ဤနည်းအတိုင်း ချဉ်းကပ်ခြင်းဖြင့် ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက်များက သဘောတူညီမှုနှင့် မျှတမှုတို့အကြား ကွာဟချက်တစ်ခုတွင် ပါဝင်နေသည်။ နှစ်မျိုးစလုံးတွင် တစ်စုံတစ်ရာ အတိုင်းအတာထိ မရေမရာပုံစံဖြင့် အခြေပြုခံထားသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖျန်ဖြေသည့် စကားပြောနည်းဗျူဟာတွင် သိသာထင်ရှားသည့် အားသာချက်များရှိသော်ငြား အတော်ကလေး တသမတ်တည်း မရှိပေ။ ကုလသမဂ္ဂ ဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် စည်းနှောင်မှု အခွင့်အာဏာရှိကြောင်း မယုံကြည်သူများအတွက် အခြားတစ်ဖက်မှ တိုက်ခိုက်နိုင်သည်။

^{၅၁} ကျမ်းရေးသူအများစုသည် ကုလသမဂ္ဂဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သော သဘာဝတက်က ရည်တည်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ဤစာပေများ ဖွံ့ဖြိုးကြီးထွားလာအောင် စုစည်းရာ၌ အားထုတ်မှုများက အခြေအနေ များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏အတန်အသင့်ကျယ်ပြန့်မှုကို စုစည်းနိုင်သော အယူအဆအချို့အား ဖွံ့ဖြိုးလာစေခြင်းတို့ အတွက် ခေတ်နှင့်လျော်ညီသည့် နည်းလမ်းများ ဖြစ်ပေါ်လာရန် ကြိုးပမ်းကြပြီးဖြစ်သည်။ မည်သူကမျှ ဤငြင်းခုံ ဆွေးနွေးသည့် အနေအထားအမျိုးမျိုး၏ နက်နဲသော ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံကို အာရုံစိုက်ခြင်းမပြုပေ။ Gross, *the United Nations and The Role of Law*, ၁၉ INT'L ORG. ၅၃၇ (၁၉၆၅)ကို ကြည့်ပါ။ အစွန်းရောက် အနေအထားနှစ်ခုဖြစ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် စည်းနှောင်ခြင်းမရှိဆိုသည့်အချက်နှင့် အထွေထွေညီလာခံတွင် “ဥပဒေပြုနိုင်သော သို့မဟုတ် သဏ္ဍာန်ဆောင် ဥပဒေပြုနိုင်သော လုပ်ဆောင်ချက်” ရှိသည်ဆိုသည့်အချက်ကို ခွဲခြားပြီးနောက် Gross က ဆုံးဖြတ်ချက် များသည် စည်းနှောင်မှုမရှိဟု ပြသရန် သဘောတူညီချက်ကို အမွှမ်းတင်စည်းရုံးခြင်းမျိုး စီမံသည်။ *Id.* at ၅၅၅-၅၅၈။ *cf.* Arangio-Ruiz, *supra* note ၅၃ (Gross အနေဖြင့် ခွဲခြားထားသည့် အစွန်းရောက်နှစ်မျိုးကြားတွင် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ပြုလုပ်ထားသည့် ထူးခြားသည့် အနေအထားအမျိုးမျိုးကို စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့် “ခြေထောက် တစ်ဖက်က နေရာ တစ်နေရာတွင်ရှိပြီး ကျန်ခြေတစ်ဖက် သို့မဟုတ် လက်တစ်ဖက်ကိုအခြားတစ်ဖက်ပေါ်တွင်” ထားရှိရန် လိုအပ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည့် ကွဲပြားခြားနားမှုများအပေါ်တွင် ခံယူချက်အရ မှတ်ချက်ပြုထားသည်။)

စကားလင်္ကာဆင်အရင်းအမြစ် နှစ်ခု၏ မတည်မငြိမ် သဟဇာတမဖြစ်မှုအတွက် ပိုမို အသုံးပြုလေ့ရှိသည့် တုံ့ပြန်ချက်မှာ အယူအဆဆိုင်ရာ ပိုမိုကွာခြားချက်များနှင့် ထက်အောက်ဝါစဉ်များကို ဖန်တီးခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့အား လက်ခံယုံကြည်ကာ ထည့်သွင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ အစဉ်အလာအရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးအား ကန့်သတ်ပြီး သတ်မှတ်သည့် အယူအဆများကို ပြန်လည်အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ဤနည်းစနစ်ကို အလွယ်တကူ တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ပထမအားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအတွင်း သွတ်သွင်းခြင်းနှင့် ဖယ်ထုတ်ခြင်းအပေါ် လွှမ်းမိုးလျှက်ရှိသည့် အယူအဆများက စကားလင်္ကာဆင်ထားသည့်အတိုင်း လိုက်နာရန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းစကား လင်္ကာသည် အရင်းအမြစ်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကြား ခြားနားထားသည့် လျှောက်လဲချက်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥပမာအားဖြင့် ကနဦးကတည်းက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသောနှင့် စည်းနှောင်မှု အားနည်းသောဟူ၍ ခွဲခြားထားသည့် သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အယူအဆများတွင် သဘောတူစာချုပ်အတွင်း သွတ်သွင်းသည့် အယူအဆများက သဘောတူညီချက်အား ဓလေ့ထုံးတမ်းအတွင်း သွတ်သွင်းသည့် အယူအဆထက်ပို၍ အဓိက စဉ်းစားသည်။

ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် သဘောတူစာချုပ်ဖန်တီးသည့် အယူအဆသည် သဘောတူစာချုပ်အကြောင်း ရှင်းပြရာတွင် သဘောတူညီမှုအပေါ် ၎င်းက ခိုင်ခိုင်မာမာ အခြေခံကြောင်းဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ဓလေ့ထုံးတမ်း အကြောင်း ရှင်းပြရာတွင် ၎င်းက စနစ်၏ သဘာဝ အစီအစဉ်အပေါ် သို့မဟုတ် လက်တလော ရေးသားချက်အရ သဘောတူညီချက်အား ထည့်သွင်းအသုံးပြုနိုင်သည့် အနေအထားရှိ ဥပဒေအရ အားနည်းသည့် စည်းနှောင်မှု အပေါ်တွင် အခြေခံထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သဘောတူစာချုပ်များ ဖန်တီးခြင်းအကြောင်း ဆွေးနွေးရာတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုဖြင့် လက်မှတ်ရေးထိုးမည့် အခြေအနေများအကြောင်း အဓိကထား ဆွေးနွေးပါသည်။ ၎င်းအခြေအနေအောက်တွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက သဘောတူစာချုပ်ပါ သတ်မှတ်ချက်များကို သဘောတူပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်အား သင့်လျော်သည့် ပြည်တွင်း အဖွဲ့အစည်းများက သင့်လျော်သလို လက်မှတ်ရေးထိုးလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ အတည်ပြုလက်မှတ်ထိုးလျှင်သော်လည်းကောင်း ၎င်းသဘောတူ စာချုပ်က အဆိုပါ နိုင်ငံအပေါ် စည်းနှောင်ပါသည်။^{၅၆} ဤအမြင်အရဆိုသော် သဘောတူစာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုး ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အဆင့် အာဏာအမြင့်ဆုံးအဖွဲ့အစည်း၏ အရည်အသွေးပြည့်ဝမှုသည် နိုင်ငံကိုယ်စားပြု ပြောဆိုမည့် အာဏာပိုင်၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အခွင့်အာဏာအပေါ်တွင် မူတည်နေ ပါသည်။^{၅၇} အတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းအား သဘောတူညီချက်ကို မော်ကွန်းတင်ကမ္မည်းထိုးသည့် အခြေခံကျသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် ရှုမြင်သည်။^{၅၈} စာချုပ်ပါ စာသားများအား ခြွင်းချက်ထားခြင်းများကို

^{၅၆} *supra* notes ၅-၉ ကို ကြည့်ပါ။

^{၅၇} *supra* notes ၅ ၊ ၇ ကို ကြည့်ပါ။

^{၅၈} *supra* notes ၈ ကို ကြည့်ပါ။ Virally, *supra* note ၁၊ at ၁၉၂-၉၃ ကိုလည်း ကြည့်ပါ (သဘောတူညီမှု၏ နောက်ဆုံးအဆင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းအဖြစ် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် နိုင်ငံအဆင့်သဘောထားနှင့်သက်ဆိုင်သည့် သုံးသပ်မှုအတွက် “ကြားကာလ” ထားပေးရန် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးမှု စီမံခြင်းကို အကြောင်းပြချက်ပေးသည်။)။ သက်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီမှုကို အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးမှုလိုအပ်ခြင်းဖြင့် တင်ပြသည့် အစဉ်အလာချဉ်းကပ်နည်းကို လိုက်နာရန် ကြံရွယ်မှုနှင့်သက်ဆိုင်၍ မည်သို့ပြဆိုသည်ဖြစ်စေ ရှိနေရမည်ဆိုသည့်အချက်ကို တိုက်ရိုက်တောင်းဆိုခြင်းဖြင့် မကြာခဏ

အခြားလက်မှတ်ရေးထိုးသည့်နိုင်ငံများက လက်ခံရမည် ဖြစ်သော်ငြား ဤအမြင်သဘောထားအရ ခြွင်းချက်များကို အတည်ပြုလက်မှတ် မရေးထိုးမီအချိန်အထိ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ထားရှိနိုင်ကြောင်း ယူဆရသည်။^{၅၉} ခြိမ်းခြောက် အကျပ်ကိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် စာချုပ်တွင် ပါဝင်ရန် အဟန့်အတားဖြစ်စေသည့် မခန့်မှန်းနိုင်သည့် အခြေအနေ (*force majeure*) က နိုင်ငံများ၏ သဘောတူညီမှုကို လျော့ပါးစေသည်။^{၆၀}

ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စနစ်တစ်ခုလုံး၏ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖြစ်ပွားနေမှုကို တိုင်းတာရန် အတွက် ဓလေ့ထုံးတမ်းဖန်တီးရာတွင် ကနဦးဆွေးနွေးချက် အယူအဆများက အကြောင်းအရာအဖြစ် ပါဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။^{၆၁} နိုင်ငံအားလုံးအပေါ် စည်းနှောင်အား ရှိနိုင်ရန်အတွက် လိုက်နာကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံအရေအတွက်နှင့် ၎င်းနိုင်ငံများအတွက် အရေးပါမှုအကြောင်း အယူအဆများက ၎င်းစာချုပ်တွင် ပါဝင်ရန်အတွက် သဘောတူညီမှု ပေးရန်အလို့ငှာ ကျင့်သုံးပုံတစ်ခုက နိုင်ငံတစ်ခုချင်းစီ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို အကန့်အသတ်ဖြစ်စေကြောင်း ယူဆကြသည်။^{၆၂} ပြီးခဲ့သည့် အကြောင်းများသည် သဘောတူမည့် နိုင်ငံများ၏ အတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတစ်ခုချင်းစီ၏ ပြည်တွင်းသဘောတူချက်များဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂလိက အယူအဆများ ဖြစ်ကြသည်။

သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ အဆိုပါ အယူအဆများအကြောင်း ငြင်းခုံချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသားတို့အား ပို၍ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ရောစပ်ထားကြောင်း ပြသသည်။ သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းတစ်ရပ် ဖန်တီးခြင်းဆိုင်ရာ

အစားထိုးသည်။ Bolintineanu, *supra* note ၈၊ at ၆၇၃ ကို ကြည့်ပါ။ “သဘောတူစာချုပ်တစ်ရပ်ကိုလိုက်နာရန် သဘောတူညီချက်ဖော်ပြခြင်းနှင့်ဆိုင်သော ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ အရင်းခံမှုသည် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းသည့် နိုင်ငံများ၏ ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်သည့် သဘောဆန္ဒ ဖြစ်သည်။ *Id.* Bolintineanu က ထပ်မံ ဖြည့်စွက်သည်မှာ “ထို့ကြောင့် ဗီယက်နာကွန်ပင်းရှင်းတွင် ပါရှိသော နည်းလမ်းတကျပြုလုပ်ထားသည့် သဘောတူစာချုပ်များနှင့် နည်းလမ်းတကျပြု လုပ်ထားခြင်းမရှိသော သဘောတူစာချုပ်များအကြား ကွဲပြားခြားနားမှု ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။ နှစ်မျိုးစလုံးကို အဆင့်အတန်းတူ ထားရှိခြင်းကြောင့်နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေရှိ “ပုံစံကျမှုလျော့ပါးလာခြင်း”နှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းသည့် နိုင်ငံများ၏ လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်ကို [ကျွန်ုပ်တို့] မျှဝေသည်။” *Id.* at ၆၇၈။

^{၅၉} I. BROWNLIE, *supra* note ၁၊ ၆၀၅-၀၆ (ဤ “စာချုပ်ပါ အချက်များအား ခြွင်းချက်ထားခြင်း” ဆီသို့ ခက်ခက်ခဲခဲ ချဉ်းကပ်နည်းသည် “ချုပ်ဆိုသည့် သဘောတူစာချုပ်၏ အကြွင်းမဲ့ ပြီးပြည့်စုံခြင်း ပဋိညာဉ်သဘောတရား” အပေါ်တွင် မူတည်နေသည်ကို သတိပြုမိခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။ ဗီယက်နာကွန်ပင်းရှင်း စတင်ချိန်မှစ၍ ဤအမြင်သည် အနည်းဆုံး နိုင်ငံအများ ပါဝင်ချုပ်ဆိုထားသည့် သဘောတူစာချုပ်အများအတွက် အနည်းငယ်ပျော့ပြောင်းလာသည်။ *infra* note ၆၅ နှင့် တစ်ဆက်တည်းပါရှိသည့် စာ Koh, *supra* note ၁၁, at ၉၅-၁၀၅၊ ၁၀၅-၁၆ ကို ကြည့်ပါ။

^{၆၀} *supra* note ၁၀ ကို ကြည့်ပါ။ အနိုင်အထက်ပြုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ နည်းလမ်းတကျသဘောတူညီမှု၏ အစိတ်အပိုင်း များကိုသာ ဗဟိုပြုခြင်းဖြင့် အနောက်နိုင်ငံများ၏ ချဉ်းကပ်နည်းသည် ပုံမှန်အားဖြင့် တင်းမာသည်။ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒီ နှင့် တတိယကမ္ဘာမှ စာရေးဆရာများက နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဖိအားများ၏ “မတူညီသော” အကြောင်းအရာ အပေါ် အာရုံထားခြင်းဖြင့် ဤချဉ်းကပ်နည်းကို သိသိသာသာပျော့ပြောင်းစေသည်။ *infra* note ၆၆ ကို ကြည့်ပါ။

^{၆၁} *supra* notes ၁၂-၁၃ ကို ကြည့်ပါ။

^{၆၂} *supra* note ၁၂ ကို ကြည့်ပါ။

အယူအဆတစ်ခုချင်းစီက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားရှိခြင်းနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းခြင်းတို့၏ တွေးတောချက်များကို ချိန်ညှိပါသည်။ ဤချိန်ညှိခြင်းက နိုင်ငံ၏ သဘောတူညီမှုကို တိုင်းတာရန် “ဓမ္မဒိဋ္ဌကျကျ ချဉ်းကပ်နည်း”ပုံစံ မကြာခဏ အသွင်ပြုလေ့ရှိသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးက ကတိကဝတ်ပြုရန် အခွင့်အာဏာရှိကြောင်း မျှော်မှန်းရန်အလို့ငှာ အခြားနိုင်ငံများအတွက် မည်သည့်အရာက ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည် သို့မဟုတ် မျှတမှု ရှိသည်ဆိုသည့် အကြောင်းအရာအရ အာဏာပိုင်အဖွဲ့၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဆွေးနွေးရမည်။^{၆၃} လက်မှတ်ထိုးခြင်းနှင့် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းတို့က သဘောတူညီမှုအတွက် အကန့်အသတ်များအဖြစ် ပြုမူသည်။ နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံက လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် ဆန္ဒမရှိသော်ငြား စည်းနှောင်ခံရခြင်းကြောင့် ၎င်း၏ စိတ်ပြောင်းလဲနိုင်စွမ်းကို ကန့်သတ်ပါသည်။^{၆၄} စာချုပ်ပါ စာသားများကို ခြွင်းချက်ထားခြင်းများအား လက်ခံမှုသည် ၎င်းတို့၏ လက်ခံမှု အပေါ်ထက် သဘောတူစာချုပ်ပါ “အကြောင်းအရာနှင့် ရည်ရွယ်ချက်” တို့နှင့် သဟဇာတဖြစ်မှု အပေါ်တွင်သာ မူတည်ကြောင်း ယူဆရသည်။ ခြွင်းချက်ထားရန် အခွင့်အာဏာကို ကန့်သတ်ရမည်ကိုလည်း နားလည်သည်။^{၆၅}

^{၆၃} သဘောတူစာချုပ်များဥပဒေဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း၏ အပိုဒ် ၄၆ တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ခေတ်သစ် သဘောတရား ရေးရာတွင် ကြည့်ရန် အလွယ်ကူဆုံးဖြစ်သည်။ Vienna Convention, *supra* note ၅၊ at အပိုဒ် ၄၆ ကို ကြည့်ပါ။ အမှန်စင်စစ် အခြားသော နိုင်ငံများ၏မျှော်လင့်ချက်များသည် ပြည်တွင်းဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များထက် ခေတ်သစ် သဘော တရားရေးရာတွင် ပို၍ ခိုင်ခိုင်မာမာ ကာကွယ်ထားသည်ဟု ထင်မြင်ရသည်။ ပြည်တွင်းလုပ်ပိုင်ခွင့် အရည်အချင်းဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ချိုးဖောက်ခြင်းသည် အကယ်၍ သက်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်က သဘောတူစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်အရည်အချင်းနှင့် အတိအလင်း ဆက်စပ်နေမှသာ လည်းကောင်း၊ “အခြေခံကျသောအရေးပါမှု” နှင့် “ထင်ရှားစွာ” ချိုးဖောက်မှုဖြစ်မှသာ လည်းကောင်း ဆက်စပ်မည်ဖြစ်သည်။ ဤပျော့ပြောင်းခြင်း၏ အကျိုးဆက်သည် နိုင်ငံအလိုက် ပြည်တွင်းအုပ်ချုပ်ရေးစွမ်းရည်မရှိခြင်းအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၌ ဆက်စပ်မှုမရှိအောင် ပြုလုပ်ရန်ဖြစ်သည်။

^{၆၄} သဘောတူညီမှု၏ နောက်ဆုံး လုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်သည့် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းသည် စာချုပ်ကို ၎င်းကိုယ်တိုင် ရှင်သန်နိုင်အောင် ပြုပေးသည့် ဆောင်ရွက်ချက်လည်းဖြစ်သည့် သီးခြားသဘောတူညီမှုဖြစ်သည်။ I. BROWNLIE, *supra* note ၁၊ at ၆၀၄၊ E. MENZEL & K. IPSEN, *supra* note ၂၅၊ ၃၀၄ ကို ကြည့်ပါ။ *supra* note ၈ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

^{၆၅} *supra* note ၅၉ ကို ကြည့်ပါ။ စာချုပ်ပါ အချက်များအား ခြွင်းချက်ထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ပျော့ပြောင်းသည့် ဤခေတ်သစ် ချဉ်းကပ်နည်းကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးက လူမျိုးသုဉ်းသတ်ဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ကို ခြွင်းချက် ထားခြင်းတွင် ပထမဆုံး အလေးပေးဖော်ပြခဲ့သည်။

စာချုပ်ပါ အချက်များအား ခြွင်းချက်ပြုလုပ်ပြီး သဘောတူစာချုပ် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် တစ်နိုင်ငံ ထက်ပို၍ ကန့်ကွက်သော်လည်း အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက မကန့်ကွက်သည့် ခြွင်းချက်ကို ဆက်လက်ထားရှိလိုသော နိုင်ငံ [တစ်]နိုင်ငံအား အကယ်၍ ခြွင်းချက်ထားခြင်းသည် သဘောတူစာချုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ ရည်မှန်းချက်များနှင့် သဟဇာတဖြစ်လျှင် သဘောတူစာချုပ်အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံအဖြစ် ယူဆနိုင်သည်....

၁၉၅၁ I.C.J. ၁၅၊ ၂၁ (၂၈ မေလ ၏ အကြံပေးထင်မြင်ချက်)။ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်းသည် ဤချဉ်းကပ်နည်းကို ယခင်က ခြွင်းချက်မရှိ လက်ခံသည့် ချဉ်းကပ်မှုအား အထူးကိစ္စတစ်ရပ်ဖြစ်လာသည့် အတိုင်းအတာအထိ ပေါင်းစပ်သည်။ Vienna Convention, *supra* note ၅၊ အပိုဒ် ၂၀ (၄)၊ (၅)။ I. BROWNLIE, *supra* note ၁, at ၆၀၅-၀၆ (ဤအပြောင်းအလဲကို ဖော်ပြထားသည့် အကောင်းဆုံး ခြွင်းချက်ထားခြင်း အယူအဆအတိုချုပ် စစ်တမ်း) ကို ကြည့်ပါ။ “သဟဇာတဖြစ်မှု” အား အချို့ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ၏ “မူလ” သဘာဝ အခြေခံအပေါ် “အများစုသဘောဆန္ဒဖြင့်” သတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် “နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ချဉ်းစီက ခြွင်းချက်ထားခြင်းသည် သဟဇာတဖြစ်သည်၊ မဖြစ်သည် ဆိုသည်ကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်ခြင်း ဆိုသည့်အချက်များ ထားရှိသည်။)။ Waldock ၁၊ *supra* note ၆၅-၆၆ (“ခြွင်းချက်ထားလိုသည့် နိုင်ငံကို အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်

သဘောတူသည့် နိုင်ငံက သက်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီမှုပေးရန် တွန်းအားပေးခံရကြောင်း မသိရှိသည့်အခါ ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်ခြင်းကို မလျှော့ချနိုင်ပါ။ သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက် အကျပ်ကိုင်ခြင်းသည် “မညီမျှသည့်” သဘောတူစာချုပ်များတွင် တစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ သဘောတူညီမှုမရှိခြင်းကို ရည်ညွှန်းခြင်းထက် အကျိုးရလဒ်တွင် မညီမျှကြောင်း အမြင်မျိုး ရှိမနေသည့် သဘောတူညီမှုကို လျှော့ချနိုင်သည်။⁶⁶

သတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် ယေဘုယျ စံသတ်မှတ်ချက်” အဖြစ် အတည်ပြုခြင်းအတွက် သင့်လျော်မှုမရှိသကဲ့သို့ “သဟဇာတ ဖြစ်မှု” သဘောတရားကိုရှုမြင်ခြင်း။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်စိုးမှုကို မချိုးဖောက်ဘဲ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ မသတ်မှတ်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ပြီး ၎င်းအစား “ခြွင်းချက်များပြုလုပ်လိုသော နိုင်ငံများနှင့် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ပြုလုပ်မည့် အဖိုးစားနား/ ပဋိညာဉ်ပြုရာတွင် အပြန်အလှန်ပြုရန်အချက်အတွက် တန်ဖိုးရှိသောအယူအဆ” တစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်ခြင်း)ကို ကြည့်ပါ။ “ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သော” ချဉ်းကပ်နည်းတစ်ရပ် ချမှတ်ခြင်းဖြင့် “လက်တွေ့ဆန်သော” စာရေးသူအချို့က ဤကဲ့သို့ဆန့်ကျင်မှုများအားရှောင်ရှားခြင်းကို အများသိအောင်ပြုကြသည်။ ထိုချဉ်းကပ်နည်းသည် “ဘုံသဘောတူညီချက်အား အောင်အောင်မြင်မြင်ရရှိဖော်ပြနိုင်မည့် မည်သည့် ဆောင်ရွက်မှုကိုမဆို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံလာနိုင်ခြင်းကို မြှင့်တင်ရန် တွက်ချက်ထားသည့် နည်းလမ်းတစ်ခု” ရရှိရန်ဖြစ်သည်။ Reports of the Commission, *supra* note ၁၁၊ at ၂၀၆။

⁶⁶ *supra* note ၆၀ ကို ကြည့်ပါ။ တတိယကမ္ဘာနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒီ အမြင်တွင် သဘောတူစာချုပ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရ၏ ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ဖြစ်စေကာမူ အကယ်၍ နောက်ဆုံးတွင် မမှန်သောယုံကြည်မှုကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခ ခံစားရနိုင်သည့် မညီမျှမှုဖြစ်လျှင် တရားမဝင်ဖြစ်စေသည်။ ဤချဉ်းကပ်နည်းအား အနောက်နိုင်ငံက ဖြစ်ရပ်အများအပြားတွင် ငြင်းပယ်ပြီးဖြစ်သည်။ ဥပမာ A. VERDROSS, *supra* note ၁၊ at ၆၂ ကို ကြည့်ပါ။ ဤအမြင်ကို စည်းရုံးပြောဆိုသူ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒီအတွက် DDR LEHRBUCH, *supra* note ၁၀၊ at ၂၅၁ ကို ကြည့်ပါ။ Lukashuk, *The Soviet Union and International Treaties*, [1959] SOVIET Y.B. INT'L L. ၄၄, ၄၅-၅၀၊ Deter, *The Problem of Unequal Treaties*, 15 INT'L & COMP. L. Q. ၁၀၆၉၊ ၁၀၈၂-၈၃, ၁၀၈၆ (၁၉၆၆) (လွတ်လပ်မှုအတွက် ပေးဆပ်ရသည့် တန်ဖိုးအဖြစ် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအပေါ် “ဖိအားပေးချုပ်ဆိုသည့်” သဘောတူညီချက်များကဲ့သို့သော ဥပမာများကို ကိုးကားခြင်း။ ထွန်းသစ်စနိုင်ငံအပေါ် စီးပွားရေး ထိန်းချုပ်မှုကို ဆက်လက်ထားရှိရန် ယခင် ကိုလိုနီအာဏာပိုင်အား ခွင့်ပြုခြင်းနှင့် “ကျွန်ုပ်တို့ ဤနေရာတွင် တင်ပြသည်မှာ တရားဝင်ခိုင်မာမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပြဿနာကို ဆွေးနွေးသည့်အခါ သဘောတူစာချုပ်၏ အကြောင်းအရာများကို ဆန်းစစ် သင့်သည်။ သဘောတူစာချုပ်ကို ဖိအားအရ ချုပ်ဆိုခြင်းနှင့်မသက်ဆိုင်ဘဲ စာချုပ်၏ အရေးပါသည့် အကြောင်းအရာများကို ပယ်ပြယ်မှု၏ သီးခြားအကြောင်းပြချက်တစ်ခုအဖြစ် လက်ခံသင့်သည် သို့မဟုတ် အရေးပါသည့်အကြောင်းအရာများကို သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း (*rebus sic stantibus*) မူအရ ပြင်ဆင်/ ပယ်ဖျက်ခြင်း ပြုသင့်သည့်” စာချုပ်ချုပ်ဆိုခြင်းတို့ ဖြစ်နိုင်သည်။) ဤချဉ်းကပ်နည်းနှင့်ဆိုင်သည့် တတိယကမ္ဘာ၏ ဖော်ပြချက်အတွက် M. Bedjaoui, *supra* note ၅၂၊ Abi-Saab, *The newly Independent State and the Rules of International Law*, An Outline, ၈ Howard L.J. ၉၅၊ ၁၀၈ (၁၉၆၂)၊ Sinha, *perspective of the Newly Independent States on the Binding Quality of International Law*, ၁၄ Int'l & Comp. L.Q. ၁၂၁ (၁၉၆၅) ကို ကြည့်ပါ။

ကိုလိုနီအာဏာပိုင်များသည် အတိတ်ကာလတွင် အာရှနှင့် အာဖရိကလူမျိုးများထံမှ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်ထူးများကို ခေါင်းပုံဖြတ်ခဲ့ကြသည်ဟု လွတ်လပ်ရေးရပြီးစ ထွန်းသစ်စနိုင်ငံများက ယုံကြည်သည်။ လွတ်လပ်ရေးရလာသည့်အခါ ထိုနိုင်ငံများသည် “မညီမျှသော” သို့မဟုတ် “သာတူညီမျှမှုမရှိသော” သဘောတူ စာချုပ်များ ဖြစ်သောကြောင့် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်မှ နှုတ်ထွက်သင့်ပြီး ဖိအားဖြင့်အခွင့်အရေးယူပြုလုပ်ထားသည့် သဘောတူစာချုပ်များသည် အစကတည်းကပင် (*ab initio*) တရားဝင်မှုမရှိဆိုသည့် ငြင်းခုံဆွေးနွေးမှုအပေါ်

ဤစာအရေးအသား ထိန်းညှိခြင်းအား သဘောတူစာချုပ်ဖန်တီးခြင်းရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အယူအဆများအား သဘောတူညီမှုထက် မျှတမှုကို ဖော်ပြချက်များအဖြစ် ပြန်လည် အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥပမာအားဖြင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ၎င်းကိုယ်တိုင်အား စည်းနှောင်ခံကြောင်း သဘောထားဆန္ဒပြုသည့် နိုင်ငံ၏ စွမ်းရည်ကို အကာအကွယ်ပေးလျက် လက်မှတ်ထိုးခြင်းနှင့် အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းကဲ့သို့ အယူအဆများအား မျှတမှု ပြယုဂ်အဖြစ် အကျိုးအကြောင်းသင့် ရှင်းပြပါသည်။⁶⁷ ထို့အတူ သဘောတူစာချုပ် ဖန်တီးခြင်း၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အယူအဆများသည် သဘောတူညီမှု၏ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသည့် အမြင်ကဲ့သို့ အခြားနိုင်ငံများ၏ ကိုယ်ပိုင် စွမ်းရည်ကို ကာကွယ်ပေးသည့် နည်းလမ်းများအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။ ၎င်းစွမ်းရည်မှာ နိုင်ငံများအား စည်းနှောင်မည့် သတ်မှတ်ချက်များကို သိရှိနိုင်မည့် စွမ်းရည် ဖြစ်သည်။⁶⁸

အဆက်မပြတ်အားပြုလာသည်။ ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ထိုသဘောတူစာချုပ်များတွင် ပါဝင်ရန် အတင်းအကြပ် ပြုခံခဲ့ရသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ထိုစာချုပ်များကို ရှုံးချခြင်းဖြင့် ရပ်ဆိုရန် အခွင့်အရေးဖြစ်သည်ဟု ၎င်းတို့က ကြေညာသည်။

သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း (*rebus sic stantibus*) မှုကို လွတ်လပ်ရေးရပြီးစ ထွန်းသစ်စနိုင်ငံများက ၎င်းတို့၏ ထွန်းသစ်စနိုင်ငံဖြစ်ချိန် အမွေဆက်ခံခဲ့ရသည့် ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးများကို ရပ်ဆိုရန်အလို့ငှာ မကြာခဏ ကိုးကားသည်။ တရားမျှတမှု၏အခြေခံအတွက်သာမက သဘောတူ စာချုပ်သည် ကမ္ဘာတွင်လက်ရှိ ဖြစ်နေသည့် အခွင့်အာဏာ၏ အနေအထားနှင့်အညီဖြစ်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည့် အတွက်ကြောင့်လည်း သဘောတရားသည် ၎င်းတို့အတွက် အားကိုးရာဖြစ်သည်။

Id. at ၁၂၃-၁၂၄။

⁶⁷ Kearney & Dalton, *The Treaty on Treaties*, ၆၄ A.M. J. INT'L L. ၄၉၅ (၁၉၇၀) (“အပြန်အလှန်ဆက်ဆံမှုမပါရှိသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာယန္တရားကဲ့သို့ သဘောတူစာချုပ် မတည်ရှိပါ။ ပို၍နည်းပါးသည့်လုပ်ဆောင်ချက်... ကမ္ဘာလူမှုအသိုင်း အဝိုင်းကို အတူတကွဖြစ်စေသည့် နှောင်ကြိုး” ကိုကြည့်ပါ။ M. MCDUGAL & W. REISMAN, *INTERNATIONAL LAW IN CONTEMPORARY PERSPECTIVE* ၁၁၁၉ (၁၉၇၉) (သဘောတူစာချုပ်များ၏ လူထုအကျိုးပြု ဆောင်ရွက်ချက်များကို အလေးထားခြင်း)။

ကမ္ဘာ့နယ်ပယ်တွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်ထားသည့်ဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းများ မရှိသည့်အတွက် နိုင်ငံများ၏ နည်းဗျူဟာများ အကြားတွင် သဘောတူစာချုပ်များ၏ အထူးအရေးပါမှုအား သဘောတူစာချုပ်များက ကြိုတင်ကောင်းစွာ တွေးတောစဉ်းစားထားသည့် အနာဂတ်မူဝါဒလမ်းညွှန်ချက်များဆိုင်ရာ အနီးစပ်ဆုံးချဉ်းကပ်နည်းများကို ကမ်းလှမ်းသည် ဆိုသည့် အချက်တွင် အခြေပြုသည်။ ပြည်တွင်းနယ်ပယ်ရှိ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ဥပဒေပြု အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက် လက္ခဏာရပ်ဖြစ်သည်။

Id.; ၁ H. LAUTERPACHT, *supra* note ၂၅၊ at ၅၉ ကိုကြည့်ပါ။

⁶⁸ A. VERDROSS & B. SIMMA, *supra* note ၄၊ at ၃၉၁-၉၂ ကိုကြည့်ပါ။

Der (subjektiven) Konsenstheorie wird die [objektive] Vertrauensstheorie gegenübergestellt, die nicht danach fragt, welcher Regelung die Vertragsparteien *zugestimmt* haben, sondern was sie vernünftigerweise voneinander *erwarten* können, wenn sie bestimmte Erklärungen abgeben ode rein bestimmtes Verhalten beobachtet haben. An die Stelle des Konsenses tritt somit die rationale Auslegung des Textes durch den Schiedrichter oder Richter.

အလားတူပင် ဓလေ့ထုံးတမ်း ဖန်တီးသည့် အယူအဆများက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ချဉ်းကပ်နည်းနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ချဉ်းကပ်နည်းတို့ကို ပေါင်းစပ်ထားသည်။ မကြာခဏ ဆိုသလို ဤပေါင်းစပ်ခြင်းမျိုးအား အယူအဆတစ်ခုချင်းစီရှိ ပုဂ္ဂလိကဆန်သည့် သဘောထား ဆန္ဒပြုခြင်းဆိုင်ရာ အပိုင်းတွင် မြင်တွေ့နိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများအား အကြိမ်ကြိမ်အထပ်ထပ် ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် ဖန်တီးခြင်းသာမကဘဲ လိုက်နာလိုသည့် စိတ်ဆန္ဒရှိသော မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် (*opinion juris*) သို့မဟုတ် စည်းနှောင်လျှက်ရှိသည့် အမြင်မှ ပေါ်ထွက်လာသည့် အလေ့အကျင့်စံနှုန်းကို လက်ခံ လိုက်နာခြင်းလည်း လိုအပ်သည်။^{၆၉} ဤချဉ်းကပ်နည်း၌ ဓလေ့ထုံးတမ်း သတ်မှတ်ရာတွင် ပါဝင်ရမည့်သူများ၏

Id. ဤချဉ်းကပ်နည်းကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုဆွေးနွေးခြင်းများတွင် မကြာခဏ မြင်တွေ့နိုင်သည်။ Faver, *L'interprétation objectiviste des traités internationaux*, ၁၇ Schweizer Jahrbuch Für Internationales Recht ၇၅ (၁၉၆၀)-

Donner une interpretation raisonnable d'un texte, c'est, de la part du juge, introduire un élément nouveau, objectif, dans l'accord des parties. C'est opérer la balance des intérêts en presence ... c'est arrêter, à la place des parties, ce qu'un home juste et "raisonnable" aurait fait s'il avait eu à rédiger l'accord.

Id. at ၈၂။ Falk, *On Treaty Interpretation and the New Haven Approach: Achievements and Prospects*, ၈ VA. J. INT'L L. ၃၂၃(၁၉၆၈)။ Gottlieb, *The Conceptual World of the Yale School of International Law*, ၂၁ WORLD POL. ၁၀၈(၁၉၆၈) ကိုကြည့်ပါ။

^{၆၉} ဥပဒေအရတာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် (*opinio juris*) နှင့်ပတ်သက်၍ ယေဘုယျအားဖြင့် *supra* note ၄၁ ကိုကြည့်ပါ။ ဝေဖန်အကြံပြုသူအများစုက ဓလေ့ထုံးတမ်းကို အများသဘောဆန္ဒဖြင့်ဖန်တီးခြင်းအတွက် ပုဂ္ဂလိကဒိဋ္ဌကျသည့်အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ရှိရမည် ဆိုသည့်အချက်ကို ယခု သဘောတူ သော်လည်း ထိုအစိတ်အပိုင်းကို သက်သေပြရန် မည်သို့ပြုလုပ်ရမည်မှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိပေ။ ဤဆွေးနွေးခြင်းက တင်းမာမှုနှင့် ပျော့ပြောင်းမှုရှိသည့် ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောဆိုမှုများကို နေရာချပေးသည်။ *opinio juris* ကို ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ဆိုင်သည့် ပုဂ္ဂလိကဒိဋ္ဌကျသော၊ လှုံ့ဆော်မှုဖြစ်သော သို့မဟုတ် ရည်ရွယ်ချက်ရှိသောအချက်အလက်ဟု စဉ်းစားသည်။ ထိုအချက်အလက်က ဓမ္မဒိဋ္ဌကျသည့် ကျင့်သုံးမှုနှင့်အတူ ဓလေ့ထုံးတမ်းကိုဖန်တီးနိုင်သည်။ “အလေ့အကျင့်သက်သက်” သို့မဟုတ် “ယဉ်ကျေးသည့်အမှုအရာ”ကို ဥပဒေမှ ခွဲခြားရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်ရသည်။ I. BROWNLIE, *supra* note ၁၊ ၄-၈ (နိုင်ငံများသည် တာဝန်ရှိခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းကို ခွဲခြားပြသရမည်ဆိုသည်အား ရှင်းလင်းခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။ သို့သော် *opinio juris* ကို ကျင့်သုံးပုံမှလည်း ကောက်ချက်ဆွဲရမည်။ *opinio juris* (၎င်းကိုယ်တိုင်က အများသဘောတူညီမှုဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်မှုဖြစ်သည့် မာကျောမှုရှိ ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ရပ်ဆီတည်သော ပျော့ပြောင်းသည့်အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂလိကဒိဋ္ဌ အချက်အလက်) ကို ဤဓမ္မဒိဋ္ဌကျကျ ချဉ်းကပ်ခြင်းအား မြောက်ပိုင်းပင်လယ် ကမ်းဦးရေတိမ်အမှု (North Sea Continental Shelf Case) တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးက ဖော်ပြခဲ့သည်။ “ကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံသည် ညွှန်းဆိုသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်၏ အဓိပ္ပါယ်၌ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်တူညီခြင်းနှင့် အားလုံးနီးပါးတူညီခြင်း နှစ်ရပ်လုံး ဖြစ်သင့်သည်။ ထို့အပြင် ဥပဒေစည်းမျဉ်း တစ်ရပ် သို့မဟုတ် ဥပဒေတာဝန်တစ်ရပ် ပါဝင်သည့် ယေဘုယျ အသိအမှတ်ပြုခြင်းကဲ့သို့သောနည်းဖြင့် ပြသရန်သင့်သည်။” North Sea Continental Shelf Cases (Ger. V. Den.; Ger. V. Neth.), ၁၉၆၉ I.C.J. ၃၊ ၄၃ (စီရင်ချက်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀)။ ဤချဉ်းကပ်နည်းကို ပို၍ ရှင်းလင်းအောင် တရားသူကြီး Lachs က ၎င်း၏ သဘောထားကဲ့လွဲမှုတွင် မှတ်ချက်ပြုသည်။ “အနှစ်ချုပ်မှာ နိုင်ငံများ၏ ယေဘုယျကျင့်သုံးပုံကို ဥပဒေကဲ့သို့ လက်ခံထားသည့် မြင်သာထင်ရှားသော သက်သေခံ ချက်အဖြစ်

အရေးပါမှုနှင့် ကြိမ်နှုန်းဆိုင်ရာ အယူအဆများသည် သဘောတူညီမှုကို မော်ကွန်းကမ္ဘာတစ်ဝန်းတင်နိုင်သည့် စွမ်းရည်အား အလေးထားသည်။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံအတော်များများက ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် လိုက်နာဆောင်ရွက်မည့် နိုင်ငံများက တိုက်ရိုက် ပိုမို ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။^{၇၀}

အသိအမှတ်ပြုသင့်သည်။ ထိုသက်သေခံချက်သည်-၎င်းကျင့်သုံးပုံကို စမ်းသပ်ခြင်းကပင် အငြင်းပွားဖွယ် ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုစမ်းသပ်ခြင်းတွင် မသေချာမှုနှင့် ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲမှု များမြင်နိုင်သည်။” *Id.* at ၂၃၁-၃၂။ *sørense, Principes de droit international public*, ၁၀၁ Recueil Des Cours ၁ (၁၉၆၀) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ မည်သည့် ကျင့်သုံးပုံသည် ဤရည်ရွယ်ချက်၏ ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်ကျသည့် အပြုအမူတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ကို သတ်မှတ်ရန် ကြိုးပမ်းမှုအမျိုးမျိုး ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အအောင်မြင်ဆုံး အမြင်များသည် တင်းမာခြင်းနှင့် ပျော့ပြောင်းခြင်းပုံစံများ ပြေပြစ်စွာရောနှောထားသည်။ *opinio juris* သည် လွတ်လပ်စွာ သဘောတူညီနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာကို ကာကွယ်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သော ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်ကျသည့် အသိပေးချက်တစ်ခု ဆိုသည့် အမြင်ကို ဥပမာစဉ်းစားကြည့်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဆောက်တည်ထားသည့်စံနှုန်းတစ်ခုနောက်တွင် လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှုဖြင့်သာ လိုအပ်ချက်ကို ပြည့်စုံနိုင်မည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေစည်းမျဉ်းတစ်ခု တည်ဆောက်ခြင်း...နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ တစ်နိုင်ငံသို့ အပြုသဘောဆောင်သည့် အပြုအမူတစ်ရပ် (သို့မဟုတ် ရှောင်ရှားမှု) ဖြင့် ၎င်း၏ပြုမူဆောင်ရွက်ချက် သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ဥပဒေဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများ ရှိလိမ့်မည်ဖြစ်၍ ကြိုတင်၍ သို့မဟုတ် ပြိုင်တူ အသိပေးသည်။ တနည်းဆိုရသော် ထိုကဲ့သို့ အသိပေးထားခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များသည် မိမိတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက်များက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ဖန်တီးမည် သို့မဟုတ် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမည်ကို သိရှိ၍ မူဝါဒအမျိုးမျိုးနောက်သို့ လိုက်မည် သို့မဟုတ် မလိုက်မည်ကို လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်လိမ့်မည်။ ထိုဆောင်ရွက်ချက်များ သို့မဟုတ် ပြုလုပ်ရန်ရှောင်ကြဉ်မှုများသည် ဥပဒေနှင့်ဆိုင်သည့် အကျိုးဆက် များရှိမည်ကို ကြိုတင်အသိပေးအကြောင်းကြားခြင်း ကင်းမဲ့သည်ဖြစ်၍ ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် သတိပြုမိစေသည့် ပြုလုပ်မှုပုံစံများမှ ဥပဒေခလေ့ထုံးတမ်းများ ခန့်မှန်းလေ့လာမှုပြုခြင်းအား ထိရောက်သည့် အဟန့်အတားတစ်ခု ဖြစ်သည်။

A. D’AMATO, *supra* note ၁, at ၇၅။ Akehurst က *opinio juris* နှင့်ဆိုင်သည့် ပုဂ္ဂလိကအမြင်ကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြသည်။ “ကျင့်သုံးပုံက ခလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးနိုင်သည်ဖြစ်၍ သီးခြားကျင့်ကြံမှုခြင်းကို မဖြစ်မနေ လုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံများက ထိုပြုမူကျင့်ကြံမှုသည် မဖြစ်မနေဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ဖော်ပြချက်များ တစ်ပါတည်း ပါလာလျှင်ဖြစ်သည်။” ထို့ပြင် “အကယ်၍ နိုင်ငံက အတိအလင်း မဖော်ပြခဲ့လျှင်တောင်မှ *opinio juris* သည် နိုင်ငံများ၏ စစ်မှန်သည့် ယုံကြည်ချက်များ ပါဝင်သည်ဆိုသည့် အစဉ်အလာ ရှုမြင်မှုက သဘောသက်ရောက်စေသည်” ဟု သူ၏ ချဉ်းကပ်နည်းကို ပုဂ္ဂလိကဒိဋ္ဌာန်ကျကျ ခွဲခြားပြသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံက ၎င်း၏ ထုတ်ဖော်ကြေညာချက် မှန်ကန်မှုတွင် ယုံကြည်မှုမရှိလျှင်တောင်မှ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ခလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ အကြောင်းအရာအကြောင်း ထုတ်ဖော်ကြေညာချက်ကို *opinio juris* အဖြစ် မှတ်ယူသင့်သည်ဟူသည့် အချက်ကို တင်ပြခဲ့သည်။” Akehurst, *supra* note ၁၊ at ၃၆-၃၇ (footnote omitted)။ သို့သော်လည်း လက်တွေ့တွင် ထိုအချက်အလက်များကို ရှားပါးစွာ ခွဲခြားပြသည် သို့မဟုတ် ပေါင်းစပ်သည်။ လုံလောက်သည်ဟု နောက်ဆုံးတွင်မှတ်ယူခံရမည့် ဥပဒေတာဝန်တစ်ရပ်၏ သက်သေဖြစ်သည့် ဆက်တိုက်ပြုလုပ်မှု တစ်ရပ် ဖြစ်၍ သို့မဟုတ် “အမှန်တကယ်ဆောင်ရွက်ချက်များ” မပါရှိသော *opinio juris* နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဖော်ပြချက်များ ပါဝင်သော အပြုအမူတစ်ရပ်ဖြစ်၍ ရှိရမည်။ *opinio juris* လိုအပ်ချက်သည် ခလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ ဖန်တီးရာတွင် ပါဝင်သည့် တရားသူကြီး၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဖုံးကွယ်ရန်ထက် အခြားရည်ရွယ်ချက် မရှိဟု Kelsen က အဆိုပြုခဲ့သည်။ Kelsen, *Theorie du droit international coutumier*, *supra* note ၄၁၊ at ၂၆၆ ကို ကြည့်ပါ။

^{၇၀} ခလေ့ထုံးတမ်း ဖန်တီးခြင်းအကြောင်း သဘောတရားရေးရာရှိ အများသဘောတူညီမှုဆိုင်ရာ သဘောသဘာဝ၏ အကဲဆတ်မှုကို မြှင့်တက်စေခဲ့သည့် ဤအချက်ကို Baxter တွင်ဖော်ပြထားသည်။ *supra* note ၁၂၊ at ၄၄။ Akehurst, *supra* note ၁၊ at ၁၆။

ဤအမြင်အရဆိုသော် အားလုံးအကြွင်းမဲ့ ချဉ်းကပ်နည်းကို ပိုအလေးပေးလိုသည့် သဘောထားရှိသော နိုင်ငံများ၏ အရေးပါမှုကို အယူအဆက ဖယ်ထုတ်သင့်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ပြင်ပစံနှုန်းအရ တိုင်းတာသည့် အရေးပါမှုထက် စံနှုန်းကြောင့် ဆိုးဆိုးဝါးဝါး သက်ရောက်ခြင်းခံရသည့် နိုင်ငံများအား “အရေးပါသော” နိုင်ငံအဖြစ် အလေးပေး သင့်သည်။^{၇၀}

ဓလေ့ထုံးတမ်းဖန်တီးခြင်းအကြောင်း အယူအဆများရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားရှိသည့် အရေး အသားက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားနည်းသည့် အယူအဆ၏ အခန်းကဏ္ဍများကို မျှတမှုထက် သဘောတူညီမှုကို ပိုမို အလေးပေးသည့် နည်းလမ်းများအဖြစ် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ပြန်လည်ဖော်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပမာအားဖြင့် လက်တွေ့လိုက်နာကျင့်သုံးရန်အတွက် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်အား ပုဂ္ဂလိကဆန်သည့် သဘောတူညီချက်ကို သေချာစေမည့် နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ပေလိမ့်မည်။ စကားလုံးများထက် လုပ်ဆောင်ချက်က ပို၍ ထိရောက်ကြောင်း အခြေခံ၍ ရှုမြင်ခြင်း ဖြစ်သည်။^{၇၁} အားလုံးလက်ခံ သဘောတူညီမှု မလိုအပ်ဟူသည့် ဥပဒေအရ

အကယ်၍ ၎င်းကို နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းမှ လက်ခံပါက ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်ကို ဖြစ်တည် စေပြီး... ကျင့်သုံးမှုတစ်ရပ်တွင် ပါဝင်သော နိုင်ငံများအရေအတွက်သည် ကျင့်သုံးပုံတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းဖြစ်တည်လာသော လုပ်ဆောင်မှု အရေအတွက်များထက် ပို၍ အရေးကြီးသော လက်ခံခြင်းသတ်မှတ်ချက် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကျင့်သုံးသည့် အချိန် ကာလထက် ပို၍ အရေးကြီးသော သတ်မှတ်ချက်ဖြစ်သည်။

Id. Virally, *supra* note ၁၊ at ၁၃၅ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ “နိုင်ငံများဘက်မှ ယေဘုယျသဘောတူညီချက်နောက်တွင် (ဓလေ့ထုံးတမ်း၏) မဖြစ်မနေ လက္ခဏာရပ်ကို လိုက်နာရန်လိုအပ်သည်... နိုင်ငံတကာ ကျင့်သုံးမှုက ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာစေသည် ဆိုသည့်အချက်ဖြစ်လာရန် ဤသဘောတူညီချက်ရှိခြင်းကို ထင်ဟပ်သည့် ဆက်တိုက်ဖြစ်မှုနှင့် ယေဘုယျ ဆန်မှု အရည်အသွေးများ လိုအပ်သည်။” ကွဲလွဲသည့် ကျင့်သုံးမှုမျိုး မရှိသောအခါ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဖန်တီးရန် လိုအပ်သော နိုင်ငံများအရေအတွက်သည် နည်းပါးပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် ယေဘုယျ သဘောတူညီချက်သည် ပို၍ ယုံကြည်ရဟန်ရှိပြီး ယခင်ဓလေ့ထုံးတမ်း စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်ကို လွှမ်းမိုးရန်လိုသည့်အခါ ပို၍ သာလွန်ဟန်ရှိသည်။ Akehurst, *supra* note ၁ at ၁၈-၁၉။ *cf.* Fisheries Jurisdiction Case (U.K. v. Nor.), ၁၉၅၁ I.C.J. ၁၁၆၊ ၁၅၁-၅၂ (ဒီဇင်ဘာ ၁၈ စီရင်ချက်) (sep. op. Alvarez, J.); S.S. “Lotus” Case (Fr. v. Turk.), ၁၉၂၇ P.C.I.J. (ser. A) No. ၁၀, at ၃၄ (စက်တင်ဘာ ၇ စီရင်ချက်) (diss. op. Loder, J.) ကို ကြည့်ပါ။

^{၇၀} “အကျိုးစီးပွား အထူးထိခိုက်သည့် နိုင်ငံများအပါအဝင် နိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံသည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နှင့် နီးနီးစပ်စပ် တစ်ပုံတည်း ဖြစ်သင့်သည်ဆိုသည့်” I.C.J. ၏ ဤအချက်ကို စာရေးဆရာ အများစုက လိုက်နာကြသည်။ North Sea Continental Shelf Cases (W Ger. v. Den., W. Ger. v. Neth.), ၁၉၆၉ I.C.J. ၃၊ ၄၃ (ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀ စီရင်ချက်) A.VERDROSS & B. SIMMA, *supra* note ၄၊ at ၂၈၁၊ Baxter, *supra* note ၁၊ at ၆၆ (“သဘောတူစာချုပ်အားဖြင့် အထူး ထိခိုက်နစ်နာသော နိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံ ကို လေးလေးနက်နက် ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။”) ဥပမာကို ကြည့်ပါ။ *cf.* Akehurst, *supra* note ၁၊ at ၂၂ (“အချို့နိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံ သည် အခြားနိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံထက် ပို၍ အရေးကြီးသည် ဆိုသည့် အဆိုပြုချက်များကို မကြာခဏ ပြုကြသည်...ထိုကဲ့သို့သော အဆိုပြုချက်များကို စာရေးသူက တုံ့ပြန်ချေပပြီးဖြစ်သည်...”)။

^{၇၁} *supra* note ၆၉ ကို ကြည့်ပါ။ A. D’AMATO, *supra* note ၁၊ at ၈၈ (“တောင်းဆိုမှုတစ်ခုသည် ပြုလုပ်မှု တစ်ရပ် မဟုတ်ပါ... [တောင်း] ဆိုမှုများ ....၎င်းတို့သည် ဥပဒေစံနှုန်းတစ်ရပ် ဖြစ်လာနိုင်သော်လည်း [opinio juris ၏] သက်သေခံ ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။] ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ ခိုင်မာသော အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်မလာနိုင်ပါ” ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ Anglo -Norwegian Fisheries Case (U.K. v. Nor.), ၁၉၅၁ I.C.J. ၁၁၆၊ ၁၉၁ (ဒီဇင်ဘာ ၁၈ စီရင်ချက်) -

စည်းနှောင်မှုအားနည်းသော အယူအဆအား နိုင်ငံများအား တစ်နိုင်ငံချင်းစီအလိုက် သဘောထားဆန္ဒ ပေါ်ပေါက် စေရန် ခွင့်ပြုသည့် နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် ရှုမြင်ပေလိမ့်မည်။ သဘောထားတင်းမာသော သို့မဟုတ် စိတ်ဝင်စားမှု မရှိသည့် နိုင်ငံများက ဟန့်တားနှောင့်ယှက်ခြင်း မခံရဘဲ တစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ သဘောထားဆန္ဒများ ဖြစ်ပေါ်စေ ပါသည်။^{၇၃} ကောင်းမွန်သည့် စည်းမျဉ်းများ အသေအချာ ထွက်ပေါ်လာရေးအတွက် စနစ်အား သဘောပေါက်သည့် “အရေးပါ” သော နိုင်ငံများသည် တိတိပပ သဘောတူညီမှုပေးရမည်ဟူသည့် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသော အမြင်အား နားလည်သဘောပေါက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့သို့ နားလည်အောင် ကြိုးစားရာတွင်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် နိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံကို ယေဘုယျသတ်မှတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပိုင်နက် ကမ်းရိုးတန်းနိုင်ငံများက ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် တောင်းဆိုချက်များ ပြုလုပ်ထားသော်လည်း ကျူးကျော်လာသော နိုင်ငံခြားသင်္ဘောများအပေါ် အချုပ်အခြာအာဏာရှိကြောင်း လက်တွေ့အတည်ပြုခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ တောင်းဆိုမှု များကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းခြင်းမရှိဘဲ အမှုများအား ရည်ညွှန်း ကိုးကားခြင်းဖြင့် ဤအချက်ကို တည်ဆောက်၍ မရနိုင်ပါ... နိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံနှင့်ဆက်စပ်၍ အားကောင်းသော သက်သေတစ်ခုကို သိမ်းဆည်းယူခြင်းများတွင် တွေ့မြင် နိုင်သည်။ ကမ်းရိုးတန်းနိုင်ငံသည် ပြဿနာဖြစ်ပွားနေသည့် ရေပြင်ပေါ်တွင် နိုင်ငံခြား သင်္ဘောတစ်စီးကို ဖမ်းဆီးခြင်းဖြင့် ၎င်း၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို အတည်ပြုသည့်အခါတွင်လည်းကောင်း၊ သံတမန်လမ်းကြောင်း သုံး၍ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းမှုနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ခုံသမာဓိဖြေရှင်းမှုတွင် ၎င်း၏ အချုပ်အခြာအာဏာကို ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြင့် အတည်ပြုသည့်အခါမျိုးတွင်လည်းကောင်း ဖြစ်ပါသည်။

Id. at ၁၉၁ (diss. op. Read. J.)။

^{၇၃} H. LAUTERPACHT, *supra* note at ၆၂ (“အကယ်၍ အကြွင်းမဲ့နှင့် တစ်လောကလုံး တူညီမှု ရရှိရန် လိုအပ်ခဲ့လျှင် စည်းမျဉ်းအနည်းငယ်ကသာလျှင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ယေဘုယျဓလေ့ထုံးတမ်း စည်းမျဉ်းများအဖြစ် အဆင့် သတ်မှတ်နိုင်မည်မှာ ရှင်းလင်းသည်”) ကို ကြည့်ပါ။ ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ရပ်၏ စည်းနှောင်ခြင်းကို စဉ်ဆက်မပြတ် ကန့်ကွက်သူ အယူအဆ သဘောတရား (persistent objector doctrine) သည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ဆန့်ကျင်ပြောဆိုခြင်းနှင့် အမြဲတစေ ကန့်ကွက်ခြင်းကပင် ဓလေ့ထုံးတမ်းစည်းမျဉ်းအသစ် တစ်ရပ်ကို ဖန်တီးနိုင်အောင် ပြုလုပ်သည်။ Anglo- Norwegian အမှု (U.K. v. Nor.) ၁၉၅၁ I.C.J. ၁၁၆ (ဒီဇင်ဘာ ၁၈ စီရင်ချက်) ဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးလာသည့် ဤ အယူအဆ သဘောတရားကို စာရေးဆရာ အများစုက လက်ခံကြသည်။ ဥပမာ 1 H. LAUTERPACHT, *supra* note ၂၅၂ at ၆၆၊ H. THIRLWAY, *supra* note ၂၄ at ၁၀၀၊ Virally, *supra* note ၁ at ၁၃၇၊ cf. A. D’AMATO, *supra* note ၁ at ၂၆၁ (အယူအဆ သဘောတရားကို “အထူး” ဓလေ့ထုံးတမ်းတွင် အသုံးပြု၍ “ယေဘုယျ” ဓလေ့ထုံးတမ်းတွင် အသုံးမပြုခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။ အများသဘောတူညီမှုဆိုင်ရာ သဘာဝကို ၎င်းအယူအဆသဘောတရားဖြင့် ပျက်စီးစေနိုင်သည်ဟု တစ်စုံတစ်ယောက်က ပြောနိုင်သော်လည်း “ဓလေ့ ထုံးတမ်း တစ်ရပ်၏ စည်းနှောင်ခြင်းကို စဉ်ဆက်မပြတ် ကန့်ကွက်သူ အယူအဆသဘောတရား” (persistent objector doctrine) အား ခုခံချေပပြောဆိုသူ အများစုက စံနှုန်းများတည်ဆောက်ရန် နိုင်ငံအများအပြား၏ စွမ်းရည်ကို ကာကွယ် ပေးထားပြီး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကြောင့် ထိုစွမ်းရည် ပျက်စီးသွားမည်မဟုတ်ဆိုသောအချက်ဖြင့် ငြင်းခုံသည်။ 1 H. LAUTERPACHT, *supra* note ၂၅၂ at ၆၆ ကိုကြည့်ပါ။

ဓလေ့ထုံးတမ်းဖန်တီးခြင်းအတွက် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း သဘောတူညီမှု မလိုအပ်ဆိုသည့်အချက်နှင့် ယေဘုယျ သဘောတူညီမှုသည် လုံလောက်သည် ဆိုသည့်အချက်က ဓလေ့ထုံးတမ်း ဖန်တီးရာတွင် သဘောတူညီမှုနှင့် မသက်ဆိုင်ခြင်းကို ညွှန်ပြချက်တစ်ခုတော့ မဟုတ်ပေ။ ၎င်းသည် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ သဘောတူညီမှုက မသက်ဆိုင်ခြင်းအား ညွှန်ပြချက် တစ်ခုမျှသာဖြစ်သည်။

Id.

လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်ရန် ရုန်းကန်လျှက်ရှိသည့် နိုင်ငံများ၏ ရှုမြင်ထွေးခေါ်မှုကို ထင်ဟပ်ပြရန်မဟုတ်ဘဲ အရေးပါသည့် နိုင်ငံများ၏ သဘောထားဆန္ဒတစ်ခုချင်းစီအား ဆန့်ကျင်ရန်မဟုတ်သည့် အဓိကအဘော်ကိုသာ ထင်ဟပ်ပြရမည် ဖြစ်သည်။^{၇၄} ထို့အတူ အထူးသက်ရောက်မှုရှိသည့် နိုင်ငံ၏ သဘောတူညီမှုကို အလေးထားသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် အယူအဆများအား ပြန်လည် သုံးသပ်နိုင်သည်။ ဤအတိုင်းပင် အထူးသက်ရောက်မှုရှိသည့် နိုင်ငံများမှလည်း စံနှုန်းကောင်းများ ထွက်ပေါ်လာနိုင်ခြေရှိသည်ဟူသည့် မျှတသော အယူအဆကို တန်ဖိုးထား ထိန်းသိမ်းနိုင်မည် ဖြစ်သည်။^{၇၅}

အလားတူ အရေးအသားပုံစံက သဘောတူစာချုပ်နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေ၏ သက်ရောက်မှုအတိုင်းအဆအကြောင်း အယူအဆများကို ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်ပါသည်။ ပထမဆုံးဥပမာတွင် ပြည်တွင်း၌ သက်ရောက်စေရန် သို့မဟုတ် တတိယနှင့် ဆက်ခံနိုင်ငံများကို လိုက်နာစေရန်အတွက် သဘောတူ စာချုပ်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်အကြောင်း အယူအဆများက သဘောတူညီမှုအတိုင်းအဆအား တိုင်းတာခြင်းကို အဓိကထား စဉ်းစားသည်။ သဘောတူစာချုပ်များအား ပြည်တွင်းဥပဒေအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပါက သဘောတူ စာချုပ်များသည် စည်းနှောင်မှုရှိသည်။^{၇၆} ပြည်တွင်းဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေက ထိုသို့ ပြဋ္ဌာန်းပါက စည်းနှောင်မှု ရှိသည်။^{၇၇} သို့တည်းမဟုတ် “ကိုယ်တိုင်လိုက်နာဆောင်ရွက်” ပါက သဘောတူစာချုပ်များက စည်းနှောင်မှုရှိသည်။ ၎င်းကိုယ်တိုင်လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုသည်မှာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ကိုယ်တိုင်လိုက်နာဆောင်ရွက်မည့် စာတမ်း တစ်ခု ဖန်တီးနိုင်ရန်အတွက် သဘောဆန္ဒအပေါ် ကနဦး မူတည်ထားသည့် ထူးခြားသည့်ဝိသေသလက္ခဏာ

^{၇၄} Akehurst, *supra* note ၁ at ၂၃ (အခြားနိုင်ငံများထက် အကြိမ်ရေများများ ကျင့်သုံးပြီး ကျင့်သုံးမှုသည်လည်း ကျော်ကြားသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံကို ကျော်ကြည့်ရန် ခက်ခဲပါသည်) ကို ကြည့်ပါ။ A. D' AMATO, *supra* note ၁၊ at ၉၆-၉၇ (အများသဘောတူ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဖွံ့ဖြိုးရာ၌ အလွန် ခေတ်မီသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ အလေ့အထ ကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံများ ကို ပို၍အလေးပေးနိုင်ခြေ ရှိသည်။)

^{၇၅} ဥပမာ North Sea Continental Shelf Cases (W. Ger. v. Den., W. Ger. v. Neth.) ၁၉၆၉ I.C.J ၃၊ ၁၂၆ (ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀ စီရင်ချက်) (diss. op. Lachs, J.) (ကမ်းဦးရေတိမ်ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် “ကမ်းဦးရေတိမ်များရှာဖွေခြင်းအား တက်တက်ကြွကြွ လုပ်ဆောင်နေသော အကျိုးစီးပွားရှိသည့် နိုင်ငံများ” ပါဝင်မှု ကို အလေးထားခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။

^{၇၆} ဤအရာသည် ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် စကင်ဒီနေးဗီးယားနိုင်ငံများ၏ ချဉ်းကပ်နည်းဖြစ်သည်။ I. BROWNLIE, *supra* note ၁၊ at ၅၀ (ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းချက်နည်းပညာများကို ဖော်ပြခြင်း)။ Waldock, *supra* note ၁၊ at ၁၃၁ (“ပါလီမန်က သဘောတူစာချုပ်ကို ပြည်တွင်းဥပဒေတွင်း ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်သည့် ဥပဒေတစ်ရပ်ကို အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိဘဲ ပြည်တွင်းဥပဒေတွင်းရှိ ဥပဒေဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် တာဝန်ရှိမှုများကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲသော သဘောတူစာချုပ်များ အသုံးပြုခြင်းကို ငြင်းဆန်သည့်” ဗြိတိသျှ တရားရုံးများ၏ ကျင့်သုံးပုံကို ဖော်ပြခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။

^{၇၇} နိုင်ငံအတော်များများက ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများနှင့် လျော်ညီအောင် ပြုလုပ်ထားသည့် သဘောတူစာချုပ်များသည် ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်သည့် အထူးဆောင်ရွက်ချက်ချက်တစ်စုံတစ်ခု မရှိဘဲနှင့် တရားရုံးများကို စည်းနှောင်သည်ဆိုသည့် မှုကို လိုက်နာကြသည်။ ဤကျင့်သုံးပုံကို I. BROWNLIE, *supra* note ၁ at ၅၂; Mosler, *Application du droit international public par les tribunaux nationaux*, 91 RECUEIL DES COURS ၆၂၅ (၁၉၅၇); Waldock, *supra* note ၁ at ၁၃၀ တွင် ဖော်ပြထားသည်။

ဖြစ်သည်။^{၇၈} တတိယအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့် ဆက်ခံနိုင်ငံများက လိုက်နာဆောင်ရွက်ချက်ကို လက်ခံပါက သဘောတူစာချုပ်များက ၎င်းတို့အပေါ် စည်းနှောင်အား ရှိသည်။^{၇၉} ထိုသို့ စည်းနှောင်မှုသည် လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောဆန္ဒဖြစ်ပါက တတိယအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအား ရပိုင်ခွင့်များ ပေးသည်။^{၈၀}

သို့ရာတွင် အဆိုပါ အယူအဆတစ်ခုချင်းစီသည် တရားမျှတမှု၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားနည်းသည့် အယူအဆများနှင့်လည်း ပေါင်းစပ်နိုင်စွမ်း ရှိပါသည်။ ဤပေါင်းစပ်ခြင်းက တစ်ခါတစ်ရံတွင် သဘောတူညီမှု ရရှိရန်အတွက် ယထာဘူတကျသည့် ချဉ်းကပ်မှုပုံစံကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ကိုယ်တိုင် အကောင်အထည် ဖော်လိုသည့် သဘောဆန္ဒအား သဘောတူညီချက်ကိုယ်တိုင်က ညွှန်းဆိုနိုင်သည်။ ၎င်း၏ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသည့် ရှင်းလင်းမှု ကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။^{၈၁} အကယ်၍ ဆက်ခံနိုင်ငံများက သဘောတူစာချုပ်ကို ပယ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် စွပ်စွဲရှုံ့ချခြင်း မပြုလျှင် ၎င်းတို့အား လိုက်နာရန် စိတ်ဆန္ဒရှိကြောင်း မျှော်လင့်ရန် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည်ဟု

^{၇၈} ဤအရာသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ချဉ်းကပ်နည်းဖြစ်သည်။ *Fujii v. California*, ၃၈ Cal. 2d, ၇၁၈၊ ၇၂၁၊ ၂၄၂ P.2d ၆၁၇၊ ၆၂၀ (၁၉၅၂) ကို (“အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် တရားဥပဒေအရ အရေးယူနိုင်သော (self executing) သဘောတူစာချုပ် ဟုတ်၊ မဟုတ် သတ်မှတ်ရာတွင် စာချုပ်ပါ ဘာသာစကားများဖြင့် ထင်ရှားပေါ်လွင်သောကြောင့် တရားရုံးများက လက်မှတ်ရေးထိုးသော အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၏ ကြံရွယ်မှုကို ကြည့်သည်”) ကြည့်ပါ။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ကျင့်သုံးပုံ စစ်တမ်းအတွက် *J. RUSSOTTO, L’application des Traités Self-executing en Droit Américain* (၁၉၆၉) ကိုကြည့်ပါ။ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် တရားဥပဒေအရ အရေးယူနိုင်သော သဘောတူစာချုပ်များ (self-executing treaties) အကြောင်း ဆွေးနွေးပြောဆိုချက်များရှိ ပြင်းထန်သည့် ငြင်းခုံမှုလမ်းကြောင်းနှင့် ပျော့ပြောင်းသည့် ငြင်းခုံမှုလမ်းကြောင်းများအား ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ထုတ်ထားသည့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုအတွက် *N.Grabar, Limit on the Self-Execution of Treaties in United States Doctrine* (၁၉၈၂) (unpublished manuscript, on file Harvard Law School Library) ကို ကြည့်ပါ။

^{၇၉} *supra* notes ၂၁-၂၂ ကို ကြည့်ပါ။ ၎င်းကို “စာရေးသား၍ ထိုတာဝန်များကို အတိအလင်း လက်ခံ” လျှင် စာချုပ်အဖွဲ့ဝင် မဟုတ်သည့် တတိယနိုင်ငံများအား လိုက်နာရန်ခွင့်ပြုသော သဘောတူစာချုပ်များဥပဒေ ဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း အပိုဒ် ၃၅ တွင် စုစည်းဖော်ပြထားသည်။ *Vienna Convention, supra* note ၅၊ အပိုဒ် ၃၅။ လက်တွေ့တွင် သီးခြား “အကျိုးစီးပွား လွှဲပြောင်းခြင်း” သဘောတူစာချုပ်များသည် ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံပြိုကွဲပြီး ထွန်းသစ်စနိုင်ငံဖြစ်လာသည့်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများမဟုတ်သည့် တတိယနိုင်ငံများသို့ တာဝန်များ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းကို စီမံကြီးကြပ်သည်။

^{၈၀} *supra* notes ၂၁-၂၂ ကိုကြည့်ပါ။ ဤအယူအဆ သဘောတရားကို *Free Zones of Upper Savoy and the District of Gex* အမှု (Fr. v. Switz.) ၁၉၃၂ P.C.I.J. (ser. A/B), No.၄၆, at ၁၄၇ (ဇွန် ၇ စီရင်ချက်) တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အမြဲတမ်းတရားရုံးက ဖော်ထုတ်ခဲ့သည် (“အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံမဟုတ်သည့် တတိယနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအား ၎င်းနှစ်ခြိုက်သည့် တကယ့်အခွင့်အရေးတစ်ရပ်ဖန်တီးလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လက်ခံထားသည့် မျက်နှာသာပေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များဟု ပေါ့ပေါ့တန်တန် မယူဆသင့်ပေ။ သို့သော်လည်း အချုပ်အခြာပိုင်နိုင်ငံများ၏ ဤရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဤသက်ရောက်မှုမှ ရှိလာသော သဘောဆန္ဒကို တားဆီးရန် မရှိပေ”)။ *Jiménez de Aréchaga, Treaty Stipulations in Favor of Third States*, ၅၀ *Am. J. Int’l L.* ၃၈၈ (၁၉၅၆)။ ထိုကဲ့သို့သော သဘောတူစာချုပ်များ၏ ဂန္ဓဝင်မြောက်ဥပမာမှာ ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ် ဖြစ်သည် (အထူးသဖြင့် အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သော နိုင်ငံများအား အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် လုံခြုံရေးကောင်စီ ခေါ်ခွင့်ပြုထားသည့် အပိုဒ် ၃၅ (၂))။ ထို့အပြင် တူးမြောင်းများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ ရေလက်ကြားများကို စီမံကြီးကြပ်သည့် သဘောတူစာချုပ်များ ကိုကြည့်ပါ။ 1 C. ROUSSEAU, *supra* note ၆၊ at ၁၈၇-၈၈ ကို ကြည့်ပါ။

^{၈၁} *supra* note ၇၈။

ယူဆ၍ ၎င်းတို့အား စည်းနှောင်ပါသည်။^{၈၂} ထို့အပြင် ဤထူးခြားသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသော အယူအဆများအား သဘောတူညီမှုထက် မျှတမှုဆိုင်ရာဖော်ပြချက်များအဖြစ် ရိုးရိုးစင်းစင်းပင် ပြန်လည် အနက် ဖွင့်ဆိုပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မည်သည့်သဘောတူညီချက်ကို ညွှန်းဆိုခြင်း မပြုဘဲ ပြဋ္ဌာန်းချက်၏ သဘော သဘာဝအရ လိုအပ်ကြောင်း ထင်မြင်ရပါက သဘောတူစာချုပ်များသည် ကိုယ်တိုင် အကောင်အထည်ဖော်ကြောင်း ယူဆရပါသည်။^{၈၃} ဆက်ခံနိုင်ငံများအား သဘောတူစာချုပ်က စည်းနှောင်စဉ်အတွင်း မညီမျှသည့် သဘောတူ စာချုပ်များက ၎င်းတို့အား စည်းနှောင်ခြင်း မပြုပါ။ တနည်းအားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်အား ခွင့်ပြုရန် မမျှတသောအခါ တတိယ နိုင်ငံများက ရပိုင်ခွင့်များ ရရှိပါသည်။^{၈၄} သဘောတူထားသည့် အချက်ကို သိရှိရန်အတွက် အခြား စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ တစ်နိုင်ငံချင်းစီအလိုက် သဘောထားဆန္ဒကို ကာကွယ်သည့် နည်းလမ်းများ အဖြစ် ဤဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အယူအဆများအား ပြန်လည် အနက်ဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ပထမဆုံးဥပမာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစနစ်၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် သဘော သဘာဝ သို့မဟုတ် မျှတမှုအား ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ မှတ်တမ်းတင်နိုင်စွမ်းက ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ သက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာဆိုင်ရာ အယူအဆများအပေါ် လွှမ်းမိုးကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။ ထွန်းသစ်စ နိုင်ငံများနှင့် ဒေသအပြင်ဘက်ရှိ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဖွံ့ဖြိုးစည်ပင်သည့် နိုင်ငံများကဲ့သို့ ဓလေ့ထုံးတမ်း ရေးဆွဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် မပါဝင်သူများသည်လည်း စည်းမျဉ်းက နိုင်ငံများ၏ အခြေအနေနှင့် သဟဇာတကိုက်ညီကြောင်း ယူဆရသည့် အခြေအနေတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ပါသည်။ သို့တည်းမဟုတ် “အပြန်အလှန်အပေးအယူပြုမှု” သို့မဟုတ် “အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်” သို့မဟုတ် “သာတူညီမျှမှု” ကဲ့သို့ စနစ်၏ သဘောသဘာဝကို အနက်ဖွင့်ဆိုသည့် အခြားအခြေခံစံနှုန်းများနှင့် ဆက်စပ်သော စံနှုန်းကောင်းတစ်ခုဖြစ်ပါက လိုက်နာဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဆက်ခံ နိုင်ငံများနှင့် အစိုးရများက သဘာဝဓလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းအား ဖော်ပြသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစနစ်တွင် ပါဝင်နေခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့အား စည်းနှောင်ပါသည်။^{၈၅}

^{၈၂} *supra* notes ၁၂ နှင့် ၁၄ ကို ကြည့်ပါ။ ဤအချက်သည် ထွန်းသစ်စနိုင်ငံအဖြစ် ဆက်ခံသည့် နိုင်ငံ၏ ထိုသို့ဆက်ခံခြင်းကြောင့် ဥပဒေ (*ipso jure*) အရ သွယ်ဝိုက် သဘောတူညီမှုနှင့် သဘောတူစာချုပ်ပါ တာဝန်များအားလုံးကို လွှဲပြောင်းရယူမှု သဘောသက်ရောက်သည့် ရှေးဟောင်းအခြေပြု ခေတ်သစ် အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များကို အကြွင်းမဲ့ ဆက်ခံခြင်း အယူအဆ ချဉ်းကပ်နည်းလမ်း ဖြစ်သည်။ ဤအချက်သည် ထွန်းသစ်စနိုင်ငံက သဘောတူစာချုပ်သည် ၎င်းတို့၏ အခြေခံအကျိုးစီးပွားများနှင့် လျော်ညီမှုမရှိဟု ယူဆကာ စွန့်လွှတ်ကြောင်း ရွေးချယ်ခြင်း မပြုသ၍ ဤသို့ သွယ်ဝိုက် သဘောတူညီမှု ဖြစ်ပေါ်သည်။ JENKS, *supra* note ၂၂၊ at ၉၄၊ ၂ D. O’CONNELL, *supra* note ၂၂၊ at ၂၃-၂၄ ကို ကြည့်ပါ။

^{၈၃} *supra* note ၇၈၊ I. BROWNLIE, *supra* note ၁၊ at ၅၃ (“[self-executing] စကားရပ်ကို စည်းမျဉ်းများ ကိုယ်တိုင်၏ ဝိသေသလက္ခဏာ ကို ဖော်ပြရန် အသုံးပြုသည်”) ကို ကြည့်ပါ။ Foster v. Neilson, ၂၇ U.S (2 Pet.) ၂၅၃၊ ၃၁၄ (၁၈၀၂) (အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် တရားဥပဒေအရ အရေးယူနိုင်သည့် ချဉ်းကပ်နည်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေခြင်း) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

^{၈၄} ကိုးကားထားသော အရင်းအမြစ် *supra* not ၂၃ ကို ကြည့်ပါ။

^{၈၅} ကျော်ကြားသည့် ဝေဖန်အကြံပေးသူ အများစုသည် “မညီမျှသည့် သဘောတူစာချုပ်” ဆိုင်ရာ ခြွင်းချက်ကို တင်းမာသည့် ငြင်းခုံဆွေးနွေးချက်များကို အခြေတည်၍ ဆန့်ကျင် ငြင်းခုံကြသော်လည်း (*supra* note ၂၂ ကို ကြည့်ပါ) ၎င်းတို့၏

သို့သော်ငြား သဘောတူညီမှုအပေါ် ပို၍ ခိုင်ခိုင်မာမာ အလေးထားခြင်းဖြင့် ဤအယူအဆဆိုင်ရာ ရေးသားချက်အား နီးကြားထကြွလာစေပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဤသို့ အရေးအသားပြောင်းလဲမှုအပေါ် အလေးအနက်ထားမှုအား တစ်ဖက်စောင်းနင်းမဖြစ်သည့် အယူအဆများဖြင့် ဖော်ပြပါသည်။ ဤပုံစံအမျိုးအစားတွင် ဆက်ခံနိုင်ငံများ၊ ထွန်းသစ်စံနိုင်ငံများနှင့် ကျင့်သုံးသည့် ဒေသပြင်ပ နိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့ လက်ခံသည့် သို့မဟုတ် ဖွံ့ဖြိုးရန် (ကိုလိုနီများအဖြစ်လည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သည်) ကူညီသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် စည်းနှောင်ရမည် ဖြစ်သည်။^{၈၆} သို့ရာတွင် ဥပဒေစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အယူအဆများအားလည်း မျှတမှုထက် သဘော တူညီမှုကို ဖော်ပြရန် အနက်ဖွင့်ဆိုကြသည်။ နိုင်ငံသစ်များသည်

ကန့်ကွက်မှုကို ပျော့ပြောင်းသည့် ငြင်းခုံဆွေးနွေးချက်များရှိ ထွန်းသစ်စံနိုင်ငံအဖြစ် ဆက်ခံသည့် နိုင်ငံသည် ယခင် နိုင်ငံက လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် သဘောတူစာချုပ်များကို ဆက်ခံလိုက်နာခြင်းမရှိဆိုသည့် (*tabula rasa*) နိုင်ငံဆက်ခံခြင်း သီအိုရီကို အခြေပြုသည်။^{၈၇} Waldock, *supra* note ၁၊ at ၅၂ကိုကြည့်ပါ (အပြန်အလှန်ပြုခြင်းကို အလေးထားခြင်း)။

၎င်း၏ [*tabula rasa* ချဉ်းကပ်နည်း] ကို အခြေခံကန့်ကွက်ချက်သည် ၎င်းက ယေဘုယျ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ အစီအမံတစ်ရပ်တည်ရှိမှုကို အမှန်တကယ် ငြင်းပယ်သည်ဆိုသည့်အချက် ဖြစ်ပြီး ထွန်းသစ်စံနိုင်ငံများသည် အနည်းဆုံး တည်ဆဲ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ တရားဝင် ခိုင်မာမှုကို အခြားသူများထံမှ ငြင်းပယ် လိုက်ခြင်းကြောင့် ဆုံးရှုံးမည် ဆိုသည့်အချက်ကိုလည်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ သဘောတူညီမှုသည် ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေ၏ အခြေခံ အချက်ဖြစ်နေသေးသည်ဆိုလျှင် ထွန်းသစ်စံနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် ၎င်းရွေးချယ်မည့် ဓလေ့ထုံးတမ်း စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်ကို ငြင်းပယ်ကောင်း ငြင်းပယ်လိမ့်မည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအစီအစဉ်တစ်ရပ် ရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ နိုင်ငံဟောင်းတစ်နိုင်ငံသည် ၎င်းရွေးချယ်နိုင်မည်ဖြစ်သော ထွန်းသစ်စံနိုင်ငံနှင့် ဆက်စပ်၍ ဓလေ့ထုံးတမ်း စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်ကို ငြင်းပယ်ရန် လွတ်လပ်မှုမရှိဟု မည်သို့ ပြောဆိုနိုင်မည်နည်း။

Id.; Virally, *supra* note ၁၊ at ၁၃၈ ကိုလည်း ကြည့်ပါ (သာတူညီမှုကို အလေးထားခြင်း)။ သက်ဆိုင်သည့် ထွန်းသစ်စံနိုင်ငံဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အခြားနိုင်ငံများဖြစ်စေ အခြားမည်သည့်အရာကိုမှ လက်ခံ နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ဆိုသည့် ဤအချက်ကို သံသယဖြစ်စရာမလိုပေ။ ရလဒ်အနေဖြင့် ထွန်းသစ်စံနိုင်ငံသည် လွတ်လပ်သည့် နိုင်ငံများအားလုံး ခွဲခြားမှုမရှိ အသုံးပြုသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ စည်းမျဉ်းများ အားလုံးဖြင့် စည်းနှောင်ခံရမည် ဖြစ်လာသည်။ နိုင်ငံတကာ အသိုက်အဝန်းသို့ ၎င်းဝင်ရောက်လာခြင်းဖြင့် ထွန်းသစ်စံနိုင်ငံသည် လွတ်လပ်သည့်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ အဆင့်အတန်းကို ရရှိသည်။ ယေဘုယျ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ ထိုအဆင့်အတန်းနှင့်တွဲလျက် အခွင့်အရေးနှင့် တာဝန်များ အားလုံးနှင့်အတူ လွတ်လပ်သည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အဆင့်အတန်းကို ရရှိခြင်းဖြစ်သည်။

Id.; cf. *sørense, Principles de droit international public*, 101 Recueil des Cours 1, 45-46 (emphasizing basic norms of international system):

A l'encontre de cette opinion on pourrait opposer l'argument suivant. D'après la doctrine classique, les règles coutumières ne se limitent pas à imposer des obligations aux états nouveaux. Elles créent également des droits en leur faveur et à la charge des états anciens, par exemple le respect de leur souveraineté territoriale.

Id.
^{၈၆} *supra* note ၂၃ ကို ကြည့်ပါ။ ဤအရာသည် သဘောဆန္ဒအလျောက်ပြုမှုသည့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒီ အယူအဆ သဘောတရား၏ ရပ်တည်ချက်ဖြစ်သည်။ G. TUNKIN, *supra* note ၂၃၊ ၁၂၉ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစနစ်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင် ခြင်းဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအား သဘောတူကြသည့်အတွက်ကြောင့် ၎င်းထွန်းသစ်စနစ်များကိုလည်း ဓလေ့ ထုံးတမ်းများဖြင့် စည်းနှောင်ရမည်။ ၎င်းအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စနစ်၏ သဘောသဘောကို နိုင်ငံသစ်များက သဘောတူကြပြီး ၎င်းတို့၏ သဘောတူညီချက်အား အားလုံးသဘောတူသည့် စံနှုန်းများအဖြစ် ပြောင်းလဲခြင်းဖြင့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက ရသင့်သည့် “အကျိုးရလဒ်” များကို လက်ခံရရှိသည်။^{၈၇} အရေးအသားအရ သဘောတူညီချက်အဖြစ်မှတ်ယူထားသည့် အယူအဆများအား ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျမှုနှင့် မျှတမှုတို့အတွက် သက်ဆိုင်သည့် ဖော်ပြချက်များအဖြစ် ပြန်လည် အနက်ဖွင့်ဆိုလေ့ရှိကြသည်။ ဥပမာအတွက် ဆက်ခံနိုင်ငံများနှင့် ကိုလိုနီလက်အောက်မှ လွတ်မြောက်သည့် နိုင်ငံများအား ဖန်တီးရန် ၎င်းတို့ ကူညီခဲ့သည့် အဆိုပါ ဓလေ့ ထုံးတမ်းများနှင့်သာ စည်းနှောင်သင့်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် စံနှုန်းများပါဝင်သည့် စနစ်က ၎င်းကိုယ်တိုင် မျှတမှုအခြေခံဖြင့် စည်းနှောင်သည့် နိုင်ငံများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထင်ဟပ်နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။^{၈၈}

အုပ်စုအဖြစ် ယူဆ၍ သဘောတူစာချုပ်များနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အယူအဆများကလည်း ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုနှင့် ဥပဒေအရ အားနည်းသည့်စည်းနှောင်မှုတို့ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ပေါင်းစပ်ပါသည်။ သဘောတူစာချုပ် နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းတို့အား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသောပုံစံနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့်

^{၈၇} *supra* note ၂၃ ကို ကြည့်ပါ။ G. TUNKIN, *supra* note ၂၃၊ ၁၇၉ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ “သို့သော်ငြား အကယ်၍ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် အခြားနိုင်ငံများနှင့် တရားဝင် ဆက်ဆံရေးကို ခြွင်းချက်မထားဘဲ ဝင်ရောက်လျှင် နိုင်ငံများအကြား ဆက်ဆံရေး၏ အခြေခံမူများ ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းနိုင်ငံက ထူးခြားရှုပ်ထွေးသည့် အခြေခံမူများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ ဖြစ်နေသည့် စံနှုန်းများကို လက်ခံသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ DDR LEHRBUCH, *supra* note ၁၀၊ at ၂၆၄ (အဆိုပြုချက်များအတွက် တင်းမာသည့်အခြေခံနှင့် ပျော့ပျောင်းသည့်အခြေခံ နှစ်ရပ်လုံးအား အလေးထားခြင်း) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

De [die neuen Staaten] diese Beziehungen zu den schon bestehenden Staaten aufnehmen und entwickeln wollen, ergibt sich daraus, dass es ihren Interessen und ihrem Willen entsprechen wird, solche Normen des Völkergewohnheitsrechts, die für die Entwicklung derartiger Beziehungen wesentlich und international weitgehend anerkannt sind, als auch für sich bindend anzusehen ... sie stimmen damit diesen Normen zu.

Id. (အလေးထား ထည့်သွင်းထားသည်).

^{၈၈} *supra* notes ၂၂-၂၄ ကိုကြည့်ပါ။ ဤတွေးတောစဉ်းစားချက်များကို M. BEDJOUÍ, *supra* note ၅၂ က ရောနှောထားသည်။ Cf. Anand, Role of the “New” Asian-African Countries in the Present International Legal Order, ၅၆ AM. J. INT’L. L. ၃၈၃၊ ၃၈၈ (၁၉၆၂)-

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို အမှန်စင်စစ် ထိုနိုင်ငံများက လက်ခံရမည် ဖြစ်လာသည်။ ထိုနိုင်ငံများဟု ဆိုရာတွင် အတိတ်က ကိုလိုနီ အခွင့်အရေးများကို အထောက်အပံ့ပေးရန်ရှိနေသေးသည့် နိုင်ငံများမှလွဲ၍ ဖြစ်သည်... ၎င်း၏ ခြုံငုံပြင်းပယ်ခြင်းအတွက် အသနားခံလွှာတစ်ရပ်ရပ် မည်သည့်အခါမှ မရှိပေ။ “ထွန်းသစ်စ” နိုင်ငံများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ထိုအတိုင်း လက်ခံရမည် ဖြစ်လာပြီး ထိုဥပဒေစည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ ၎င်းတို့ အမှုများကို အမြဲ တောင်းဆို မည်ဖြစ်သည်။ စင်စစ် ၎င်းကို “အသေးစိတ်” လိုက်နာမှုဖြစ်ရန် တောင်းဆိုသည်။ ထိုသို့လိုက်နာခြင်းက ၎င်းတို့အတွက် ကာကွယ်မှု တစ်ရပ်အဖြစ် ပြုမူဆောင်ရွက်သည်ဟု ယုံကြည်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတကာ အသိုက်အဝန်း၏ အားနည်းသည့် အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သည်။

ပုံစံတို့အဖြစ် ခွဲခြား ရှုမြင်သကဲ့သို့ သဘောတူစာချုပ် သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ သက်ရောက်မှု အတိုင်းအတာအား ကန့်သတ်ထားသည့် အယူအဆများတွင်လည်း အလားတူ ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်ပုံ ရှိသော်လည်း ၎င်းသတ်မှတ်ပုံက ပြောင်းပြန်ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ သဘောတူစာချုပ်ဖန်တီးခြင်းဆိုင်ရာ အယူအဆများက သဘောတူညီမှု အခြေခံကြောင်း ထင်မြင်ရပါက (ဥပမာ အတည်ပြုလက်မှတ်ထိုးခြင်း) မျှတမှုအခြေခံထားသည့် ခြွင်းချက်များဖြင့် ထိန်းညှိပါသည် (သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း *rebus sic stantibus* ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်)။ ဓလေ့ထုံးတမ်းဖန်တီးသည့် အယူအဆများက ကောင်းမွန်သည့် အယူအဆ ပေါ်သာ အခြေခံကြောင်း ထင်မြင်ရပါက သဘောတူညီချက်ကို ဘေးဖယ်သူ (အမြဲတစေ ဆန့်ကျင်သူ စသည်ဖြင့်) အတွက် စီစဉ်ထားသည့် အယူအဆများဖြင့် ထိန်းညှိပါသည်။ ထို့အပြင် ဤဆက်စပ် အယူအဆများက သဘောတူစာချုပ် သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းဖန်တီးခြင်းအကြောင်း အယူအဆများအတွက် သက်ရောက်မှု အားနည်းသည့် “ခြွင်းချက်များ” ဖြစ်ကြသည်။

သဘောတူစာချုပ်များဥပဒေတွင် ဤစနစ်နှစ်ခုရှိခြင်းအား အလွယ်တကူ တွေ့မြင်နိုင်သည်။ သဘောတူ စာချုပ်များဥပဒေဆိုင်ရာဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်းတစ်ခုလုံးတွင် သဘောတူညီမှုအား မျှတမှုနှင့် အားပြိုင်ထားသည်။ ထို့အပြင် သဘောတူစာချုပ်ဥပဒေအရ လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားအရင်းအမြစ်ကဲ့သို့ လွှမ်းမိုးချက်အတွက် မေ့မိဋ္ဌာန်ကျသည့် သဘောတူညီမှုသည် တစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ သဘောတူညီမှုနှင့် အားပြိုင်ထားသည်။^{၈၆} ဤအချက်

^{၈၆} ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း *supra note ၅* တွင် အဓိကကျသည့် တသီးပုဂ္ဂလ အပိုင်း ၄ ခု ပါဝင်သည်။ ၎င်းတို့က သဘောတူစာချုပ် ပေါ်ပေါက်လာခြင်း (စာချုပ်အပြီးသတ် ချုပ်ဆိုခြင်းနှင့် အာဏာသက်ဝင်ခြင်း)၊ သဘောတူစာချုပ်အား လိုက်နာခြင်း (အသုံးချခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်း)၊ သဘောတူစာချုပ် ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖြည့်စွက်ခြင်းနှင့် သဘောတူစာချုပ် ပျက်ပြယ်ခြင်း (သက်ရောက်မှုမရှိခြင်း၊ ဖျက်သိမ်းခြင်းနှင့် ဆိုင်းငံ့ခြင်း) တို့ ဖြစ်သည်။ ပထမဆုံးဥပမာတွင် ပထမဆုံးနှစ်ပိုင်းက နောက်ဆုံးနှစ်ပိုင်းနှင့် အားပြိုင်မှုတချို့ ရှိကြသည်။ သဘောတူစာချုပ်များ၏ စည်းနှောင်အားနှင့် ပထမဆုံး အပိုင်းက သက်ဆိုင်သည်။ နောက်ဆုံးပိုင်းက အဆိုပါ စည်းနှောင်အား ပယ်ဖျက်ခြင်းနှင့် ဆိုင်သည်။ ထို့အပြင် ပထမဆုံး နှစ်ပိုင်းအား သဘောဆန္ဒအရမှတ်ယူပြီး နောက်ဆုံးနှစ်ပိုင်းအား မျှတမှုအရ မှတ်ယူသည်။ ထို့ကြောင့် ပထမဆုံးအပိုင်းက အခြေခံအားဖြင့် သဘောဆန္ဒအား မှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းအကြောင်း အယူအဆများ ပါဝင်သည်။ နောက်ဆုံးနှစ်ပိုင်းတွင်မူ အခြေအနေများ ပြောင်းလဲခြင်း သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်ခြင်း အယူအဆများ ပါဝင်သည်။ ဖြစ်လာနိုင်ခြေရှိသည့် အားပြိုင်မှုအား အခြေခံမှုခြွင်းချက်ထားသည့် မူဘောင်အဖြစ် ယူဆသည့် အချက်အား ချမှတ်ခြင်းဖြင့် ရှောင်ရှားပါသည်။ မမျှတမှုအခြေအနေတွင် စာချုပ်ပါ စာသားများကို ခြွင်းချက်ထားခြင်းဖြင့် ပယ်ဖျက်ခြင်းမပြုမီအချိန်အထိ သဘောတူညီချက်က တာဝန်ဝတ္တရား၏ မူလအရင်းအမြစ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ သဘောဆန္ဒအား မူလအရင်းခံအဖြစ် ယူဆချက်အား မျှတမှု အစိတ်အပိုင်းအား ခြွင်းချက်အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် အားကောင်းစေသည်။ အမှန်အားဖြင့် စာချုပ်ပါ စာသားများကို *ခြွင်းချက်ထားခြင်း* သဘာဝက အခြေခံမှုပေါ် လွှမ်းမိုးပြီး မူလအရင်းခံအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အပိုင်းတစ်ပိုင်းချင်းစီတွင် ဤမူဘောင်အား ထပ်ခါ ထပ်ခါ ဖော်ပြသည်။ ထပ်ခါဖော်ပြခြင်းက အခြေခံမှုနှင့် ခြွင်းချက် ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲခြင်းကို လျော့ချနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥပမာအားဖြင့် သဘောတူညီချက်၏ အခြေခံစည်းမျဉ်းအား “စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်” လိုအပ်ချက်ဖြင့် အားကောင်းစေရမည် ဖြစ်ပြီး သဘောတူစာချုပ် ပေါ်ပေါက်ခြင်းအပိုင်းက သဘောဆန္ဒအတွက် မေ့မိဋ္ဌာန်ကျကျ ချဉ်းကပ်နည်းတွင်ပါဝင်သော မဖြေရှင်းနိုင်သည့် သတ်မှတ်ချက်များ အများအပြား ပါဝင်သည်။ Vienna Convention, *supra note ၅*, at art. ၂၆ ကို ကြည့်ပါ။ ဤမေ့မိဋ္ဌာန် ကျကျ ချဉ်းကပ်နည်းက စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ချက်နှင့်အတူ ပထမဆုံး အဓိကကျသည့်

နှစ်ခုသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် သီးခြားစီ တည်ရှိသည်။ ခေတ်မီလက်စွဲစာအုပ်များက သဘောတူစာချုပ်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများကို လွှမ်းမိုးထားသည့် သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် ဟူသည့် စည်းမျဉ်းနှင့် ကောင်းမွန်သော စိတ်ဆန္ဒဖြင့်လုပ်ဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများအား နည်းလမ်းတကျ ခွဲခြား စဉ်းစားသည်။^{၆၀} ၎င်းတို့အား တစ်ခါတစ်ရံတွင် အတူတကွ ရောစပ်ထားသည်။ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း၏ အပိုဒ် (၂၆) က နှစ်ခုစလုံးကို ပေါင်းစည်းထားသည်။ “အာဏာသက်ရောက်မှုရှိသည့် သဘောတူစာချုပ်တိုင်းသည် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတိုင်းအပေါ် စည်းနှောင်မှုရှိပြီး ၎င်းနိုင်ငံများက စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရမည် ဖြစ်သည်။”^{၆၁} ကွန်ဗင်းရှင်းသဘောတူညီချက် အနှံ့အပြား၌ အကြွင်းမဲ့တာဝန်အား စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် တွဲဖက်ထားသည်။ ထို့အပြင် ထမ်းဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများအတွက် နည်းလမ်းတကျ လုပ်ဆောင်မှုများ သို့မဟုတ် တာဝန် ဝတ္တရားမှ ကင်းလွတ်ခွင့်တို့အား မညီမျှသည့် ရလဒ်ထွက်ပေါ်ခြင်းများအတွက် စာချုပ်ပါ စာသားများကို ခြွင်းချက်ထားခြင်းတို့နှင့် တွဲဆက်ထားသည်။ သို့မဟုတ် ရည်ရွယ်ထားသည့် ရလဒ်များအား သွယ်ဝိုက် ဆန့်ကျင်ချိုးဖောက်ခြင်းတို့နှင့် တွဲဆက်ထားသည်။

သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည်ဟူသော စည်းမျဉ်းအပေါ် အလေးထားခြင်းအား သဘောတူညီမှုအကြောင်း ငြင်းခုံချက်များနှင့် ထောက်ခံလေ့ရှိသည်။ စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းများနှင့် ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်ခြင်းအတွက် ခြွင်းချက်များ သို့မဟုတ် သဘောတူ စာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း တို့သည် သဘောတူစာချုပ်များသည် မျှတမှုကို

အပိုင်းနှစ်ခုရှိ သဘောဆန္ဒထောင့်အား လူမှုရေးရာမျှတမှုအရ ကျိုးကြောင်းစိစစ်စေသည်။ အပိုင်း (၃) တွင် မျှတမှု အချက်များက အခြေခံကျပြီး ခြွင်းချက်များ သို့မဟုတ် သဘောဆန္ဒကန့်သတ်ချက်များ အဖြစ် မိတ်ဆက်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ဥပမာအားဖြင့် “သတ်မှတ်ထားသည့် မူလအဓိပ္ပာယ်နှင့် အညီ သဘောတူစာချုပ်အား စိတ်စေတနာ ကောင်းဖြင့် အနက်ပြန်ဆိုရမည်။... [သဘောတူစာချုပ်၏] အကြောင်းအရာနှင့် ရည်ရွယ်ချက် ကို ပေါ်လွင်စေခြင်းဖြင့်” ဟု အပိုဒ် ၃၁ က ဖော်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် အခြေခံကျသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဆိုင်ရာ အခြေခံတွင်သဘောဆန္ဒနှင့် မဆိုင်သည့် အစိတ်အပိုင်းများအား နောက်ဆက်တွဲများအဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်းအား တသီးပုဂ္ဂလ သဘောဆန္ဒအား ထပ်မံဖြည့်ဆည်းခြင်း သို့မဟုတ် ရှင်းလင်းခြင်းအတွက် နားလည်သဘောပေါက်စေသည်။ *Id.* at art. ၃၁ ထို့ကြောင့် သဘောတူစာချုပ်၏ ဤအပိုင်းတွင် ထည့်သွင်းထားသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အစိတ်အပိုင်းများအား သဘောတူညီမှုအရ မှတ်ယူပါသည်။ ရှေ့တွင် ပါရှိသည့် အပိုင်းများ၏ သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်းများအား လူမှုရေးရာ မျှတမှုအရ မှတ်ယူခြင်းကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုရန် လွတ်လပ်မှုနယ်ပယ်အား ကန့်သတ်သည့် မလိုက်နာ မနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (*jus cogens*) (အပိုဒ် ၅၃) အတွက် အခြေခံပြဋ္ဌာန်းချက်အား သာမန် လွတ်လပ်ခွင့်အတွက် ခြွင်းချက်အဖြစ် ဖော်ပြပြီး သဘောတူညီမှုအရ သတ်မှတ်သည်။ ထို့ကြောင့် မလိုက်နာမနေရစံနှုန်းနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်မရှိသည့်စံနှုန်း (*jus cogens*) အား “လက်ရှိကွန်ဗင်းရှင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် ယေဘုယျကျသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ ခြွင်းချက်မရှိ လိုက်နာရမည့် စံနှုန်းတစ်ရပ်အား နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းတစ်ခုစလုံးက လက်ခံပြီး အသိအမှတ်ပြုရမည်...” *Id.* at art. ၅၃ (ထပ်ဆင့်အလေးပေး ထည့်သွင်းသည်)

^{၆၀} ဥပမာ ၁ C.Rousseau, *supra* note ၆, at ၅၃; W. Holder & G. Brennan, *The International Legal System* (၁၉၇၂); M. McDougal & W. Reisman, *supra* note ၆၇ ကိုကြည့်ပါ။

^{၆၁} Vienna Convention, *supra* note ၅, at art. ၂၆

ထင်ဟပ်ပြသခြင်းအဖြစ် ချုပ်ဆိုကြကြောင်း အမြင်နှင့် တွဲဖက်လေ့ရှိသည်။^{၆၂} ဤကဲ့သို့ တွဲဖက်ခြင်းများက ပြောင်းပြန်အခြေအနေတွင်လည်း အလားတူပင် ဖြစ်သည်။ သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည်ဟူသော စည်းမျဉ်းအား မျှတမှု အခြေအနေအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။^{၆၃} စေတနာကောင်း သို့မဟုတ် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း စည်းမျဉ်းသည် စံနှုန်းများအား သဘောတူညီမှုအပေါ် အခြေခံ၍ အသက်သွင်းခြင်းဆိုင်ရာ ပြန်လည် ရေးသားပုံများအဖြစ် ရှုမြင်ပါသည်။^{၆၄}

^{၆၂} *supra* note ၈၉; *infra* note ၉၄ ကို ကြည့်ပါ။ I. Brownlie, *supra* note ၁, at ၅၉၅, ၅၉၉; E. Menzel & K. Ipsen, *supra* note ၂၅, at ၃၂၉-၃၀ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအမြဲတမ်းတရားရုံးနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး၏ ဥပဒေ သိပ္ပံပညာရှိ မျှတမှု အယူအဆနှင့် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့်ဆောင်ရွက်သည့် အခြေခံမူက ဆက်နွယ်သည်။ “စိတ်စေတနာ ကောင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း” အယူအဆအား တရားရုံးပြဋ္ဌာန်းဥပဒေ၏ ပုဒ်မ (၃၈) အရ “ဥပဒေ၏ ယေဘုယျ အခြေခံမှု” အဖြစ် သတ်မှတ်ကြောင်း Waldock က တွေ့ရှိခဲ့သည်။ Waldock, *supra* note ၁, at ၅၈-၅၉; Certain German Interests in Polish Upper Silesia (Ger. V. Pol.), ၁၉၂၆ P.C.I.J. (ser. A) No. ၇, at ၃၀, ၃၇-၃၉ (Judgment of May ၂၅); Free Zones of Upper Savoy and the District of Gex (Second Phase) (Fr. V. Switz.), ၁၉၃၀ P.C.I.J. (ser. A) No. ၂၄, at ၁၂ (Order of Dec. ၆); Conditions of Admission of a State to Membership in the United Nations, ၁၉၄၈ I.C.J. ၅၇, ၇၉-၈၀ (Advisory Opinion of May ၂၈) ကို ကြည့်ပါ။ ဤနည်းအတိုင်း ဖော်ပြသည့်အခါ အခြေခံမူ နှစ်ရပ်က တစ်ခုနှင့် တစ်ခု တမူထူးနေကြောင်း ယူဆရသည်။ ထိုသို့ တွေ့ရှိချက်များအား သုံးသပ်သူအများစုက ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲချက်အဖြစ် အသိအမှတ် ပြုသည်။ “[သ]ဘောတူစာချုပ်များအား အစဉ်လေးစားလိုက်နာရမည်။ သို့သော် အမြဲတမ်း မဟုတ်ပေ” ဟူ၍ ဖြစ်သည် (International Law Commission, Summary Records of the Fifteenth Session, ၆၉၄th meeting, remarks by Anado, [၁၉၆၃] ၁ Y.B. Int'l L. Comm'n ၁၃၅, ၁၄၂)။ သို့တည်းမဟုတ် “သဘောတူစာချုပ်အား လေးစားလိုက်နာခြင်းများဆိုင်ရာ အခြေခံမူက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေရှိ မဏ္ဍိုင်များအနက် တစ်ခု ဖြစ်သည် .... တပြိုင်နက်တည်းမှာပင် သဘော တူညီချက်များက စည်းနှောင်ခြင်း စည်းမျဉ်းအား အစွဲကြီးရန် မလိုပေ” (Haraszti, *Treaties and fundamental Change of Circumstances*, ၁၄၆ Recueil des Cours ၁, ၅၉ (၁၉၇၅))

^{၆၃} *supra* note ၂၉ ကို ကြည့်ပါ။ A. Verdross & B. Simma, *supra* note ၄, at ၂၉၅-၉၆ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

^{၆၄} သဘောတူစာချုပ်တွင် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အား “သဏ္ဍာန်ဆောင်သည့်” ဝေါဟာရအဖြစ် ယူဆသည်။ ထိုယူဆချက်က စာသားအများစုတွင် ပုံမှန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် လူမှုရေးရာ မျှတမှုကိစ္စရပ်အဖြစ် သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် (*pacta sunt servanda*) အား အကျိုးအကြောင်းသင့် ဖော်ပြရမည့် စံနှုန်း တစ်ခု ဖြစ်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ J. Müller, *supra* note ၁၇ (သဘောတူစာချုပ်အားလုံးတွင် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း *rebus sic stantibus* သည် သွယ်ဝိုက်ထည့်သွင်းထားသည့် ဝေါဟာရ ဖြစ်သည်) ကို ကြည့်ပါ။ C. Fenwick, *International Law* ၄၅၄ (၄th ed. ၁၉၆၅) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စာချုပ်အားလုံးသည် သွယ်ဝိုက်သဘောသက်ရောက်သည့် အခြေအနေအချို့အောက် ကျရောက်ကြောင်း Fenwick က မှတ်ယူသည်။ ၎င်းအခြေအနေများသည် သဘောတူစာချုပ်၏ ဖော်ပြထားသည့် အခြေအနေများ တွဲဖက်ပါရှိပြီး “တန်ဖိုးရှိသည့် ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်များ” ၏ အလားတူ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းက သဘောတူစာချုပ်၏ အနှစ်သာရကို ပေါ်ပေါက်စေသည်။ ဤအမြင်အား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကော်မရှင်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်ပါသည်။ “သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် ဟူသည့်စည်းမျဉ်းနှင့်အတူ အခြေအနေများ အခြေခံကျကျ ပြောင်းလဲခြင်း၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် သဘောတူစာချုပ်များ ပျက်ပြယ်ခြင်းကို စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရန် အားထုတ်သည့် စိတ်ကူးယဉ်ချက်တစ်ခု” အဖြစ် ဝေဖန်သည်။ Reports of the Commission, *supra* note

သို့ရာတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည့်အချက်မှာ သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းအယူအဆများ၌ သိသာထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်ရလျက်ရှိသော အဓိကအချက်နှစ်ခုသည် တောက်လျှောက် ပူးတွဲပါရှိခြင်းမဟုတ်ပေ။ သို့သော် နည်းလမ်းပေါင်းစုံရှိပြီး ၎င်းတို့တွင် ဤဝိရောဓိဖြစ်မှုအား စာအရေးအသားဖြင့် စီမံနိုင်ပါသည်။ ဤအချက်အား အနက်ဖွင့်ဆိုသည့် နည်းလမ်းကို ကိုးကားခြင်းဖြင့် ရရှိပါသည်။ ၎င်းနည်းလမ်းက မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် အယူအဆရှိသော စာအရေးအသားအလေးအနက်ထားမှုကို “ဖြည့်စွက်ပေး” သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် စံနှုန်းများ၏ သဘောထားဆန္ဒအခြေပြု အနက်ဖွင့်ဆိုမှုအတွက် လျှောက်လဲချက်များနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသော အယူအဆများ၏ မျှတမှုအခြေပြု အနက်ဖွင့်ဆိုမှုအတွက် လျှောက်လဲချက်များအား အခြား တစ်နေရာရာတွင် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာသည်။^{၆၅} ထိုချဉ်းကပ်နည်းကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသည့် အဆိုပါအယူအဆ များပါဝင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်အစား သဘောထားဆန္ဒအခြေပြုချဉ်းကပ်မှုအား ရွေးချယ်ပါက တည်ငြိမ်ရန်

၁၁, at ၂၅၈ ဤသို့ ကွဲလွဲဆန့်ကျင်ခြင်းအကြောင်း ယခုအခါ သုံးသပ်သူအများအပြားက ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောဆိုကြသည်။ C. Fenwick, *supra* at ၄၅၈ ကို ကြည့်ပါ။

ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲနေသည့် အခြေခံမူ နှစ်ရပ် ရုန်းကန်နေရခြင်းအား သက်သေပြရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေက ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေးများ တည်ငြိမ်ရန် လိုအပ်ခြင်းနှင့် အခြားတစ်ဖက်တွင် လက်ရှိ မျှတမှု၏ လိုအပ်ချက်များအတွက် ပြည့်မီရန်အဖြစ် ယခင် သဘောတူစာချုပ်များက ဖန်တီးခဲ့သည့် ဥပဒေ အခြေအနေတွင် ထိုသို့ပြောင်းလဲရန် လိုလားချက် ဖြစ်သည်။ .....[အ]ပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေးများတွင် နည်းလမ်းသည် တာဝန်ဝတ္တရားနှင့် မျှတမှုအား တစ်ထပ်တည်းကျရန် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ရမည်။ အဆိုပါ ဥပဒေ၏ အကျိုးစီးပွားအရ လိုက်နာရမည့် တာဝန်နှင့် မျှတမှု၏ မူလအခြေအနေဖြစ်သည့် အမိန့်အာဏာတို့အကြား စည်းပါးပါးလေးသာ ခြားထားသည်။

Id. အချက်အလက်နှစ်ရပ်အား “အနက်ပြန်ဆိုခြင်း” ကိစ္စရပ်အဖြစ် ယူဆခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့အား ပေါင်းစပ်ရန် အများအပြားက ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သည်။ အချက်အလက်နှစ်ရပ်စလုံးအား ထင်ဟပ်ပြရန်အတွက် အနက်ပြန်ဆိုခြင်းအား ဆောင်ရွက် ရမည်။ ဥပမာ Lissitzyn, *Treaties and Changed Circumstances*, ၆၁ Am. J. Int'l. L. ၈၉၅, ၈၉၆ (၁၉၆၇) ကို ကြည့်ပါ။

ထို့ကြောင့် ရှုမြင်သည့်အခါ သဘောတူစာချုပ် ဆက်ဆံရေးများအပေါ် အခြေအနေများ ပြောင်းလဲခြင်း၏ သက်ရောက်မှု ပြဿနာက အခြေခံမူအရဆိုသော် အနက်ပြန်ဆိုခြင်း တစ်ခု ဖြစ်လာသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ဘုံ သဘောဆန္ဒများနှင့် မျှော်မှန်းချက်များ သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤချဉ်းကပ်နည်းက ..... သဘောတူညီချက် များက စည်းနှောင်သည့် အခြေခံမူနှင့် ကိုက်ညီသည်..... အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက အသုံးပြုရန် ဆန္ဒ သို့မဟုတ် မမျှော်မှန်းသည့် အခြေအနေတွင် အသုံးမပြုပါက သဘောတူစာချုပ်က မပျက်ပြယ်ပေ။ အမှန်အားဖြင့် ဘုံ မျှော်မှန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်ကို မျှော်လင့်ခြင်းအား စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် မကိုက်ညီကြောင်း သတ်မှတ်နိုင်သည်သာမက တည်ငြိမ်မှုမြှင့်တင်ခြင်းထက် တည်ငြိမ်မှု ပျက်ပြားစေနိုင်သည့် မကျေလည်မှုကိုသာ ပေါ်ပေါက်စေနိုင်သည်။

Id. စကားပုဒ်၏ သမိုင်းကြောင်း အပေါ် ဆွေးနွေးချက်အတွက် Haraszti, *supra* note ၉၂, at ၄၆ *passim* ကို ကြည့်ပါ။

^{၆၅} *supra* note ၉၄ ကိုကြည့်ပါ။ Gross, *Treaty Interpretation: The Proper Role of an Impartial Tribunal*, Am. Soc'y Int'l. L. Proc. ၁၀၈ (၁၉၆၉); Larson, *Between Scylla and Charybdis in Treaty Interpretation*, ၆၃ Am. J. Int'l. L. ၁၀၈ (၁၉၆၉) (contrasting the extreme positions of Falk, *On Treaty Interpretation and the New Haven Approach: Achievements and Prospects*, ၈ Va. J. Int'l. L. ၃၂၃ (၁၉၆၈) and Metzger, *Treaty Interpretation and United States-Italy Air Transport Arbitration*, ၆၁ Am. J. Int'l. L. (၁၉၆၇) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

ခက်ခဲနေပေအံ့မည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက သဘောထားဆန္ဒအား တရားဝင် ထုတ်ဖော်မှုများအပေါ် အလေးထားသင့်၊ မသင့် သို့မဟုတ် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောထားဆန္ဒဖြစ်မည့် အရာအား ထောက်ပံ့သင့်၊ မသင့် စသည်ဖြင့် တည်ငြိမ်စေရန် ခက်ခဲနေပေအံ့မည်။ သို့တည်းမဟုတ် အခြေအနေများအောက်တွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ကျိုးကြောင်းသင့်လျော်သည့် သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာတွင် ကြိုတင်သိမြင်နိုင်သည့် ပြဿနာ ပါဝင် နေသည်။

အယူအဆအချက်အလက်များနှင့် ထူးခြားကွဲပြားသည့်လက္ခဏာရပ်များကို ထည့်သွင်း တွက်ချက်ခြင်းတို့ အကြားရှိ ဆက်နွယ်ချက်များအပေါ် မှီတည်ထားသည့် သဘောထားဆန္ဒကောက်ယူမှု အဆုံးသတ်ခြင်းဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာအကြောင်း ရေးသားချက်အား ကျွန်ုပ်က ပို၍ စိတ်ဝင်စားသည်။ အဆိုပါနည်းဗျူဟာများအတွက် ၎င်းအယူအဆဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးချက်အမျိုးမျိုးအား နားလည်သဘောပေါက်ရန်အတွက် အရေးအကြီးဆုံးအရာမှာ ဥပဒေအရ ခိုင်မာသည့် လျှောက်လဲချက်များအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အကြောင်းအရာများ အတွင်း ထပ်တလဲလဲ အသုံးပြုခြင်းသာမကဘဲ ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်များအား ဥပဒေအရခိုင်မာသည့် အကြောင်းအရာများအတွင်း အဖန်ဖန်အခါခါ အသုံးပြုခြင်းလည်း ပါဝင်သည်။ ပို၍ အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ ဤအယူအဆခွဲများက ပေးစွမ်းနိုင်သည့် အလားအလာပင် ဖြစ်သည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် သဘောတူစာချုပ်အား ခွဲခြားထားလိုခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့အား သတ်မှတ် ခွဲခြားထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ အထိန်းအကွပ်ရှိသည့်ကြားမှပင် အယူအဆဆိုင်ရာ လွှမ်းခြုံဖွဲ့စည်းမှုတွင် ဤကဲ့သို့ အားပြိုင်မှုရှိကြောင်း အမြင်ကို အထောက်အပံ့ပေးရန် ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် သဘောတူစာချုပ် သို့မဟုတ် ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ခုအား ဖန်တီးခြင်းအကြောင်း အယူအဆတစ်ခုအား ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်လိုဟန် ရှိသည့် ခြွင်းချက်တစ်ခုနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါသည်။ ခြွင်းချက်နှင့် ဆန့်ကျင်လျက် စည်းမျဉ်းအား ချမှတ်ခြင်းဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းအား ၎င်းနှင့် ဆန့်ကျင် စာအရေးအသားနှင့် ပြန်လည်ထိန်းညှိပါသည်။ ထိုသို့ထိန်းညှိခြင်းဖြင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ လျှောက်လဲချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် စဉ်းစားချက်နှင့် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် စဉ်းစားချက်များ နှစ်မျိုးလုံးအား "ထည့်သွင်း" စဉ်းစားနိုင်သည်။ ထိုသို့အားဖြင့် သီးခြားကိစ္စရပ်များတွင် အဆုံးသတ်ကို ရောက်ရှိစေ ပါသည်။ တိုးပွားလာသည့် အရေအတွက်အများအပြားအနက်မှ ပိုင်းခြားခြင်းနှင့် ထက်အောက်ဝါစဉ်အလိုက် ဖွဲ့စည်းထားသည့် ထူးခြားကွဲပြားမှုကို ပြန်လည် ထည့်သွင်းခြင်းတို့အား ဤပေါင်းစပ်မှုက အံဝင်ဝင်ကျ ဖြစ်စေသည်။ သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အယူအဆများအား စာအရေးအသား နည်းဗျူဟာနှင့် အံဝင်ဝင်ကျ ဖြစ်စေခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းစာရေးသားနည်းဗျူဟာက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားရှိသည့် ပုံစံနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အား နည်းသည့် အမြင်တို့အား တစ်ခုတည်းအဖြစ် ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားပေလိမ့်မည်။

ဤအားပြိုင်မှုများအား လက်ခံယုံကြည်ပြီး ထည့်သွင်းရန်အတွက် လျှောက်လဲချက် နည်းလမ်းများ ဖွံ့ဖြိုးလာစေရန် အယူအဆလေးမျိုးအကြောင်း ရေးသားချက်ကို ကျွန်ုပ်က စူးစမ်းလေ့လာသည်။ ၎င်းတို့မှာ သဘောတူစာချုပ်အတွက် ဥပဒေ စည်းနှောင်အားရှိသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ ဖန်တီးခြင်း၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းအတွက် ဥပဒေ စည်းနှောင်အားရှိသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ ဖန်တီးခြင်း၊ သဘောတူစာချုပ်အတွက် တာဝန်ဝတ္တရားများ အဆုံးသတ်ခြင်း၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းအတွက် တာဝန်ဝတ္တရားများ အဆုံးသတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ သဘောတူ စာချုပ်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများအား သဘောဆန္ဒအရ ဖန်တီးကြောင်း ထင်ရသည်။ သဘောတူစာချုပ်

တာဝန်ဝတ္တရားများအား အပြည့်အဝ မဖြည့်ဆည်းနိုင်မီ မလိုက်နာခြင်းသည် သာမန်အခြေအနေမဟုတ်သည့် သဘောထားဆန္ဒဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်ကြောင့်သာလျှင် သင့်လျော်ကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။ ၎င်းစံသတ်မှတ်ချက်က မူလသဘောဆန္ဒအား မြန်မြန်ဆန်ဆန် ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက် အခြားနည်းလမ်း တစ်ခု ဖြစ်စေသည်။ အမှန်အားဖြင့် “စေတနာကောင်း” အမြင်ရှုထောင့်မှနေ၍ သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် ကို ဆန်းစစ်ရန် ဖြစ်နိုင်သည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အား မူလသဘောတူစာချုပ်တွင် သွယ်ဝိုက်ဖော်ပြသည့် ဝေါဟာရအဖြစ် စဉ်းစားရန် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤချိတ်ဆက်မှုများကြောင့် ပေါ်ထွက်လာသည့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အရေးအသားများအား စုံစမ်းဖော်ထုတ်ရန်အတွက် “တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ” နှင့် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အကြောင်း အယူအဆဆိုင်ရာ လျှောက်လဲချက်များအား အတွဲအလိုက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။ ထို့နောက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်လေ့ရှိသော ခိုင်တူသည့် ရေးသားနည်းများကို အသုံးပြုသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်း ဖန်တီးခြင်းနှင့် ရပ်ဆိုင်းခြင်းအကြောင်း လျှောက်လဲချက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားသည်။

(က) တစ်နိုင်ငံတည်း ကြေညာချက်များဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေတွင် တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်များ၏ စည်းနှောင်အားအကြောင်း ခုခံချေပချက်က အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်တွင်ပါရှိသည့် သဘောထားဆန္ဒအကြောင်း အများဆုံး ထင်မြင်ယူဆသည့်အချက်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ၎င်းအချက်က သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာအယူအဆတစ်ခုလုံးအတွက် စံနမူနာတစ်ခုအဖြစ် ထိုကဲ့သို့ ထင်မြင်ရပါသည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားရှိသည့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်အချက်အလက်များနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားနည်းသည့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက် အချက်အလက်များအကြား ဆက်နွှယ်မှုကို စီမံသည့် နည်းစနစ်များက အထူး ထင်ရှားကြောင်း ယူဆရသည်။ တစ်နိုင်ငံတည်း ကြေညာချက်များနှင့် သဘောတူစာချုပ်များအကြားဆက်နွှယ်မှုအား နားလည်ရန် ခက်ခဲသည်။ အမြင်တစ်ခုတည်းအရဆိုသော် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များအားလုံးသည် တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်ပြီး နှစ်နိုင်ငံနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် နိုင်ငံအများအပြားနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များသည် တစ်သီးတစ်ခြား စည်းနှောင်လျက်ရှိသည့် တစ်ဖက်သတ် ကတိကဝတ်များဖြင့် ပါဝင် ဖွဲ့စည်းပါသည်။^{၆၆} သို့ရာတွင် အခြားအမြင်အရဆိုသော် တစ်နိုင်ငံတည်းအတွက် စည်းနှောင်ထားကြောင်း ထင်မြင်ရသည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များတောင်မှ နှစ်နိုင်ငံအကြား သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ အကယ်၍ အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံက လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန် တောင်းဆိုပါက ၎င်းတို့နှစ်နိုင်ငံလုံးအား စည်းနှောင်သည့် အမြင်ဖြင့် သက်ရောက်ပါသည်။^{၆၇} တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များ၏ သိသာထင်ရှားမှု

^{၆၆} Rubin, *The International Effects of Unilateral Declarations*, ၇၁ Am. J. Int'l L. ၁, ၈ (၁၉၇၇) ကို ကြည့်ပါ။
^{၆၇} ဥပမာ Franck, *World Made Law: The decision of the ICJ in the Nuclear Test Cases*, ၆၉ Am. J. Int'l L. ၆၁၂, ၆၁၇ (၁၉၇၅) ကို ကြည့်ပါ။

ဆိုင်ရာ အမြင်နှစ်မျိုးက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်ဟူ၍ ကွဲပြားခြားနားကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ဥပဒေဆိုင်ရာ လေးစားလိုက်နာရမည့် အချက်များအတွက် သဘောထားဆန္ဒအခြေပြု ချည်းကပ်နည်းအပေါ် မှီတည်၍ သီးခြားဥပဒေဆိုင်ရာ သိသာထင်ရှားမှုရှိကြောင်း စိတ်ကူးယူဆသူများ ယူဆကြသည်။ ဤအမြင်အရဆိုသော် နိုင်ငံစုံသက်ဆိုင်သည့် သဘောတူစာချုပ်များတွင်ပင် တစ်နိုင်ငံချင်းစီက လိုက်နာရမည့် အချက်များနှင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး လိုက်နာရန် သဘောတူသည့် နိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒကြောင့် စည်းနှောင်မှု ရှိပါသည်။ ဤသဘောထားဆန္ဒ အစိတ်အပိုင်းအပေါ် မှီတည်ခြင်းဖြင့် လေ့လာဆန်းစစ်သူများက နိုင်ငံစုံပါဝင်သည့် သဘောတူစာချုပ်များအား တစ်နိုင်ငံချင်းစီက လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်များအဖြစ် ဝိသေသပြုပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည်ဟူသော အစွန်းရောက်သည့် အမြင်အရ နိုင်ငံစုံပါဝင်သည့် သဘောတူညီချက်များအား ကွဲပြားခြားနားစေသည့် နည်းစနစ်တကျ သို့မဟုတ် ဆက်နွယ်စဉ်းစားချက်များက တာဝန်ဝတ္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် သဘောသဘာဝကို သက်ရောက်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ အလားတူပင် တစ်နိုင်ငံချင်းစီနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များ၏ နည်းစနစ်တကျ သို့မဟုတ် နှစ်နိုင်ငံ သက်ရောက်မှုရှိသည့် သဘောသဘာဝအကြောင်း အလေးထားသူများက ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် တာဝန်အမြင်အပေါ် မှီတည်ပါသည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်အရဆိုသော်တောင်မှ နိုင်ငံများက စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း ထင်ရသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ၎င်းပြုမူဆောင်ရွက်ချက်က အခြားနိုင်ငံများတွင် ဖြစ်ပေါ်စေသည့် မျှော်လင့်ချက်များ ရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဤဆက်နွယ်ချိတ်ဆက်မှုများသည် ပြောင်းပြန် ဖြစ်နိုင်သည်။ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်အားလုံး၏ တစ်နိုင်ငံချင်းစီနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သဘောသဘာဝအပေါ် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသည့်နည်းဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ အလေးထား

“စဉ်းစားတွေးခေါ်လေ့ရှိသည့် အလေ့အထ နည်းပါးသည့်ရှေ့နေအများစု” တွင် တစ်နိုင်ငံတည်း၏ ကတိကဝတ်က အမှန်ပင် စည်းနှောင်ကြောင်း လက်ခံရန် ခက်ခဲသည်။ အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်မှု မျိုးစေ့ကဲ့သို့ လုံးလုံးလျားလျား မရှိပေ.....

အင်္ဂလိပ်ရိုးရာဥပဒေတွင် မှီတည်မှုက လိုအပ်သည့် ပါဝင်ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက ကတိကဝတ်ပြုမှုက ၎င်း၏ စကားလုံးအား တည်မြဲစေရကြောင်း ယူဆချက်များအပေါ် အခြေခံထားသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ သို့မဟုတ် ကြားနေခြင်းများဖြစ်သည်။”

Id.; E. Suy, *supra* note ၁, at ၁၁၁ ကိုလည်းကြည့်ပါ။ “La détection de ces promesses purement unilatérales exige un effort de recherché minutieux afin de déterminer si, derrière la façade de l’unilatéralitéformelle d’une déclaration de volonté, ne se cache pas une bilatéralitéde fond.” *Id.* အထူးသဖြင့် အမေရိကန် ပညာရှင်များတွင် အယူအဆအတွက် စိတ်အားထက်သန်မှု အနည်းငယ်သာ ရှိသည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက လုပ်ဆောင်ချက် အချို့သည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်းက Suy, Reuter, Rousseau နှင့် အခြား ပြင်သစ်နှင့် အီတလီစာရေးဆရာများကြောင့် ပိုမို ပြန့်ပွားသည်။ ခေတ်သစ်စာသားများတွင် “တစ်နိုင်ငံတည်းက လုပ်ဆောင်ချက်များ” အခေါ်အဝေါ်က အညွှန်းတွင် မပေါ်ပါ။ ဥပမာ B. Weston, R. Falk & A. D’Amato, *International Law and World Order*; L. Henkin, R. Pugh, O. Schachter & H. Smit, *International Law: Cases and Materials* (၁၉၈၀) ကို ကြည့်ပါ။

ရမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ဝိသေသလက္ခဏာရပ်အား အများက လက်ခံသည့် နည်းဖြင့် အလေးထားရမည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် နိုင်ငံစုံသက်ဆိုင်သည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များတွင်ပါဝင်သည့် နိုင်ငံတစ်ခုချင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော အစိတ်အပိုင်းများ ဖြစ်ကြကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆနိုင်သည်။ ဤအစိတ်အပိုင်း များက အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် တစ်ခုချင်းစီအတွက် အသုံးပြုနိုင်သည့် နည်းစနစ်တကျ အခြေအနေများကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်ခြင်းကြောင့် ၎င်းနိုင်ငံစုံ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များက စည်းနှောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံစုံ သဘောသဘာဝတွင် ပါဝင်သည့် တစ်နိုင်ငံချင်းစီ၏ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များကို အလေးထားသည့် ချဉ်းကပ်နည်းက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် လျှောက်လဲချက်များအပေါ် မှီတည်ရမည် ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်ငံ တည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များအတွက် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ချဉ်းကပ်မှုက သင့်လျော်ကြောင်း ထင်ရသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အခြားနိုင်ငံများ၏ သက်ဆိုင်ရာ သဘောထားဆန္ဒကို ကာကွယ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် အယူအဆအရင်းအမြစ်များရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အပိုင်းတွင်တောင်မှ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် ခုခံချေပချက်များနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် ခုခံချေပချက်များနှစ်ခုစလုံးကို ရရှိနိုင်သည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

တစ်နိုင်ငံတည်းက သက်ဆိုင်သည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ကြေညာချက်များက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတာဝန်များကို ဖန်တီးကြောင်း တွေ့မြင်ရသော်ငြား ထိုကဲ့သို့ ကြေညာချက်များအားလုံးက မဖန်တီးကြောင်း သိသာ ထင်ရှားသည်။^{၉၈} တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်များအား ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိကြောင်းနှင့် စည်းနှောင်မှု မရှိကြောင်း ခွဲခြားနိုင်ရန်အတွက် စံနှုန်းသတ်မှတ်ချက် အများအပြားအား အဆိုပြုထားသည်။ စံနှုန်းအချို့က ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သည့် နိုင်ငံ၏ စည်းနှောင်လိုသော သဘောထားအပေါ် အတိအကျ အခြေတည်ထားပြီး စံနှုန်းအချို့မှာမူ ၎င်းတို့၏ သဘောထားအား ပို၍ နည်းစနစ်ကျသည့် အချက်များနှင့် မှီတည်ရန်

---

^{၉၈} တစ်နိုင်ငံတည်းက ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ကြေညာချက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် စနစ်တကျ ပြီးပြည့်စုံအောင် ပြုစုထားသည့် ကျမ်းတစ်ရပ်အား ပထမဆုံးညွှန်းဆိုခဲ့သူများအနက် Pfluger က တစ်ဦးဖြစ်သည်။ E. Pfluger, Die Einseitigen Rechtsgeschäfte in Völkerrecht (၁၉၃၆) ကို ကြည့်ပါ။ အရေးပါသည့် ဆောင်းပါးရှည်တစ်ပုဒ်မှာ E. Suy, *supra* note ၁ ဖြစ်သည်။ အရင်းအမြစ်များကို ကိုးကားထားသည့် *supra* note 97. Rubin နှင့် *supra* note 96, at 28 questions တို့ကိုလည်း ကြည့်ပါ။ “ထိုကဲ့သို့ တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်များက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ကြောင်း တရားရုံး၏ ခိုင်မာသည့် ယူဆချက်က မည်သည့်နေရာမှ ထွက်ပေါ်လာသနည်း?”။ ထို့အပြင် တရားရုံး၏ တရားဝင်ကြေညာချက်က ၎င်း ထွက်ပေါ်လာခြင်းကြောင့် အခွင့်အာဏာထက် ကျော်လွန် (*ultra vires*) တည်ရှိကြောင်း ကောက်ချက်ချပါသည်။ မည်သည့်သဘောတူစာချုပ်မှ မဟုတ်ဘဲ..... ထို့ကြောင့် တရားရုံး၏ ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၈ (၁) (က) မှ မဟုတ်ပေ။ ဥပဒေအဖြစ် လက်ခံထားသည့် ကျင့်သုံးပုံ သက်သေအချက်အလက်အဖြစ် သိရှိပြီးဖြစ်သည့် မည်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းမှ မဟုတ်ခြင်းကြောင့် ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၃၈(၁)(ခ) မှ မဟုတ်ပေ။ အင်္ဂလိပ်-အမေရိကန် တရားရုံးများက လက်ခံထားသည့် မည်သည့်အခြေခံမှု သို့မဟုတ် သုံးသပ်သူများ သို့မဟုတ် “ဥပဒေရှိ မည်သည့် ယေဘုယျ အခြေခံမှုများ” မှ မဟုတ်ခြင်း ကြောင့် ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၃၈(၁) (ခ) မှလည်း မဟုတ်ပေ။ မေးခွန်းအပေါ် တိုက်ရိုက် မှီတည်ထားသည့် တရားရုံးစီရင်ချက်စီရင်ချက်များ သို့မဟုတ် စာရေးသူများ၏ ရှင်းလင်းတိကျသည့် အရေးအသားများမှ မဟုတ်သည့် အတွက်ကြောင့် ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၃၈(၁)(ဃ) မှလည်း မဟုတ်ချေ။
Id. (အောက်ခြေမှတ်စုအား ချန်လှပ်ထားသည်).

ထပ်ပေါင်းထည့်ထားကြသည်။ မှီတည်မှု၊ မြင့်မားသည့် မျှော်လင့်ချက်များ သို့မဟုတ် ကျိုးကြောင်းလျော်ညီသည့် ကိုယ်ပိုင် မျှော်လင့်ချက်များ မြင့်မြင့်မားမား ရှိနိုင်သည့် အခြားနိုင်ငံများတည်ရှိခြင်း စသည်ကဲ့သို့ အချက်များ ထပ်မံ ပေါင်းထည့်သည်။ ထို့ကြောင့် ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သူက ၎င်း၏ စကားလုံးကို ဆက်လက်ကိုင်ဆွဲထားခြင်း ဖြစ်သည်။^{၉၉} ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သူက ၎င်း၏ သဘောထားဆန္ဒအရ စည်းနှောင်ခံရခြင်းဖြစ်သည့်အချက်

^{၉၉} တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ၏ စည်းနှောင်အားကို ချိန်ဆရန်အတွက် သီအိုရီအများအပြားက ဖော်ပြသည်။ အချို့က “စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း” သို့မဟုတ် အသိုက်အဝန်းမျှတမှုရှိ အခြေခံမူများ အပေါ် မူတည်နေပါသည်။ အခြားသီအိုရီများက ကြေညာသူ၏ “ရည်ရွယ်ချက်” သို့မဟုတ် နားထောင်သူ၏ ကျိုးကြောင်း ဆီလျော်သည့် သဘောထားအပေါ် မူတည်ပါသည်။ သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် ကဲ့သို့ အယူအဆ နှစ်ရပ်အား ပုံသေကားကျ ပေါင်းစပ်ထား မှုအပေါ် သီအိုရီအချို့ကလည်း မူတည်ပါသည်။ ပထမဆုံးပုံစံအတွက် Schwarzenberger, *The Fundamental Principles of International Law*, ၈၇ Recueil des Cours ၁၉၅, ၃၁၂ (၁၉၅၅) ကို ကြည့်ပါ။

အကယ်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေကို လိုက်နာရသူတစ်ဦးက ဥပဒေ ဆက်နွယ်မှု ရှိသည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့် ချိတ်ဆက်၍ ရပ်တည်ချက်တစ်ခုကို ရွေးချယ်ပြီး ထိုရည်ရွယ်ချက်ကို အခြားသူများအား ဆက်သွယ်ပြောကြားလျှင် ထိုကဲ့သို့ တစ်ဖက်သတ် ဆောင်ရွက်ချက်၏ ဥပဒေအရ သက်ရောက်မှုများကို လက်ခံရန် ထို အကန့်အသတ်အတွင်း စည်းနှောင်ထားသည်။... သံသယဖြစ်ဖွယ် မလိုသည်မှာ ဤစည်းမျဉ်းဖွဲ့စည်းပေါ်ပေါက်သည့် အဆင့်တွင် ကိုယ်တိုင် ဆန့်ကျင်ဘက် အပြုအမူကို လက်သင့်မခံခြင်းနှင့် *ယခင်မိမိလုပ်ဆောင်ချက်ကို ကိုယ်တိုင် ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိခြင်း (venire contra factum proprium)* တို့က ဥပဒေအယူအဆ သို့မဟုတ် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက် (*opinion juris sive necessitates*) ပေါ်ထွက်လာရန် အကူအညီပေးသည်။ ၎င်းဥပဒေအယူအဆက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘာဝတ ဖြစ်မှုနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအကြား ခြားနားချက်ကို သတ်မှတ်ထားသည်။

Id.; Jacqué, *A propos de la Promesse Unilatérale*, in *Mélanges À Paul Reuter* ၃၂၆ (၁၉၈၁). For texts of the second sort, see Fitzmaurice, *supra* note ၁၇, at ၂၃၀ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

ထိုကဲ့သို့ [တစ်ဖက်သတ်] ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်က စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ဥပဒေတာဝန်ဝတ္တရားများကို ဖန်တီး ပေးလိမ့်မည် သို့မဟုတ် ဖန်တီးလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။... ဤသက်ရောက်မှုရရှိရန် တိတိပပ ရည်ရွယ်ထားမှသာ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း သင့်တင့်စွာ ဖြေရှင်းပါသည်။ နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် ချဲ့ထွင်ပြီး ပြောဆိုပါသည်။ အဆိုပါ တာဝန်ဝတ္တရားများကို လက်ခံရန်အတွက် ၎င်းနည်းလမ်းအပေါ် အခြားသူတို့က မှီတည်လိမ့်မည် ဖြစ်ပြီး နည်းလမ်းအောက်မှကြေညာသူက ထိုတာဝန်ဝတ္တရားများကိုမှတ်ယူရန် ထောက်ပံ့ရ ပါသည်။

Id. ဤချဉ်းကပ်နည်းနှစ်ခုအား ပေါင်းစပ်ရန် စာသားအတွက် P. Reuter, *Droit International Public* ၁၄၂ (၅th ed. ၁၉၇၆) ကို ကြည့်ပါ။

Une promesse, faite unilatérale en faveur d'un, plusieurs ou de tous les Etats (ou d'une organization) peut-elle engager son auteur à l'égard de cet Etat (ou organization) de ces Etats? Il n'y a aucune raison de ne pas l'admettre lorsque la promesse est manifestement faite avec cette intention. Cette affirmation est basée sur le principe de la bonne foi et plus spécialement sur l'obligation de respecter les convictions que l'on fait naître par son comportement.

Id.; A. Verdross & B. Simma, *supra* note ၄, at ၃၄၄ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

Die überwiegende Lehre anerkennt die Verbindlichkeit eines Versprechens, weenn der versprechende Staat eine solche begründen wollte und die anderen Staaten ihr Verhalten nach diese Erklärung

ပါဝင်သည့် ဤအခြေအနေနှစ်ရပ်၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း ထင်မြင်ရမှုတွင် ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်သူ၏ တစ်နိုင်ငံချင်းလိုက် သဘောထားဆန္ဒအပေါ် မူတည်ပေးလိမ့်မည်။ သို့တည်းမဟုတ် အခြေအနေ အရပ်ရပ်များမှ အဆိုပါ သဘောထားဆန္ဒကို သွယ်ဝိုက်ညွှန်းဆို ပေးလိမ့်မည်။ ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သူ၏ တစ်ဦးချင်းအလိုက် သဘောထားဆန္ဒအား ၎င်းကြေညာချက် ထုတ်ပြန်သူက ၎င်း၏ တစ်နိုင်ငံချင်း သဘောထား ဆန္ဒရှိကြောင်း အခိုင်အမာ ဆိုထားသည့် အချက်မှသာလျှင် သိရှိနိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့ အလွန်ပင် အစွန်းရောက်သည့် ချဉ်းကပ်နည်းက မျက်မြင်သက်သေအချက်အလက်နှင့် သက်သေပြချက်၏ သဘောသဘာဝအကြောင်း ရေးသား ချက်တွင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် စဉ်းစားချက်များကို ဖယ်ထုတ်ထားသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာဥပဒေ အယူအဆများကဲ့သို့ တစ်နိုင်ငံချင်းစီ ကြေညာချက်များအကြောင်း လျှောက်လဲချက်က ၎င်း၏ နဂိုမူလ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ရေးသားချက်အား ဥပဒေအရ ပိုမို စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အခြားရေးသားချက်ဖြင့် ဆက်လက် ဖြည့်စွက်ကြောင်း ထင်မြင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။

အရေးအသားအရင်းအမြစ်တို့၏ ဤအချက်အလက် နှစ်ရပ်အကြား ဆက်နွယ်မှုကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန်အတွက် တစ်နိုင်ငံချင်း၏ အစဉ်အလာ ကြေညာချက်များဆိုင်ရာကိစ္စရပ်က နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကို နမူနာပြု ရှင်းလင်း ပါသည်။ ဩစတေးလျနှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံတို့အကြား ၁၉၇၄ ခုနှစ် နျူကလီးယားစမ်းသပ်ချက်များဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ် ဆိုသည်မှာ တောင်ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာအတွင်း ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ နျူကလီးယား စမ်းသပ်ခြင်းကို ဩစတေးလျက ကန့်ကွက်ချက်များပြုလုပ်ခြင်းမှ ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။^{၁၀၀} နည်းပညာတိုးတက်လာမှုကြောင့် နောင်ကာလတွင် နျူကလီးယားများကို မြေအောက် စမ်းသပ်ချက် ပြုလုပ်နိုင်လိမ့်မည် ဖြစ်သည့်အတွက် ပြင်သစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် လေထုအတွင်း နျူကလီးယားစမ်းသပ်မှုများ ရပ်ဆိုင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း အများပြည်သူသို့ ပြင်သစ်နိုင်ငံသမ္မတက ၁၉၇၄ ခုနှစ် အတောအတွင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များအား အတွဲလိုက် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။^{၁၀၁} ဤထုတ်ပြန် ကြေညာချက်များက ပြင်သစ်နိုင်ငံအား နောက်ကာလများတွင် လေထုအတွင်း နျူကလီးယား စမ်းသပ်ချက်များမှ ရှောင်ကြဉ်အောင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိ၊ မရှိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးက အချက်အလက် ရှာဖွေ ပါသည်။^{၁၀၂}

orientiert haben. Die Verbindlichkeit des Versprechens besteht also, um das Vertrauen, das andere Staaten einer solchen Erklärung entgegenbringen, zu schützen.

Id. (အလေးထား ထည့်သွင်းသည်). တတိယအမျိုးအစား စာသားအတွက် E. Suy, *supra* note ၁, at ၄၅ ကို ကြည့်ပါ။

^{၁၀၀} Nuclear Tests Case (Austr. V. Fr.), ၁၉၇၄ I.C.J. ၂၅၃ (Judgment of Dec. ၂၀)

^{၁၀၁} ဤကြေညာချက်၏ အစိတ်အပိုင်းများအား တရားရုံးကိုယ်တိုင်က ကိုးကားထားသည်။ *Id.* at ၂၆၅, ၂၆၆

^{၁၀၂} ပြဿနာအား ဤပုံစံအတိုင်း တရားရုံးသို့ ကနဦး မတင်ပြထားပါ။ ထို့အပြင် စမ်းသပ်ချက်များက အရင်းခံ အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာဥပဒေကို ချိုးဖောက်ပြီး ထိုသက်ရောက်မှုအတွက် စီရင်ချက်တစ်ရပ်ကို ရှာဖွေခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ဩစတေးလျနိုင်ငံက စောဒကတက်သည်။ တရားရင်ဆိုင်နေစဉ်အတွင်း ပြင်သစ်အစိုးရအရာရှိများက အကျိုးသက်ရောက်မှုအတွက် စမ်းသပ်ချက် များအား ရပ်ဆိုင်းကြောင်း အများပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ကြေညာချက်များကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဤကြေညာချက်၏ သက်ဆိုင်မှုနယ်ပယ်အား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြင့် ဩစတေးလျနိုင်ငံ၏ အဆိုပြုချက် အကျိုးရှိရန် တရားရုံးက ပယ်ချ ခဲ့သည်။ ထို့အစား ပြင်သစ်နိုင်ငံသည် ၎င်း၏တစ်ဖက်သတ် ကြေညာချက်များဖြင့်သာ စမ်းသပ်ချက်ကို ဆက်မလုပ်ရန်အတွက်

ဩစတေးလျနှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံတို့အတွက် အရေးအသားနည်းလမ်း အများအပြား ရရှိနိုင်ပါသည်။ သဘောတူညီမှုအပေါ် တစ်နိုင်ငံချင်းစီက မှီတည်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်နိုင်ခြေများကို တည်ဆောက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်-

ဩစတေးလျ - (ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသည်) စည်းနှောင်ရန်ရည်ရွယ်ချက် တစ်ခုတည်း နှင့်ပင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ပါသည်။ တစ်နိုင်ငံချင်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်သည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည်။

ပြင်သစ် - (ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည်) စည်းနှောင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ သို့သော် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ရန် ကျွန်ုပ်တို့ မရည်ရွယ်ပါ။ ၎င်းတို့သည် “မူဝါဒဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ” မျှသာ ဖြစ်ကြသည်။ ထို့အပြင် စည်းနှောင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိခြင်းက ကျွန်ုပ်တို့၏ သဘောထားဆန္ဒကို သာ သိရှိနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဩစတေးလျ - (ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည်) စည်းနှောင်ရန် ရည်ရွယ်သော်ငြား သက်သေ အချက်အလက်များဖြင့် ချိန်ညှိရမည် ဖြစ်သည်။

ပြင်သစ် - (ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည်) စည်းနှောင်ရန် ရည်ရွယ်ပါက ယခု ကျွန်ုပ်တို့၏ သဘောထားကို ပြောင်းလိုက်ပါမည်။ သဘောထားဆန္ဒရှိသည့် ကြေညာချက်အားလုံးက ကျွန်ုပ်တို့၏ စိတ်ပြောင်းလဲနိုင်ချေကို အရန်အဖြစ် ထားရှိရမည် ဖြစ်သည်။

ဩစတေးလျ - (ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည်) ဤအချက်က မဖြစ်နိုင်ပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည့် မျှော်မှန်းချက်များ သို့မဟုတ် မှီတည်ချက် သို့မဟုတ် တစ်နိုင်ငံ၏ ကတိကဝတ် လိုက်နာခြင်းအား မျှမျှတတ ဖြည့်ဆည်းခြင်းကဲ့သို့ နည်းစနစ်တကျ ရှိနေသည့် တန်ဖိုးများကို ကမောက်ကမ ဖြစ်စေသည်။

ပြင်သစ် - (ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည်) ထိုကဲ့သို့ နည်းစနစ်တကျ ရှိသည့် တန်ဖိုးများကို ကျွန်ုပ်တို့ လက်ခံသော်ငြား ကျွန်ုပ်တို့ကို စည်းနှောင်ထားခြင်းမရှိဘဲ ၎င်းကြေညာချက် ကလည်း ကတိကဝတ်မဟုတ်သည့်အတွက် မည်သူကမျှ ၎င်းတန်ဖိုးများအပေါ် မမှီတည်သင့်ပါ။

ဩစတေးလျ - (ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည်) ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်အပါအဝင် မှီတည်နေသည့် နိုင်ငံ (၁၀) နိုင်ငံ ကျွန်ုပ်တို့ ရှိပြီး ကျွန်ုပ်တို့ တစ်နိုင်ငံတည်းကသာလျှင် ကျွန်ုပ်တို့၏ မှီတည်မှုကို အနက်ဖွင့်ဆိုနိုင်သည်။ သင့်စကားလုံးများက ကတိကဝတ် ဟုတ်၊ မဟုတ် မည်သို့ပင်

စည်းနှောင်ကြောင်း ကိုင်စွဲထားသည်။ ဖြစ်ချင်တော့ ပြင်သစ်နိုင်ငံအား ဤကြေညာချက်များနှင့် မစည်းနှောင်ကြောင်း ၎င်းတို့၏ အမြင်အတွက် အကျိုးစီးပွားရရှိရန် တရားရုံးအား တောင်းဆိုရာတွင် ဩစတေးလျက အမှန်ပင် အားစိုက်ထည့် ပါသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံက ထွက်မလာချေ။ ပြင်သစ်နိုင်ငံက ဆန့်ကျင်ထားပြီး ဩစတေးလျနိုင်ငံက ထောက်ခံသကဲ့သို့ ပြင်သစ်နိုင်ငံက စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း စီရင်ချက်က ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။

ထင်မြင်ယူဆစေကာမူ သင့်အနေနဲ့ သင့်စကားလုံးကို ထိန်းသိမ်းထားရမည် ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် မှီတည်နိုင်ပြီး မျက်စိကြီးကြီး နားကြီးကြီးဖြင့် သဘောထားတူညီမှုကို ပေးနိုင်ပါသည်။

ပြင်သစ် - (ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည်) ဤနေရာတွင် ညွှန်းဆိုနေသည့် နည်းစနစ်တကျ ရှိသည့် တန်ဖိုးများအတွက် ကျွန်ုပ်တို့၏ ချဉ်းကပ်နည်းက ကွဲပြားပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကို ဆက်လက် စည်းနှောင်မှုမပြုခြင်းက မျှတပြီး သာတူညီမျှစေမည် ဖြစ်သည်။

ဩစတေးလျ - (ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည်) အသိအမှတ်ပြုလက်ခံထားသည့် စံနှုန်းများက တခြားစီပါ။

ဤသို့ အယူအဆပိုင်းဆိုင်ရာ နှုတ်ဖြင့်လျှောက်လဲချက်တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံက ဩစတေးလျနိုင်ငံ၏ ၎င်းအပေါ် ဆန့်ကျင်သည့်အခြေခံမှုကို အကြိမ်ကြိမ် မှီငြမ်းကိုးကားနိုင်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သော လျှောက်လဲချက်များမှ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်များအဖြစ် ပြောင်းလဲအောင် ဩစတေးလျနိုင်ငံအား တွန်းအားပေးနိုင်ခဲ့သည်။ လျှောက်လဲချက်က ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေစဉ် နိုင်ငံတစ်ခုချင်း စီအား အံဝင်ခွင်ကျမဖြစ်သည့် အနေအထားများအတွင်း ရောက်ရှိအောင် တွန်းပို့ပေးလိမ့်မည်။ အဆိုပါ လျှောက်လဲချက်များအနက် မည်သည့် လျှောက်လဲချက် သို့မဟုတ် လျှောက်လဲချက်အများစုအား အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာတရားရုံး၏ သဘောအယူအဆတွင် တွေ့မြင်ရပါက အံ့ဩသင့်စရာကောင်းမည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် ၎င်းကိစ္စရပ်အတွက် လျှောက်လဲချက်များတွင် တွေ့မြင်ရပါကလည်း အံ့ဩသင့်စရာ ကောင်းမည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ လျှောက်လဲချက်၏ ရည်ရွယ်ရင်းမှာ မပြီးနိုင်မစီးနိုင်ဖြစ်ဖို့ အလားအလာ ရှိနေသည့် ဤဆွေးနွေးမှုအား ဆွဲဆောင်သိမ်းသွင်းသည့် နည်းလမ်းဖြင့် အဆုံးသတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ တရားရုံး၏ သဘောအယူအဆတွင် သဟဇာတ အံဝင်ခွင်ကျမဖြစ်သည့် အမြင်နှစ်ခုအကြား ထပ်ခါထပ်ခါ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းဖြင့် ဤရည်ရွယ်ချက်ကို ပြီးမြောက်စေပါသည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိမရှိ၊ မည်သည့်အနေအထားအောက်တွင် ဤသို့ စည်းနှောင်ခြင်းက မှန်ကန်သည်နှင့် ဤမေးခွန်းများကို မည်သူက ဆုံးဖြတ်မည်တို့ကို တရားရုံး၏ ယူဆချက်က ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်။ အဆင့် တစ်ဆင့်စီတိုင်းတွင် အယူအဆရေးရာ အငြင်းအခုံက သရုပ်ဖော်ပြသသည့် ဝိရောဓိဖြစ်နိုင်သည့် အလားအလာ များအား စီရင်ချက်က လက်ခံပါသည်။

တရားရုံးစီရင်ချက်၏ အခြေခံကျသည့်အပိုင်းအား မည်သည့်အချက်ကို အသုံးပြုနိုင်သော ဥပဒေ စည်းမျဉ်းအဖြစ် မှတ်ယူနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြသည့် အဆိုပြုချက်တစ်ခုဖြင့် စတင်ပါသည်။ “နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက ပြုမူဆောင်ရွက်ချက် နည်းလမ်းဖြင့် ထုတ်ပြန်သည့် ကြေညာချက်များက ဥပဒေ သို့မဟုတ် အချက်အလက်ဆိုင်ရာ အခြေအနေများနှင့် သက်ဆိုင်ပြီး ဥပဒေအရ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ ဖန်တီးနိုင်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်းကို ကောင်းစွာ အသိအမှတ်ပြုပြီး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။”^{၁၀၃}

^{၁၀၃} *Id.* at ၂၆၇

ဤကောက်ချက်အား ကွဲပြားခြားနားသည့် အခြေခံမူနှစ်ခုဖြင့် အထောက်အပံ့ ပေးသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များသည် ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သည့် နိုင်ငံ၏ စည်းနှောင်ခံရရန် သဘောထားဆန္ဒကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဖော်ပြသည့်အတွက်ကြောင့် ၎င်းတို့က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိကြောင်း တရားရုံးက ခုခံချေပသည်။ ဤကဲ့သို့ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည်ဟူသော ခုခံချေပချက်အား အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်-

ပါဝင်သည့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များကြောင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိလာရသည့် ကြေညာချက်သည်လည်းကောင်း၊ ကြေညာချက်အပေါ်တွင် ဥပဒေအရ အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်နိုင်သည့် ဝိသေသလက္ခဏာရပ်အား အပ်နှင်းသည့် သဘောဆန္ဒရှိသည့် ကြေငြာချက်သည် လည်းကောင်း ထုတ်ပြန်သည့် နိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒဖြစ်သည့်အခါ ထိုအချိန်မှစ၍ နိုင်ငံသည် ကြေညာချက်နှင့် ကိုက်ညီသည့် ထိတွေ့ဆောင်ရွက်မှုများကို လိုက်နာရန် ဥပဒေအရ လိုအပ်သည်။^{၁၀၄}

ဤချဉ်းကပ်နည်းအား တရားသူကြီး de Castro ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောထားမှ ကောက်ယူထားသည်။ ၎င်းတရားသူကြီးက ပြင်သစ်နိုင်ငံအား ဤ “မူဝါဒဆိုင်ရာ ကြေညာချက်များ” ဖြင့် ဥပဒေအရ မစည်းနှောင်နိုင် ဟူသည့် ကောက်ချက်အား ထောက်ခံရန် ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောထားအား အသုံးပြုသူဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအပေါ် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် ကတိကဝတ်တစ်ခုအတွက် လိုက်နာရမည်ဟူသည့် အချက် ထွက်ပေါ်လာသည့် အခွင့်အာဏာများက နိုင်ငံအား စည်းနှောင်မှု ပြုရန် အာဏာရှိရန် လိုအပ်ပြီး (ပြည်တွင်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအတွက် မေးခွန်းတစ်ခု) နိုင်ငံအား စည်းနှောင်ရန်အတွက် သဘောထားနှင့် ဆန္ဒကို ၎င်းအခွင့်အာဏာက ဖော်ပြရန် လိုအပ်ပါသည် (အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုဆိုင်ရာ မေးခွန်းတစ်ခု)။^{၁၀၅}

အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များသည် စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်သည်ဟူသည့် နည်းစနစ်တကျ လိုအပ်ချက်များဖြစ်သည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်များနှင့် စည်းနှောင်ကြောင်း တရားရုံးက ကောက်ချက်ကို အကျိုးအကြောင်းသင့် ရှင်းပြသည်။

ဥပဒေအရ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဖန်တီး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအား လွှမ်းမိုးထားသည့် အခြေခံမူများအနက် တစ်ချက်မှာ ၎င်းတို့၏ အရင်းအမြစ်များက မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူ ဖြစ်သည်။ ယုံကြည်စိတ်ချမှုများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးတွင် ခွဲခြားမရပေ။ အထူးသဖြင့် နယ်ပယ်ပေါင်းစုံတွင် ဤပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုက အလွန်အလွန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်လာသည့် အချိန်တွင် ဖြစ်သည်။ သဘောတူ စာချုပ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေပါ သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် ဟူသည့် စည်းမျဉ်းက စိတ်စေနာ

^{၁၀၄} *Id*
^{၁၀၅} *Id.* at ၃၇၄

ကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းအပေါ် အခြေခံထားသကဲ့သို့ တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်သည်လည်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဟူသော ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် ဝိသေသလက္ခဏာရပ်ရှိကြောင်း ယူဆပါသည်။ ထို့ကြောင့် အကျိုးစီးပွား သက်ရောက်မှု ရှိသည့် နိုင်ငံများက တစ်နိုင်ငံတည်း၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များအား သက်ဆိုင်မှုနယ်ပယ် ရှိကြောင်း မှတ်ယူပြီး ၎င်းတို့အပေါ် ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်သည်။ ဖန်တီးလိုက်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားအား လေးစားလိုက်နာရန် တောင်းဆိုခွင့် ရှိသည်။^{၁၀၆}

တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် သဘောသဘာဝအတွက် ဤအခြေခံနှစ်မျိုးကို သုံးသပ်သူများက သုံးသပ်ထောက်ပြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် နျူကလီးယားအမှုက ကိုင်စွဲထားသည့်အချက်ကို Macdonald နှင့် Hough တို့က အောက်ပါအတိုင်း အနှစ်ချုပ်သည်။ “ကြေညာချက်တစ်ခုက ဥပဒေအရစည်းနှောင်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားကို ဖြစ်ပေါ်စေကြောင်း ရှာဖွေရန်အလို့ငှာ ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သူက ထိုသို့ ထုတ်ပြန်လိုသည့် ရည်ရွယ်ရင်းကို ရှာဖွေရန် မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။ အဓိကအချက်မှာ အခြေအနေများတွင် လူတစ်ဦးက စည်းနှောင်ခံသင့် မခံသင့် မဟုတ်ဘဲ သူက စည်းနှောင်လိုခြင်း မလိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။”^{၁၀၇} ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များဆိုသည်မှာ “une manifestation de volonté... à laquelle une norme de cet order juridique rattache des consequences correspondantes à la volonté” ဟူသည့် အမြင်အား Eric Suy က ထပ်မံဖော်ပြသည်။^{၁၀၈} အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ “တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ဝိသေသလက္ခဏာရပ်သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆက်ဆံရေးများတွင် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ချက် (ယုံကြည်မှုနှင့် စိတ်ချမှု) လိုအပ်ချက်အပေါ် အခြေခံထားကြောင်း” Macdonald နှင့် Hough တို့က ကောက်ချက်ချပါသည်။^{၁၀၉}

သီအိုရီနှစ်ခုစလုံးအား မှီငြမ်းကိုးကားခြင်းက တရားရုံးက အရေးအသားဆိုင်ရာ ပြဿနာနှင့် ကြုံတွေ့စေသည်။ ဤချဉ်းကပ်နည်းနှစ်မျိုးအတွက် တရားရုံးက အစပ်အဟပ်တည့် လိုက်ဖက်သကဲ့သို့ သဟဇာတ မဖြစ်နိုင်သည်ကိုလည်း အလွယ်တကူမြင်တွေ့နိုင်သည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များသည် ဥပဒေအရ မစည်းနှောင်သင့်ကြောင်း ကောက်ချက်ကို ချဉ်ကပ်နည်းတစ်ခုချင်းစီက အလွယ်တကူ ထောက်ခံစေသည်။ တရားရုံးစီရင်ချက်၏ သိမ်မွေ့နူးညံ့မှုကို နားလည်သဘောပေါက်ရန်အလို့ငှာ ဤကဲ့သို့ စာအရေးအသား ဆန့်ကျင်ကွဲလွဲချက်နှင့် ဝိရောဓိဖြစ်မှု အလားအလာကို လက်ခံရန် လိုအပ်သည်။

^{၁၀၆} Id. at ၂၆၈ (အလေးထားမှုကို ပေါင်းထည့်ထားသည်)

^{၁၀၇} Macdonald & Hough, *The Nuclear Tests case Revisited*, ၂၀ Ger. Y.B. Int'l. L. ၃၃၈, ၃၅၂ (၁၉၇၇)

^{၁၀၈} E. Suy, *supra* note ၁, at ၂၂. တစ်နိုင်ငံတည်းက လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် *supra* notes ၉၆-၉၇; Schwarzenberger, *supra* note ၉၉, at ၅၄၈-၅၄၉; M. Hudson, *The Permanent Court of International Justice*, ၁၉၂၀-၄၂, ၆၃၁-၃၆ (၁၉၄၃) ကို ကြည့်ပါ။

^{၁၀၉} Macdonald & Hough, *supra* note ၁၀၇, at ၃၄၁

တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် သဘောသဘာဝအား ထုတ်ပြန်ကြေညာသည့်နိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒအပေါ် အခြေတည်ထားကြောင်း တရားရုံးက ခုခံချေပသော်ငြား ထုတ်ပြန်ကြေညာသည့် နိုင်ငံ၏ တစ်သီးပုဂ္ဂလသဘောထားအပေါ် မှီတည်မှုက ဖြစ်နိုင်ခြေတစ်ခုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ၎င်းမှာ ပြင်သစ်နိုင်ငံအား ၎င်း၏ သဘောထားကို ပြောင်းလဲခွင့် ပေးသင့်ကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။ သုံးသပ်သူများက ဤအချက်ကို သိမြင်လက်ခံကြောင်း ထင်ရသည်။ အကယ်၍ ကြေညာချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အာရုံပါက ၎င်းကြေညာချက်က အရင်းခံအားဖြင့် တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် မသက်ဆိုင်သင့်ကြောင်း ၎င်းတို့က ယူဆသည့်အချိန်တွင် ဖြစ်သည်။ သဘောဆန္ဒတစ်ခုတည်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည်ဟူသည့် အယူအဆကို အထောက်အပံ့ မပြုနိုင်ပါ။

ထို့အတူပင် အကယ်၍ ပြင်သစ်၏ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားရှိပါက ၎င်းက တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟူသည့် အချက်မှာ မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ Suy က ထောက်ပြသကဲ့သို့ပင် “La detection de ces promesses purement unilatérales exige un effort de recherché minutieux afin de déterminer si, derrière la façade de l’unilatéralité, formelle d’une déclaration de volonté, ne se cache pas une bilatéralitéde fond” ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ အဆိုပါကြေညာချက်အတွက် တောင်းဆိုချက်ကို တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် ကြေညာချက်တစ်ခု ထုတ်ပြန်ပါက ၎င်းသည် နှစ်နိုင်ငံနှင့် သက်ဆိုင်ပေမည်။ ထို့အပြင် အကယ်၍ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ ကြေညာချက်များသည် လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်ပါကထိုကြေညာချက်များသည် ဩစတေးလျနိုင်ငံ၏ အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် တောင်းဆိုမှုကို တုံ့ပြန်ချက်တစ်ခုအနေဖြင့် ရှုမြင်နိုင်ခြေ ရှိသည်။^{၁၁၁}

ဥပဒေအရစည်းနှောင်စွမ်းရှိသည့် သဘောထားအခြေပြုချဉ်းကပ်နည်းက တစ်နိုင်ငံတည်းက လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားစင်စစ်တို့၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် သဘောသဘာဝကို ဟန့်တားပိတ်ပင်ပါသည်။ စစ်ချင်းတွင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် စည်းမျဉ်းအဖြစ် ထင်မြင်ရသည့် အချက်ကို လိုအပ်ပြီး တစ်နိုင်ငံတည်းက လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရား စင်စစ်များက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု မရှိရန် လိုအပ်သည်။

စနစ်တစ်ခုကို မှန်သည်ဟု မှတ်ယူရာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး၏ အယူအဆသည် ထူးဆန်းကြောင်း ထင်ရသည်။ ၎င်းစနစ်တွင် နိုင်ငံများက တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ ပုံသေအမြဲမပြတ် ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ် နေကြောင်း မထင်မြင် နိုင်ပါ။ သို့သော် ၎င်းစနစ်တွင် တစ်နိုင်ငံတည်းက ပြုမှုဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ပါရှိမည့် ဥပဒေ အကျိုးသက်ရောက်မှုများသည် နိုင်ငံများက တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ အမြဲတမ်း ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်နေပါက ရရှိလာနိုင်မည့်ရလဒ်များနှင့် တစ်ထပ်တည်းရှိမည် ဖြစ်သည်။ ဤပြဿနာများအား အလုံးစုံ ရှောင်လွှဲမရနိုင်သော်ငြား ဆွေးနွေးချက်အား ပို၍ အပေါ်ယံ သပ်သပ်မျှသာ ကန့်သတ်ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ၎င်းပြဿနာများကို လျော့ချနိုင်သည်။ ထို့အပြင်

^{၁၁၁} Id. at ၃၅၄; E. Suy, *supra* note ၁, at ၁၁၁

“တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့်” ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များ၏ ဥပဒေအကျိုးသက်ရောက်မှုဆိုင်ရာ အယူအဆကို အသားပေးသည့် ဆွေးနွေးမှုများကို ရှောင်ရှားခြင်းဖြင့်လည်း လျော့ချနိုင်သည်။ ၎င်း တစ်ဖက်သတ်ဆောင်ရွက်ချက်များ၏ ဥပဒေအကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိသည်ဟူသည့် အယူအဆအား တရားရုံးများက စိတ်ထဲတွင် မှတ်သားထားကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။^{၁၁၁}

ဤသုံးသပ်သူအတွက်မူ တရားရုံးက ချမှတ်ကြောင်း ထင်မြင်ရသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသော သဘောဆန္ဒအခြေပြု ချဉ်းကပ်နည်းသည် တရားရုံးက တားမြစ်ထားသည့် အသိုက်အဝန်းတစ်ခု လိုအပ်ရန် ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ထို့ကြောင့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံများ၏ သာတူညီမျှမှုနှင့် လွတ်လပ်ရေးကို အလေးထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းမှု အမြင်ကို ထင်ဟပ်သည့် လေ့လာဆန်းစစ်ချက်များက အခြေခံအားဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံး၏ အခြေခံချဉ်းကပ်နည်းနှင့် မကိုက်ညီပေ။ နိုင်ငံအားလုံး၏ ပြုမူ ဆောင်ရွက်ချက် အားလုံးအား “တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်ကြောင်း” အခြေခံအားဖြင့် သတ်မှတ် သော်ငြား ပြုမူဆောင်ရွက်ချက် တစ်ခုချင်းစီအတွက် ဥပဒေအရ သိသာထင်ရှားနေသည့် ရပိုင်ခွင့်များနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားများအား အမြဲတစေ ကိုက်ညီအောင်ပြင်ဆင်ချက်စနစ်တစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းလည်း ဖြစ်သည်။^{၁၁၂}

ကြိုတင်ခန့်မှန်းနိုင်မှုနှင့် စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုတို့ရှိ နည်းစနစ်ဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွား များက တစ်နိုင်ငံတည်းမှပြုလုပ်သည့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်တာဝန်များအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိစေရန် လိုအပ်ကြောင်း တရားရုံးများက ခုခံချေပသည်။ သို့သော်ငြား တစ်ဦးတစ်ယောက်က ကမ္ဘာတစ်ခုကို လွယ်လင့်တကူ စိတ်ကူးမှန်းဆ နိုင်သည်။ ၎င်းတွင် အသိုက်အဝန်းတစ်ခုက လက်ခံခြင်း၊ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း သို့မဟုတ် အလဲအလှယ်ပြုခြင်းတို့ဖြင့် မှတ်တမ်းတင်သောအခါမှသာလျှင် တာဝန်ကို မျှော်မှန်းခြင်း ဖြစ်ပေါ် လာသည်။ နှစ်နိုင်ငံအကြား သို့မဟုတ် နည်းစနစ်တကျ ဆက်နွှယ်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားများက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိရန် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခြေခံမူကို လိုအပ်ကြောင်း ယူဆနိုင်သည်။ ဤသို့ဆိုလျှင် စိတ်စေတနာကောင်းသည် တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန် ကြေညာချက်၏ တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သဘောသဘာဝနှင့် သဟဇာတမဖြစ်ကြောင်း ထင်မြင် ရသည်။ “အကယ်၍ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ ကြေညာချက်များသည် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းမျိုးဖြစ်ပါက” ၎င်းအား နှစ်နိုင်ငံနှင့် သက်ဆိုင်ကြောင်း ရှုမြင်ရန် ပိုမိုကောင်းမွန်ကြောင်း သုံးသပ်သူများက ခုခံချေပသည့်အခါ ဤအချက်က ၎င်းတို့ ဆိုလိုသည့် အဓိပ္ပာယ်ပင် ဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသော “စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့်” ချဉ်းကပ်နည်း၏ သဟဇာတမဖြစ်မှုကို သုံးသပ်သူတစ်ဦးက အောက်ပါအတိုင်း

^{၁၁၁} Rubin, *supra* note ၉၆, at ၉.

^{၁၁၂} *Id*

ထောက်ပြထားသည်။ ထို့အတူ တရားရုံးက မှီငြမ်းကိုးကားထားသည့် စံနှုန်း၏ တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အမြင်ရှုထောင့်များကိုလည်း ထောက်ပြထားသည်။

သို့ရာတွင် မည်သည့် “စိတ်စေတနာကောင်း” အယူအဆက မူဝါဒ ကြေညာချက်တစ်ခုကိုဖြစ်စေ သို့မဟုတ် စည်းနှောင်မှုမရှိသည့် အခြားတရားဝင်ထုတ်ပြန်ချက်ကိုဖြစ်စေ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိအောင် မပြုလုပ် နိုင်ပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သက်ဆိုင်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက စည်းနှောင်သည်ဟု မယူဆ ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ “စိတ်စေတနာကောင်း” တစ်ခုတည်းဖြင့် လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဖန်တီးမှုအား လျှောက်လဲခြင်းက အတော်ပင် ရယ်စရာကောင်းသည့် လျှောက်လဲချက်ပင် ဖြစ်သည်။^{၁၁၃}

ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ချဉ်းကပ်နည်းရှုထောင့်အရ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက် အားလုံးသည် တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်ကြောင်း ဤသုံးသပ်သူကပင် မှတ်ချက်ပြုသည်။

တစ်သီးပုဂ္ဂလဥပဒေဆိုင်ရာ ထူးခြားသည့် အရည်အသွေးအဖြစ် မှတ်ယူထားသည့် ဥပဒေစနစ်တစ်ခုရှိ ဥပဒေအရ သိသာထင်ရှားသည့် လုပ်ဆောင်ချက်တိုင်းသည် ရှုမြင်ပုံအရဆိုသော် တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဥပဒေစနစ်အားလုံးတွင် မဟုတ်လျှင်တောင် ပဋိညာဉ်ဆိုင်ရာ အယူအဆရှိသည့် အများစု၌ အပေးအယူတစ်ခုတွင် ပါဝင်သည့် သက်ဆိုင်သူများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်အမျိုးမျိုးအတွက် ဥပဒေဆိုင်ရာ တန်ဖိုးကို အပ်နှင်းထားသည့် ဥပဒေဖြင့်သာ သဘောတူညီမှုအခြေခံ စည်းနှောင်ခြင်းကို ဖန်တီးပါသည်။^{၁၁၄}

တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသော သဘောသဘာဝ အတွက် အခြေခံမူတစ်ခုချင်းစီ၏ အဓိပ္ပာယ်အား လိုသလို အနက်ဖွင့်ဆိုကြသော်ငြား ဤအခြေခံမူနှစ်ခုအနက် တစ်ခုကို အနက်ဖွင့်ဆိုပါက အခြားတစ်ခုအား ဖျက်သိမ်းရန် လိုအပ်ကြောင်းထင်ရသည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံများက လွတ်လွတ်လပ်လပ်နေလိုကြပြီး လွတ်လပ်သည့် သဘောဆန္ဒက ဘာမဆို ဖြစ်ကြောင်း အဓိပ္ပာယ်ရပါက မည်သည့် အချိန်တွင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း နိုင်ငံက ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ စိတ်စေတနာကောင်း၏ ပြင်ပ လိုအပ်ချက်များနှင့် လွတ်လွတ်ကင်းကင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ စိတ်စေတနာကောင်း ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ပါဝင်သည့် မည်သည့်စနစ်တွင်မဆို နိုင်ငံများက ကတိကဝတ်ပေးပြီးသည့်အခါ ၎င်းတို့၏ သဘောထားအား လွတ်လွတ်လပ်လပ် မပြောင်းလဲနိုင်ပေ။ ဤပြဿနာအား အကန့်အသတ်ရှိသည့် ရပ်တည်ချက်များ၏ အစွန်းရောက်ပုံစံနှစ်မျိုးအကြား အားပြိုင်မှုအဖြစ် ယူဆရမည်။ ဤအမြင်အား စမ်းသပ်ရန် အလို့ငှာ တရားရုံးများက ဤအကျိုးအကြောင်း ဖော်ပြချက်နှစ်ခုအား သဟဇာတဖြစ်ဖြစ် မည်သို့ ဆောင်ရွက်နိုင် မည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ ဆန်းစစ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ဤအခြေခံမူနှစ်ခုကို သဟဇာတ ဖြစ်စေသည့် အယူအဆက အခြေခံမူ တစ်ချက်ချင်းစီအား ၎င်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အတည်ပြုပြီး ၎င်းကိုယ်တိုင်အား ငြင်းဆိုသည့် နည်းလမ်းဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖော်ပြသည်။

^{၁၁၃} *Id.*

^{၁၁၄} *Id.*, at ၈ (အောက်ခြေမှတ်စုအား ချိန်လှုပ်ထားသည်)

အခြေခံမူတစ်ချက်ချင်းစီတွင် အစိတ်အပိုင်း နှစ်ရပ်ရှိကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့မြင်ရမည်ဖြစ်ပြီး အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်က တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များကို ထောက်ခံပြီး နောက်အစိတ်အပိုင်းက ထုတ်ပြန် ကြေညာချက်များကို ဆန့်ကျင်သည်။ ချဉ်းကပ်နည်းနှစ်ခုစလုံးကို ပေါင်းစပ်ရန်အလို့ငှာ တရားရုံးက ဤသို့ စုံလင်သည့် ရေးသားချက်များကို အကျိုးရှိရှိ အသုံးပြုသည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားရှိသည့် သဘောသဘာဝကို အထောက်အပံ့ပေးရန်အလို့ငှာ အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ သဘောဆန္ဒအခြေပြု ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် လျှောက်လဲချက်နှင့် ကိုက်ညီအောင် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြောင်း ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်အား တင်သွင်းသည်။ ထိုသို့ လျှောက်လဲရာတွင် တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိခြင်းကို အထောက်အပံ့ပေးသည့် လျှောက်လဲချက်တစ်ခုချင်းစီ၏ သရုပ်သကန်ကို အသားပေးခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံတစ်ခုချင်းစီ၏ လွတ်လပ်ရေးကို ကာကွယ်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်ရန်အတွက် မျှတမှု၏ နည်းစနစ်ကျသည့် အခြေအနေများအား နားလည်သဘောပေါက်ရမည်။

တရားရုံး၏ ယူဆချက်တွင် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသော အခြေခံမူအား သဘောဆန္ဒအခြေပြုစည်းမျဉ်းဖြင့် သဟဇာတရှိရှိ နည်းလမ်း နှစ်မျိုးအတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ပထမနည်းလမ်းမှာ အခြားနိုင်ငံများက ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် တစ်သီးပုဂ္ဂလဆိုင်ရာ အချက်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ချက်များအပေါ် “ယုံကြည်ကိုးစား” ပြီး “မှီတည်” ရန် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်းက ၎င်းတို့၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ကာကွယ်ပေးကြောင်း တရားရုံးက အလေးထား ယူဆသည်။ ထို့နောက် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လျှောက်လဲချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် သဘောဆန္ဒအခြေပြုချဉ်းကပ်နည်းနှင့် ကိုက်ညီစေနိုင်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းက ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် မဟုတ်ဘဲ ဩစတေးလျနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့် ဆက်နွှယ်နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယနည်းလမ်းမှာ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်က သဘောဆန္ဒ အကြောင်းအရာကို အခြေခံအားဖြင့် လက်ခံပါသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံက ၎င်းကိုယ်တိုင်အား ဥပဒေအရ စည်းနှောင် နိုင်စွမ်းသည် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း၏ နည်းစနစ်တကျတန်ဖိုးအပေါ် မူတည် နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် ဟူသော စည်းမျဉ်းကဲ့သို့ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် သဘောဆန္ဒအခြေပြု စံနှုန်းက စိတ်စေတနာကောင်းအပေါ် အခြေခံကြောင်း ထင်ရသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် စည်းနှောင်ရန် ဆန္ဒရှိသည့် နိုင်ငံများက ထိုသို့ စည်းနှောင်၍ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြောင်း “လက်ခံ” ရမည်ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ပင်။ တရားရုံးက ၎င်း၏ ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်ရှိ အချက်အလက်နှစ်ခုကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် ကိုက်ညီအောင် ပြုလုပ်နိုင်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် တစ်ခြားနည်းလမ်းကို ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသည့် သရုပ်သကန်တွင် တင်ပြနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့မြင်ရသကဲ့သို့ အခြေခံအားဖြင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ရပ်တည်ချက်သည် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် စည်းနှောင်မှုကို အလွယ်တကူ ဖျက်ဆီးနိုင်သည်။ စည်းနှောင်မှုသည် အမှန်အားဖြင့် သဘောဆန္ဒအသားပေးထားသည့် စံနှုန်းဖြစ်ကြောင်း ခုခံချေပရင်း တရားရုံးက ဤဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် သဘောဆန္ဒအခြေပြုလျှောက်လဲချက်ကို အသေအချာ ရှင်းပြရမည်ဖြစ်သည်။

သို့မှသာ ပြင်သစ်နိုင်ငံက ၎င်းကိုယ်ပိုင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရား သတ်မှတ်ချက်များကို ပြန်လည် သတ်မှတ်နိုင်စွမ်းနှင့် တရားရုံးဆက်နွယ်ချက်ကို တားမြစ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ တရားရုံးက ဤအချက်ကို နည်းလမ်း နှစ်သွယ်ဖြင့် ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ပထမနည်းလမ်းမှာ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ စိတ်စေတနာ ကောင်းအပေါ် မှီတည်နိုင်သည့် အခြားနိုင်ငံများ၏ ပုဂ္ဂလိက လွတ်လပ်ခွင့်ကို တရားရုံးက အလေးထားသည်။ ဒုတိယနည်းလမ်းမှာ ပို၍ အရေးပါပြီး တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ၏ သဘောဆန္ဒအခြေပြု စနစ်အဓိပ္ပာယ်ကို တရားရုံးက အကျယ်တဝင့် ရှင်းပြပါသည်။ ထိုသို့ရှင်းပြရာတွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံအား ၎င်းကိုယ်ပိုင် သဘောဆန္ဒကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖွင့်ဆိုခွင့်ကို တားမြစ်သည့် နည်းလမ်းကို အသုံးပြုသည်။

တရားရုံးက ဤအချက်ကို အဆင့်နှစ်ဆင့်ဖြင့် ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်သည်။ ပထမအဆင့်မှာ ပြင်သစ် နိုင်ငံ၏ ကြေညာချက်များအား အခြားနိုင်ငံက ရှုမြင်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် သဘောဆန္ဒအား ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ တိုင်းတာရန် ဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုသည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဤကဲ့သို့ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ချဉ်းကပ်နည်းအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် လျှောက်လဲချက်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက် နှစ်မျိုးစလုံးဖြင့် ကျိုးကြောင်းသင့် ရှင်းပြပါသည်။ ဒုတိယအဆင့်အနေဖြင့် ပြင်သစ်နှင့် ဩစတေးလျနိုင်ငံတို့၏ သဘောဆန္ဒအားရွေးချယ်ခြင်းမှ တရားရုံး၏ သင့်လျော်သည့် အခန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်အဖြစ်သို့ တရားရုံးက ပြောင်း၍ ဆွေးနွေးသည်။ သက်သေအချက်အလက်အား ဆန်းစစ်သည့် တရားရုံး၏ အခန်းကဏ္ဍအတွက် လျှောက်လဲချက်များက သဘောဆန္ဒအား ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ တိုင်းတာသည့် လျှောက်လဲချက်များကဲ့သို့ လုပ်ဆောင် သည်။ တာဝန်ဝတ္တရားဆိုင်ရာ တွေ့ရှိချက်အား တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ လျှောက်လဲချက်ကို လုပ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအား ၎င်း၏ တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်ဖြင့် စည်းနှောင်ကြောင်း တရားရုံး၏ ဆွေးနွေးချက်အကြောင်းအရာတွင် ဤလျှောက်လဲချက်များကို တွေ့မြင်ရသည်။ လက်ခံထားကြသည့် တစ်နိုင်ငံ တည်း၏ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်များသည်သာ စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း အများနှင့် သဘောထား ဆန့်ကျင်သည့် တရားသူကြီး de Castro ခုခံချေပသည်။ “ထို့ကြောင့် ဤအချက်အား မေ့လျော့ထား၍ မသင့်ချေ။ မည်သည့် ကတိကဝတ်မဆို (စကော့တလန်ဥပဒေပါ တစ်ဦးချင်းစီက လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရား (pollicitatio) ကမူ ချွင်းချက်ဖြစ်သည်) ၎င်းအား လက်ခံခြင်းပြုစေလိုသူက ပုံမှန်လက်မခံသေးမီ မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းနိုင်သည် (ante acceptationem, quippe iure nomdum translatum, revocari posse sine injustitia)။”^{၁၁၅} ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် “အဆိုပါ ကြေညာချက်များမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် တစ်နိုင်ငံတည်းက လုပ်ဆောင်ချက်အား ပြန်လည်စဉ်းစားရာတွင် တစ်ဖက်သက် အခွင့်အာဏာအပေါ် သွယ်ဝိုက်မှီတည်၍ အနက် မဖွင့်ဆိုနိုင်ကြောင်း” တရားရုံးက ကိုင်စွဲထားသည်။^{၁၁၆} တရားရုံးက အောက်ပါအတိုင်းလည်း ကိုင်စွဲထားသည်။

^{၁၁၅} Nuclear Tests Case (Austr. V. Fr.), ၁၉၇၄ I.C.J. ၂၅၃, ၃၇၄ (Judgment of Dec. ၂၀)

^{၁၁၆} *Id.* at ၂၇၀

ဤကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် အကယ်၍ အများဆိုင်ပြီး စည်းနှောင်ရန် ဆန္ဒရှိပါက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများအတွင်း မလုပ်ဆောင်သော်ငြား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ပါသည်။ ဤအခြေအနေ များတွင် တစ်ခုအတွက် တစ်ခု လဲလှယ်ခြင်း (quid pro quo) သဘောသဘာဝမရှိခြင်း၊ ကြေညာချက်အား နောက်ဆက်တွဲ လက်ခံမှုမရှိခြင်း၊ အခြားနိုင်ငံများ၏ တုံ့ပြန်ချက် သို့မဟုတ် ပြန်ကြားချက်မရှိခြင်းတို့ အား ကြေညာချက် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိရန်အတွက် လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်ရှိ ဥပဒေအရ ဆောင်ရွက်ချက်၏ တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သော တင်းကြပ်သည့် သဘောသဘာဝနှင့် ဤလိုလားချက်က မကိုက်ညီနိုင်ပေ။^{၁၁၇}

ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒအပေါ် အလေးထားသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းခြင်းအား ပြင်သစ်နိုင်ငံက အလွန်ပင် ဆန္ဒရှိသည့် အတွက်ကြောင့် အကျိုးအကြောင်းသင့် ရှင်းပြသည်။ တရားရုံးရှေ့မှောက် မေးမြန်းရမည့် မေးခွန်းမှာ အဆိုပါ စည်းနှောင်လိုသည့် သဘောဆန္ဒ၏ သာဓကများအား အခြားကြေညာချက် များနှင့် မည်သို့ ခွဲခြားမည်ပင် ဖြစ်သည်။ အမြင်တစ်ခုအရဆိုသော် ရှေ့နောက်ညီညွတ်သည့် နည်လမ်း တစ်ခုမှာ ပြင်သစ်နိုင်ငံအား ဆုံးဖြတ်ခွင့်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ De Castro က အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားသည်-

ကျွန်ုပ်၏ အမြင်တွင်မူ ပြင်သစ်အစိုးရ၏ သဘောထားက ..... နျူကလီးယား စမ်းသပ်ချက်များအပေါ် ၎င်း၏ ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်များသည် နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်အတွင်း ကျရောက်နေပြီး အမျိုးသား ကာကွယ်ရေးနှင့်ဆက်စပ်နေသမျှ နိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းစီရင်ပိုင်ခွင့်နယ်ပယ်အတွင်း တည်ရှိနေမည့် အငြင်းပွားဖွယ်ဖြစ်သည်ဟု ၎င်းနိုင်ငံက ယူဆသည့် ကောက်ချက်အဖြစ် အာမခံထားသည်။^{၁၁၈}

တာဝန်ဝတ္တရားက ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ သဘောထားနှင့် တစ်ခုတည်း ဖြစ်ကြောင်း ကိုင်စွဲလျက် တရားရုံးက ဤချဉ်းကပ်နည်းကို အသုံးပြုသည်။ ထို့ပြင် “ပြင်သစ်အစိုးရက တာဝန်ဝတ္တရားတစ်ခုကို တိတိကျကျ ဆောင်ရွက်ကြောင်း တရားရုံးကတွေ့ရှိပါသည်။ ထိုသို့ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရာတွင် အကန့်အသတ်များ ရှိကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အား အများပြည်သူ သိရှိအောင် ထုတ်ပြန်ထားသည့် မှန်ကန်သော သတ်မှတ်ချက်များအရ နားလည်သဘောပေါက်ရမည်။”^{၁၁၉}

အမှန်အားဖြင့် သဘောဆန္ဒပါဝင်သည့် ကြေညာချက်ပုံစံအတွက် လိုအပ်ချက်များ မရှိကြောင်း ညွှန်ပြနိုင်ရန်အတွက် အတော်ပင် ခရီးရောက်နေပြီ ဖြစ်သည်။ သဘောဆန္ဒပါဝင်သည့် ကြေညာချက်တွင် ရှိသင့်သည့် ပုံစံသည် သဘောဆန္ဒအပေါ်တွင် အခြေခံသည့် တာဝန်ဝတ္တရားဆိုင်ရာ အယူအဆနှင့် သဟဇာတ ဖြစ်ရမည် ဖြစ်သည်။

^{၁၁၇} *Id.* at ၂၆၇
^{၁၁၈} *Id.* at ၃၇၅
^{၁၁၉} *Id.* at ၂၇၀

ပုံစံအတွက် မေးခွန်းနှင့် သက်ဆိုင်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေက မည်သည့် အထူး သို့မဟုတ် တင်းကျပ်သည့် လိုအပ်ချက်များ ချမှတ်မထားကြောင်း တွေ့မြင်ရမည်။ ..... ထို့ကြောင့် ပုံစံအတွက် မေးခွန်းအား အဆုံးအဖြတ်မပေးနိုင်ခြေ။ *Preah Vihear ဘုရားကျောင်း*နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်တွင် ကနဦးကန့်ကွက်ချက်များအပေါ် တရားရုံး၏ စီရင်ချက်တွင် ပြောဆိုထားသည်မှာ-

“အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် အမှုကိစ္စရပ် ..... ဖြစ်ရာတွင် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၏ သဘောဆန္ဒများအပေါ် အလေးထားသည့် အခြေခံမူကို ထားရှိပါသည်။ ဥပဒေ အနေဖြင့် တစ်သီးတစ်ခြား ပုံစံကို မဖော်ပြပါ။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ၎င်းတို့ကျေနပ် သဘောကျသည့် ပုံစံကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရွေးချယ်ပါသည်။ အဆိုပါပုံစံမှ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထွက်ပေါ်လာသည့် သဘောဆန္ဒကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။” (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံး အစီရင်ခံစာများ ၁၉၆၁ ခုနှစ် စာမျက်နှာ ၂၁)

အလားတူကိစ္စရပ်တွင် တရားရုံးက ထပ်မံ၍ ဖော်ပြသည်မှာ “..... အလုံးစုံသင့်လျော်သည့် မေးခွန်းမှာ မည်သည့် ကြေညာချက်တွင်မဆို အသုံးပြုသည့် စာသားက ရှင်းလင်းတိကျသည့် သဘောဆန္ဒကို အမှန်တကယ် ဖော်ပြသလားဟူ၍ပင် ဖြစ်သည်.....”^{၁၂၀}

သို့သော်ငြား တစ်သီးပုဂ္ဂလချဉ်းကပ်နည်း စစ်စစ်က တာဝန်ဝတ္တရားအယူအဆနှင့် သဟဇာတ မဖြစ်ကြောင်း တရားရုံးက လက်ခံသည်။ “အမှန်အားဖြင့် တစ်နိုင်ငံတည်းက လုပ်ဆောင်ချက်များအားလုံးက တာဝန်ဝတ္တရားကို မညွှန်းဆိုပါ။ သို့သော် စည်းနှောင်ခံလိုသည့် သဘောဆန္ဒနှင့် တသီးတသန့် ဆက်နွယ်သည့် အခန်းကဏ္ဍအချို့အား နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက ရွေးချယ်နိုင်သည်။ လုပ်ဆောင်ချက်အား အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြင့် သဘောဆန္ဒအား သေချာအောင် လေ့လာစိစစ်ပါသည်။”^{၁၂၁} ဤအခြေခံလျှောက်လဲချက်၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် သဘောသဘာဝကို ထင်ဟပ်ရန်အတွက် ဝါကျတစ်ကြောင်းဖြင့် ချက်ချင်းဆိုသလို ကန့်သတ်ထားသည်။ “နိုင်ငံများက ကြေညာချက် များကို ထုတ်ပြန်သောအခါ ၎င်းတို့၏ လွတ်လွတ်လပ်လပ် လုပ်ဆောင်ချက်ကို ဤကြေညာချက်များဖြင့် ကန့်သတ်လိုပါက တိကျသည့် အနက်ဖွင့်ဆိုမှုကို တောင်းဆိုသည်။”^{၁၂၂}

ဤဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ချဉ်းကပ်နည်းအား သဘောဆန္ဒအခြေပြုလျှောက်လဲချက် နည်းလမ်း နှစ်သွယ်ဖြင့် တရားရုံးက တည့်မတ်ပါသည်။ ပထမနည်းလမ်းမှာ ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သည့်နိုင်ငံ၏ ပုဂ္ဂလိက သဘောဆန္ဒ အစစ်အမှန်ကို ထင်ဟပ်ရန်အတွက် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသည့် ချဉ်းကပ်နည်းကို အနက်ဖွင့်ဆိုသည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် လေထုအတွင်း အတွဲလိုက် နျူကလီးယားစမ်းသပ်ခြင်းများက နောက်ဆုံးဖြစ်ကြောင်း ကြေညာရာတွင် ပြင်သစ်အစိုးရက လျှောက်ထားသူ ဩစတေးလျနိုင်ငံအပါအဝင် ကမ္ဘာကြီးအား

^{၁၂၀} *Id.* at ၂၆၇-၆၈
^{၁၂၁} *Id.* at ၂၆၇
^{၁၂၂} *Id.*

ဤစမ်းသပ်ချက်များကို ထိထိရောက်ရောက် အဆုံးသတ်မည့် ၎င်း၏ ဆန္ဒကို တတ်နိုင်သမျှ အသိပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများက ဤကြေညာချက်များကို မှတ်သားထားပြီးနောက် ၎င်းတို့က ထိရောက်မှု ရှိခြင်းအပေါ်အမှီပြုကြောင်း မှတ်ယူရန် စည်းနှောင်သည်။^{၂၂၃}

ဒုတိယနည်းလမ်းမှာ သဘောဆန္ဒအခြေပြုချဉ်းကပ်နည်းဖြင့် အများဆိုင်စမ်းသပ်ချက်အား တရားရုံးက တည့်မတ်ပါသည်။ မစ္စမိဋ္ဌာန်ကျကျ အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းက တရားရုံး၏ လုပ်ဆောင်ချက်ဖြစ်ကြောင်း ယူဆလျက် တည့်မတ်သည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံအပေါ် ဩစတေးလျနိုင်ငံ၏ တစ်ဖက်သက် အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းမှ ကာကွယ်သည့် နည်းလမ်းအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အငြင်းပွားမှုအား ပြင်သစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် အထက်တွင် အသေးစိတ်တင်ပြထားသည့် ပုံစံအသုံးပြု၍ ဖြေရှင်းနိုင်ခြေအား ဩစတေးလျနိုင်ငံက သိရှိကြောင်း တွေ့မြင်ရပေမည်။ “ကတိကဝတ်” သို့မဟုတ် “ခိုင်မြဲ၍ တိတိကျကျ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်” အား အမှန်အားဖြင့် အမြင်တစ်ခုအပေါ် အခြေခံထားခြင်း မရှိကြောင်း ကောက်ချက်ချသည်။ ၎င်းအမြင်မှာ အာမခံချက်သည် ၎င်း၏ သတ်မှတ်ချက်အရ အပြည့်အဝမရှိဘဲ “နျူကလီးယားများကို မြေအောက်တွင် စမ်းသပ်သည့် ခိုင်မာသည့်အဆိုနှင့် လေထုထဲတွင် နောက်ထပ် နျူကလီးယားစမ်းသပ်မှုများ မပြုလုပ်ကြောင်း အာမခံချက်တို့အကြား ကွာခြားချက်ရှိကြောင်း” ဟူသည့် အမြင် ဖြစ်သည်။ မြေအောက်စမ်းသပ်မှုများ စတင်ပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ခြေရှိသည့် လေထုတွင်း နောက်ထပ် စမ်းသပ်ချက်များကို ချန်လှပ် မထားနိုင်ကြောင်း၊^{၂၂၄} “ထို့ကြောင့် ပြင်သစ်အစိုးရအနေဖြင့် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ဖြစ်သည့် လေထုအတွင်း နျူကလီးယားစမ်းသပ်ချက်များ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့်ကို

^{၂၂၃} *Id.* at ၂၆၉ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဖော်ပြခြင်းအတွက် ဤချဉ်းကပ်နည်းကို Thomas Franck က ဖော်ပြပါသည်- တရားရုံးက ပြောဆိုသကဲ့သို့ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဖော်ပြခြင်းကို စမ်းသပ်ရမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ပြောဆိုသူ၏ စိတ်အခြေအနေ တစ်ခုတည်းကိုသာလျှင် ကိုးကား၍ ရည်ရွယ်ချက်အား မသတ်မှတ်နိုင်ဘဲ နားထောင်သူများ၏ သဘောဆန္ဒကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ “ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ လုပ်ဆောင်ပုံများ” ၏ အလေးအနက်ထားသည့် အသံနှင့် ပြောဆိုသည့် ပြင်သစ် သမ္မတကဲ့သို့ နိုင်ငံပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူအား သူ၏ ပြောစကားများအရ နောက်ဆက်တွဲ ကိစ္စရပ်များ ပေါ်ထွက်လာရန် ရည်ရွယ်ခြင်းအတွက် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။ ဥပဒေတွင် ၎င်းတို့ လုပ်ဆောင်ပုံများ၏ နောက်ဆက်တွဲကိစ္စရပ်များကြောင့် ပေါ်ထွက်လာရန်ရည်ရွယ် လုပ်ဆောင်သူများအဖြစ် ယူဆသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ နိုင်ငံတစ်ခုသည် အမည်ခံ ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်သော်ငြား စကားပြောဆိုပြီး ကြေညာချက်တွင် အဆိုပါနိုင်ငံက အနာဂတ်တွင် ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းအတွက် အတိအလင်းဖော်ပြသည့်ကတိကဝတ် ပါဝင်နေလျှင် နိုင်ငံက စည်းနှောင် ခံရရန် ရည်ရွယ်ခြင်းရှိမရှိ စုံစမ်းရန် မလိုအပ်ပေ။ သို့သော် အခြေခံကျကျ စိတ်ဝင်စားမှုရှိသည့် နိုင်ငံများက ကြေညာချက်တွင် ကတိကဝတ်ပြဋ္ဌာန်းပါရှိကြောင်းကို အကျိုးအကြောင်းသင့် ယူဆနိုင်မှု ရှိမရှိ သာ စုံစမ်းရန်လိုပါသည်။

Franck, *supra* note ၉၇, at ၆၁၆-၁၇ (အောက်ခြေမှတ်စုအား ချန်လှပ်ထားသည်။)။ Macdonald နှင့် Hough တို့က ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်ကို ဖော်ပြသည်။ “အကယ်၍ အခြားနိုင်ငံများက “ကြေညာချက်တွင် ကတိကဝတ်တစ်ခုပါဝင်ကြောင်း အကျိုးအကြောင်းသင့် ယူဆပါက” နိုင်ငံတစ်ခုက စည်းနှောင်ခံရန်အတွက် “ရည်ရွယ်ကြောင်း” “ယူဆရန်” ဟူသည့် အမြင်သည် အဆင်ပြေသော်လည်း ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်သည့် စိတ်ကူးဇာတ်လမ်း ဖော်ပြချက် ဖြစ်သည်။ Macdonald & Hough, *supra* note ၁၀၇, at ၃၅၄

စွဲကိုင်ထားကြောင်း” အမြင်အပေါ် အခြေခံထားသည်။ သို့ရာတွင် တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန် ကြေညာချက် ရေးသားသူက ရည်ရွယ်သည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လွှမ်းခြုံမှုအား တရားရုံးက ကိုယ်ပိုင် အမြင်ဖြင့် ရှုမြင်သည်။ ၎င်းထုတ်ပြန် ကြေညာချက်က ဥပဒေအရလိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားကို ဖန်တီးသည်။ စာသားအတွက် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်း မရှိသည့် အခြားနိုင်ငံများ၏ အမြင်အရမူ ၎င်းတာဝန် ဝတ္တရားများက မစည်းနှောင်ပါ။^{၂၄}

ဤအချက်အလက်နှစ်မျိုးအား ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် တရားရုံးက ၎င်း၏ အနက်ဖွင့်ဆိုမှု လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဖော်ပြသည်။ သို့မှသာ ဝါကျများကို ယှဉ်တွဲခြင်းဖြင့် ၎င်း၏ လျှောက်လဲချက်ရှိ ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု ရှိသည့် အပိုင်းနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အပိုင်းများကို နှိုင်းယှဉ်သည်။

ဤကြေညာချက်များ၏ တရားဝင်ခိုင်မာမှုနှင့် ဥပဒေရေးရာနောက်ဆက်တွဲများအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေး၏ လုံခြုံရေး အခြေခံမူဘောင်အတွင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံများအကြား ဆက်သွယ်ရာတွင် အလွန်ပင် မရှိမဖြစ် အရေးပါသည့် ယုံကြည်မှုနှင့် စိတ်ချမှုတို့ကို လည်း စဉ်းစားရမည်။ ဤကြေညာချက်များတွင် အမှန်တကယ် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာမှ ဖြစ်ပြီး ၎င်းကြေညာချက်များ ပြင်ဆင်နေသည့် အခြေအနေများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးမှသာ တစ်နိုင်ငံတည်းက လုပ်ဆောင်ချက်အား ဥပဒေအရ အသုံးပြုခြင်းများအား ကောက်ချက်ချရမည် ဖြစ်သည်။ ဤကြေညာချက်များတွင် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများသည် ရှင်းလင်းပြီး နိုင်ငံတကာ အသိုက်အဝန်း တစ်ခုလုံးကို ဦးတည်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းကြေညာချက်များက ဥပဒေရေးရာ သက်ရောက်မှုရှိသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ပြဋ္ဌာန်းကြောင်း တရားရုံးက ကိုင်စွဲထားသည်။^{၂၅}

ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အကြောင်းရင်းနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အကြောင်းရင်းများ၏ အတူတကွ ပေါင်းစည်းခြင်းကို ညွှန်းဆိုပြီးနောက် တရားသူကြီး Barwick က ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောထားဖြင့် ကောက်ချက်ချပါသည်-

ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်စဉ် အခြေအနေများ သို့မဟုတ် စကားရပ်များတွင် ဘာမျှ မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရသည်။ ကျွန်ုပ်၏ အမြင်အရဆိုသော် အကြောင်းခိုင်လုံပါသည်။ ပြီးပြည့်စုံရန် မလိုအပ်ပေ။ ကြေညာချက်များကို ပြုစုသူများက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားအား တစ်ခုလုံးနှင့် ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် အသက်ဝင်အောင် ရည်ရွယ်ကြောင်း ကောက်ချက်ချပါသည်။ ..... ပို၍ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ကျသည့် ကောက်ချက်အား ကြေညာချက်အမျိုးမျိုးမှ ထုတ်နှုတ်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့က မူဝါဒဆိုင်ရာ ကြေညာချက်များ ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်က ပို၍ ထင်မြင်သည်.....^{၂၆}

^{၂၄} Nuclear Tests Case (Austr. V. Fr.), ၁၉၇၄ I.C.J. ၂၅၃, ၂၆၈-၆၉ (Judgment of Dec. ၂၀)

^{၂၅} *Id.* at ၂၆၉

^{၂၆} *Id.* at ၄၄၈-၄၉

အနှစ်ချုပ်ရသော် တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် သဘောသဘာဝအတွက် လျှောက်လဲချက်က စိတ်စေတနာကောင်း ဆိုင်ရာအချက်အလက်များနှင့် သဟဇာတ ဖြစ်ကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။ ထို့အပြင် သဘောဆန္ဒရှိခြင်းအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် သတ်မှတ်ချက်များအား ပြန်လည် အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်သည့် အယူအဆနှင့်လည်း သဟဇာတ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်အတွက် သဘောဆန္ဒအခြေပြုချဉ်းကပ်နည်း အနက် အဓိပ္ပာယ်အား အသေးစိတ် ရှင်းပြရာတွင် တရားရုံးက ရွေးချယ်စရာနှစ်ခုနှင့် တွေ့ကြုံရပြန်ပါသည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသည့် နည်းလမ်းနှင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလနည်းလမ်းတို့ ဖြစ်သည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသည့် ချဉ်းကပ်နည်းအား တရားရုံးက ရွေးချယ်ရာတွင် သဘောဆန္ဒအခြေပြု ကနဦးချဉ်းကပ်နည်းရှိ ပုဂ္ဂလိက သဘောသဘာဝကို ဘေးချိတ်ထားပါသည်။ ဤရွေးချယ်မှုကို ခုခံကာကွယ်ရန်အတွက် တရားရုံးက ပြုလုပ်သည့် လျှောက်လဲချက် များတွင် ဤအချက်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ပထမဆုံးအနေဖြင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလချဉ်းကပ်နည်းကို တရားရုံးက ပြန်လည် အနက်ဖွင့်ဆိုသည်။ သဘောဆန္ဒအခြေပြု တစ်သီးပုဂ္ဂလဝါဒ အစစ်အမှန်နှင့် သဟဇာတဖြစ်သည့်အတွက် တရားရုံးက ၎င်းချဉ်းကပ်နည်းအား ယခင်က ငြင်းပယ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ပြင်သစ်နိုင်ငံက ၎င်းကိုယ်ပိုင် သဘောထားကို အနက်ဖွင့်ဆိုပါက ၎င်းသဘောထားကိုယ်တိုင်က ဥပဒေအရ မစည်းနှောင်ပေ။ ဒုတိယအနေဖြင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလချဉ်းကပ်နည်းအား မှန်မှန်ကန်ကန် ထင်ဟပ်ပြနိုင်ရန်အတွက် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျသည့် ချဉ်းကပ်နည်းကို ပြန်လည် အနက်ဖွင့်ဆိုပါသည်။ ထိုသို့ ဖွင့်ဆိုရာတွင် သတ်မှတ်ချက်များအရလည်းကောင်း၊ ဝိရောဓိဖြစ်သည့် နည်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဩစတေးလျနိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွား ဦးစားပေး၍လည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုသည်။ ထို့နောက်တွင်မှ ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် ရှိရမည့် အကျိုးစီးပွားကို ဖွင့်ဆိုသည်။ ဤရပ်တည်ချက်နှစ်ခုအကြား မည်သည့် အားပြိုင်မှုကိုမဆို တရားရုံး၏ အခန်းကဏ္ဍအား အလေးထားခြင်းဖြင့် ပါးရည်နပ်ရည်ရှိရှိ ကိုင်တွယ်သွားရမည် ဖြစ်သည်။

တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များဆိုင်ရာ အယူအဆအား အသုံးပြုခြင်းအကြောင်း လျှောက်လဲချက်က နည်းလမ်းတစ်သွယ်ကို သရုပ်ဖော်ပြသည်။ ၎င်းနည်းလမ်းမှာ လျှောက်လဲချက် အရင်းအမြစ်များရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် အချက်အလက်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အချက်အလက်များအား တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ပေါင်းစပ်နိုင်သည်။ တရားရုံး၏ အယူအဆ အံဝင်ဝင်ကျဖြစ်ခြင်းသည် တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်များအတွက် ချဉ်းကပ်နည်းနှစ်မျိုးအကြား ဆက်နွယ်ချက်အား စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် မှီတည်နေသည်။ ၎င်းချဉ်းကပ်နည်းများက တစ်ခုနှင့် တစ်ခုသာမက အချင်းချင်းလည်း အရေးပါသည့် နည်းလမ်းများအတိုင်း ဆန့်ကျင်သွေဖည်နေကြသည်။

(ခ) သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း (*Rebus sic Stantibus*) ကိစ္စရပ်

သဘောတူညီမှုအလျောက် လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများအတွင်း ဝင်ရောက်လာသည့် လွှမ်းမိုး ထားသော အယူအဆများကဲ့သို့ပင် သဘောတူညီမှုအလျောက် လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများမှ လွတ်ငြိမ်း သွားသည့် လွှမ်းမိုးအယူအဆများ (ဥပမာအားဖြင့် စွပ်စွဲရှုတ်ချခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်း၊ ဖြစ်နိုင်ခြေမရှိခြင်း၊ သို့မဟုတ်

မလိုက်နာမနေရနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်လည်းမရှိသည့်စံနှုန်း (jus cogens) အသစ်ထွက်ပေါ်လာခြင်း)^{၂၇} ကို သဘောတူညီမှုနှင့် မျှတမှုနှစ်ခုစလုံးအကြောင်း ရေးသားချက်များတွင် ဆွေးနွေးထားပါသည်။ အဆိုပါ အယူအဆများအနက် အချို့အယူအဆများ (အထူးသဖြင့် စွပ်စွဲရှုတ်ချခြင်းနှင့် ရပ်ဆိုင်းခြင်း) သည် အခြေခံအားဖြင့် သဘောဆန္ဒအခြေပြုကြောင်း ထင်မြင်ရသော်ငြား အများစုအယူအဆကမူ သဘောဆန္ဒအလျောက် လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများအား ပို၍ နည်းစနစ်ကျသည့် စဉ်းစားချက်များနှင့် လျော့နည်းအောင် ဆောင်ရွက်ကြောင်း ထင်ရသည်။ “ပြောင်းလဲသည့် အခြေအနေများ” သို့မဟုတ် “သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက် လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း” အယူအဆသည် ၎င်း၏ ရေးသားချက်နှင့် ဖွဲ့စည်းပုံအရဆိုသော် စံနမူနာပြု ဖြစ်သည်။^{၂၈}

“သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း” အယူအဆအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိခြင်းနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းခြင်းဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်နှစ်မျိုးစလုံးဖြင့် ဆွေးနွေးထား ပါသည်။ နိုင်ငံတစ်ခုအား ၎င်း၏ သဘောဆန္ဒအလျောက် လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများမှ လွတ်ငြိမ်းခွင့် ပြုနိုင်ကြောင်း သုံးသပ်သူအချို့က အလေးထား ပြောကြားကြသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ထိုသို့ ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်စေရန် အခြေအနေများအတွက် အလားအလာရှိကြောင်း ၎င်းတို့က စဉ်းစားကြပြီး ကင်းလွတ်ချက်များကို လိုအပ်သည့်အခါတွင် လွတ်ငြိမ်းခွင့် ပြုထားကြသည်။^{၂၉} အမှန်အားဖြင့် အယူအဆအား “သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြသည့် စာပိုဒ်ငယ် (clausula rebus sic stantibus)” အဖြစ် ရည်ညွှန်းလေ့ရှိကြသည်။ ကင်းလွတ်ခွင့် အပိုဒ်ငယ်အား သဘောတူစာချုပ်ပါ လိုက်နာရမည့် တာဝန် ဝတ္တရားများတွင် အလေးထား ထည့်သွင်းအသုံးပြုရန် ရည်ညွှန်းကြသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေး

^{၂၇} *supra* notes ၁၄-၁၆, ၈၉-၉၂ နှင့် ဆက်စပ် စာသားကို ကြည့်ပါ။

^{၂၈} *supra* notes ၁၅, ၈၉-၉၂ နှင့် ဆက်စပ် စာသားကို ကြည့်ပါ။

^{၂၉} C. Fenwick, *supra* note ၉၄; C. Hill, The Doctrine of “Rebus Sic Stantibus” in International Law (၁၉၃၄) ကို ကြည့်ပါ။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ရှေးကာလ စာရေးဆရာများက ယေဘုယျအားဖြင့် ဖော်ထုတ်ထားပြီး ယနေ့ခတ် စာရေးဆရာ အများအပြားက လက်ခံထားသည့် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန် မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆက အခြေအနေများတွင် ပြောင်းလဲမှုတစ်ခုကို တွေ့ရှိရပါက သဘောတူစာချုပ်တစ်ရပ်ပါ တာဝန်များကို ရပ်ဆိုင်းကြောင်း ဖော်ပြကြသည်။ သဘောတူစာချုပ်အပြီးသတ် ချုပ်ဆိုချိန်တွင် တည်ရှိသည့် အခြေအနေများ ပြောင်းလဲခြင်းဖြစ်သည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောထား သို့မဟုတ် ဆန္ဒများအရ သဘောတူ စာချုပ် ဆက်လက်တည်ရှိခြင်းက သဘောတူစာချုပ်၏ ဆက်လက် တရားဝင်ခိုင်မာမှုအခြေအနေက ပေါ်ပေါက် နေမည် ဖြစ်သည်.....

အယူအဆ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်က သဘောတူစာချုပ်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အလို့ငှာ ဆောင်ရွက်သည့် အခြေခံမူမျှသာ ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ အများဆိုင်စည်းမျဉ်း လုံးဝ မဟုတ်ပေ။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ မူလဆန္ဒနှင့် မသက်ဆိုင်သည့် သဘောတူစာချုပ်ပါ တာဝန်များကို ရပ်ဆိုင်းရန် ၎င်းအများဆိုင်စည်းမျဉ်းက လုပ်ဆောင်ပါသည်။

Id. at ၈-၉ (အောက်ခြေမှတ်စုအား ချန်လှပ်ထားသည်) Lissitzyn, *supra* note ၉၄, at ၈၈၉-၉၂ (အခြားသုံးသပ်သူများက ပေးသည့် အလားတူကြေညာချက်များ၏ ဥပမာများ) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

အမြဲတမ်း တရားရုံး (Permanent Court of International Justice) က *Free Zones of Upper Savoy and the District of Gex* ကိစ္စရပ်တွင် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အတွက် ဤသဘောဆန္ဒအခြေပြုချဉ်းကပ်နည်းအား ဖော်ပြထားသည်။^{၁၃၀}

လျှောက်လဲချက်က ဇန်နဝါရီလအတွက် တည်ထောင်ခြင်းအား ရပ်ဆိုင်းသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ဆိုင်ရာ အမြင်ကို အလေးထားပါသည်။ သီးသန့် အချက်အလက်များ တည်ရှိမှုအခြေအနေကြောင့် လည်းကောင်း၊ သီးခြားအချက်အလက်များ တည်ရှိမှုအခြေအနေဆိုင်ရာ အမြင်အရလည်းကောင်း ဤဇန်နဝါရီလအတွက်များကို ဖန်တီးထားခြင်း ဖြစ်ပြီး ဤအချက်အလက်များတည်ရှိမှုက ယခုအခါ ပျောက်ကွယ်ကြောင်း လျှောက်လဲပါသည်.....

ဤအခန်းကဏ္ဍကို သတ်မှတ်ရန်အတွက် ကနဦးအနေဖြင့် ဂျနီဗာကွန်ဗင်းရှင်းပါ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဆိုင်ရာ တာဝန်များမရှိကြောင်း စဉ်းစားချက်အား သက်သေပြရန် လိုအပ်သည်။ ၎င်းဂျနီဗာ ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် အခွင့်အာဏာက ဇန်နဝါရီလအတွက်များ ဖန်တီးခြင်းကို ၁၈၁၅ ခုနှစ်တွင် အလေးထား၍ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ ဤအချက်ကို အထောက်အပံ့ပေးရန်အတွက်က သဘောတူစာချုပ်များရှိ စာသားတွင် မည်သည့်အချက်မျှ မဖော်ပြထားပါ။ ၁၈၅၁ ခုနှစ်တွင် မဟာမိတ်အဖွဲ့တွင် ပါဝင်သည့် ဆွစ်ဇာလန် ကိုယ်စားလှယ်က ဂျနီဗာကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းများ မပါရှိခြင်းအပေါ် မှီတည်ကြောင်း ပြဆိုပါသည်။ ဘာဆယ်မှ ဂျနီဗာအထိ နယ်စပ်တလျှောက်ရှိ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းများအား အသေအချာ ထုတ်ပယ်ရန် သူက ကြိုးစားခဲ့ပြီး ၎င်းအားထုတ်မှုက မအောင်မြင်ခဲ့ပါ.....

အချက်အလက်များအပေါ် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ လျှောက်လဲချက်က မအောင်မြင်ခဲ့သည့် အတွက်ကြောင့် အခြေအနေများပြောင်းလဲခြင်း အကြောင်းရင်းကြောင့် သဘောတူစာချုပ်များအား ရပ်ဆိုင်းခြင်း သီအိုရီနှင့် ဆက်နွယ်၍ ပေါ်ပေါက်လာသော အခြေခံမူဆိုင်ရာ မေးခွန်းများကို တရားရုံးက ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် မလိုအပ်တော့ချေ.....^{၁၃၁}

သို့ရာတွင် အခြားသူများက သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆကို နားလည်သဘောပေါက်ကြသည်။ ၎င်းအယူအဆအား မမျှော်လင့်ထားသော်ငြား သာမန်ထက်လွန်ကဲ ပြင်းထန်ခြင်းကို ပြုပြင်နိုင်ရန်အတွက် ကနဦး ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်သည်။^{၁၃၂} ဤအချက်အလက်နှစ်မျိုး

^{၁၃၀} Free Zones of Upper Savoy and the District of Gex (Fr. V. Switz.). ၁၉၃၂ P.C.I.J. (ser. A/B) No. ၄၆ (Judgment of June ၇).

^{၁၃၁} *Id.* at ၁၅၆, ၁၅၈

^{၁၃၂} *supra* note ၉၄ (သဘောတူစာချုပ်များ၏ အသုံးချသတ်မှတ်ချက်များအပေါ် အမြင်များအား ဆွေးနွေးခြင်း) ကို ကြည့်ပါ။ ဥပမာ A. Verdross & B. Simma, *supra* note ၄, at ၄၂၀ ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

Nach der richtig verstandenen objektiven theorie handelt es sich bei der clausula *rebus sic stantibus* weder um eine tatsächliche noch um eine subintelligierte Vertragsklausel, sondern um einen objektiven vr [völkerrechtlichen] Grundsatz.... Die entscheidende Frage geht also dahin, ob sich die Umstände nach

စလုံးက အယူအဆခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာချက်အများစုရှိ ဖော်ပြချက်တွင် မြင်တွေ့ရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အောက်ပါစာပိုဒ်တွင် အယူအဆ၏ သဘောဆန္ဒအခြေပြု ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားရှိသည့် ဖော်ပြချက်နှင့် Wharton က စတင်ထားသည်။ ထို့နောက် လိုအပ်၍ ပြောင်းလဲထားသည့် အစိတ်အပိုင်းများက တာဝန်များအား ရပ်ဆိုင်းရန် ဦးတည်လိုသည့် ဆန္ဒမရှိကြောင်း (အဓိကကျသည့် အခြေအနေများတွင် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆကို ပြုလဲစေလိမ့်မည် ဖြစ်သည်) အကြံပြုထားသည်။ သို့သော် ဆိုးဆိုးဝါးဝါး သက်ရောက်မှု ခံရသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအတွက်လည်း “အငြားပွားမှု ဆိုင်ရာ ကနဦး လျှောက်တင်ချက် ခိုင်ခိုင်မာမာ” ဖြစ်ရန်လည်း လိုအပ်သည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အား ကန့်သတ်ထားသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် စံချိန်စံညွှန်းတစ်ခုနှင့်အတူ “ကျိုးကြောင်း မလျော်ညီသည့် စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံမှု” ဆိုင်ရာ အခြေအနေများအတွက် ကောက်ချက်ချပါသည်။

အောက်ပါအခြေအနေများတွင် သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုအား ပြင်ဆင်နိုင်သည် သို့မဟုတ် ပယ်ဖျက်နိုင်သည်-

(၇) သဘောတူစာချုပ်၏ အခြေခံဖြစ်သည့် အကြောင်းအချက်များရှိ အခြေအနေတစ်ခုနှင့် ၎င်း၏ အလိုအလျောက်နားလည်နိုင်သည့် အခြေအနေများအနက် တစ်ရပ်ရပ်က မတည်ရှိတော့ပါက

“သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ကြောင်း ဖော်ပြသည့် စာပိုဒ်ငယ် (*clausula rebus sic stantibus*)” အား ယခင်သဘောတူစာချုပ်အများစုတွင် ထည့်သွင်း ထားသည်။ ၎င်းဖော်ပြချက်ကြောင့် စာချုပ်ကမ္ဘာတည်နေသော အဓိကကျသည့် အခြေအနေများက ပြောင်းလဲသည့်အခါ သဘောတူစာချုပ်အား ရပ်ဆိုင်းကြောင်း အနက်ကောက်ယူပါသည်။ ဤသက်ရောက်မှု အလုပ်ဖြစ်စေရန်အတွက် စွပ်စွဲသည့် အချက်အလက်များကို ပြောင်းလဲရန် အဓိကကျသည့် အခြေအနေများ ဖြစ်ရန် မလိုအပ်ပေ။ ရပ်ဆိုင်းရန် တောင်းဆိုသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအတွက်

Vertragsschluss so wesentlich geändert haben, dass den Parteien die Erfüllung des Vertrages bona fide nicht mehr zugemuteet werden kann.

Id.; Haraazti, supra note ၉၂, at ၄၇ ကိုလည်း ကြည့်ပါ-

[အ]ပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုရာတွင် အဖွဲ့ဝင်များ၏ သဘောတူညီချက်အား လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆောင်ရွက်ပြီး အများလက်ခံသည့် တရားဝင်ခိုင်မာမှုအတွက် စည်းမျဉ်းတစ်ခု ရှိပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်အပြီးသတ်ချုပ်ဆိုချိန်၌ တည်ရှိသည့် အခြေအနေများအခြေခံကျကျ ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်ရပ်တွင် သဘောတူစာချုပ်အား ရပ်ဆိုင်းခွင့်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအား တရားဝင်ခွင့်ပြုထားသည်..... ကျွန်ုပ်တို့အမြင်အရ ဆိုသော် စိတ်ကူးယဉ်ချက်များအားလုံးကို ငြင်းပယ်ထားသည့် အခြေအနေများနှင့် အကောင်းဆုံးကိုက်ညီသည့် လက်ခံဖွယ် အယူအဆပင် ဖြစ်သည်။

Id.

၎င်းအချက်များက အငြင်းပွားမှုဆိုင်ရာ ခိုင်ခိုင်မာမာ ကနဦးလျှောက်တင်ချက် ဖြစ်ပါက လုံလောက်ပါသည်။

“Conventio omis intelligitur rebus sic stantibus” ဟူသည့် ဆိုရိုးကို ကိုင်စွဲကာ သဘောတူစာချုပ်တစ်ရပ် ချုပ်ဆိုသည့် အကြောင်းရင်းက ပျက်ကွက်သွားသည့် ကိစ္စရပ် အားလုံးအတွက် အသုံးပြုပါသည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကျိုးကြောင်းမဆီလျော်သည့် စွန့်လွှတ်အနစ် နာခံမှုမှအပ သဘောတူ စာချုပ်၏ လုပ်ဆောင်ချက်က လက်တွေ့မကျသည့်အခါ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရမည့် အနေအထားများ ဖြစ်ပေါ် လာသည်။^{၃၃၃}

သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း၏ အပိုဒ် (၆၂) က ဤချဉ်းကပ်နည်း နှစ်သွယ်ကို ပြန်လည် ဖော်ပြသည်။

၁။ သဘောတူစာချုပ်အား အပြီးသတ်ရေးဆွဲသည့်အချိန်တွင် ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေသည့် အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ပေါ်ပေါက်လာသည့် အခြေခံကျသော အခြေအနေ အပြောင်းအလဲများ နှင့် ၎င်းတို့ကို စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ကြိုတင်သိမြင်နိုင်ခြင်း မရှိချိန်တွင် အခြေခံကျသည့် အခြေအနေ အပြောင်းအလဲတစ်ခုက သဘောတူစာချုပ်မှ နှုတ်ထွက်ခြင်း သို့မဟုတ် ရပ်ဆိုင်းခြင်းအတွက် အောက်ပါ အခြေအနေများမရှိပါက အခြေခံအချက်အဖြစ် မကိုးကားနိုင်ပေ-

(က) ထိုအခြေအနေများတည်ရှိမှုက သဘောတူစာချုပ်ဖြင့် စည်းနှောင်ခြင်းခံရမည့် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၏ မရှိမဖြစ်အခြေခံ သဘောတူညီချက် ဖြစ်နေခြင်း၊

(ခ) ပြောင်းလဲခြင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကြောင့် သဘောတူစာချုပ်အရ အကောင် အထည်ဖော်နေရသည့် တာဝန်ဝတ္တရား အတိုင်းအဆအပေါ် ပြောင်းလဲမှု အကြီးအကျယ် ဖြစ်ခြင်း။^{၃၃၄}

^{၃၃၃} J. F. Wharton, A Digest of International Law of the United States, § ၁၃၇၁, at ၁၆၁ (၁၈၈၆).

^{၃၃၄} ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း၏ အပိုဒ် ၆၂ ပါ *supra* note ၅။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန် မလိုအပ်ခြင်း နှင့် စပ်လျဉ်း၍ နိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံအား အနှစ်ချုပ်ရာတွင် အစိတ်အပိုင်း နှစ်ရပ်အား အလေးထားပါသည်။ *supra* note ၉၄, at ၉၁၁။ ဥပဒေအရစည်းနှောင်အားရှိသည့် သဘောတူညီမှု အခြေပြု ချဉ်းကပ်နည်းအား ဤနေရာတွင် “အသိုက် အဝန်းဆိုင်ရာ သာမန်မှုဝါဒ” အဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

ယခုပင် ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခဲ့သည့် နိုင်ငံများ၏ လုပ်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ သာဓကအများအပြားတွင် လက်တလောကျင့်သုံးပုံအား ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဆောင်ရွက်ခြင်းထက် ဟန်ပြုမှုသာ ဖြစ်သည်။ အခြေအနေများပြောင်းလဲခြင်းကို ကိုးကားသည့် အစိုးရများအား ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များက အသိုက်အဝန်းဆိုင်ရာ သာမန်မှုဝါဒနှင့် မကိုက်ညီသည်မဟုတ်ဟူသည့် အကျိုး သက်ရောက်မှုကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းခြင်းအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ၎င်းမူဝါဒမှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် များတွင် စေ့စပ်စပ်နှင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ သတ်မှတ်ထားသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ဘုံမျှော်မှန်းချက်များအား ကာကွယ်ခြင်းနှင့် ရလဒ်ထွက်ပေါ်စေခြင်း ဖြစ်သည်။ အတိုချုံးအားဖြင့်ဆိုသော် သဘောတူစာချုပ်များနှင့် ဆက်နွယ်ချက်များ အပေါ် အခြေအနေများပြောင်းလဲမှု၏ ဥပဒေအရ အကျိုးသက်ရောက်မှု ပြဿနာသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြားရှိ

ဘုံသဘောဆန္ဒများ၊ ဘုံမျှော်မှန်းချက်များနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို သတ်မှတ်ခြင်းတစ်မျိုးပင် ဖြစ်ကြောင်းဟူသည့် အမြင်ကို ဤဥပဒေများက ထောက်ခံပါသည်။

Id. at ၉၁၁ (အောက်ခြေမှတ်စုအား ချန်လှပ်ထားသည်) သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန် မလိုအပ်ခြင်း နှင့်ပတ်သက်သည့် ဤဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသည့် အမြင်အား ဟားဗတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ သုတေသနက ပြန်လည် ဖော်ပြသည်။ သို့သော် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ချဉ်းကပ်နည်းနှစ်မျိုးကိုလည်း ဖော်ပြသည်။ ထို့အပြင် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသည့် ချဉ်းကပ်နည်းအတွက် တသီးပုဂ္ဂလနှင့် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ရပ်တည်ချက် ကိုလည်း ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်သည်။

အယူအဆ၏ ယူဆချက်အများစုအတွက် ဘုံစဉ်းစားချက်မှာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက သဘောတူစာချုပ်အား လက်မှတ် ရေးထိုးချိန်တွင် တည်ရှိသည့် အကြောင်းရင်းများ၏ အခြေအနေက ပြောင်းလဲပါက သဘောတူစာချုပ်က ဥပဒေကြောင်းအရ ပျက်ပြယ်ကြောင်း အယူအဆဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤအကြောင်းရင်းများ ပြောင်းလဲမှုတိုင်းက သဘောတူစာချုပ်၏ ဥပဒေအရစည်းနှောင်နိုင်စွမ်းကို မရပ်ဆိုင်းနိုင်ကြောင်း ယေဘုယျအားဖြင့် လက်ခံထားသည်..... အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ထိုအကြောင်းရင်းများ၏ အခြေအနေကို ကိုးကား၍ သဘောတူစာချုပ်အား လက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့သည့်အခါမှသာလျှင် အကြောင်းရင်းအခြေအနေပြောင်းလဲမှုက သဘောတူစာချုပ်၏ စည်းနှောင်နိုင်စွမ်းကို ဖျက်သိမ်းကြောင်း စာရေးဆရာအများအပြားက အတည်ပြုကြသည်။ သဘောတူစာချုပ်က မပြောင်းမလဲ ဆက်လက် တည်ရှိနေမှုအတွက် သတ်မှတ်ပေးသည့် အကြောင်းရင်းအဖြစ် ယူဆသည်။ ၎င်းအကြောင်းရင်းက နိုင်ငံများအား ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် တာဝန်များကို ဆက်လက် အကောင်အထည်ဖော်စေသည်။

.....
အထက်ပါအတိုင်း ပေါ်ပေါက်လာသည့် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆကိုလက်ခံထားသော်လည်း..... သဘောတူစာချုပ်၏ စည်းနှောင်အားနှင့် အကြောင်းရင်းအခြေအနေများ ဆက်လက် မပြောင်းလဲခြင်းတို့အကြား ဆက်နွယ်ချက်အယူအဆအပေါ် အခြေခံထားသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အကြောင်းရင်းအခြေအနေများ ဆက်လက်တည်ရှိမှုက သဘောတူစာချုပ်၏ စည်းနှောင်အားဆိုင်ရာ အခြေအနေ တစ်ခု ဖြစ်သင့်ကြောင်း အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ရည်ရွယ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤယူဆချက်နှစ်မျိုးအား ခွဲခြားနိုင်သည်။ ယူဆချက်တစ်ခုတွင် ပရိယာယ်ဆင်ထားသည့် စကားစု သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အား သဘောတူစာချုပ်တိုင်းတွင် ပါဝင်ကြောင်း ယူဆထားသည်။ ဒုတိယ ယူဆချက်တွင် ထိုကဲ့သို့ ပရိယာယ်ဆင်ထားသည့်စကားစုက သဘောတူစာချုပ်တိုင်းအတွက် မဟုတ်ကြောင်း ယူဆသည်။ သို့သော် ဆန်းစစ်ချက်အပေါ် မူတည်၍ သဘောတူစာချုပ်တစ်ရပ်က အကြောင်းရင်းအခြေအနေတစ်ရပ် တည်ရှိမှုကို ကိုးကား၍ အာဏာသက်ရောက်ပါက ၎င်းစာချုပ်ဆက်လက်တည်ရှိမှုအား အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက သတ်မှတ်ထားသည့် အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်အဖြစ် မျှော်မှန်းထားပါသည်။ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် တာဝန်များအား ၎င်းတို့က ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်ရန် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထို့နောက် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း စည်းမျဉ်းကို အသုံးပြုသည်.....

ယူဆချက်၏ ဒုတိယမြောက် အယူအဆတစ်ခု ရှိပါသည်။ အကြောင်းရင်း အခြေအနေတွင် ပြောင်းလဲမှုက သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုအား နောက်ထပ် စည်းနှောင်မှု ရှိ မရှိ ဆုံးဖြတ်သည့် စမ်းသပ်ချက်တစ်ခုကို ၎င်းအယူအဆက ချမှတ်ပေးသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ရည်ရွယ်ချက်ကို မဟုတ်ဘဲ မတူညီသည့် သဘောသဘာဝကို စမ်းသပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြောင်းလဲမှုများက “မရှိမဖြစ်” ၊ အခြေခံကျကျ သို့မဟုတ် “အရေးပါခြင်း” ဖြစ်ကြောင်း စမ်းသပ်ခြင်း ဖြစ်သည်.....

သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆရှိ တတိယမြောက် အယူအဆက အကြောင်းရင်းအခြေအနေတွင် ပြောင်းလဲမှုက သဘောတူစာချုပ် ရပ်ဆိုင်းခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်း ရှိ၊ မရှိ

သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆရှိ အမြင် နှစ်မျိုးအား ယှဉ်တွဲတင်ပြခြင်းက လိမ္မာပါးနပ်မှု ရှိသည်။ တစ်မျိုးစီကို သီးခြားတင်ပြခြင်းက သဘောဆန္ဒအရ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများမှ ကင်းလွတ်ခြင်းကို အထောက်အပံ့ပေးရန် မစွမ်းဆောင် နိုင်ကြောင်း ထင်ရပါသည်။ အကယ်၍ သဘောတူညီမှုအရ တာဝန်ကို အဆုံးသတ်ရန် အလို့ငှာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောဆန္ဒ အစစ်အမှန်အား တစ်ခုတည်းသော အခြေခံအဖြစ် မှတ်ယူပါက သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက် လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း (*rebus sic stantibus*) အယူအဆအား သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် (*pacta sunt servanda*) အယူအဆမှ ခွဲထုတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ အတိအလင်းဖော်ပြချက်များအား ပြည့်မီရမည် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပြီး ရပ်ဆိုင်းရန် စာပိုဒ်ငယ်များက ဂုဏ်တစ်ရပ်အနေထက် မပိုကြောင်း အဓိပ္ပာယ် ယူဆနိုင်သည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင် အကယ်၍ အယူအဆက အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ အထူးလိုလားချက်ထက် ကျော်လွန်၍ ရှုမြင်ပါက သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဆက်နွယ်မှုမရှိသော မျှတမှု သို့မဟုတ် သာတူညီမျှမှုအကြောင်း အရင်းခံ အယူအဆများ ဖြစ်လာသည်ဟု ထင်မြင်နိုင်ပေသည်။ သဘောဆန္ဒအခြေပြု အရင်းအမြစ်များအား သဘောဆန္ဒတွင် ၎င်းတို့အား ချည်နှောင်ထားခြင်းမှ ဖြတ်တောက်စေပါသည်။

ခိုင်မာသည့် အကြောင်းရင်းရှိသော်ငြား သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန် မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအား အရေးအသားပေါင်းစပ်တင်ပြချက်အတွက် ဤအခက်အခဲများက ပံ့ပိုးပေးသည်။ သို့ရာတွင် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု ရှိသည့် အယူအဆအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အယူအဆ အဖြစ် ခြွင်းချက်မရှိ လက်ခံခြင်းက ဤနေရာတွင် မလွယ်ကူပေ။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက် လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအတွက် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း ကျိုးကြောင်း ဖော်ပြချက်များက သဘောတူစာချုပ်မှ ထွက်ခွာရန် သို့မဟုတ် စာချုပ်အား ချိန်ညှိရန်အတွက် အယူအဆ၏ ပြင်းပြသည့်ဆန္ဒအား ဟန့်တားရန် ထင်မြင်ရသည်။ အယူအဆက အဆုံးသတ်စေမည် ဖြစ်သည့် တာဝန်ဝတ္တရား၏ သဘောဆန္ဒ အရင်းအမြစ်များမှ ဟန့်တားပါသည်။ သို့ရာတွင် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန် မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအတွက် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်များသည် ဥပဒေ အရင်းအမြစ်များမှ အယူအဆကို အတူတကွ ဖယ်ထုတ်ကြောင်း ထင်မြင်ရပြီး အရင်းခံ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအယူအဆအဖြစ် ပြောင်းလဲလိုက်ပါသည်။

ဤအားပြိုင်မှုအား စီမံရာတွင် အသုံးပြုလေ့ရှိသည့် ရိုးရိုးနည်းလမ်းတစ်ခုက သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအတွက် ချဉ်းကပ်နည်းတစ်ခုချင်းစီကို

စမ်းသပ်သည်။ အကြောင်းရင်းအခြေအနေများတွင် ပြောင်းလဲမှုတွေ့ရှိရပြီးနောက် သဘောတူစာချုပ်အား အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုအား ထိခိုက်စေသည့် အကြောင်းရင်း ဖြစ်သောကြောင့် ၎င်းအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတွင် သဘောတူစာချုပ်အား ဖျက်သိမ်းရန်အတွက် ဥပဒေအရ ရပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် လိုအပ်သည့် အခွင့်အရေး ရှိကြောင်း ဖြစ်သည်။

Harvard Research in International Law, *The Law of Treaties*, ၂၉ Am. J. Int'l L. Supp. ၆၅၇, ၁၀၉၇-၉၈, ၁၁၀၀-၀၁ (၁၉၅၃).

ဆန့်ကျင်ဘက်တစ်ခုချင်းအဖြစ် ပြောင်းလဲသည့် နည်းအတိုင်း ရှင်းလင်းစွာ ထုတ်ဖော်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ သဘောဆန္ဒအရ ပယ်ဖျက်ရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ဆန္ဒရှိကြောင်း ယူဆပါက သဘောဆန္ဒက အခြေခံအဖြစ် ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး ၎င်းအပေါ် မူတည်၍ ညီမျှသည့် စံနှုန်းများအား အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ဤဖြစ်ရပ်တွင် အယူအဆအား ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်ဖြင့် အစားထိုးနိုင်ပေ။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် မှီတည်နေကြောင်း ယူဆရသည့် သဘောဆန္ဒတွင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အကြောင်း အရာ ပါဝင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် ရေးသားချက်က သဘောတူစာချုပ်ဥပဒေနယ်ပယ်မှ အယူအဆကို အစားထိုးပေ။ အကြောင်းရင်းမှာ “အခြေခံကျသော”၊ “အရေးပါသော”၊ “မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော” စသည်တို့ကဲ့သို့ သဘောတူညီမှုအရ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားကို အဟန့်အတားဖြစ်သည့် မျှတမှုအခြေအနေများကိုယ်တိုင်က အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘော ဆန္ဒတွင် တည်ရှိနေသည်။ ၎င်းသည် အတိအလင်းမဟုတ်ဘဲ သွယ်ဝိုက်ညွှန်းဆိုခြင်းဖြင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ သဘောတူ စာချုပ်၏ အခြေခံကျသည့် သဘောသဘာဝကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအဖြစ် မျှတမှုအား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤအခြေခံရေးသားချက်နည်းလမ်းက သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန် မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆ အသုံးပြုခြင်းအကြောင်း လျှောက်လဲချက်တွင် ထူးခြားသည့် ပုံစံ ဆောင်ပါသည်။ အယူအဆအပေါ် ဥပဒေအရ အငြင်းပွားမှုက သာမန်အားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက် လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆနှင့် ပတ်သက်သည့် သဘောမတူညီမှုကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆက သဘောတူစာချုပ်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားအချို့ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ပျက်ကွက်မှုကို အမှန်အကန် ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုခြင်း ရှိ၊ မရှိ သဘောကွဲလွဲမှုပေါ်ပေါက်လာသည့် အချိန်တွင် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၊ တရားရုံးတစ်ရုံး သို့မဟုတ် သုံးသပ်သူတစ်ဦး၏ ကန့်ကွက်ချက်အပေါ် ၎င်း၏ လိုက်နာဆောင်ရွက်ချက်များမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရရန် နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံက တောင်းဆိုသည်။ အဆိုပါ လျှောက်လဲချက်တစ်ခုတွင် တင်ပြထားသည့် ရပ်တည်ချက် တစ်ခုချင်းစီတိုင်းသည် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆ ဆိုင်ရာ အချက်အလက် တစ်ခု သို့မဟုတ် အခြားအချက်အလက်များနှင့် အထူးပင် ဆက်နွှယ်နေပါသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးရန် တောင်းဆိုလျက်ရှိသည့် နိုင်ငံက ၎င်းအား သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆက ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ပေးထားကြောင်း ခုခံချေပရမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ သဘောဆန္ဒအား လေးလေးနက်နက် ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းပြင်ပမှနေ၍ အခြေအနေများက လုံလုံ လောက်လောက် ပြောင်းလဲသည့်အချိန်တွင် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ပေးထားသည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အား ရှိကြောင်း အချက်အလက်နှင့် ဤတစ်သီးပုဂ္ဂလ ရပ်တည်ချက်က ဆက်နွှယ်ကြောင်း ယူဆရသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်း၏ ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်က သဘောဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းမှုတွင် တည်ရှိသည်။ တာဝန်မှ ကင်းလွတ်ခွင့် ကို ဆန့်ကျင်သည့် ရပ်တည်ချက်များကို သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအား အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြင့် တုံ့ပြန်ရမည်။ သို့မှသာ ကင်းလွတ်ခွင့် တောင်းခံနေသည့် နိုင်ငံ၏ တစ်သီးပုဂ္ဂလ သဘောထားအပေါ် ပြင်ပစံချိန်စံညွှန်းကို သွတ်သွင်းနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဤတုံ့ပြန်ချက်က

သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသော အချက်အလက်အပေါ်တွင် မှီတည်လိမ့်မည် ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်း၏ ကျိုးကြောင်း ဖော်ပြချက်က သဘောဆန္ဒပြင်ပတွင် ကျရောက်ပါသည်။ ဆွေးနွေးငြင်းခုံမှုက ပိုမို ကြီးထွားလာလေလေ တစ်ဖက်ချင်းစီက ၎င်းတို့၏ ရပ်တည်ချက်သဘောထားဆိုင်ရာ လျှောက်လဲချက်ကို အခြားသော ရေးသားချက် ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ညွှန်းဆိုခြင်းဖြင့် ရှာဖွေလာလေ ဖြစ်သည်။ ဤတောင်းဆိုချက်များကို ဖြေရှင်း လိုသည့် သုံးသပ်သူများ သို့မဟုတ် တရားခွင်များအတွက် တရားရုံးရှေ့နေများအတွက် မြှုပ်ကွက်မှာ ဤအစိတ်အပိုင်းများအား လျှောက်လဲချက်အတွင်း ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းရန် ဖြစ်သည်။ ဤလျှောက်လဲချက်က ကနဦးတာဝန် ဝတ္တရားကို ဖြည့်ဆည်းခြင်း သို့မဟုတ် ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုခြင်းတို့အား အထောက်အပံ့ပြုပါသည်။

ဤပြဿနာရပ်အတွက် ချဉ်းကပ်နည်းအမျိုးမျိုးအား ၁၉၄၁ ခုနှစ် တင်ပြခဲ့သည့် လျှောက်လဲချက်များဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ ရေကြောင်းကုန်သွယ်သွားလာရေး ကွပ်ကဲသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသင်္ဘောရေချိန်မျဉ်း ကွန်ဗင်းရှင်း၌ အမေရိကန်နိုင်ငံက ၁၉၄၁ ခုနှစ်တွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်မှ ရပ်ဆိုင်းခြင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် လျှောက်လဲချက်များ ဖြစ်သည်။^{၃၅} ကွန်ဗင်းရှင်းသည် ငြိမ်းချမ်းစွာ ကုန်သွယ်ရေးအခြေအနေတစ်ရပ်ကို မှတ်ယူထားကြောင်း ပြောဆိုလျက် ခေတ္တရှေ့နေချုပ်ဖြစ်သူ Francis Biddle ၏ သဘောထားအပေါ် မှီ၍ ကွန်ဗင်းရှင်းအား “ရပ်ဆိုင်းပြီး ဆောင်ရွက်၍မရကြောင်း” သမ္မတရစာတံဆိပ် ကြေညာခဲ့သည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆက ကွန်ဗင်းရှင်းအား တစ်နိုင်ငံတည်း၏ သဘောထားဖြင့် ရပ်ဆိုင်း “ခွင့်” ကို အမေရိကန်နိုင်ငံအား ပေးထားကြောင်း သမ္မတ၏ ကြေညာချက်တွင် ယူဆထားသည်။

စင်စစ်အားဖြင့် ကွန်ဗင်းရှင်းက မျှော်မှန်းထားသည့် အခြေအနေများသည် အချိန် ကြာမြင့် လာသည်နှင့် အမျှ အားလုံးနီးပါး ပျက်ဆီးခံရသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းနှင့် ပြည့်ပြည့်ဝဝ အကောင်အထည်မဖော်ခြင်းက ကျူးကျော်မှုဒဏ် ခံရသူများကို ထိခိုက်နစ်နာစေမှုသာ ဖြစ်ပေါ်စေ နိုင်သည်။ ၎င်းတို့ကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက အထောက်အပံ့ပြုရန် ခိုင်မာသည့် ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်စေသည်။

စင်စစ်အားဖြင့် ၎င်းသည် ကွန်ဗင်းရှင်း၏ စည်းနှောင်သည့် အခြေအနေကို သွယ်ဝိုက်ပြဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းက ဖော်ပြထားသည့် အဆိုပါ အနေအထားများက အမှန်စင်စစ် ဖြစ်ပွားနေပါကလည်း ထိုသို့ အဓိကအချက်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမရှိဘဲ ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနေသင့်သည်။

စင်စစ်အားဖြင့် ၎င်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေရှိ အတည်ပြုထားသည့် အခြေခံမူများ အောက်တွင် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပြီး ထိုသို့ ပြောင်းလဲသည့် အနေအထားများကြောင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအနေဖြင့် ကွန်ဗင်းရှင်းအား ရပ်ဆိုင်းပြီး ဆောင်ရွက်၍မရကြောင်း ကြေညာပိုင်ခွင့် ရှိသည်။

^{၃၅} ၄၇ နိုင်ငံတွင် ကွန်ဗင်းရှင်း၏ စာသားအား ထုတ်ပြန်ကြေညာသည်။ ၂၂၂၈ (၁၉၃၃)

ထို့ကြောင့် ယခုအခါ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ သမ္မတဖြစ်သူ ကျွန်ုပ် ဖရန်ကလင်ရှာဘဲသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ အတည်ပြုလက်ခံထားသည့် အခြေခံမူများအောက်ရှိ ရပိုင်ခွင့်နှင့် အထူးအခွင့်အရေးကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကိုယ်စား ကျင့်သုံးကာ ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတရားချိန်မျဉ်းကွန်ဗင်းရှင်းအား အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ ဆိပ်ကမ်းများနှင့် ရေပိုင်နက်များတွင် ရပ်ဆိုင်းကာ ဆောင်ရွက်၍ မရကြောင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာလိုက်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအနေဖြင့် လက်တလော အရေးပေါ်ကာလအတွက်သာလျှင် ၎င်းကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် သက်ဆိုင်ပေလိမ့်မည်။^{၁၃၆}

သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆက နိုင်ငံများအား တစ်ဖက်သတ် ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခွင့်ကို ပေးထားကြောင်း သဘောထားရပ်တည်ချက်ကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေလေ့လာသုံးသပ်သူအချို့က ထောက်ခံပါသည်။ ဗီယင်နာကွန်ဗင်းရှင်း၏ မူကြမ်း အပိုဒ်များအပေါ် Lissitzyn ၏ လေ့လာသုံးသပ်ချက်က ဥပမာကောင်း ဖြစ်သည်။

အတိအကျဆိုရသော် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသို့ လိုက်နာအကောင်အထည် မဖော်နိုင်မှုကို တရားဝင်သတိပေးချက် ဦးစွာ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် သို့မဟုတ် တရားဝင်အသိပေးချက်နှင့် အတူပြုလုပ်ရန် ကိစ္စရပ်အားလုံးအတွက် မလိုအပ်ပေ။ အစီအစဉ်တကျ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်သောငြားဆင်ခြင်တွေးခေါ်မှုနှင့် ယဉ်ကျေးပျူငှာမှုတို့က ထိုသို့ သတိပေးစာ ပေးပို့ခြင်းကို ယေဘုယျအားဖြင့် လိုလားဖွယ်ရှိသည်။ အကယ်၍ သဘောတူစာချုပ်အား ပြည်တွင်းဥပဒေကဲ့သို့ ကျင့်သုံးပါက တရားဝင်ပြဋ္ဌာန်းချက် သို့မဟုတ် ကြေညာချက်က လိုအပ်ပေမည်။

အကောင်အထည်ဖော်မှုအား ရပ်တန့်ခြင်း သို့မဟုတ် ကန့်သတ်ခြင်းအတွက် ရပိုင်ခွင့်အား ကျင့်သုံးခြင်းက အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ၏ သီးခြားသဘောဆန္ဒ သို့မဟုတ် တတိယအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ် မမှီတည်ပါ။^{၁၃၇}

ဆန့်ကျင်ဘက်အမြင်မှာမူ တစ်နိုင်ငံတည်းက သဘောတူစာချုပ်အား ရပ်ဆိုင်းခြင်းသည် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆနှင့် သဟဇာတမဖြစ်ကြောင်း ရှုမြင်ကြသည်။ ၎င်းဆန့်ကျင်ဘက်အမြင်အား အခြားသုံးသပ်သူများက ထောက်ခံကြသည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအတွက် သဘောဆန္ဒအပေါ် လုံးလုံးလျားလျား ချဉ်းကပ်နည်းက သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာဥပဒေရှိ အယူအဆကို ပြုလဲစေသည်သာမက သဘောတူစာချုပ်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှောင်ရှားရန် အရည်အချင်းမပြည့်မီသည့် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ Hyde ၏ ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည့် စနစ်တကျ ပြီးပြည့်စုံအောင် ရေးသားထားသည့် ကျမ်းက ဥပမာကောင်းတစ်ခု

^{၁၃၆} ကြေညာချက်အမှတ် ၂၅၀၀၊ ၉ ဩဂုတ် ၁၉၄၁။ Fed. Reg. ၃၉၉၉ (၁၉၄၁)။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ကြေညာချက်အမှတ် ၂၆၇၅ ဖြင့် ရုပ်သိမ်းခဲ့သည်။ ၁၀ Fed. Reg. ၁၅၃၆၅ (၁၉၄၅)
^{၁၃၇} Lissitzyn, *supra* note ၉၄, at ၉၁၁-၁၂

ဖြစ်သည်။ “တရားဝင်သဘောတူစာချုပ်တစ်ခု၏ သတ်မှတ်ချက်များအား အလေးမထားဘဲ ပြစ်ဒဏ်ကင်းလွတ် ခံရရန် စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ၏ ကြီးမားသောအာဏာထက် ပိုသည့် အရာတစ်ခု..... လိုအပ်သည်။ ထိုသို့ အလေးမထားရန်အတွက် ဥပဒေအရ ရပိုင်ခွင့်ကို တည်ထောင်ရန် အလို့ငှာ ဖြစ်သည်။”^{၁၃၈}

အမှန်အားဖြင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် အရေးအသား သို့မဟုတ် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသားတစ်ခုတည်းကို သာ အသုံးပြုပါက ဤရပ်တည်ချက်နှစ်မျိုးစလုံးက အထောက်အပံ့ မပေးနိုင်ခြေ။ တစ်နိုင်ငံတည်းက ရပ်ဆိုင်းခြင်းသည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အရေးအသားနှင့် ဆက်နွယ်ကြောင်း ယူဆရသော်ငြား အကယ်၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက သဘောတူစာချုပ်ပါ တာဝန် ဝတ္တရားများကို ၎င်းတစ်နိုင်ငံတည်းက ရပ်ဆိုင်းခွင့်ရရှိပါက အခြားလက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ တစ်သီးပုဂ္ဂလ သဘောဆန္ဒတို့ကို ခြိမ်းခြောက်လာနိုင်သည်။ ထို့အပြင် တစ်နိုင်ငံတည်းက ရပ်ဆိုင်းနိုင်စွမ်းသည် ၎င်းတို့၏ လေးလေးနက်နက် ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းအတွင်းရှိပါက အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ၎င်းကိုယ်တိုင် စည်းနှောင်နိုင်စွမ်းကို ကန့်သတ်ကြောင်း ယူဆရမည်။ ဤနည်းဖြင့် လုပ်ဆောင်ချက်အား မရပ်ဆိုင်းနိုင်ကြောင်း ကန့်သတ်ပေးလိမ့်မည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက ရပ်ဆိုင်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သဘောထားက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ခုခံကာကွယ်ချက်ကိုသာမက ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု ရှိသည့် ခုခံကာကွယ်ချက်ကိုပါ လိုအပ်ကြောင်း ယူဆရသည်။

အလားတူပင် ကွန်ဗင်းရှင်းကို ရပ်ဆိုင်းရန်အတွက် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအား တစ်နိုင်ငံတည်း ကြေငြာချက်ဖြင့် ခွင့်မပြုသင့်ကြောင်း သဘောထားက သဘောဆန္ဒထက် ကျော်လွန်သည့် သို့မဟုတ် နည်းစနစ်တကျ ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်အချို့နှင့် ဆက်နွယ်သည်။ အကယ်၍ အခြေအနေများ ပြောင်းလဲသည့် အခါ အမေရိကန်က ၎င်းကိုယ်တိုင်လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ၏ အကန့်အသတ်ကို သတ်မှတ်နိုင်စွမ်း မရှိပါက အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်မှုရှိ အရေးပါသည့် စနစ်နှင့် ဆက်နွယ်နေသည့် အကျိုးစီးပွားကို ခြိမ်းခြောက် ခံရနိုင်သည်။ ထို့အပြင် ထိုကဲ့သို့ သဘောတူညီမှုဆိုင်ရာထက် ကျော်လွန်သည့် ချဉ်းကပ်နည်းက သဘော တူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် အယူအဆ၏ စံနှုန်းကို ခြိမ်းခြောက်နိုင်သည်။ ၎င်းစံနှုန်းအတွက် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန် မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆက ခြွင်းချက်မျှသာ ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် တစ်နိုင်ငံတည်းက ရပ်ဆိုင်းခြင်းကို ဆန့်ကျင်ခြင်းသည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် ရေးသားချက်ကိုသာမက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် ရေးသားချက်ကိုလည်း လိုအပ်ကြောင်း ယူဆသည်။

^{၁၃၈} J. C. Hyde, *International Law* ၁၅၂၃ (၂nd rev. ed. ၁၉၄၅) ဆွစ်ဇာလန်ဖက်ဒရယ်တရားရုံးက ဤချဉ်းကပ်နည်းကို ၎င်း၏ ၁၉၂၃ ခုနှစ် စီရင်ချက်တွင် လိုက်နာထားသည်။ re Lepeschkin, ၄၉(၁) *Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichtes* ၁၈၈, ၁၉၄-၉၇ (၁၉၂၃), ၁၉၅၁ *Journal Du Droit International (Clunet)* ၁၁၃၅, ၁၁၃၇-၃၈ (၁၉၂၄), ၂ *Ann. Dig.* ၃၂၃, ၃၃၄-၃၅ (၁၉၂၃-၂၄)

ဤကဲ့သို့ ရေးသားချက်များ လိုအပ်သည့်အခြေအနေတွင် သမ္မတ၏ ကြေညာချက်က “ရန်စကျူးကျော် ခံရသူများ၏ ထိခိုက်နစ်နာသူများကို အကူအညီပေးရန် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက အတိအလင်းထုတ်ဖော် ထားသည့် ရည်ရွယ်ချက်” အတွက် “ထိခိုက်မှု” ဖြစ်နိုင်ခြေကို ညွှန်းဆို ထားသည်မှာ အံ့အားသင့်ဖွယ် မဟုတ်ချေ။^{၁၃၉} အရေးအသားပုံစံနှစ်မျိုးစလုံးက သဘောထား ရပ်တည်ချက် နှစ်မျိုးစလုံးနှင့် သဟဇာတဖြစ်သည်သာမက အမှန်ပင် လိုအပ်သည့်အခါ ၎င်းအရေးအသားပုံစံနှစ်မျိုးက တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုး သဟဇာတဖြစ်ကြောင်း ထင်မြင်ရသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဖော်ပြရန် အရေးအသားအနေဖြင့် စိန်ခေါ်မှုအခက်အခဲ ကြုံတွေ့ရသည်။ ထို့အပြင် အထောက်အပံ့ ပေးသည့် သဘောထားရပ်တည်ချက်နှင့်လည်း သဟဇာတဖြစ်သည့် နည်းလမ်းအတိုင်းလည်း ဖော်ပြရာတွင်လည်း အခက်အခဲ ကြုံတွေ့ရသည်။ ရုစဘွဲ၏ ကြေညာချက်ကို ထောက်ခံသည့် သဘောထားနှင့် ဆန့်ကျင်သည့် သဘောထား နှစ်မျိုးစလုံးသည် ဤအချက်ကို အတော်ပင် သေသေသပ်သပ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ အခြား အချက်အလက်ကို လက်ခံသည့် အချက်အလက်တစ်ခုပုံစံကို အသေးစိတ် ရှင်းပြခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ကြသည်။

ကွန်ဗင်းရှင်းကို ရပ်ဆိုင်းရန်အတွက် တစ်နိုင်ငံတည်း၏ ရပိုင်ခွင့်အကြောင်း သမ္မတ၏ အခိုင်အမာ ပြောဆိုချက်အား ခေတ္တရှေ့နေချုပ်ဖြစ်သူ Francis Biddle က ခုခံကာကွယ်ပြောဆိုသည်။^{၁၄၀} Biddle က သူ၏ ရပ်တည်ချက်က ဖော်ထုတ်ထားသည့် အရေးအသားဆိုင်ရာ အခက်အခဲများကို ကြိုးပမ်းမှုနှစ်သွယ်ဖြင့် စီမံပါသည်။ ပထမကြိုးပမ်းမှုမှာ တစ်နိုင်ငံတည်း၏ ရပ်ဆိုင်းခွင့်အား “လုပ်ထုံးလုပ်နည်း” ကိစ္စရပ်မျှအဖြစ်သာ သူက မှတ်ယူပြီး တာဝန်ဝတ္တရားရှိ ယခင်ကတည်းက ရှိနှင့်ပြီးဖြစ်သည့် ပျက်ယွင်းမှုကို ထင်ဟပ်ပါသည်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အရဆိုသော် တစ်နိုင်ငံတည်းက ရပ်ဆိုင်းခြင်းက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားအယူအဆကို ခြိမ်းခြောက်ကြောင်း မယူဆနိုင်ပေ။ ထို့အစား တာဝန်ဝတ္တရား (မရှိခြင်း) အဖြစ်မျှသာ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

အစိုးရက ချမှတ်ထားသည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းသည် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အခြေခံမူအပေါ် မူတည်ခြင်းကြောင့် ယေဘုယျအားဖြင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းက အစိုးရအား အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို ကိစ္စရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ အသိပေးရန် တောင်းဆိုသည်။ ထို့အပြင် သဘောတူစာချုပ်အား ရပ်ဆိုင်းရန် သို့မဟုတ် ဖျက်သိမ်းရန် သဘောတူချက်ကို တောင်းခံနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကိစ္စရပ်က ဖျက်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ရပ်ဆိုင်းခွင့်အတွက် အခွင့်အရေးကို ထိခိုက်စေခြင်း မရှိရ..... သဘောတူစာချုပ်အခြေခံ အချက်များ ပြောင်းလဲခြင်း၏ အရင်းခံ လက္ခဏာရပ်က..... အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရအား သဘောတူ

^{၁၃၉} အလားတူပင် ဆွစ်ဇာလန်ဖက်ဒရယ်တရားရုံးက စနစ်ကျနသည့် အကျိုးစီးပွားကို တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ တစ်ဖက်သတ် ရပ်ဆိုင်းရန်အခွင့်အရေးကို ၎င်းပြဋ္ဌာန်းချက်က ကန့်သတ်ခြင်းသည် “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ ပုံမှန်လမ်းကြောင်းများမှ တဆင့်” ထုတ်ပြန်သည့် ကြေညာချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ re Lepeschkin, ၂ Anm. Dig. ၃၂၃, ၃၂၅ (၁၉၂၃-၂၄) ကို ကြည့်ပါ။

^{၁၄၀} ၄၀ Op. Att’y Gen’l ၁၁၉ (၁၉၄၁).

စာချုပ်က အသက်မဝင်ကြောင်း လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကြေညာနိုင်သည် သို့မဟုတ် လက်တလော အရေးပေါ်ကာလအတွက် ရပ်ဆိုင်းကြောင်း လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကြေညာနိုင်သည်။^{၁၄၁}

ထို့နောက် တာဝန်ဝတ္တရားအကြောင်းဘက် Biddle က လှည့်လည် တင်ပြသည်။ သူ၏ လျှောက်လဲချက်ပါ စာပိုဒ်တို့တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ အမြင်အချို့အရ “အရင်းခံ” ကျကျ တွေ့မြင်ရသည့် အပြောင်းအလဲ၏ ဝိသေသ လက္ခဏာရပ်အပေါ် တာဝန်ဝတ္တရားက မှီတည်ပါသည်။ Biddle ၏ ဒုတိယလှုပ်ရှားမှုမှာ “အရေးပေါ် အခြေအနေများ” နှင့် “အရင်းခံအကြောင်း” ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသား ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများ၏ သဘောဆန္ဒပါ တာဝန်ဝတ္တရားဆိုင်ရာ အခြေခံကို တစ်နိုင်ငံတည်းက ရပ်ဆိုင်းခြင်းဖြင့် ချိုးဖောက်နိုင်ကြောင်း ယူဆချက်ကို ဤလှုပ်ရှားမှုဖြင့် Biddle က လှီးလွှဲဖြေဆိုနိုင်သည်။ စနစ်တွင် ထည်သွင်းထားသည့် ယေဘုယျစည်းစားချက်များရှိ တာဝန်ဝတ္တရားနှင့် ရပ်ဆိုင်းခြင်းနှစ်ခုစလုံးတွင် အခြေတည်ခြင်းဖြင့် လှီးလွှဲဖြေဆိုပါသည်။ ပြဿနာမှာ ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသားက သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အတွက် အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ တစ်နိုင်ငံတည်း ရပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် သဘောတူစာချုပ်ပါ တောင်းဆိုချက် အကြောင်းအရာကို ခြိမ်းခြောက် ကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။ သဘောတူညီမှုထက်ကျော်လွန်သည့် အခြေအနေများအား အသေးစိတ် ရှင်းပြခြင်းဖြင့် Biddle က ဤအချက်ကို ရှောင်လွှဲပါသည်။ ၎င်းအခြေအနေများက အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောထားအရ ရပ်ဆိုင်းရန် တရားဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းပေးအပ်ထားသည့် ကျင့်ထုံးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးကို လွှမ်းမိုးပါသည်။ Biddle အတွက် အရင်းခံဆိုသည်မှာ သဘောတူစာချုပ်အတွက် အကြောင်းရင်းခံကို ဆိုလိုသည်။ သဘောတူစာချုပ် “အခြေပြုသတ်မှတ်ထားသည့်” “အရင်းခံ အခြေအနေများ” တွင် “မရှိမဖြစ်” ပြောင်းလဲမှု ရှိသည့်အခါ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း က အစပျိုးပါသည်။

သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရှိ ကောင်းစွာ သတ်မှတ်ထားသည့် အခြေခံမူ ဖြစ်သည်။ သဘောတူစာချုပ်က အခြေခံ ထားသည့် အရင်းခံ အခြေအနေများက အခြေခံအားဖြင့် ပြောင်းလဲသည့်အခါ သဘောတူစာချုပ်သည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရပ်ဆိုင်းပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အခြေအနေများတွင် ကွန်ဗင်ရှင်းအား ရပ်ဆိုင်းခြင်းက ထိုအခြေခံ ပြောင်းလဲခြင်းကြောင့် ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ထိခိုက်သည့် နိုင်ငံတစ်ခု၏ သေချာပေါက် ရပိုင်ခွင့် ဖြစ်သည်။

အခြေခံမူအား အကောင်အထည်ဖော်စေသည့် ပြောင်းလဲမှုက မရှိမဖြစ် လိုအပ်ရမည် သို့မဟုတ် အရင်းခံ ဖြစ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း တစ်ခါတစ်ရံတွင် ပြောဆိုကြသည်။ သို့ရာတွင် ဤအချက်က အခြေခံမူ၏ ခွဲခြားမရသည့် အပိုင်းဖြစ်သည် မဖြစ်သည်မှာ မသေချာသော်ငြား သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်ရှင်းကို သက်ရောက်စေသည့် ပြောင်းလဲသွားသော အခြေအနေများက မရှိမဖြစ် လိုအပ်ဆုံးနှင့် အခြေခံအကျဆုံး ဖြစ်ကြောင်း ယုံမှားသံသယဖြစ်ဖွယ် မလိုပေ။^{၁၄၂}

^{၁၄၁} *Id.* at ၁၂၃

^{၁၄၂} *Id.* at ၁၂၁-၂၃

သဘောတူစာချုပ်ကအခြေခံထားသည့် “ယူဆချက်များ” ရှိ ပြောင်းလဲမှုနှင့်အတူ တာဝန်ဝတ္တရား ပျက်ကွက်ခြင်းအကြောင်း Biddle က ခုခံချေပသည်။ ဤယူဆချက်များက အနက်ဖွင့်ဆိုရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတစ်ခု၏ တစ်နိုင်ငံတည်း သက်ဆိုင်သည့် အခွင့်အာဏာအတွင်း မရှိကြောင်း သူက မယူဆပေ။ ၎င်းတို့၏ ပျက်ကွက်မှုက အကြောင်းရင်း ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်အဖြစ် သူက ယူဆသည်။ ၎င်းအကြောင်းရင်းအား လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အရ သတ်မှတ်မှတ်ထားရှိရမည် ဖြစ်သည်။

၎င်း၏ ယေဘုယျသဘောသဘာဝအရ ကွန်ဗင်းရှင်းသည် ငြိမ်းချမ်းစဉ်ကာလအတွင်း သဘောတူညီချက်ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ စာချုပ်၏ ဥပဒေဇာတ်တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ “ပင်လယ်ပြင်တွင် လူများနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု ပစ္စည်းများ လုံခြုံဘေးကင်းရေးကို မြှင့်တင်ရန်” အတွက် စာချုပ်ချုပ်ဆိုသည့် အစိုးရများက သဘောတူခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာ သွားလာရေးသည့် သင်္ဘောများတင်ဆောင်ရမည့် အကန့်အသတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ယေဘုယျ သဘောတူညီချက်၊ တူညီသည့် အခြေခံမူများနှင့် စည်းမျဉ်းများကိုသတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် မြှင့်တင်သွားမည် ဖြစ်သည်။ ကုန်တင်သင်္ဘောကြီး များ၏ ကုန်တန်ချိန်အား နိုင်ငံတကာတွင် အပြိုင်အဆိုင် တင်ဆောင်ခြင်းကို ကန့်သတ်ခြင်းဖြင့် ကွန်ဗင်းရှင်းသတ်မှတ်ချက်များက ဖော်ပြသည့် ဤယေဘုယျရည်မှန်းချက်က ရရှိစေမည် ဖြစ်သည်။ ထို ငြိမ်းချမ်းစဉ်ကာလ ကုန်သွယ်မှုနှင့် ခရီးသွားလာမှုကို ကွန်ဗင်းရှင်း၏ အခြေခံအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပြီး စာချုပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့် သတ်မှတ်ချက်များ၏ သဘောသဘာဝဖြင့် အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းတို့ကို ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့် ငြိမ်းချမ်းစဉ်ကာလ ကုန်သွယ်ရေးက သဘောတူစာချုပ်၏ အခြေခံ ယူဆချက် ဖြစ်ကြောင်း သံသယဖြစ်ဖွယ် မလိုချေ။ သင်္ဘောသွားလာရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် လတ်တလော အခြေအနေမှာ လုံးဝ ကွဲပြားခြားနားသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် အခြေအနေများနှင့် ၎င်းအတွက် အခြေခံအဖြစ် ယူဆရမည့် အခြေအနေများသည် လုံးဝနီးပါး မကျင့်သုံးနိုင်ခြေ..... အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ခရီးသွားလာရေးအား လွတ်လွတ်လပ်လပ်နှင့် အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်နိုင်ရေး ရည်ရွယ်ချက်အတွက် ချုပ်ဆိုသည့် သဘောတူညီချက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သာမန် အခြေအနေအောက်တွင် နိုင်ငံတကာရေးကြောင်းသွားလာရေးက ဆက်လက်မလုပ်မဖြစ်ချေ။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ဤကုန်သွယ်ရေးတွင် ပါဝင်နေသည့် ကုန်တင်သင်္ဘောများအား အမှန်တကယ် ဖျက်ဆီးခြင်းသည် အခြေခံမူများအနက် တစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းအရဆိုသော် စာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အများအပြားတွင် ယခုအခါ စစ်ကြီး ဖြစ်ပွားနေပြီ ဖြစ်သည်..... အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပင်လယ်ရေးကြောင်း များက စစ်ပွဲဆိုင်ရာ အထောက်အကူအမျိုးမျိုးအတွက် ဆုံရပ်ဖြစ်နေပြီး ရေကြောင်းကုန်သွယ်ရေး ဖျက်ဆီးရန် လျော့တိလျော့ရဲ ဖြစ်စေသည်မှာ သိသာ ထင်ရှားသည်။ အလားတူပင် ရေကြောင်း ကုန်သွယ်ရေးတွင် သင်္ဘောအခက်အခဲ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ရှိနေခြင်းက ကွန်ဗင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ အားလုံး အတွက် မဟုတ်သော်ငြား အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအများအပြားအတွက် အလေးထားရမည့် ကိစ္စရပ် ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ခုခံချက်က မရှိမဖြစ် လိုအပ်ကြောင်း ကွန်ဂရက်၏ ကြေညာချက်ကို ဆန့်ကျင်သည့် နိုင်ငံများလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ..... အတိုချုပ်ရသော် သင်္ဘောချိန်မျဉ်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ အခြေခံဖြစ်သည့် သာမန်ငြိမ်းချမ်းစဉ်ကာလ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်ရေး ယူဆချက်က ဆက်လက် မတည်ရှိတော့ပေ။

ဤအခြေအနေများအောက်တွင် ကွန်ဗင်းရှင်းက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအပေါ် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရပ်တန့်သည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့တွင် သံသယဖြစ်ဖွယ် မလိုပေ။^{၁၆၇}

ထို့ကြောင့် အမေရိကန်က ကွန်ဗင်းရှင်းအား ရပ်ဆိုင်းသည့် လျှောက်လဲချက်အတွက် Biddle က အဆင့် နှစ်ဆင့်ဖြင့် သတ်မှတ်သည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ရပိုင်ခွင့်အား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း အခိုင်အမာ ဆိုခြင်းဖြင့် သူက စတင်သည်။ သို့သော် လက်ခံထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားတစ်ရပ်အား လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်မှုအပေါ် အခြေခံ၍ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်အဖြစ် သဘောထားပါသည်။ ထို့နောက် ဤပျက်ကွက်မှုအား သဘောတူစာချုပ်အတွက် မည်သည့် အရာက “အခြေခံ” ဖြစ်သည်ဟူသည့် ယေဘုယျ အယူအဆများတွင် အခြေတည်ပါသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင်များ၏ လေးလေးနက်နက် ဆင်ခြင်ချက်ကို နားလည်သဘောပေါက်စေသည်။ စနစ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဤအယူအဆများကို တစ်နိုင်ငံ တည်းက အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းအား အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောဆန္ဒနှင့်အညီ တစ်နိုင်ငံတည်း၏ အခိုင်အမာ အဆိုပြုချက် ဆိုသည်ထက် အချက်အလက်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်အဖြစ် ယူဆပါသည်။ Biddle ၏ လျှောက်လဲချက်က စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိကြောင်း ရေးသားချက်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းကြောင်း ရေးသားချက်တစ်ခုချင်းစီအား ငြင်းပယ်ခြင်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက ဖျက်သိမ်းခွင့်က တာဝန်ဝတ္တရားအပေါ် ဥပဒေအရ မှီတည်နေပြီး အများဆိုင် တာဝန်ဝတ္တရားက ပေါင်းစုထားသည့် သဘောထား ဖော်ပြချက်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းစုပေါင်းသဘောထားအား တစ်နိုင်ငံချင်းစီက အကြောင်းကြားနိုင်သည်။

စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်မှာ အမေရိကန်၏ သဘောထားအား တိုက်ခိုက်သည့် သုံးသပ်သူများက အလားတူ ရေးသားနည်းကို ထိထိရောက်ရောက် အသုံးပြုသည်။ ရုစဘွဲ့နှင့် Biddle တို့ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်လျက် ပါမောက္ခ Briggs က ရှင်းလင်းဝေဖန်ချက်ကျမ်းတစ်ခုကို ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေဂျာနယ် (American Journal of International Law) တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။^{၁၆၈} သဘောဆန္ဒနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားတို့အပေါ် မှီတည်မှုများအကြား Biddle ၏ လျှောက်လဲချက်အတွင်းရှိ အမြီးအမောက် မတည့်ခြင်းအား Briggs က ဖော်ထုတ်ပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်၏ ယေဘုယျ သဘောသဘာဝ အကြောင်း လျှောက်လဲချက်များအပေါ် Biddle ၏ မှီတည်မှု အတိုင်းအတာအရ ၎င်းမှီငြမ်း ကိုးကားသည့် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအား မလိုအပ်ပေ။ သဘောတူစာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောဆန္ဒအပေါ် Biddle က မှီတည်သည့် အတိုင်းအဆအရ သူ၏ လျှောက်လဲချက်ရှိ တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အား ဖျက်ဆီးကြောင်း ယူဆရသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ကျိုးကြောင်းမခိုင်လုံသည့် အခြေခံမှုကို အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းဖြင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ခြင်းအား ရပ်ဆိုင်းရန် လိုအပ်ကြောင်း အခိုင်အမာဆိုထားသည်

^{၁၆၇} *Id.* at ၁၂၀-၂၁

^{၁၆၈} Briggs, *The Attorney General Invokes Rebus Sic Stantibus*, ၃၆ Am. J. Int'l L. ၈၉ (၁၉၄၂)

ကွန်ဗင်းရှင်းအား ဆိုင်းငံ့ခြင်းက စာရေးသူအတွက် မရှင်းလင်းပါ။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း အများစု အသုံးချခွင့်ရသည့် အခြေအနေများက အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအတွက်သာလျှင် သဘောတူစာချုပ်အား ဆိုင်းငံ့ခြင်းကို မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ဦးတည်စေကြောင်းလည်း မရှင်းလင်းပါ။^{၁၄၅}

သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆက သဘောတူ စာချုပ်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများအား တစ်နိုင်ငံတည်းက ဆိုင်းငံ့ခြင်းကို အချိန်ကုန်ခံ မစဉ်းစားကြောင်း Briggs က ခုခံချေပသည်။ ထိုသို့ ခုခံချေပရာတွင် ပါမောက္ခ Chesney Hill နှင့် သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေအပေါ် ဟားဗတ်သုတေသနဌာနမှူးကြမ်းတို့ကို ကိုးကားပါသည်။ ထို့အပြင် Biddle ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောထား ကိုလည်း ကိုးကားပါသည်။

အမှန်အားဖြင့် အကြောင်းအရာအပေါ် နိုင်ငံတစ်ခု၏ ကျင့်သုံးပုံအား အတတ်နိုင်ဆုံးနှင့် အပြည့်စုံဆုံး လေ့လာဆန်းစစ်ချက်အနက် တစ်ခုကို စိတ်ဝင်စားပါက Biddle အနေဖြင့် ရေးသားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ရှိ “သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆ” ကို ကောင်းကောင်း စိုငြိမ်းကိုးကား တိုင်ပင်သင့်သည်။ ၎င်းစာအုပ်က အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြသည်-

သီအိုရီပိုင်းအရ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် ကန့်ကွက်ခြင်းရှိသော်ငြား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေက ချမှတ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းတစ်ခုက မှန်ကန်နေသေးသည်။ ၎င်း စည်းမျဉ်းမှာ အခြေအနေများ ပြောင်းလဲမှုအပေါ် အခြေခံ၍ သဘောတူစာချုပ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့် တောင်းခံသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုတွင် ၎င်းသဘောတူ စာချုပ်အား တစ်နိုင်ငံ တည်းက ဖျက်သိမ်းခွင့် မရှိပေ။ ထို့အပြင် အယူအဆအား အသုံးချနိုင်ကြောင်း သိမြင်လက်ခံမှုအား သဘောတူစာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများထံမှ ရရှိရမည် ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် အခွင့်အာဏာရှိသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အချို့ထံမှ ရရှိရမည် ဖြစ်သည်။^{၁၄၆}

Briggs က Biddle ၏ ယူဆချက်ကို ဝေဖန်ပါသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအနေဖြင့် ၎င်းကိုယ်ပိုင် တာဝန်ဝတ္တရားများနယ်ပယ်အား ထိန်းချုပ်နိုင်သည့် ရပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝ ရှိကြောင်းဟု Biddle က ယူဆ ထားသည်။ Briggs အတွက်မူ စနစ်နှင့်သက်ဆိုင်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားလိုက်နာရန် ဖြစ်နိုင်ခြေနှင့် သဟဇာတ မဖြစ်သည့် သဘောထားဖြစ်သည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော်ငြား အမှန်အားဖြင့် အဆင်အခြင်မဲ့၍ မလိုအပ်သည့် ဤထောက်ခံချက်က အတော်ပင် မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် အယူအဆဖြစ်နေပါသည်။ ဤအယူအဆအရဆိုသော် ဂျာမနီ၊ အီတလီ၊ ဂျပန်နှင့် ဆိုဗီယက်ရုရှားနိုင်ငံတို့ကလည်း ၎င်းတို့အတွက် အဆင်မပြေသည့် သဘောတူစာချုပ်များအား

^{၁၄၅} *Id.* at ၉၃

^{၁၄၆} *Id.* at ၉၄

ဆိုင်းငံ့ခြင်း၊ ဖျက်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ချိုးဖောက်ခြင်းတို့အား အလားတူပင် လက်ခံလာကြမည် ဖြစ်သည်။ ထို့သို့ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ရှေ့နေချုပ်က ၎င်း၏ သဘောထားဖြင့် ချမှတ်ထားသည့် ဥပဒေအခြေခံမူများနှင့် အခြေအနေများကို စစ်ဆေးခြင်းအား လိုလိုလားလား လက်ခံလာကြမည် ဖြစ်သည်။^{၂၄၇}

Briggs က ၎င်း၏ ရှင်းလင်းဝေဖန်ချက်ကျမ်းတွင် ဤအကြောင်းကို နောင်တွင် ပြန်လည် ရှင်းပြထားသည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအနက်မှ ထွက်ပေါ် လာသည့် စနစ်အတွင်းရှိ အပိုင်းများကို ဖတ်ရှုရန်အတွက် တစ်နိုင်ငံတည်းက ချဉ်းကပ်နည်းကို ဝေဖန်ဆန်းစစ်လျက် ရှင်းပြပါသည်။ တစ်နိုင်ငံတည်း၏ သဘောထားရပ်တည်ချက်အပေါ် ၎င်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အယူအဆအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် စဉ်းစားချက်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် စဉ်းစားချက်များကို ပေါင်းစပ်ထားသည်။ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဆိုရသော် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက တစ်နိုင်ငံတည်း၏ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်အပေါ် မှီတည်ခြင်းက စနစ်အတွင်းရှိ မျှတမှုဆိုင်ရာ အချက်များကို ဖျက်ဆီးဝါးမျိုလိမ့်မည်ကို သူက စိုးရွံ့သည်။ မျှတမှုဆိုင်ရာ အချက်များကို “ထူးခြားသည့် အခြေအနေများ” အယူအဆအတွင်း အသားပေး ဖော်ပြထားသည်။ နိုင်ငံတစ်ခုအား ၎င်း၏ သဘောတူစာချုပ်အဖွဲ့ဝင်များအပေါ် “မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်” အယူအဆကို ပြဋ္ဌာန်းခွင့် ပေးခြင်းဖြင့် တစ်နိုင်ငံတည်း၏ ချဉ်းကပ်နည်းက အခြားနိုင်ငံများအား သဘောတူ စာချုပ်အတွင်း လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပါဝင်နိုင်စွမ်းကို ယုတ်လျော့စေကြောင်းကို သူက သတိပြုမိခဲ့သည်။ ထို့နောက် တစ်နိုင်ငံတည်းက တစ်ဖက်သက်ဆောင်ရွက်သည့် ဝါဒအပေါ် ၎င်း၏ ဝေဖန်ချက်သည် သဘောဆန္ဒအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိစေရန် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခြင်းအဖြစ် ဝေဖန်ဆန်းစစ်ချက်မျှသာ မကပေ။ တပြိုင်နက် တည်းမှာပင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်၏ သီးခြားအယူအဆများသည် လူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ သဘောဆန္ဒရပိုင်ခွင့်များနှင့် သဟဇာတဖြစ်ကြောင်း ယူဆချက်တစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက တစ်ဖက်သတ် လုပ်ဆောင်ခြင်း ဝါဒက သဘောဆန္ဒကိုသာမက မျှတမှုကိုလည်း ခြိမ်းခြောက် ပါသည်။

“သာမန်အားဖြင့်” သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အခြေခံ သဘောတရားအပေါ် မှီတည်နေသည့် နိုင်ငံတစ်ခုက သဘောတူစာချုပ်တစ်ရပ်အား ဖျက်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် ဆိုင်းငံ့ခြင်းအတွက် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ “သဘောတူညီချက်ကို တောင်းခံ” သင့်ကြောင်း ရှေ့နေချုပ်က ဝန်ခံပါသည်။ သို့သော် ဤအချက်က လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကိစ္စရပ်မျှသာ ဖြစ်ပြီး ဖျက်သိမ်းခွင့်ကို မသက်ရောက်စေပါ။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန် မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆ၏ မရှိမဖြစ် အစိတ်အပိုင်းများအနက် တစ်ခုအား တစ်ဖက်သက် ပယ်ချခြင်းက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သင်္ဘောရေချိန်မျဉ်း ကွန်ဗင်းရှင်းအာ ဆိုင်းငံ့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ယူဆချက် ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ၎င်းကွန်ဗင်းရှင်းအား ဆိုင်းငံ့ခြင်းက နိုင်ငံ၏ မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်ရှိ ဝေဝါးပြီး လွဲချော်သည့် အယူအဆကဲ့သို့ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အခြေခံမူအပေါ် အခြေမပြုထားကြောင်း ယူဆသည်။ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်းဝန် Cordell Hull ၏ အခိုင်အမာ

^{၂၄၇} *Id.* at ၉၀

ပြောဆိုချက်ကို အမှတ်ရစေသည်။ သူက လက်ခံထားသည့် Hague ကွန်ဗင်းရှင်း (၈) ၏ စည်းမျဉ်းအချို့မှာ “သမရိုးကျ” အခြေအနေများတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအား ရှင်းလင်းချက်ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းစည်းမျဉ်းအချို့အား “ဝိသေသအားဖြင့် သာမန်ထက် ထူးခြားသည့်” အခြေအနေများတွင် စည်းနှောင်ခြင်းအား ရပ်ဆိုင်းပါသည်။ ပါမောက္ခ Josef L. Kunz ၏ ပြောဆိုချက်ကို ပြန်အမှတ်ရစေသည်။ “နိုင်ငံရေးသမားများသာမက ပညာရှင်များအဖြစ် မှတ်ယူကြသူများပါ သိစိတ်ကဖြစ်စေ မသိစိတ်ကဖြစ်စေ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေကို နှစ်မျိုးလက်ကိုင် ထားလေ့ရှိကြသည်..... မိမိနိုင်ငံနှင့် မိမိ ကြိုက်နှစ်သက်သည့် နိုင်ငံအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်မျိုးနှင့် ကျွန်ုပ်တို့ မကြိုက်သည့် နိုင်ငံများအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်မျိုးဟူ၍ ဖြစ်သည်။”^{၁၄၈}

ဤနည်းလမ်းနှစ်သွယ်သည် ရေရှည်တည်မြဲရန် ခက်ခဲပါသည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက ဆိုင်းငံ့ခြင်းက လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် စနစ်အား နိုင်ငံတစ်ခုတည်းက စိတ်ကူးတည့်ရာဆောင်ရွက်သည့် ဓါးစာခံ ဖြစ်စေကြောင်း ခုခံချေပရာတွင် Briggs က ၎င်း၏ အမြင်ဖြစ်သည့် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆကို ခြိမ်းခြောက်ပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအား “လိုအပ်ချက်” နှင့် “အခြေခံအကြောင်းတရား” အရ Biddle က အနက်ဖွင့်ဆိုထားသည့် တာဝန်ဝတ္တရားစနစ်ကို အတိအကျ ကာကွယ်ရန်အတွက် ဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရေးအသားအပေါ် Briggs မှီခိုသည့် အတိုင်းအတာအရ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအပေါ် ၎င်း၏ အမြင်အား Biddle ၏ မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက် ချဉ်းကပ်နည်းအဖြစ် လျှော့ချရန် သူက ခြိမ်းခြောက်ပါသည်။ ၎င်းအမြင်အား အများဆိုင် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာအရင်းခံဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်းအဖြစ် ချဲ့ထွင်ရန် ခြိမ်းခြောက်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် Briggs က Biddle ၏ လျှောက်လဲချက်တွင် သူဖော်ထုတ်ထားသည့် ကွဲလွဲဆန့်ကျင်ချက်၏ ပြောင်းပြန်ကို တိတိပပ ကြုံတွေ့ရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤခြိမ်းခြောက်မှုကို လျှော့ချရန်အလို့ငှာ Briggs က သူ၏ လျှောက်လဲချက်အတွင်း သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်းကို မိတ်ဆက်ပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောဆန္ဒထက် ကျော်လွန်၍ သူ၏ ဥပဒေစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ချဉ်းကပ်မှုက မည်သည့်အရာကိုမျှ ထည့်သွင်းခြင်းမရှိကြောင်း ယူဆရသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် စစ်မက်ဖြစ်ပွားလျှင် ၎င်း၏ တာဝန်ဝတ္တရားမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိကြောင်း သဘောထားရှိကြသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ သဘောဆန္ဒ အတိုင်းအဆအား သူ၏ စာသားက အတော်ပင် စူးစမ်း လေ့လာထားပါသည်။

ထို့အပြင် ရှေ့နေချုပ်က တင်ပြသည့် သက်သေက ကွန်ဗင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ လက်ခံထားသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများမှ စစ်မက်ဖြစ်ပွားခြင်းကြောင့် ကင်းလွတ်ခွင့် ရသင့်ကြောင်း မျှော်မှန်းချက်ကို သတ်မှတ်ရန် ပျက်ကွက်ပါသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လုံခြုံ ဘေးကင်းရေး

^{၁၄၈} *Id.* at ၉၄-၉၅ (အောက်ခြေမှတ်စုများအား ချန်လှပ်ထားသည်)

ဆိုင်ရာ အနိမ့်ဆုံး သတ်မှတ်ချက်များကို သတ်မှတ်ရန် ဖြစ်သည်။ အကြောင်းရင်းမှာ ပင်လယ်အတွင်း လူသားများနှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ လုံခြုံဘေးကင်းရေးသည် ငြိမ်းချမ်းချိန်ထက် စစ်မက်ဖြစ်ပွားချိန်တွင် ပို၍ နည်းပါးကြောင်း သက်သေမပြနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆက်လက်တည်ရှိနိုင်သည့် လုံခြုံဘေးကင်းရေးဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များအား ဖြေလျော့ရန် လိုလားခြင်း သို့မဟုတ် မေးခွန်းထုတ်သည့် ကွန်ဗင်းရှင်းအဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများက လိုလားကြောင်းကိုလည်း သက်သေမပြနိုင်ပေ။^{၁၄၉}

သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအကြောင်း သူ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ရေးသားချက်က သဘောတူစာချုပ်အတွက် အခြေခံကျသည့် အကြောင်း အရာတွင် အခြေမခံထားပေ။ သို့သော် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက အမှန်တကယ် စဉ်းစားချင့်ချိန်သည့် အကြောင်းအရာ အပေါ်တွင်သာ အခြေခံထားသည်။

သို့သော်ငြား [သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆ] ကို မှီငြမ်းကိုးကားသည့် နိုင်ငံအချို့က အချက်တစ်ခုကို သဘောတူကြသည်။ ၎င်းအချက်မှာ “သဘောတူ စာချုပ် အပြီးသတ်ရေးဆွဲနေစဉ်တွင် အယူအဆက တရားဥပဒေအရ အဖွဲ့ဝင်များ၏ သဘောထားအပေါ် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မှီတည်နေကြောင်း” ပင် ဖြစ်သည်။

သဘောတူစာချုပ်အဖွဲ့ဝင်များက မျှော်မှန်းသည့် “ပြောင်းလဲသည့် အခြေအနေများ” ကြောင့် အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာ သဘောတရားချိန်မျဉ်း ဥပဒေကို ဖျက်သိမ်းရန် တစ်နိုင်ငံတည်း၏ ရပိုင်ခွင့်က မည်မျှ အတိုင်းအတာ အထိ ရှိနိုင်ပါသနည်း?^{၁၅၀}

Briggs ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ရေးသားချက်မှ အခက်အခဲ နှစ်ခု ထွက်ပေါ်လာသည်။ ပထမအခက်အခဲမှာ Biddle ဖြေရှင်းရန် ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် သူက ဝေဖန်ခဲ့သည့် သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ တစ်သီးပုဂ္ဂလ အယူအဆနှင့် မေ့မိဋ္ဌာန်ကျသည့် အယူအဆတို့အကြား တူညီသည့် ရွေးချယ်မှုနှင့် ထိပ်တိုက် ရင်ဆိုင်ရခြင်း ဖြစ်သည်။^{၁၅၁} ဒုတိယအခက်အခဲမှာ စနစ်အတွင်းရှိ တာဝန်ဝတ္တရားကို သဘောဆန္ဒ အလျောက်

^{၁၄၉} *Id.* at ၉၃

^{၁၅၀} *Id.* at ၉၀ (အောက်ခြေမှတ်စုအား ချန်လှပ်ထားသည်။)။ Brierly က သူ၏ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့်ပတ်သက်၍ စနစ်တကျ ပြီးပြည့်စုံအောင်ရေးသားထားသည့် ကျမ်းတိုတွင် အသုံးပြုထားသည့် ချဉ်းကပ်နည်း ဖြစ်သည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေရှိ သဘောတူစာချုပ် သို့မဟုတ် အင်္ဂလိပ်ဥပဒေရှိ စာချုပ်တို့အား အခြေအနေများ ပြောင်းလဲရုံမျှဖြင့် မဖျက်သိမ်းနိုင်ပါ။ ၎င်းစာချုပ်တို့အား ဖျက်သိမ်းသည့် အဖြစ်အပျက်များအားပေါ်ပေါက်စေသော သတ်မှတ်ချက်တစ်ခု ဖော်ပြထားပါမှသာ ၎င်းစာချုပ်များကို ဖျက်သိမ်းသည်။ အယူအဆနှစ်မျိုးစလုံးက အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံများ၏..... သဘောဆန္ဒကို ပျက်ပြားစေရန် ကြိုးစားခြင်းမဟုတ်ဘဲ ဖြည့်ဆည်းရန်သာ ကြိုးစားသည်။

J. Brierly, *supra* note ၁, at ၂၆၂.

^{၁၅၁} ရည်ရွယ်ချက်များအရ တရားမျှတမှုအား Briggs ၏ အနက်ဖွင့်ဆိုချက်ကို လက်ခံကြသည့် သုံးသပ်သူများက အမြင်နှစ်မျိုးစလုံးကို ဖော်ပြကြသည်။ ဤအမြင်နှစ်မျိုးအား Hyde က အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြသည်-

အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းက သဘောတူညီချက်များက စည်းနှောင်သည် အယူအဆအတွက် သဘောတူ စာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆကို လျှော့ပါးနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြန်လည် အဖက်ဆယ်ရန် ဒီဇိုင်းပြုစုထားသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းကြောင်း အမြင်ရှုထောင့်ကို အချဉ်းအနီး ဖြစ်စေသည်။

ဤအခက်အခဲကို Briggs က မဖြေရှင်းပေ။ Biddle နှင့် မတူညီသည့် သူ၏ လျှောက်လဲချက်က ဝေဖန်ချက်ထက် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်အချို့ကို အနည်းအကျဉ်းသာ ခုခံခြင်းကြောင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု မရှိသည့် မျှတမှုဆိုင်ရာ ရေးသားချက်အတွင်း ထည့်သွင်းထားသည့် သဘောတူစာချုပ် အရေးအသားအပေါ် သူ၏ မှီတည်မှုကို ဘယ်သောအခါမျှ ပြန်လည် ပေါင်းစပ်ခြင်း မရှိချေ။ Biddle ကဲ့သို့ပင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် အကြောင်းအရာအကြား ခြားနားချက်ကို Briggs က အသုံးပြုသည်။ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသို့ပြုလုပ်ရန်အတွက် အချက်အလက်နှင့် ဥပဒေအကြား ခြားနားချက်ကိုလည်း အသုံးပြုသည်။ သဘောတူစာချုပ်အရေးအသားသည် စနစ်အတွင်းရှိ တာဝန်ဝတ္တရားလိုအပ်ချက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ သရုပ်သကန် တစ်ခုမျှသာဖြစ်ကြောင်း လျှောက်လဲပါသည်။ ထို့အစား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အပြည့်အဝရှိသည့် အရေးအသား ကွာဟချက်နှင့် အတော်ပင် နီးနီးစပ်စပ် အနားသတ်ထားသည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက ရပ်ဆိုင်းခွင့်ဟု သူက ယူဆသည့် ကွာဟချက်အကြောင်း အတိအကျ ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်သည်။ Briggs က ၎င်းကို တွေ့မြင်သကဲ့သို့ အဖွဲ့ဝင်

အခြေခံမူများအရ အကယ်၍ အခြေအနေများပြောင်းလဲခြင်းများသည် သဘောတူစာချုပ်တွင် ချမှတ်ထားသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ကို စာချုပ်ချုပ်ဆိုသည့် နိုင်ငံအား ပေးအပ်ရန်အတွက် ဖြစ်ပါက ထိုသို့ဖြစ်ရသည့် အကြောင်းရင်းမှာ ဤအခြေအနေများက အကြောင်းအရာများအား အသစ်ပြန်လည်စီစဉ်ခြင်းကို ဖြစ်ပေါ် စေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်ဆိုရသော် ၎င်းအစီအစဉ်သစ်အား အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက သဘောတူစာချုပ် အပြီးသတ်ချုပ်ဆိုချိန်တွင် ချင့်ချိန် မစဉ်းစားခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် အတွက် ကျိုးကြောင်းမလျော်ညီသည့် လိုအပ်ချက်ကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်.....

အကောင်အထည်ဖော်ရန် ကျိုးကြောင်းမဆီလျော်သည့် လိုအပ်ချက်ကို ဖြစ်စေသည့် အစီအစဉ်အသစ်နှင့် ပြောင်းပြန်အားဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် တာဝန်ကို လွတ်လွတ်လပ်လပ် စွန့်ပယ်နိုင်ခွင့်အား အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံက ရရှိစေသည့်အချက်သည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက သဘောတူညီချက်ကို အပြီးသတ်နေစဉ် အလေးမထားမိခဲ့သည့် အခြေအနေအသစ်များအား ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။ သို့သော်ငြား အကယ်၍ အလေးထားမိခဲ့လျှင် အလေးထားသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် သဘောတူညီချက်က အလုပ်မဖြစ်နိုင်ကြောင်း အသိအမြင်ကို သာမန်အသိအမှတ်ပြုခြင်းမျိုး သေချာပေါက် ထွက်ပေါ်လာစေသည်။ ထို့ကြောင့် အခြေအနေ သို့မဟုတ် အနေအထားက နောက်ပိုင်းတွင် ပေါ်ပေါက်လာပါက အဖွဲ့ဝင်တစ်နိုင်ငံအား ဆက်လက် စည်းနှောင်ခွင့် မပြုရန် ခွင့်ပြုနိုင်သည်။

J C. Hyde, *supra* note ၁၃၈, at ၁၅၂၄-၂၇။ Chesney Hill က အောက်ပါအတိုင်း ရိုးရိုးစင်းစင်း မှတ်ချက်ပေးခဲ့သည်- သဘောတူစာချုပ်အပြီးသတ်ချုပ်ဆိုချိန်တွင် ၎င်းစာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ သဘောဆန္ဒများနှင့် ဆက်စပ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး အခြေအနေများ ပြောင်းလဲခြင်းက သဘောတူစာချုပ်အား လိုက်နာရန် တာဝန်ဝတ္တရားနှင့် သင့်လျော် နေပေလိမ့်မည်။ ဤသည်က အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအပေါ် ချမှတ်ထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် ကျသည့် စည်းမျဉ်းမဟုတ်ပေ။ သို့သော် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ရည်ရွယ်ချက်အား အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ချမှတ်ထားသည့် စည်းမျဉ်းဖြစ်သည်။ C Hill, *supra* note ၁၂၉, at ၇၇

နိုင်ငံများက တစ်ခုချင်းစီ စာရင်းတင်သည့် အချက်များမှလွဲ၍ အခြေအနေများမရှိကြောင်း ယူဆရသည်။ ဤချဉ်းကပ်နည်းရှိ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆအား လုံခြုံစိတ်ချစွာဖြင့် အစပျိုးပေးနိုင်သည့် အခြား အယူအဆဆိုင်ရာ ထုတ်ပြန်လွှာတို့တွင် ပါဝင်ထည့်သွင်းထားသည်။

နိုင်ငံပေါင်း (၃၀) ကိုယ်စားပြုသည့် ပင်လယ်ရေကြောင်းကျွန်းကျင်သူများက ၁၉၃၀ ခုနှစ်တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သင်္ဘောရေချိန်များကွန်ဗင်းရှင်းအား လန်ဒန်မြို့တွင် မူကြမ်းရေးဆွဲပြီးနောက် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ ဥပယျာဇဉ်တွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ “နိုင်ငံတကာခရီးသွားလာနေသည့် သင်္ဘောများ၏ ကုန်တင်ချိန်အား ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ တူညီသည့် အခြေခံမူများနှင့် စည်းမျဉ်းများကို အများသဘောတူ ချမှတ်ခြင်းဖြင့် ပင်လယ်တွင်းသွားလာနေသော လူများနှင့် ပစ္စည်း ဥစ္စာများ၏ လုံခြုံရေးကို မြှင့်တင်ရန်” အလို့ငှာ ရည်ရွယ်ပါသည်။ ၁၉၃၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၁) ရက်နေ့တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအပါအဝင် လက်မှတ်ရေးထိုးသည့် နိုင်ငံ (၁၅) နိုင်ငံများအကြား သဘောတူ စာချုပ်က အာဏာသက်ရောက်သည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ (၁) ရက်နေ့တွင် “အစိုးရအဖွဲ့” (၃၆) ဖွဲ့က အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးပါသည် သို့မဟုတ် နောက်မှ လက်မှတ်ရေးထိုးပါသည်။ စစ်မက်ဖြစ်ပွား နေချိန်တွင် စစ်တိုက်နေသည့် နိုင်ငံကသော်လည်းကောင်း ကြားနေနိုင်ငံကသော်လည်းကောင်း ဆိုင်းငံ့ခြင်းကို ခွင့်ပြုသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် မပါဝင်ပေ။ သို့သော် ကွန်ဗင်းရှင်းက အသက်ဝင်ပြီးနောက် ငါးနှစ်ကျော်လွန်သည့်အချိန်တွင် ၎င်းအား လူသိရှင်ကြား စွပ်စွဲရှုတ်ချနိုင်သည်။ ထိုသို့ စွပ်စွဲရှုတ်ချခြင်းသည် လက်ခံရရှိပြီး (၁၂) လ ကြာသည့်တိုင် ၎င်းစွပ်စွဲရှုတ်ချခြင်းက အာဏာ သက်ရောက်မှုမရှိနိုင်ပေ။ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် “ပိုမို အသုံးတည့်ကြောင်း သို့မဟုတ် ပိုမို လိုအပ်ကြောင်း ယူဆရသည့် ကွန်ဗင်းရှင်း ပြင်ဆင်မွမ်းမံချက်များအား စာချုပ်ချုပ်ဆိုသည့် မည်သည့် အစိုးရမဆို အဆင်ပြေသည့်အချိန်တွင် အဆိုပြုနိုင်သည်..... ထို့အပြင် အကယ်၍ မည်သည့် ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ချက်များကိုမဆို သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုသည့် အစိုးရများ အားလုံးက လက်ခံပါက ..... ချက်ချင်းဆိုသလို ဤကွန်ဗင်းရှင်းအား ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရပေမည်။” အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက်ကို တညီတညွတ်တည်း လက်ခံရန်အတွက် သဘောတူစာချုပ်၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်က အာဏာ မအပ်နှင်းထားသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တွေ့မြင်ရပါသည်။ တညီတညွတ်တည်း လက်ခံခြင်းကို လိုက်နာလျက် တစ်နှစ်ကြိုတင်အသိပေးစွပ်စွဲရှုတ်ချခြင်း သို့မဟုတ် တိုးတက်ကောင်းမွန်ရန်အတွက် အဆိုပြုပြင်ဆင် မွမ်းမံချက်လည်း မဟုတ်သည့် လုပ်ဆောင်ချက် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်ဖြစ်ပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်အား ချက်ချင်း “ရပ်ဆိုင်းပြီး တရားမဝင်ကြောင်း” ကြေညာခြင်း ဖြစ်သည်။^{၁၅}

၎င်းတို့၏ သုံးသပ်ချက်များတွင် အတော်ပင် ကွဲပြားသော်ငြား Briggs နှင့် Biddle တို့တွင် အတော်ပင်တူညီသည့် အရေးအသားပုံစံ ရှိကြသည်။ တစ်ယောက်ချင်းစီက သဘောဆန္ဒနှင့် သဘောဆန္ဒထက်

^{၁၅} Briggs, *supra* note ၁၄, at ၉၁ (အောက်ခြေမှတ်စုအား ချန်လှပ်ထားသည်)

ကျော်လွန်၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်များ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို လက်ခံရန်အတွက် ရေးသားချက်တစ်ခုချင်းစီကို အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြင့် ပေါင်းစပ်ပါသည်။ ဤအချက်တွင် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက် လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အကြောင်း ၎င်းတို့၏ လျှောက်လဲချက်များသည် တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်များ အကြောင်း လျှောက်လဲချက်များနှင့် တူညီပါသည်။ သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာဥပဒေရှိ ဤအယူအဆနှစ်ရပ် (အယူအဆတစ်ရပ်မှာ သဘောဆန္ဒအရ လိုက်နာဆောင်ရွက်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားစတင်ခြင်းအကြောင်းနှင့် နောက်အယူအဆတစ်ရပ်မှာ သဘောဆန္ဒအရ လိုက်နာဆောင်ရွက်သည့် တာဝန်ဝတ္တရား ရပ်ဆိုင်းခြင်းအကြောင်း) က ဤအရေးအသားများကို မတူညီသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် တင်ပြသည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရေးအသားအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရေးအသားနှင့် ပေါင်းစပ်ခြင်းအတွက် ရေးသား နည်းများကို မျှဝေပါသည်။ အတူတကွ ယူဆောင်ခြင်းဖြင့် ဤအယူအဆနှစ်ရပ်က သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ အယူအဆတစ်ခုလုံးအတွက် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသားနှစ်ခုကို တူတူညီညီ ပေါင်းစပ်ခြင်းကို မိတ်ဆက်ပါသည်။ သဘောဆန္ဒအရ လိုက်နာ ဆောင်ရွက်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းကြောင့် အယူအဆနှစ်ရပ်စလုံးသည် သဘောတူ စာချုပ်အား အပြင်ပန်းအားဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၊ သဘောတူစာချုပ်များ၊ တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်ဆိုင်ရာ အယူအဆတို့၏ သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်သော်ငြား သဘောဆန္ဒ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် သဘောသဘာဝနှင့် တိုက်ရိုက်ပို၍ သက်ဆိုင်ကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။ အခြား တစ်ဖက်တွင်မူ သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အယူအဆသည် သဘောဆန္ဒအခြေပြု တာဝန်ဝတ္တရားများ ပါဝင်သည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အခြေအနေများ ဖြစ်ကြောင်း ယူဆရသည်။ စည်းမျဉ်း (တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်) နှင့် ခြွင်းချက်ထားခြင်း (သဘောတူ စာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း) တို့အား အတူတကွ ယူဆောင်ခြင်းဖြင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသော အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသော အရေးအသားတို့အကြား အားပြိုင်မှုအား သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေက လက်ခံခွင့်ပြုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤအယူအဆနှစ်ရပ်အား ကနဦးခွဲခြားခြင်းဖြင့် သတ်မှတ်ထားသော်ငြား အယူအဆတစ်ရပ်ချင်းစီက အပြန်အလှန်အားဖြင့် ၎င်းကိုယ်တိုင်ရှိ အားပြိုင်မှုအား လက်ခံ၍ စီမံပါသည်။ ခိုင်မာသည့် ဆက်နွယ်ချက်အဖြစ် ယူဆရသည့်အချက်အား ခွဲခြားကာ ပြန်လည်ပေါင်းစပ်စီမံခြင်းဆိုင်ရာ အရေးအသားပုံစံ အများအပြားကို သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအတွင်း တစ်ခုလုံးလွှမ်းမိုးခြင်း၍ ကျွန်ုပ်တို့တွေ့မြင်ရမည် ဖြစ်သည်။ သဘောထားဆန္ဒအတွက် အချုပ်အခြာအာဏာ အပြည့်အဝရှိသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် စနစ်အတွင်း ဥပဒေအရ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားပုံစံတို့ အကြား ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ ဆက်နွယ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။

(ဂ) ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအတွက် ပုံစံနှင့် အရေးအသားအခြေခံနှစ်ခုစလုံးအား သဘောတူ စာချုပ်ဆိုင်ရာဥပဒေအတွက် ပုံစံနှင့် အခြေခံနှစ်ခုစလုံးထက်စာပါက သဘောဆန္ဒအပေါ် အခြေခံခြင်း နည်းပါးသော်ငြား သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကဲ့သို့ပင် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေသည်လည်း သဘောဆန္ဒ ပါဝင်သည့် အရေးအသားနှင့် သဘောဆန္ဒမပါဝင်သည့် အရေးအသား နှစ်မျိုးစလုံးကို ပေါင်းစပ်ထားပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းအကြောင်းလျှောက်လဲချက်ပါ ဤအစိတ်အပိုင်းများကို ပေါင်းစပ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့်

နည်းလမ်းများက သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအယူအဆအကြောင်း လျှောက်လဲချက်အား သက်ဝင်လှုပ်ရှား စေသည့် နည်းလမ်းများကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်မှာ ဓလေ့ထုံးတမ်းအကြောင်း လျှောက်လဲချက်များက သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာဥပဒေ လျှောက်လဲချက်ထက် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရေးအသားများအပေါ် ခြားနားစွာ မှီခိုပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေအား ထင်ဟပ်သည့် ရေးသားချက် နည်းလမ်းများအဖြစ် ဓလေ့ထုံးတမ်းအား ယူဆရသည်။

သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေကဲ့သို့ပင် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် သဘောဆန္ဒပါဝင်သည့် အယူအဆနှင့် သဘောဆန္ဒမပါဝင်သည့် အယူအဆနှစ်မျိုးစလုံး ပါဝင်သင့်သည်။ ထို့အပြင် အရေးအသား ယိမ်းယိုင်မှုကိုလည်း အစားထိုးသဘောတူစာချုပ်အဖြစ်သာမက ပြည်နယ်အချင်းချင်းကြား စနစ်ရှိ လိုအပ်ချက် များနှင့် သာတူညီမျှမှုတို့အား ဖော်ပြချက်အဖြစ်ပါ ရှုမြင်ကြသည်။^{၁၅၃} အစားထိုးသဘောတူစာချုပ်က သဘောတူ စာချုပ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာသည့် သဘောဆန္ဒအကြောင်း အလားတူ ကိစ္စရပ်များကို ဖြစ်ပေါ် စေသည်။ သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ သီအိုရီနှင့် အယူအဆတို့တွင် အချုပ်အခြာအာဏာအခြေပြု သဘောဆန္ဒက လွှမ်းမိုးသကဲ့သို့ပင် ဓလေ့ထုံးတမ်းတွင် သဘောဆန္ဒမပါသည့် အစိတ်အပိုင်းက လွှမ်းမိုးကြောင်း ယေဘုယျအားဖြင့် ယူဆပါသည်။^{၁၅၄} နိုင်ငံ၏ အကြိမ်ကြိမ် ပြုမူဆောင်ရွက်ချက်တွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းကို တွေ့မြင်ရကြောင်း အများအားဖြင့် ယူဆသော်ငြား တရားဝင်ကိစ္စရပ်အနေဖြင့်မူ ဓလေ့ထုံးတမ်းအား နိုင်ငံပေါင်းစုံနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သဘောတူစာချုပ်ပုံစံအဖြစ် ရေးသားပြီး ဖော်ပြကြကြောင်း အများအားဖြင့် ယူဆလေ့ ရှိကြသည်။ ထို့အပြင် တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်များတွင် ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့မြင်ခဲ့ရသကဲ့သို့ သဘောဆန္ဒပါဝင်သည့် ရေးသားချက်က နှုတ်အားဖြင့် ကြေညာချက်များနှင့် အပြုအမူဆိုင်ရာ ကျင့်သုံးပုံကိုသာမက အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံ၏ သဘောထားကို စာဖြင့် ရေးသားဖော်ပြချက်တို့အတွက်ပါ အခြေခံဖြစ်နိုင်သည်။

သဘောတူစာချုပ်များဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အယူအဆအချို့အား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အား ရှိကြောင်း အမှန်အကန် ယူဆပြီး အချို့ကိုမူ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အား နည်းကြောင်း ယူဆကြသည်။ အထူးသဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဖန်တီးခြင်းအယူအဆများက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစနစ်၏ သဘောသဘာဝ သို့မဟုတ် မျှတမှုအခြေအနေများအကြောင်း ထင်မြင်ရပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းအား ကန့်သတ်ခြင်းအယူအဆများက စည်းနှောင်ခံရသည့် နိုင်ငံ၏ ဆန္ဒသဘောထားရယူရန် ပျက်ကွက်ခြင်းနှင့်

^{၁၅၃} *supra* notes ၄၀-၄၅ နှင့် ဆက်စပ်စာသားကို ကြည့်ပါ။

^{၁၅၄} ဤကဲ့သို့သော ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အမြင်နှစ်မျိုးအပေါ် Waldock ၏ အနှစ်ချုပ်က ဥပမာကောင်းဖြစ်သည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေသည် သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာ ပုံစံမဟုတ်ဘဲ ဥပဒေ၏ လွတ်လပ်သည့်ပုံစံဖြစ်ကြောင်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာရှေ့နေအများစုက ရှုမြင်ကြသည်။ အပိုဒ် ၃၈ တွင် ပါဝင်သည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် လျော်ညီစွာ ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ခုအား သတ်မှတ်ပါက ၎င်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ယေဘုယျစည်းမျဉ်းတစ်ခုကို ပြဋ္ဌာန်းပါသည်။ စာချုပ်ပါ စာသားများကို ခြွင်းချက်ထားခြင်းကို လိုက်နာ၍ ၎င်းစည်းမျဉ်းက နိုင်ငံတိုင်းအပေါ် ကျင့်သုံး သည်။ Waldock, *supra* note ၁, at ၄၉

သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာဟု ယူဆရသည်။ ဤအယူအဆဆိုင်ရာ အစီအစဉ်သည် သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ တာဝန်ဝတ္တရားအား ဖန်တီးခြင်းနှင့် ဖျက်သိမ်းခြင်းအကြောင်း အယူအဆနှင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအစီအစဉ်က ဓလေ့ထုံးတမ်းတွင် လွှမ်းမိုးထားသည့် သဘောဆန္ဒမပါဝင်သည့် သဘောသဘာဝအား လိုက်နာကြောင်း ယူဆရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း ပေါ်ပေါက်လာပုံ အယူအဆများအား ရှင်းလင်းရာတွင် Waldock သည် ဓလေ့ထုံးတမ်းက ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည်ဟု ၎င်း၏ အမြင်အား ထင်ဟပ်လျက် အောက်ပါအတိုင်း စတင်ရှာဖွေပါသည်။

အကယ်၍ ဓလေ့ထုံးတမ်းတစ်ခုက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ယေဘုယျစည်းမျဉ်းတစ်ခု အဖြစ် သတ်မှတ်သောအခါ ၎င်းဓလေ့ထုံးတမ်းအား မဆန့်ကျင်သည့် နိုင်ငံအားလုံးကို စည်းနှောင်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။ ၎င်းဓလေ့ထုံးတမ်း ပေါ်ပေါက်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံများကို သာမက မပါဝင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံများကိုပါ စည်းနှောင်ပါသည်။ နိုင်ငံတစ်ခုနှင့် ဆန့်ကျင်၍ ဓလေ့ထုံးတမ်း တစ်ရပ်ကို မှီငြမ်းကိုးကားလိုပါက အဆိုပါနိုင်ငံက ဓလေ့ထုံးတမ်းအား ဥပဒေအဖြစ် အတိအကျ လက်ခံကြောင်း ပြသရန် မလိုအပ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ၎င်းနိုင်ငံက ဓလေ့ထုံးတမ်းကို လက်ခံပြီး ၎င်းဓလေ့ထုံးတမ်းက စည်းနှောင်မှု ရှိသည်။ မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် ကျင့်သုံးရာတွင် အဆိုပါနိုင်ငံ၏ အမှန်တကယ် ဆန့်ကျင်ကြောင်း သက်သေကို အကိုးအကားဖြင့် မဖော်ပြနိုင်သမျှ ဓလေ့ထုံးတမ်းက စည်းနှောင်ပါသည်။ ယေဘုယျဓလေ့ထုံးတမ်းကို ကျင့်သုံးသည့် တရားရုံးက ကျင့်သုံးပုံကို ကောင်းစွာ ညွှန်းဆိုရပေမည်။ ထိုသို့ညွှန်းဆိုရာတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် သက်ဆိုင်၍ တရားစွဲဆိုသည့် မည်သည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအတွက်မဆို ညွှန်းဆိုနိုင်သည်။ သို့သော် ဓလေ့ထုံးတမ်းအား ၎င်းတို့အတွက် မရှိမဖြစ် အသုံးပြုရမည့် (sine qua non) ကျင့်သုံးပုံအဖြစ် ၎င်းတို့ လက်ခံကြောင်း သက်သေအချက်အလက်အဖြစ် ဘယ်တော့မျှ လက်ခံယူဆနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။^{၁၅၅}

ဓလေ့ထုံးတမ်းက နိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒနှင့် မဆက်စပ်သည့် နည်းဖြင့် ပေါ်ပေါက်လာကြောင်း ကနဦး အနေဖြင့် ထင်မြင်ရသည်။ သဘောဆန္ဒအရထွက်ပေါ်လာသည့် စည်းမျဉ်းများအား စနစ်အတွင်း အသုံးပြုခြင်း အတွက် သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာဥပဒေအား ကနဦးတွင် သတိမမူမိသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤယူဆချက်၏ ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းခြင်းအား နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် လျော့ပါးစေသည်။ အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်နိုင်ငံတစ်ခု၏ ကန့်ကွက်ချက်ကို ဆန့်ကျင်၍ ဓလေ့ထုံးတမ်းစည်းမျဉ်းတစ်ရပ်က မဖြစ်ပေါ်လာ နိုင်ကြောင်း ယူဆသည်။ ထို့အပြင် နောင်အခါ သဘောဆန္ဒတူညီမှုဖြင့် ချမှတ်သည့် အယူအဆများနှင့် ဆန့်ကျင်လာသည့်အခါ ပျက်သုန်းသွားပေလိမ့်မည်။ မလိုက်နာမနေရနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်လည်းမရှိသည့်စံနှုန်း ၏ စနစ်ကျသည့် စံနှုန်းအချို့နှင့် ဆန့်ကျင်လျက် သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုက မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ နောက်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် “မလိုက်နာမနေရ စံနှုန်း” သို့မဟုတ် အခြေအနေများ “အခြေခံကျကျ” ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်လာသည့်အခါ သဘောတူစာချုပ်က အသက်မဝင်ခြင်းကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။ စနစ်အတွင်း

^{၁၅၅} *Id.* at ၅၀ (အောက်ခြေမှတ်စုချန်လှုပ်ခဲ့သည်)

ထည့်သွင်းထားသည့် စည်းမျဉ်းများအတွက် အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်နိုင်ငံ၏ သဘောထားက ဆက်စပ်မှု မရှိဟု မမှတ်ယူကြောင်း Waldock ၏ ဖော်ထုတ်ချက်က ယူဆသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းဖြစ်ပေါ်ခြင်းအကြောင်း သူ၏ ယေဘုယျ ထုတ်ပြန်ချက်အတွက် ခြွင်းချက်တစ်ခုကို ထားရှိရာတွင် ဤချဉ်းကပ်နည်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုသည်။

ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် ဖန်တီးနေဆဲ အတောအတွင်း ကျင့်သုံးပုံအား ဥပဒေအဖြစ် အသိအမှတ် ပြုခြင်းအတွက် ပြတ်ပြတ်သားသားနှင့် တသမတ်တည်း ဆန့်ကျင်သော နိုင်ငံတစ်ခု၏ ကိစ္စရပ်သည် စာချုပ်ပါ စာသားများကို ခြွင်းချက်ထားခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်..... ကန့်ကွက်သည့်နိုင်ငံများအား ဖန်တီးသည့် စည်းမျဉ်းက မစည်းနှောင်ပါ။ တနည်းဆိုသော် ..... ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးဆွဲခြင်း နှင့်ပတ်သက်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတွင် အများစုလွှမ်းမိုးသည့် စည်းမျဉ်းဟူ၍ မရှိပါ။”^{၁၅၆}

ထို့အပြင် ဓလေ့ထုံးတမ်းအား ကျင့်သုံးပုံမှ ဖော်ထုတ်သော်ငြား ၎င်းကျင့်သုံးပုံက အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံတစ်ခုက လက်ခံကျင့်သုံးမှုနှင့်အတူ ပေါ်ပေါက်ကာ ကျင့်သုံးရန်ကိုလည်း တိုက်တွန်းခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ယူဆရသည်။ နိုင်ငံက ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် စံနှုန်းပေါ်ပေါက်စေခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းအား အသိအမှတ် ပြုရမည် ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် တွင်ပါရှိသည့် လိုအပ်ချက်သည် သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာဥပဒေအား အများကလက်ခံ၍ သင့်လျော်သည့် ပုံစံဖြင့် ဖော်ပြသည့် လိုအပ်ချက်နှင့် မနီးယိုးစွဲ ဆင်တူသည်။ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒဖော်ထုတ်သော်ငြား သဘောတူစာချုပ် ဆိုင်ရာ ဥပဒေအား အများလက်ခံသည့် ပုံစံဖြင့် ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

အယူအဆဖွဲ့စည်းပုံအဆင့်တွင် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတို့သည် ၎င်းတို့၏ အတွင်းအစိတ်အပိုင်းများအား ပြောင်းပြန် စီစဉ်ခြင်းဖြင့် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု ကွဲပြားအောင်ပြုလုပ်ကြသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းက သဘောတူစာချုပ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ပို၍ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းကြောင်း ယူဆရသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဓလေ့ထုံးတမ်းအကြောင်း စိတ်ဝင်တစားရှိသည့် အယူအဆများက သဘောဆန္ဒကို ထည့်သွင်းခြင်းဖြင့် ပို၍ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည်။ သဘောတူစာချုပ်ပါ တာဝန် ဝတ္တရားများအား အစပျိုးသည့် အယူအဆများက စနစ်အတွင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြင့် ဥပဒေအရ ပိုမို စည်းနှောင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သဘောတူစာချုပ်က ဓလေ့ထုံးတမ်းထက် ပို၍ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားကောင်းသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ သဘောတူစာချုပ်က ရပ်ဆိုင်းခြင်းအကြောင်း ထူးခြားသည့် အယူအဆ များအား စနစ်အတွင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သဘောဆန္ဒအသုံးပြုခြင်းဖြင့် ပုံသွင်းသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းက ရပ်ဆိုင်းခြင်းအကြောင်း ထူးခြားသည့် အယူအဆများအား သဘောဆန္ဒအပေါ် အခြေခံ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ မလိုက်နာမနေရနှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခွင့်လည်းမရှိသည့်စံနှုန်း ဖြင့် ပုံသွင်းပါသည်။

^{၁၅၆} *Id.* at ၄၉-၅၀

ခလေ့ထုံးတမ်းအယူအဆက သဘောဆန္ဒအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းနှင့် သဘောဆန္ဒထက်ကျော်လွန်၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းတို့အား ပေါင်းစပ်ထားသည့်အတွက်ကြောင့် ဤအယူအဆများအား အသုံးချခြင်းအကြောင်း လျှောက်လဲချက်က အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်ဆိုသော်ငြား အရေးအသားအရဆိုသော် သဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအယူအဆအကြောင်း လျှောက်လဲချက်နှင့် အတော်ပင် ဆင်တူသည်။ အင်္ဂလိပ်-နော်ဝေးငါးလုပ်ငန်းအမှု (Anglo-Norwegian Fisheries Case) တွင် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ ပိုင်နက်ရေပြင် သတ်မှတ်သည့် နည်းလမ်းအား ဗြိတိန်နိုင်ငံက ကန့်ကွက်ပါသည်။ ကန့်ကွက်ရာတွင် နော်ဝေးနိုင်ငံအနေဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ခလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းကို ချိုးဖောက်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။^{၁၅၇} ထိုစံနှုန်းက မရှိကြောင်း နော်ဝေးနိုင်ငံက တုံ့ပြန်သည်။ သို့မဟုတ် အကယ်၍ ရှိသည့်တိုင်အောင် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ကမ်းရိုးတန်းတွင် အသုံးမပြုနိုင်ကြောင်း တုံ့ပြန်သည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံက ဤသဘောထားကို အဆိုပြုချက်တစ်ခုအား ဆန့်ကျင်၍ ခုခံပါသည်။ ၎င်းအဆိုပြုချက်မှာ ခလေ့ထုံးတမ်းအား ဗြိတိန်တစ်နိုင်ငံတည်း၏ သဘောဆန္ဒထက် အများသဘော ဆန္ဒအပေါ် ပို၍ အခြေပြုသည့် အမြင်အပေါ် မူတည်ခြင်းဖြင့် ယေဘုယျ စံနှုန်းတစ်ခုအား ဖန်တီးခြင်းကို ဆန့်ကျင်ခြင်းဖြင့် ခုခံသည်။ ထို့အပြင် နော်ဝေးနိုင်ငံအနေဖြင့် ယေဘုယျစည်းမျဉ်းအား ဘယ်သောအခါမျှ သဘောမတူခဲ့ကြောင်း အခိုင်အမာဆိုသည်။ ထို့အပြင် ကျောက်ဆောင်ပေါများ၍ နက်ရှိုင်းသည့် နော်ဝေး ကမ်းရိုးတန်းအတွက် ၎င်းစံနှုန်းကျင့်သုံးမှုအပေါ် အမြဲတစေ အောင်အောင်မြင်မြင် ဆန့်ကျင်ကြောင်းကိုလည်း အခိုင်အမာ ဆိုသည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံနှင့် ဗြိတိန်အပါအဝင် အခြား နိုင်ငံများ၏ သဘောတူညီမှုကို ပေါင်းစပ်ခြင်းက အထိန်းအကွပ်မဲ့ပြီး ဆန့်ကျင်ဖီလာဖြစ်နေသည့် ခလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းကို ဖန်တီးစေကြောင်း ကိုလည်း နော်ဝေးနိုင်ငံက ဗြိတိန်နိုင်ငံကို ဆန့်ကျင်၍ အခိုင်အမာဆိုသည်။ ဤဆန့်ကျင်ဖီလာဖြစ်နေသည့် စံနှုန်းအား ထိုကဲ့သို့ တမူထူးခြားသည့် ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းများအတွက် ခြွင်းချက်အဖြစ် တစ်ခါတစ်ရံ သဘောထားကြပြီး ၎င်းအား “ရာဇဝင်တွင်သည့် ကမ္ဘာလုံး” အဖြစ် တစ်ခါတစ်ရံ သတ်မှတ်ကြသည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံက ကန့်ကွက်သည့်အတိုင်း ဗြိတိန်နိုင်ငံကလည်း ဤခလေ့ထုံးတမ်း စံနှုန်းကို အပြင်းအထန် ဆန့်ကျင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ခလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အမှုကိစ္စရပ်အများအပြားကဲ့သို့ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း အယူအဆတွင် မတူညီသည့် ဆန့်ကျင်ဖက် ခလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းနှစ်ခုအား ဖန်တီးခြင်းနှင့် ကန့်သတ်ခြင်းအကြောင်း လျှောက်လဲချက်များ ပါဝင်သည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုချင်းစီက ခလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ စံနှုန်းတစ်ရပ်အတွက် လျှောက်လဲကြသလို ဆန့်ကျင်၍လည်း ခုခံကြသည်။ ထို့အပြင် တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်များ သို့မဟုတ် သဘောတူစာချုပ်တွင် ပြောင်းလဲပါက ဆက်လက်လိုက်နာရန်မလိုအပ်ခြင်း အကြောင်း လျှောက်လဲချက်တွင် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီးဖြစ်သည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသားနှစ်မျိုးစလုံးအား အတူတကွ ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်သည်။ အကျိုးအားဖြင့် ခလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းတစ်ခုအတွက် ကန့်သတ်ချက်တစ်ခုက အခြားစံနှုန်းတစ်ခု ဖန်တီးခြင်းနှင့် တူညီစေပြီး ခလေ့ ထုံတမ်းစံနှုန်းနှစ်ရပ်အကြား အယူအဆကို ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ခလေ့ထုံးတမ်းတစ်ရပ်ချင်းစီအား ဥပဒေအရ

^{၁၅၇} . Anglo-Norwegian Fisheries Case, (U.K. v. Nor.) ၁၉၅၁ I.C.J. ၁၁၆ (Judgment of Dec. ၁၈)

စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသားအဖြစ် ချိန်ညှိ ရေးသားခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ရေးသားခြင်း နှစ်မျိုးစလုံး ဆောင်ရွက်ရမည်။

နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်ကန့်သတ်သည့်နည်းက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအား မဆန့်ကျင်ကြောင်း တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်သည်။^{၁၅၀} ဤစီရင်ချက်ချမှတ်ရာတွင် အဆိုပြုထားသည့် ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ စံနှုန်းက နော်ဝေးနိုင်ငံ အပေါ် မစည်းနှောင်ကြောင်းနှင့် နော်ဝေးနိုင်ငံက အဆိုပြုထားသည့် အစီအစဉ်က ဗြိတိန်နိုင်ငံအပေါ် စည်းနှောင်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ကနဦးအားဖြင့် ပထမဆုံးအဆိုပြုချက်အား သဘောဆန္ဒအခြေပြု ရေးသားချက် နှင့်လည်းကောင်း ဒုတိယအဆိုပြုချက်အား သဘောဆန္ဒမပါဝင်သည့် ရေးသားချက်ဖြင့်လည်းကောင်း တရားရုံးက ထောက်ခံပါသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ အဆိုပြုချက်ဖြစ်သည့် ယေဘုယျ ဓလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းက နော်ဝေးနိုင်ငံအပေါ် စည်းနှောင်ကြောင်းကို တရားရုံးက အောက်ပါအတိုင်း ပယ်ချပါသည်-

နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းစုံ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရာတွင် အသုံးပြုသည့် ယေဘုယျ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအဖြစ် သတ်မှတ်သည့်အပေါ် ဗြိတိန်အစိုးရ၏ အဆိုပြုချက်က အခြေခံထားသည်

.....

ဤအခြေအနေများတွင် အချက်တစ်ချက်ကို တရားရုံးက အလေးထားရန် လိုအပ်ကြောင်း မှတ်ယူသည်။ ၎င်းမှာ နိုင်ငံအချို့က ၎င်းတို့၏ ပြည်တွင်းဥပဒေတွင်သာမက သဘောတူစာချုပ်များနှင့် ကွန်ဗင်းရှင်းများတွင် (၁၀) မိုင် စည်းမျဉ်းအား ချမှတ်ထားသော်ငြား၊ ခုံသမာဓိစီရင်ချက်အချို့ကလည်း ၎င်းအချက်ကို အဆိုပါနိုင်ငံများအကြား အသုံးပြုသော်ငြား အခြားနိုင်ငံများက ကွဲပြားသည့် ကန့်သတ်ချက်ကို ချမှတ်ကြောင်းဟူသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် (၁၀) မိုင် စည်းမျဉ်းအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ ယေဘုယျစည်းမျဉ်းအဖြစ် မမှတ်ယူနိုင်ပေ။

နော်ဝေးနိုင်ငံက ဆန့်ကျင်နေသမျှ (၁၀) မိုင်စည်းမျဉ်းအား အသုံးမပြုနိုင်ကြောင်း ယူဆရသည့် မည်သည့်ဖြစ်စဉ်တွင်မဆို ၎င်းစည်းမျဉ်းအား နော်ဝေးကမ်းရိုးတန်းတွင် အသုံးပြုရမည့် အားထုတ်မှု မှန်သမျှအား အမြဲဆန့်ကျင်သွားမည် ဖြစ်သည်။

.....

ထို့ကြောင့် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်သည့် နော်ဝေးစနစ်အတွင်းရှိ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် အစိတ်အပိုင်း များနှင့် ဖြစ်တည်မှုတို့ရှိခြင်းဖြင့် ဤစနစ်အား နော်ဝေးအာဏာပိုင်များက အမြဲတစေ အသုံးပြုခဲ့ကြပြီး အခြားနိုင်ငံများအပေါ် မဆန့်ကျင်ကြောင်း တရားရုံးက နောက်ထပ် တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။

^{၁၅၀} *Id.* at ၁၄၃

မသေချာမှု သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်မှု အနည်းငယ်၊ အမှန်တကယ် သို့မဟုတ် အလွန် အရေးကြီးကြောင်း ထင်မြင်ရသည့် လိုအပ်ချက်အနည်းငယ်တို့ မရှိကြောင်း တရားရုံးက စဉ်းစားသည်။ ၎င်းလိုအပ်ချက်များအား နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံတွင် ရှာဖွေရန် ဗြိတိန်နိုင်ငံက တောင်းဆိုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၈၁၂ ခုနှစ်ကတည်းက ကြာမြင့်လာသည့် အချိန်ကာလတွင် ဖော်ပြထားသည့် အကြောင်းရင်း များနှင့် အခြေအနေအမျိုးစုံလင်မှုအရ ၎င်းတို့အား အလွယ်တကူ နားလည် သဘောပေါက်နိုင်ပေမည်။ ထို့အပြင် တရားရုံးက ချမှတ်ထားသည့် သုံးသပ်ချက်များကို ပြုပြင်မွမ်းမံရန် များစွာ မလိုပေ။

ဤထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်များအရနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်သက်သေအချက်အလက်များ မရှိသည့် အနေအထားတွင် တရားရုံးက အချက်တစ်ခုကို စွဲကိုင်ထားသည်။ ၎င်းမှာ နော်ဝေးအာဏာပိုင်များက ၁၈၆၉ ခုနှစ်မှ အငြင်းပွားမှု ဖြစ်ပွားချိန်အထိ ၎င်းတို့၏ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်သည့် စနစ်အား အနှောင့်အယှက်မရှိ စွဲမြဲစွာ အသုံးပြုကြောင်း ပင် ဖြစ်သည်။^{၁၅၉}

ပထမဆုံးကြားနာမှုတွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ စံနှုန်းအား နော်ဝေးနိုင်ငံအပေါ် အသုံးပြုခြင်းအား တရားရုံးက ကနဦး ကန့်ကွက်ကြောင်း တွေ့မြင်ရသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ နော်ဝေးနိုင်ငံက သဘောမတူသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအကြိမ် ကြားနာမှုက ရှုပ်ထွေးပါသည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံက ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ စံနှုန်းကို သဘောမတူဘဲ ဆန့်ကျင်ကြောင်း ကျွန်ုပ်တို့ သိရှိပြီး ဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် နော်ဝေးနိုင်ငံက “နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်သည့် စနစ်” ကို အောင်အောင်မြင်မြင် ဖန်တီးနိုင်ပြီး ၎င်းစနစ်အား “ကန့်ကွက်မှု” မရှိဘဲ “အမြဲတစေ” အသုံးပြုခဲ့သည်။ တနည်းဆိုရသော် လိုက်နာရန် ဆန္ဒမရှိသော်ငြား ဗြိတိန်နိုင်ငံအပေါ် စည်းနှောင်သည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ စံနှုန်းအား ဆန့်ကျင်ချက်တစ်ခုအနေဖြင့် ယူဆရသည့် အချက်ကို ထွက်ပေါ်စေသည်။ စံနှုန်းနှစ်ခု (သို့မဟုတ် ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ စံနှုန်းနှင့် ၎င်း၏ မျှော်မှန်းချက်) အား သဘောဆန္ဒအရ ဖော်ပြနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ၎င်းတို့က မသက်မသာ အတူတကွ တည်ရှိနေမည် ဖြစ်သည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံတွင် “မသေချာမှုများ သို့မဟုတ် ဝိရောဓိဖြစ်မှုများ” အတွက် “အလွန် အရေးကြီးမှုက တွဲစပ်ရန် မလိုအပ်ကြောင်း” တရားရုံးက မည်သည့်အတွက်ကြောင့် သုံးသပ်ကြောင်း ရှင်းပြရန် ခက်ခဲပေသည်။ “အခြားနိုင်ငံများက မတူညီသည့် ကန့်သတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း” သည် (၁၀) မိုင်စည်းမျဉ်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကောက်ချက်ချရာတွင် စိတ်ညွတ်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အချက်ကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၎င်းကောက်ချက်မှာ “(၁၀) မိုင် စည်းမျဉ်းက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ ယေဘုယျစည်းမျဉ်းတစ်ခု၏ အခွင့်အာဏာကို မရရှိကြောင်း” ဖြစ်သည်။

သဘောဆန္ဒအရ အထောက်အပံ့ပေးသည့် စံနှုန်းနှစ်ခုအကြား တိုက်ရိုက် ထိပ်တိုက်တွေ့ခြင်းအား တရားရုံးက ရှောင်ရှားသည်။ ထိုသို့ ရှောင်ရှားရာတွင် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ စနစ်အား ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် ခုခံမှုအဖြစ် ပြောင်းရွှေ့ခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်သည်။ မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာ

^{၁၅၉} *Id.* at ၁၂၆, ၁၃၁, ၁၃၆-၃၇, ၁၃၈

အမြင် ထက် ကျင့်သုံးပုံကို ပိုမိုအလေးပေးကာ အငြင်းပွားသည့် ဒေသများတွင် ငါးဖမ်းခြင်းအပေါ် စီးပွားရေးအရ ရှေးအစဉ်အလာကတည်းက မှီတည်နေသည့် ဒေသခံတံငါသည်များ၏ အကျိုးစီးပွားကို ပိုမို အလေးပေးပါသည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ စနစ်အား တရားရုံးက အောက်ပါအတိုင်း ခုခံကာကွယ် ပြောဆိုပါသည်-

ဤရှေးကတည်းက ပိုင်ဆိုင်မှုများသည် နော်ဝေးအစိုးရ၏ အမြင်သဘောထားကို ခိုင်မြဲစေသည်။ ၎င်းမှာ ၁၈၁၂ ခုနှစ်မတိုင်မီက ထိန်းသိမ်းထားသည့် ငါးဖမ်းနေမှုများက ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ထားသည့် ဇုန်ထက် အမှန်အားဖြင့် ပိုမို ကျယ်ဝန်းသည်။ ကုန်းမြေကို မြင်တွေ့နေရသည်အထိ ငါးထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေအားလုံး ပါဝင်ကြောင်း ယူဆသည်။ ဗြိတိန်အစိုးရက အသိအမှတ်ပြုထားသကဲ့သို့ မြင်တွေ့ရသည့် အကျယ်အဝန်းမှာ ၎င်းအချိန်က အသက်ဝင်ခဲ့သည့် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံမူ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းနိုင်ငံများက မည်သည့်နယ်ပယ်ကို အတိအကျအသုံးပြုခဲ့သည်ကို အမြဲပင် မရှင်းလင်းသော်ငြား နော်ဝေးအစိုးရ၏ အမြင်သဘောထားကို အထောက်အပံ့ပေးရန်အလို့ငှာ ဖော်ထုတ်ထားသည့် သမိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များက ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေး ဆက်လက် ရှင်လင်စေရေး အယူအဆဘက် အလေးအချို့သာကြောင်း တရားရုံးက ယူဆသည်။ ၁၉၃၅ ခုနှစ် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ချက် အထူးသဖြင့် LoppHAVET ကိစ္စရပ်တွင် ပါဝင်သည့် ငါးဖမ်းဧရိယာများအပေါ် ဗြိတိန်နိုင်ငံဒေသခံများအတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်း အခွင့်အရေး ဖြစ်ပါသည်။ လူအများ၏ အရေးတကြီး လိုအပ်ချက်များအပေါ် အခြေခံထားပြီး ရှေးယခင်ကတည်းက ငြိမ်းချမ်းစွာအသုံးပြုခြင်းဖြင့် သက်သေပြထားသည့် အဆိုပါအခွင့်အရေးများကို တရားရုံးက သင့်တင့်မျှတ၍ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည့် နယ်ပယ်အား ကောက်ချက်ဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။^{၁၆၀}

နော်ဝေးနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းကမ်းရိုးတန်း၏ ပထဝီအနေအထား ထူးခြားချက်များကို ပြန်လည် ကိုးကား ပြီးနောက် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ သဘောထားကို လက်ခံရာတွင် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရှိတရားကို အလေးထားပါသည်။

ဤကျက်တီးမြေဒေသများတွင် ကမ်းရိုးတန်းဒေသခံများက တံငါလုပ်ငန်းအား ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအနေဖြင့် အဓိက လုပ်ကိုင်ကြသည်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ အမြင်သဘောထားရှိ တရားဝင်ခိုင်မာမှုအား ချင့်ချိန်သုံးသပ်ရာတွင် ၎င်းတို့က စိတ်ထဲ စွဲမြဲမှတ်သားထားရမည့် အရှိတရားများ ဖြစ်ကြသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ အမြင်သဘောထားမှာ ၁၉၃၅ ခုနှစ်က ချမှတ်ခဲ့သည့် နော်ဝေးငါးဖမ်းဇုန် သတ်မှတ်ချက် အမိန့်သည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်ကြောင်း ဟူ၍ ဖြစ်သည်။^{၁၆၁}

^{၁၆၀} *Id.* at ၁၄၂
^{၁၆၁} *Id.* at ၁၂၈

အမှန်အားဖြင့် အရေးအသားကိစ္စရပ်အနေဖြင့် တာဝန်တည်း ယှဉ်ပြိုင်မှု လမ်းကြောင်းကို အလေးထားသော သဘောဆန္ဒထက်ကျော်လွန်သည့် ခုခံလျှောက်လဲမှုက (၁၀) မိုင်စည်းမျဉ်းကို အထောက်အပံ့ ပေးရန် အလွယ်တကူ အသုံးပြုနိုင်သည်။ ထို့အပြင် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ စည်းမျဉ်းအား ထိုသို့ ခုခံလျှောက်လဲချက်က သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ချက်ကို ဖိတ်ခေါ်သည်။ ၎င်းတုံ့ပြန်ချက်က နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံနှင့် နိုင်ငံရပ်ခြားတိုင်းပြည်များ၏ သဘောတူညီမှုတို့ရှိ လစ်ဟာချက်များအပေါ် အလေးထားပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် လက်ရှိရပ်တည်ချက်က အစားထိုးထားသည့် မည်သည့် အမှုကိစ္စရပ်မဆို ဗြိတိန်နိုင်ငံအနေဖြင့် ၎င်း၏ ယခင် သဘောထားက ဥပဒေအရ တာဝန်ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ပြီး မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် ထက်စာပါက သိမ်မွေ့ငြင်သာသော ငြင်းပယ်မှုများအနက် တစ်ခုသာ ဖြစ်ကြောင်း ခုခံချေပသည်။

သို့ရာတွင် သဘောဆန္ဒစံနှုန်းနှစ်ရပ်အကြားရှိ အကျပ်အတည်းက ပြေလည်သည့်အခါတွင် အဓိကကျသည့် အရေးအသားပိုင်းအား ရရှိပါသည်။ စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်အား သဘောဆန္ဒအရ သတ်မှတ်ပြီး အခြားတစ်ခုအား သဘောဆန္ဒထက်ကျော်လွန်သတ်မှတ်ကြောင်း တရားရုံးက ဖော်ပြပါက ၎င်း၏ လျှောက်လဲချက်က အားသာချက် တစ်ချို့ကို ရစေပါသည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံ၏စည်းမျဉ်းက အစားထိုးရန် လိုအပ်သည့် စည်းမျဉ်း ဖြစ်လာပေသည်။ ကျန်သည့် သဘောထားကမူ အရေးအသားအား ရှင်းလင်းသည့် လုပ်ဆောင်ချက် ဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အချက်အား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အချက်ဖြင့် လက်ခံရန်အတွက် တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက်များ ကိစ္စရပ်နှင့် ပြောင်းလဲသည့် အခြေအနေများတွင် ကျွန်ုပ်တို့ ကြုံတွေ့ခဲ့သည့် နည်းလမ်းများအား ထိထိရောက်ရောက် အသုံးပြုပါသည်။

ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေး အသားများ နှစ်မျိုးစလုံးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအား ထုတ်နှုတ်အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ရှင်းလင်းခြင်း လုပ်ငန်းအား ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သည်။ စံနှုန်းတစ်ခုချင်းစီအား ထောက်ခံရန်နှင့် ကန့်ကွက်ရန်တို့အတွက် ၎င်းရှင်းလင်းချက် လုပ်ငန်းအား အသုံးပြုနိုင်သည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံစနစ်၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ခုခံချေပချက်က ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ ရပ်တည်ချက်အား ဆန့်ကျင်လျက် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ပြစ်မှုအဖြစ် တရားရုံးက ပြောင်းလဲပါသည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံအနေဖြင့် ၎င်း၏ အမှန်တကယ် ဆန္ဒသဘောထားက မည်သို့ပင် ဖြစ်နေပါစေ ကန့်ကွက်မှုမရှိခြင်းက ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် နော်ဝေးနိုင်ငံစနစ်ကို သဘောတူသည်ဟု ညွှန်းဆိုနေကြောင်း ခုခံချေပ ပါသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရှုထောင့်မှဆိုသော် နော်ဝေးနိုင်ငံစနစ်ကို အသုံးပြုခြင်းက နိုင်ငံရပ်ခြား တိုင်းပြည်များမှ ကန့်ကွက်ချက် ရှိ၊ မရှိ စဉ်းစားရန် ယခုအခါ လိုအပ်လာသည်။

.....

နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ကျင့်သုံးပုံနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံရပ်ခြားတိုင်းပြည်များက သာမန်အားဖြင့် သည်းခံနိုင်ခြင်းက စောဒကတက်စရာ မလိုသည့် အချက်ဖြစ်သည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံအစိုးရကိုယ်တိုင်သည်ပင် နှစ်ပေါင်း (၆၀) ကျော် ၎င်းကျင့်သုံးပုံအား ခုခံပြောဆိုခြင်းမရှိခဲ့သည့်အတွက် .....၁၉၃၃ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၂၇) ရက်တွင်မှ ဗြိတိန်နိုင်ငံက ၎င်း၏ သဘောတူစာချုပ်မူကြမ်းတွင် ဤအချက်အပေါ် တရားဝင် တိတိကျကျ ကန့်ကွက်ကြောင်း ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ထို့ကြောင့် တရားရုံးက ကောက်ချက်ချပါသည်။ အငြင်းပွားမှု မတိုင်ခင်ကတည်းက နော်ဝေးနိုင်ငံ ကမ်းရိုးတန်း၏ တမူထူးခြားသော ပထဝီဝင်အနေအထားအရ ပြဋ္ဌာန်းပြီး နော်ဝေးနိုင်ငံစနစ်က တည်ထောင်သည့် မျဉ်းဖြောင့်လိုင်းနည်းလမ်းအား ကာလအတော်ကြာကတည်းက တသမတ်တည်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ စုစည်းအသုံးပြုခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ အစိုးရများ၏ သဘောထားကလည်း ၎င်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင်သည်ဟု မယူဆကြောင်းဟူသည့် အချက်က သက်သေပြ ပါသည်.....^{၁၆၂}

ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသော အရေးအသားအား အခိုင်အမာ အသုံးပြုခြင်းအား နည်းလမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့် လျော့ပါးအောင် ပြုလုပ်သည်။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒအခြေပြု တောင်းဆိုချက်များနှင့် တိုက်ရိုက် ထိပ်တိုက်မရင်ဆိုင်မိစေမည် ဖြစ်သည်။ ပထမ နည်းလမ်းမှာ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ အဆိုပြုစံနှုန်းအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ကန့်ကွက်ချက်အား (၁၀) မိုင် စည်းမျဉ်းအား အကြံပြုခြင်းဖြင့် လျော့ပါးစေသည်။ ၎င်း (၁၀) မိုင် စည်းမျဉ်းအား နော်ဝေးနိုင်ငံအတွက်လည်း အသုံးပြုသည်။ “ပိုင်နက်ပင်လယ်ပြင်၏ ရှိရင်းစွဲ သဘောသဘာဝ” အား စနစ်အတွင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက် အချို့နှင့် ဤ (၁၀) မိုင် စည်းမျဉ်းက မကိုက်ညီပေ။

ဤဆက်သွယ်ချက်တွင် ပိုင်နက်ပင်လယ်ပြင်၏ ရှိရင်းစွဲ သဘောသဘာဝအကြောင်း အခြေခံ ထည့်သွင်း စဉ်းစားချက်အချို့က စံနှုန်းအချို့ကို သယ်ဆောင်လာပါသည်။ ၎င်းစံနှုန်းအချို့က အပြည့်အဝ မမှန်ကန်မတိကျသော်ငြား တရားရုံးအတွက် စီရင်ချက်ချမှတ်နိုင်ရန် လုံလောက်သည့် အခြေခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ မေးခွန်းတွင် ပါဝင်သည့် အမျိုးစုံလင်လှသည့် အချက်အလက်များအတွက် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်အောင် ပြုပြင်နိုင်သည်။

ဤစဉ်းစားချက်များအကြား ရည်ညွှန်းချက်အချို့အား မြေပြင်ပိုင်နက်အပေါ် အခြေခံထားသည့် ပင်လယ်ပြင်ပိုင်နက်အပေါ် များစွာ မှီတည်၍ ကိုးကားကြသည်။ ကမ်းရိုးတန်းဒေသနိုင်ငံအား ၎င်းကမ်းရိုးတန်းပြင်ပ ရေပြင်ကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့် ပေးအပ်ထားသည်။ လက်တွေ့ကျကျ လိုအပ်ချက်များနှင့် ဒေသလိုအပ်အချက်များအတွက် ပိုင်နက်နယ်ပယ်သတ်မှတ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ အဆိုပါ နိုင်ငံအား လိုအပ်သည့် လက်တီတွဒ်များ ခွင့်ပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ခွင့်ပြုရာတွင် ကမ်းရိုးတန်း၏ ပုံမှန်လမ်းကြောင်းမှ သိသိသာသာ အကွာအဝေးဖြင့် အခြေခံမျဉ်းအား ဆွဲခြင်း မပြုရ။

ဤအမှုကိစ္စအတွက် အထူးပင် အရေးကြီးသည့် အခြားအခြေခံကျသည့် စဉ်းစားချက်မှာ ပင်လယ်ပြင် ဧရိယာအချို့နှင့် ၎င်းပင်လယ်ဝန်းရံထားသော သို့မဟုတ် ပိုင်းခြားထားသော မြေပြင် အနေအထားတို့အကြား ပို၍ နီးနီးကပ်ကပ် တည်ရှိခြင်း သို့မဟုတ် အနည်းငယ်သာ နီးနီးကပ်ကပ် တည်ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြေခံမျဉ်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် ပေါ်ပေါက်လာသည့် မေးခွန်းမှာ ဤမျဉ်းများ

^{၁၆၂} *Id.* at ၁၃၈, ၁၃၉

အတွင်း တည်ရှိသည့် ပင်လယ်ပြင် ဧရိယာအချို့သည် ပြည်တွင်းရေပိုင်နက်များအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ရန် ကုန်းမြေနှင့် လုံလုံလောက်လောက် နီးနီးကပ်ကပ် ချိတ်ဆက်နေရမည်လားဟူသည့် မေးခွန်းပင် ဖြစ်သည်။ ကမ်းရိုးတန်းများနှင့် ဆက်စပ်သည့် စည်းမျဉ်းများ သတ်မှတ်ရာတွင် အခြေခံကျသည့် အယူအဆမှာ နော်ဝေးနိုင်ငံကမ်းရိုးတန်းကဲ့သို့ ပုံမှန်မဟုတ်သည့် ပထဝီဝင် အနေအထားရှိသည့် ကမ်းခြေများတွင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် အသုံးပြုသင့်သည်။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ချန်ရစ်ထားသင့်သည့် စဉ်းစားချက်တစ်ခုရှိပါသည်။ ၎င်းစဉ်းစားချက် နယ်ပယ်က ပထဝီဆိုင်ရာ အချက်အလက်များထက် ကျော်လွန်ပါသည်။ ဒေသအတွက် တမူထူးခြားသည့် စီးပွားရေး အကျိုးအမြတ်အချို့ဆိုင်ရာ စဉ်းစားချက်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်၏ အရှိတရားနှင့် အရေးပါမှုအား ကာလကြာရှည် အသုံးပြုခြင်းအချက်ဖြင့် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သက်သေပြနိုင်သည်။^{၁၆၃}

ဒုတိယနည်းလမ်းမှာ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ သဘောတူညီချက်အား မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာ အမြင် တွင် တစ်သီးပုဂ္ဂလဆန်ဆန် တွေ့မြင်ခြင်းထက် ၎င်း၏ ကျင့်သုံးပုံအား ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ အသုံးပြုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ နျူးကလီးယားစမ်းသပ်ချက်များ အမှုကိစ္စရပ်တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံတည်းက ထုတ်ပြန်ကြေညာ ချက်များအား ဆန်းစစ်ရာတွင်အသုံးပြုသည့် တရားရုံးချဉ်းကပ်နည်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သည်။

နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ စနစ်ကို မသိရှိကြောင်း ဗြိတိန်နိုင်ငံက ခုခံချေပပါသည်။ ထို့ကြောင့် သမိုင်းကမ္ဘာတွင်အောင် အခိုင်အခံ့ပြုခြင်း၏ အခြေခံအဖြစ် ပြုလုပ်ရာတွင် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် အမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားမှုက စနစ်တွင် ကွယ်ပျောက်နေကြောင်းကိုလည်း ခုခံချေပပါသည်။ တရားရုံးအနေဖြင့် ဤအမြင်ကို လက်မခံနိုင်ပေ။ မြောက်ပိုင်းပင်လယ်ရှိ ကမ်းရိုးတန်း ဒေသနိုင်ငံအနေဖြင့် ဤနေရာရှိ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းကို များစွာ စိတ်ဝင်တစားရှိပါသည်။ ပင်လယ်ရေကြောင်း အာဏာလွှမ်းမိုးခြင်းက အစဉ်အလာအားဖြင့် ပင်လယ်ပြင်ဥပဒေနှင့် သက်ဆိုင်ပြီး ပင်လယ်ပြင်များ၏ လွတ်လပ်မှုကို ကာကွယ်ရန် အထူး သက်ဆိုင်ခြင်းကြောင့် ဗြိတိန်နိုင်ငံအနေဖြင့် ၁၈၆၉ ခုနှစ် အမိန့်ကို လျစ်လျူရှုရန် မဖြစ်နိုင်ခြေ။ ၎င်းအမိန့်အား ပြင်သစ်အစိုးရက ရှင်းပြရန် တောင်းဆိုမှုကြောင့် တစ်ကြိမ် မှီငြမ်းကိုးကားခဲ့သည်။.....

.....
အချက်အလက်များ အမည်ဆိုးဖြင့် ကျော်ကြားမှုအား နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းက အများအားဖြင့် သည်းခံနိုင်ကြသည်။ မြောက်ပိုင်းပင်လယ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဂရိတ်ဗြိတိန်၏ ရပ်တည်ချက် သာမက သူ၏ ကိုယ်ပိုင် အကျိုးစီးပွားသည် မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် ဖြစ်သည်။ မည်သည့်ကိစ္စရပ်တွင်မဆို

^{၁၆၃} *Id.* at ၁၃၃

ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ ကာလကြာရှည် ကြားနေမှုက ၎င်းနှင့် ဆန့်ကျင်၍ နော်ဝေးနိုင်ငံက သူ၏ စနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်မှုအတွက် လုံလောက်သည့် အကြောင်းရင်း ဖြစ်စေခဲ့သည်။^{၁၆၄}

ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ စည်းမျဉ်းအား ဤကဲ့သို့ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် ဆန်းစစ်ချက်က နော်ဝေး နိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံကို ထောက်ခံသည့် တရားရုံး၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်နှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့စေသည်။ မည်သူမဆိုအသုံးပြုနိုင်သည့် ပင်လယ်ပြင်များ၏ စနစ်အတွင်း သွတ်သွင်းထားသည့် တန်ဖိုးနှင့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်အဖြစ် ဖော်ညွှန်းသည့် “သဘာဝအတိုင်း ကြာရှည် တည်ရှိမှု” တို့၏ စနစ်အတွင်း သွတ်သွင်းထားသည့် တန်ဖိုးတို့အကြား ရွေးချယ်ရန် တရားရုံးအား ဖိအားပေးပါသည်။ တရားရုံးက နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ စည်းမျဉ်းအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် သတ်မှတ်ချက်ဖြင့် ကျိုးကြောင်းဖော်ပြသည့်အခါ နော်ဝေးတံငါသည်များနှင့် ဗြိတိန်တံငါသည်များအကြား ရွေးချယ်ရန် လိုအပ်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်မှုကို ရှောင်ကြဉ်ရန်အတွက် ရေးသားနည်းမျိုးစုံကို တရားရုံးက ထိထိရောက်ရောက် အသုံးပြုပါသည်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ စည်းမျဉ်းအတွက် နော်ဝေးနိုင်ငံက စာချုပ်ပါ စာသားများကို ခြွင်းချက်ထားခြင်းအတွက် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်ဘက်သို့ နည်းလမ်းတစ်ခုက ပြန်လှည့်ပါသည်။ အတိအကျဆိုရသော် တရားရုံးက ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ စည်းမျဉ်းအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း ဖော်ပြသည့်အခါ ဘေးချိတ်ခံရသည့် သဘောထား ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ ကန့်ကွက်ချက်အား စနစ်အတွင်းရှိ အခြေခံအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် စဉ်းစားချက်ဖြင့် လျှော့ပါးစေသည်။ ၎င်းစနစ်အတွင်းရှိ အခြေခံအတွက် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းအား အမှန်ပင် လိုက်နာရပေမည်။

နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းက လိုက်နာရမည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်းများရှိကြောင်း နော်ဝေးအစိုးရက မငြင်းပယ်ပါ။ ဗြိတိန်အစိုးရသည် ၎င်း၏ “သုံးသပ်ချက်များ” တွင် ဖော်ထုတ်ထားသည့် ကန့်ကွက်ချက်များက မှတ်ယူထားသည့် ဝိသေသလက္ခဏာရပ် မပိုင်ဆိုင်ကြောင်း နော်ဝေးအစိုးရက အခိုင်အမာ ဆိုပါသည်။ ထို့အပြင် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်စနစ်အပေါ်တွင်သာ အခြေခံ ထားပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေလိုအပ်ချက်များနှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိသည့် အချက်တိုင်းကို ထည့်သွင်းထားသည်။

.....

ဗြိတိန်နိုင်ငံက တရားစွဲဆိုထားသည့် နည်းပညာပိုင်းအရ တိကျသည့် လက္ခဏာရပ်များ ပါဝင်သည့် စည်းမျဉ်းများ မရှိပါက လုံးဝ လိုက်နာရန် မလိုအပ်ပေ။ နော်ဝေးအစိုးရက ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည့် နယ်နိမိတ်ကန့်သတ်ခြင်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအောက်တွင် ၎င်းအား တရားဝင်ခိုင်မာမှုရှိ၊ မရှိ ချိန်ဆနိုင်သည့် အခြေခံအချို့နှင့် မသက်ဆိုင်ပါ။ ပင်လယ်ပြင်

^{၁၆၄} *Id.* at ၁၃၈-၃၉

ဧရိယာအား နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ် အမြဲဖြစ်လေ့ရှိသည်။ ၎င်းသတ်မှတ်ခြင်းအရ ကမ်းရိုးတန်းဒေသနိုင်ငံများက ၎င်းတို့၏ ပြည်တွင်းဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသည့် သဘောဆန္ဒအပေါ်တွင်သာ မှီတည်နေခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကမ်းရိုးတန်းဒေသနိုင်ငံကသာလျှင် အကောင်အထည်ဖော်ရန် အခွင့်အာဏာရှိခြင်းကြောင့် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းက အခြေခံအားဖြင့် တစ်နိုင်ငံတည်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ဆောင်မှုဖြစ်ကြောင်း မှန်သော်ငြား အခြားနိုင်ငံများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရာတွင် တရားဝင်ခိုင်မာမှုကမူ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအပေါ် မူတည်ပါသည်။^{၁၆၅}

အခြားနည်းလမ်းမှာ နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ စည်းမျဉ်းအတွက် စနစ်အတွင်းရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အခြေခံအဖြစ် ဖော်ပြရန် ဖြစ်သည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ လက်ခံထားသည့် “သမိုင်းတွင်သည့် မော်ကွန်းကမ္ဘာ” အစီအစဉ်ဖြင့် ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများကဲ့သို့ ၎င်းမော်ကွန်းကမ္ဘာအား သတ်မှတ်ရာတွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံက ပါဝင်ပူးပေါင်းခဲ့သည်။

“သမိုင်းတွင်သည့် ပင်လယ်ရေပြင်များ” ဆိုသည်မှာ ပြည်တွင်းရေပိုင်နက်များအဖြစ် ယူဆသည့် ရေပြင်များအဖြစ် မှတ်ယူလေ့ရှိကြသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ လက္ခဏာရပ်မရှိသည့် ရေပြင်များကမူ သမိုင်းတွင်သည့် ကမ္ဘာ့မော်ကွန်းအဖြစ် မတည်ရှိနိုင်ပေ။ သမိုင်းတွင်သည့် ကမ္ဘာ့မော်ကွန်းများအယူအဆအား ဗြိတိန်အစိုးရက နိုင်ငံပိုင်နက်ရေပြင်များနှင့် ပြည်တွင်းရေပိုင်နက်များအဖြစ် ညွှန်းဆိုသည်။ ၎င်းကိစ္စရပ်နှစ်ခုစလုံးတွင် အဆိုပါ ကမ္ဘာ့မော်ကွန်းများအား ယေဘုယျအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေမှ ပျက်ယွင်းမှုများအဖြစ် ယူဆကြသည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ သဘောထားအရ အဆိုပြုချက်တစ်ခုကို တရားဝင်ခိုင်မာစွာ တင်ပြနိုင်သည်။ ဤပိုင်နက်ရေပြင်များက အခြေခံအားဖြင့် နိုင်ငံပိုင်နက် သို့မဟုတ် ပြည်တွင်းရေပိုင်နက်များဖြစ်ကြပြီး အခြားနိုင်ငံများ၏ ကန့်ကွက်ချက်မရှိဘဲ ကာလကြာရှည်စွာ လိုအပ်သည့် အုပ်ချုပ်စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို ကျင့်သုံးလျှက်ရှိကြောင်း အဆိုတင်ပြသည်။ မူလပိုင်ရှင်က ၎င်းအခွင့်အရေးကို ကာလကြာရှည် တောင်းဆိုခြင်း မရှိသည့်အတွက် လက်ဝယ်ပိုင်ဆိုင်သူက ခုခံချေပခြင်း (*possession longi temporis*) အမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ အာဏာသက်ရောက်မှုရှိသည့် စည်းမျဉ်းမှ အခွင့်အရေးရပ်သိမ်းခြင်းကို ပြဋ္ဌာန်းထားသော်ငြား ဤရေပြင်ပိုင်နက်များအပေါ် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ အုပ်ချုပ်စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာအား ယခုအခါ အသိအမှတ်ပြုသည့် ရလဒ် ထွက်ပေါ်လာသည်။ ဤရေပြင်ပိုင်နက်များအပေါ် နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာပိုင်ဆိုင်ခွင့်တွင် ခြွင်းချက် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ အခြေအနေများအား အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ရှင်းပြထားသည့် သမိုင်းဝင် ကမ္ဘာ့မော်ကွန်းများက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်လာနိုင်ကြောင်း ခြွင်းချက် ပြဋ္ဌာန်းထားသည်။

ပြောဆိုထားသကဲ့သို့ပင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေတွင် သတ်မှတ်ထားသည့် ကမ်းရိုးတန်း အယူအဆအတွင်း ကျရောက်သည့် တောင်ချောက်ကမ်းပါးကြားရှိ ရေလမ်းများအားလုံးကို ပြည်တွင်းရေပိုင်နက်များအဖြစ်

^{၁၆၅} *Id.* at ၁၂၆, ၁၃၂

နော်ဝေးနိုင်ငံက တောင်းဆိုပိုင်ခွင့် ရှိကြောင်း ဗြိတိန်အစိုးရက ဝန်ခံပါသည်။ ကမ်းရိုးတန်း မညီမညာ ဖြစ်နေခြင်း အတွက် အပိတ်များသည် ပင်လယ်မှ (၁၀) မိုင်ထက် ပို၍ ရှည်နိုင်သလို ပို၍လည်း တိုတောင်းနိုင်သည်။^{၁၆၆}

နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒနှင့် ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒတို့အကြား ရွေးချယ်မှုနှင့် တရားရုံး၏ အယူအဆက တိုက်ရိုက် ဝိရောဓိမဖြစ်ပေ။ သို့မဟုတ် နော်ဝေး တံငါသည်များနှင့် ဗြိတိန်တံငါသည်များရှိ စနစ်အတွင်းရှိ အကျိုးစီးပွားများအကြား ရွေးချယ်မှုသာမက အားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပင်လယ်များနှင့် သမိုင်းဝင်သည့် မော်ကွန်းကမ္ဘာများအကြား ရွေးချယ်မှုတို့နှင့်ပင် တိုက်ရိုက် ထိပ်တိုက်မတွေ့ပေ။ သို့သော်ငြား နော်ဝေးနိုင်ငံအတွက် အံဝင်ဝင်ကျဖြစ်ပြီး ယုံကြည်လောက်သည့် စီရင်ချက်ကို တရားရုံးက ချမှတ်ခဲ့သည်။ စီရင်ချက်သည် သမိုင်းဝင်သည့် ကမ္ဘာ့မော်ကွန်း သို့မဟုတ် နော်ဝေးတံငါသည်များ သို့မဟုတ် ဗြိတိန်သဘောထား အတွက် လိုလားချက်ကို ဖော်ပြကြောင်း တစ်စုံတစ်ဦးက ပြောကောင်း ပြောနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အရေးအသားအရ စီရင်ချက်က အဆိုပါ ရွေးချယ်မှုများကို ကိုယ်စားမပြုပေ။ အလားတူပင် မူလဘူတအားဖြင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ “အကြောင်း” ဖြစ်သော်ငြား ယူဆချက်က အယူအဆရေးရာ ဖော်ပြချက်အတွက် အခြေခံအားဖြင့် အရေးပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ စံနှုန်းအား တပန်းသာအောင် ပြုလုပ်သည့် အမြဲတမ်း ကန့်ကွက်ချက်တွင် ပါဝင်သည့် သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ အယူအဆကိုသာမက ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်သည့် တောင်းဆိုချက် များအား တားမြစ်ချက် (estoppel) တွင် ပါဝင်သည့် သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ အယူအဆအတွက်ပါ အရေးပါသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းတစ်ကိုယ်စာအတွက်ပါမက အခြားစံနှုန်းကိုပါ ဆန့်ကျင်၍ သဘောဆန္ဒ ပါရှိသည့် အရေးအသားနှင့် သဘောဆန္ဒမပါရှိသည့် အရေးအသားတို့အား ယူဆချက်ကိုယ်တိုင်က အံဝင်ဝင်ကျ ပေါင်းစပ် ပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောဆန္ဒချိန်များကွန်ဗင်းရှင်းနှင့် နျူကလီးယားစမ်းသပ်ချက်များ အယူအဆ တို့တွင် ဖန်တီးထားသကဲ့သို့ ဤပေါင်းစပ်မှုကို အတော်ပင် ဖန်တီးပါသည်။ ပေါင်းစပ်ရာတွင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အယူအဆများအား သဘောဆန္ဒအခြေပြုသတ်မှတ်ချက်များအဖြစ် အနက်ပြန်ဆိုပြီး သဘောဆန္ဒအခြေပြုစံနှုန်းများအား စနစ်အတွင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်များဖြင့် အထောက်အပံ့ပေးခြင်းတို့ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါသည်။

အဓိကခြားနားချက်အား စတင်ချင်း အခိုက်အတန့်တွင် တွေ့မြင်ရသည်။ နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ စနစ်အား စံနှုန်းအဖြစ် ယူဆရန် တရားရုံးက စဉ်းစားပါသည်။ ၎င်းစံနှုန်းအား ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ အမြဲတစေ ကန့်ကွက်မှုကို ကြုံတွေ့ရသည့်အခါမှသာလျှင် ဆိုင်းငံ့ထားပြီး ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ရေးသားချက် အမျိုးအစား ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ စဉ်းစားသည့် ယခင်ဖြစ်ရပ်များတွင် စံနှုန်းအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရေးအသား အဖြစ် သတ်မှတ်ပြီးနောက် စနစ်အတွင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်များကြုံရသည့်အခါတွင် ဆိုင်းငံ့သည်။ သို့ရာတွင် သဘောဆန္ဒအရ ထုတ်ဖော်ခြင်း ပြုသည်။ စီရင်ချက်ရှိ အရေးအသားနည်းလမ်းများ အကြောင်း တစ်စုံတစ်ခုကို ဤအခိုက်အတန့်က ဖော်ပြသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အရေးအသားများအကြား အပြောင်းအလဲလုပ် ရေးသားနည်းအား နော်ဝေးနိုင်ငံအား အသားပေးကြောင်း ထင်ရသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း ဖွဲ့စည်းသည်။ ထိုသို့

^{၁၆၆} Id. at ၁၃၀-၃၁။ ဤဆက်နွယ်ချက်ကို အခြေခံ၍ တရားသူကြီး Hackworth ကလည်း သဘောတူပါသည်။ Id. at ၁၄၄

ဖွဲ့စည်းရာတွင် နော်ဝေးနိုင်ငံစနစ်အတွက် တိုက်ရိုက် ရွေးချယ်မှုကို ဖော်ပြခြင်းထက် သဘောဆန္ဒအခြေပြုစံနှုန်းနှင့် သဘောဆန္ဒအခြေမပြုသည့် စံနှုန်းတို့အကြား ကွဲလွဲချက်ကို ထိထိရောက်ရောက် အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက် သည်။ အယူအဆဆိုင်ရာစနစ်က အယူအဆဆိုင်ရာ ကွဲပြားခြားနားမှုကို ရရှိသည့် နည်းအတိုင်း ဤဖြစ်ရပ်တွင် ယူဆချက်က လျှောက်လဲချက်ကို ပိတ်သိမ်းစေသည်။ အယူအဆများအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသားများအား ကွဲပြားပြား ဖော်ပြခြင်းဖြင့် ပိတ်သိမ်းစေသည်။

ထို့အပြင် အခြေအနေနှစ်ရပ်စလုံးတွင် အရေးအသားအချက်အလက်နှစ်မျိုး၏ အစွန်းရောက် ပုံစံများအား အချက်အလက်တစ်ခုအား အခြားအချက်အလက်ပုံစံအရ အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းဖြင့် ရှောင်ရှားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းတို့အား လွယ်လင့်တကူ အတူတကွ တည်ရှိစေနိုင်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် လျှောက်လဲချက် များ၏ သိသိသာသာ အကျိုးရှိထိရောက်မှုအား တရားရုံးက ကာကွယ်ပေးသည်။ ၎င်းတို့အား စနစ်အတွင်း ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ အနက်ဖွင့်ဆိုနိုင်အောင် ယူဆခြင်းဖြင့် ကာကွယ်ပေးသည်။ ပထမဆုံးဥပမာတွင် ဗြိတိန်သဘော ဆန္ဒအတွက် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ကျင့်သုံးပုံအခြေပြု ချဉ်းကပ်နည်းကို တရားရုံးက အသုံးပြုပါသည်။ ပျော့ပျောင်းသည့် ကျင့်သုံးပုံတွင် နော်ဝေးနိုင်ငံစနစ်နှင့် နေထိုင်လိုစိတ်အား ရှာဖွေပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်း နော်ဝေး နိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒအား မျှတမှုဆိုင်ရာ စနစ်အတွင်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားချက်များဖြင့် စည်းနှောင်သည်။ ထို့ကြောင့် တရားရုံးလျှောက်လဲချက်ရှိ သဘောဆန္ဒအခြေပြု အချက်အလက်နှစ်ရပ်စလုံးက ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အနက်ဖွင့်ဆိုချက်များ ပါရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ အလားတူပင် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်များက နော်ဝေးနိုင်ငံ၏ စည်းမျဉ်းကို ထောက်ခံပြီး ဗြိတိန်နိုင်ငံ၏ စံနှုန်းကို ဆန့်ကျင်ပါက ဤဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်များအား သမိုင်းကြောင်းအရ အသိအမှတ်ပြုထားသည့် ကျင့်သုံးပုံများဖြင့် သတ်မှတ်ပါသည်။

ဘယ်သောအခါမျှ မဖြေရှင်းနိုင်သော်ငြား အမှုကိစ္စရပ်များတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံး၏ သဘောထားက ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ သီးခြားစံနှုန်းအား ဖန်တီးခြင်းနှင့် ကန့်သတ်ခြင်းအကြောင်း အလားတူ လျှောက်လဲချက်များ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။^{၁၆၇} ဂျာမနီ၊ ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံများက ၎င်းတို့နိုင်ငံများ အကြား ထိစပ်နေသည့် ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းနယ်နိမိတ်များအား သဘောတူညီချက်ဖြင့် သတ်မှတ်သင့်ကြောင်း သဘောတူကြပြီးနောက် တရားရုံးအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရှိ ထည့်သွင်း စဉ်းစားသင့်သည့် စည်းမျဉ်းများကို ဖော်ပြရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ အခြားဥပဒေစံနှုန်းများ၏ ဆက်စပ် အခွင့်အာဏာအား လေ့လာဆန်းစစ်ချက် အတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် စီရင်ချက်က အရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ အယူအဆနှင့် အတော်ပင် အလုံးစုံနီးပါး သက်ဆိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းစီရင်ချက် ထွက်ပေါ်လာသည့်အခါ စံနှုန်းများအကြား အတိအကျ ရွေးချယ်ရန် သို့မဟုတ် မြောက်ပိုင်းပင်လယ်ရှိ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းအတွက် အသုံးပြုသင့်သည့် စံနှုန်းအား အတိအကျ သတ်မှတ်ရန် မလိုအပ်ကြောင်း တရားရုံးက ယူဆသည်။ “မည်သည့်အချက်များက အသုံးပြုနိုင်သည့်

^{၁၆၇} (W. Ger. V. Den., W. Ger. V. Neth.) ၁၉၆၉ I.C.J. ၃ (Judgement of Feb. ၂၀)

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရှိ "အခြေခံမူများ" နှင့် စည်းမျဉ်းများ ဖြစ်သည်ကို ဆုံးဖြတ်ပေးရန်..... တရားရုံးကို တောင်းဆိုကြသည်။ ပါဝင်သည့် နယ်နိမိတ်များကို သတ်မှတ်ရန်ကိုမူ တရားရုံးအား အမှန်တကယ် မတောင်းဆိုပါ.....”^{၁၆၈}

ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းအား ၎င်းတို့အငြင်းပွားနေကြသည့် “တူညီသည့်အကွာအဝေး” အခြေခံမူအရ သတ်မှတ်သင့်ကြောင်း ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံတို့က အဆိုပြုကြသည်။ ၎င်းအခြေခံမူသည် ဂျာမနီနိုင်ငံ အပေါ်တွင်လည်း သက်ရောက်မှု ရှိသည်။ ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ မြောက်ပိုင်း ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းက အလွန် မတ်စောက်သည့် ခိုနန်းချိုးပုံဖြစ်နေသည့်အတွက်ကြောင့် ဤစည်းမျဉ်းက ရေနံကြွယ်ဝသည့် ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း အပြင်ဘက်ကို ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံတို့က ပိုမို ရရှိစေမည် ဖြစ်သည်။ ဂျာမနီနိုင်ငံက ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံတို့အပေါ်စည်းနှောင်သည့် “တရားမျှတပြီး အညီအမျှခွဲဝေခြင်း” စည်းမျဉ်းကို အဆိုပြုသည်။ ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ ခိုနန်းချိုးပုံ ကမ်းရိုးတန်းအစား ကမ်းရိုးတန်းအရှည်နှင့် အချိုးညီသည့် ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း၏ အစိတ်အပိုင်းကို ပေးရန် အဆိုပြုသည်။

စည်းမျဉ်းနှစ်ခုစလုံးအတွက် လျှောက်လဲချက်များကို တူညီသည့် အစဉ်အတိုင်း တရားရုံးက တင်ပြသည်။ ပထမဆုံးအနေဖြင့် တရားရုံးက နှစ်ဖက်စလုံး၏ သဘောထားများအား ၎င်းတို့အဆိုပြုထားသည့် စံနှုန်းအား ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းအယူအဆ၏ ပထမဆုံးအခြေခံမူမှ ကောက်ချက်ချကြောင်း ယူဆသည်။ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း ပိုင်နက်အတွက် ရပိုင်ခွင့်အား အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံ၏ ကမ်းရိုးတန်းဒေသ၏ “သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်မှု” အပေါ် အခြေခံထားသည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ "သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်မှု" အခြေခံမူကို တရားရုံးက ထပ်လောင်း အတည်ပြုသော်ငြား အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ အနက်ဖွင့်ဆိုချက် နှစ်ခုစလုံးကို ပယ်ချပါသည်။

အနက်ဖွင့်ဆိုမှု အဆိုပြုချက်နှစ်ခုစလုံးအား အနည်းငယ် ကွဲပြားသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် တရားရုံးက ပယ်ချသော်ငြား နှစ်ခုစလုံးအား စနစ်အတွင်းရှိ စံနှုန်းရှိ သဘောဆန္ဒအား မပြည့်မစုံဖော်ပြချက်များအဖြစ် ယူဆသည်။ ထို့ကြောင့် တရားရုံးယူဆချက်၏ ဒုတိယမြောက်အပိုင်းက စည်းမျဉ်းနှစ်ခုအတွက် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်များကို နှိုင်းယှဉ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤချဉ်းကပ်နည်းက ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း အမှုကိစ္စရပ်နှင့် အတော်ပင် ကွဲခြားပါသည်။ ၎င်းငါးဖမ်းလုပ်ငန်းအမှုက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် ကျိုးကြောင်းပြချက်အား ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ကျိုးကြောင်းပြချက်နှင့် ဆန့်ကျင်ဖီလာ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အရေးအသားတိုးတက်မှုကို ဖန်တီးသည်။ ဤအမှုတွင်မူ အဆိုပြုထားသည့် စည်းမျဉ်းနှစ်ခု စလုံးအား တရားရုံးက ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့်ရှုထောင့်မှ စဉ်းစားပြီးနောက် ထပ်မံ၍ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ရှုထောင့်မှ စဉ်းစားသည်။ အစဉ်မပြတ် ဆွဲဆောင်သိမ်းသွင်းမှုရှိသည့် ရေးသားချက်ကို ရောစပ်ရန်အတွက် ဤချဉ်းကပ်နည်းက တရားရုံးကို ပိုမို ခက်ခဲစေသည်။ အယူအဆက စီရင်ချက် ချမှတ်ရန် အတွက် ဇာတ်ကြောင်းပြန် ပြောကြားရန် မလိုအပ်သည့်အချက်နှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့စေပါသည်။

^{၁၆၈} *Id.* at ၁၃

အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဤလျှောက်လဲတင်ပြချက်နှစ်မျိုးကို ကျွန်ုပ်တို့ လိုက်နာကြပါစို့။ ယူဆချက်၏ ပထမဆုံးအဆင့်က အဆိုပြုထားသည့် စံနှုန်းနှစ်ရပ်အား ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အမြင်ရှုထောင့်မှ ယူဆသော်ငြား ဤတသားတည်းဖြစ်ခြင်းက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုကို လိုအပ်သည်။ “သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်း” အခြေခံမူအား အဆိုပြုအနက်ဖွင့်ဆိုမှုအတွက် အနည်းငယ်ကွဲပြားသည့် လျှောက်လဲချက်များကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက တင်ပြရန်အတွက် ဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့် သဘောဆန္ဒအား အပြိုင်စုံစမ်း စစ်ဆေးခြင်း အတွက် စံနှုန်းတစ်ခုချင်းစီအား အသက်ဝင်အောင် စတင်ဆောင်ရွက်ရန် တရားရုံးကလည်း ရုန်းကန်နေကြောင်း ယူဆရသည်။

တရားရုံးက တင်ပြသကဲ့သို့ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် စံနှုန်းအား အနက်ဖွင့်ဆိုရန် ဂျာမနီက ရှာဖွေသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်း၏ သတ်မှတ်ချက်များအရ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအပေါ် မူတည်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အမှန်တကယ်အသုံးပြုမှုနှင့် အဆိုပြုချက်များ၏ သဘောဆန္ဒအခြေတည်မှုတို့အပေါ် မှီတည်ထားသည့် သဘောဆန္ဒမပါဝင်သည့် အလိုအလျှောက် “သဘာဝအတိုင်းရှည်ထွက်ခြင်း” အခြေခံမူအား ပေးအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အခြေခံမူ၏ စနစ်အတွင်း လျှောက်လဲချက်အပေါ် သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်တစ်ခုအား ကြိုးစားပမ်းစား လုပ်ကိုင်ကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။ “သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်း” ၏ စနစ်နှင့် သက်ဆိုင်ပြီး အခြေခံကျသည့် သဘောသဘာဝအား အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နက်အား ချဲ့ထွင်ခြင်းအဖြစ် အလေးပေးပြောကြားခြင်းဖြင့် တရားရုံးက ပယ်ချပါသည်။ တရားရုံး၏ အနက်ဖွင့်ဆိုချက်တွင် အချုပ်အခြာအာဏာ ပိုင်နက်များ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း၏ မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်မှန်သမျှအား ဖယ်ထုတ်ခြင်းဖြင့် ပယ်ချသည်။

ဂျာမနီနိုင်ငံကိုယ်စားထည့်သွင်းထားသည့် ပထမဆုံးအမြင်သဘောထားများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန် အကျိုးအကြောင်းဆီလျော်ပါသည်။ ၎င်းအမြင်သဘောထားများကို လက်ခံရန် တရားရုံး အနေဖြင့် အဆင်မပြေနိုင်ပါ..... တရားမျှတ၍ သာတူညီမျှ ရှိသည့် ခွဲဝေမှုအယူအဆသည် အားလုံး လွှမ်းခြုံ၍ ကွဲပြားခြားနားကြောင်း ယူဆပါသည်။ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းနှင့် ဆက်နွယ်၍ ဥပဒေရှိ စည်းမျဉ်း အားလုံး၏ အခြေခံအကျဆုံးဖြစ်သည်မှာ သံသယဖြစ်ဖွယ်မရှိကြောင်း တရားရုံးအနေဖြင့် လက်ခံပါသည်။ ဤအချက်အား ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဂျနီဗာ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ အပိုဒ် (၂) တွင် ထည့်သွင်းထားပြီး အတော်ကလေး လွတ်လွတ်လပ်လပ် ကိုးကားနိုင်သည်။ ၎င်းအချက်မှာ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းဧရိယာနှင့် ပတ်သက်၍ ကမ်းရိုးတန်းဒေသ နိုင်ငံများ၏ ရပိုင်ခွင့်အနေဖြင့် အရှိတရားအရ (*ipso facto*) သာမက ပထမဆုံး လုပ်ဆောင်ချက်အရ (*ab initio*) ပါ တည်ရှိပါသည်။ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းသည် ၎င်းနိုင်ငံပိုင်နက်မြေပြင်၏ သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်စွာဖြင့် ပင်လယ်အတွင်းနှင့် ပင်လယ်အောက်တွင် တည်ရှိနေခြင်း ဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကုန်းမြေပိုင်နက်အပေါ် ၎င်းနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ပင်လယ်ကြမ်းပြင်အား စူးစမ်းလေ့လာရန်နှင့် သဘာဝသယံဇာတများကို ထုတ်လုပ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်အတွက်လည်း အချုပ်အခြာအာဏာဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်ကို ချဲ့ထွင် ကျင့်သုံးခြင်း

ကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။ အတိုချုပ်အားဖြင့်ဆိုသော် ဤနေရာတွင် ရှေးယခင်ကတည်းက ရှိခဲ့သည့် ရပိုင်ခွင့်ရှိပါသည်..... ထို့အပြင် ရပိုင်ခွင့်က ၎င်းအား ကျင့်သုံးမှုအပေါ်တွင် မူမတည်ပါ.....^{၁၆၉}

အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှုတွင် “ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်း” ထက် “သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်း” နှင့် ပတ်သက်သည့် ဆက်ခံခြင်းကို အလေးထားခြင်းဖြင့် ဂျာမနီနိုင်ငံလျှောက်လဲချက်ရှိ အပိုင်းနှစ်ပိုင်းအကြား ဆက်စပ်မှုကို ချေဖျက်သည်။ တရားမျှတသည့် ရလဒ်ထွက်ပေါ်စေရေးချဉ်းကပ်နည်း၏ သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ ခုခံချေပမှုကို တွန်းအားပေးသည်။

ဒိန်းမတ်-နယ်သာလန်စံနှုန်းအတွက် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်များကို တရားရုံးက အတော် ကွဲကွဲပြားပြား ချဉ်းကပ်သည်။ တူညီသည့်အခြေခံမှုအတွက် လျှောက်လဲချက်များကို ဥပဒေ အရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် သတ်မှတ်ချက်များဖြင့် အပြည့်အဝ တင်ပြပါသည်။ အတိအကျဆိုရသော် တရားမျှတသည့် ရလဒ်ထွက်ပေါ်လာစေရေးဆိုင်ရာ စံနှုန်းကို သတ်မှတ်ချက်က ပယ်ချပါသည်။ ထို့အပြင် ၎င်းလျှောက်လဲချက်များက ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒတွင် အပြည့်အဝ အခြေမခံထားခြင်းကြောင့် ပယ်ချသည်။ တူညီသည့် အခြေခံမှုအား သဘာဝအတိုင်းရှည်ထွက်ခြင်းအယူအဆဖြင့် အသုံးပြုကြောင်း အမြင်အား ယူဆချက်က ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီးနောက် ပယ်ချသည်။ ထို့ကြောင့် “စည်းမျဉ်းတစ်ခုက ယေဘုယျအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၏ စကားစုအစိတ်အပိုင်းဖြစ်ပြီး ယေဘုယျ သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ အခြား စည်းမျဉ်းများကဲ့သို့ ဂျာမနီနိုင်ငံအပေါ် အလိုအလျောက် စည်းနှောင်ပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေက ပေးအပ်ထားသည့် မည်သည့် သဘောတူညီမှု အသေးစိတ်မျှ မလိုအပ်ဘဲ တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ စည်းနှောင်သည်။”^{၁၇၀}

ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ စံနှုန်းကို ပယ်ချနေစဉ် တပြိုင်နက်တည်း ဒိန်းမတ်-နယ်သာလန်စံနှုန်းကို ပယ်ချခြင်းအား တရားရုံးက သတ်မှတ်သည်။ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှုရှိ “သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်း” ၏ ဆက်ခံခြင်းနှင့် သဟဇာတဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံများ၏ တရားဝင် သာတူညီမျှမှုအတွက် “သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်း” အခြေခံမှုကို ချည်နှောင်ခြင်းဖြင့် တူညီမှုက အခြေခံမှုအတွင်း ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် အစိတ်အပိုင်းကို မိတ်ဆက်ထည့်သွင်းပေးလိမ့်မည်။ ကုန်းမြေနယ်ပယ် ပုံသဏ္ဍာန်အတွက် စနစ်နှင့် ဆိုင်သည့် လေးစားမှုကို ပြသသည့် စည်းမျဉ်း ဖြစ်သည်။ ထို့အစား ဒိန်းမတ်-နယ်သာလန်စံနှုန်းအား အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်မှုဆိုင်ရာ သဘောဆန္ဒကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ခွင့်တွင် မပြည့်မစုံ အခြေခံထားသည့်အတွက် တရားရုံးက ပယ်ချသည်။

ယခင်လျှောက်လဲချက်က ရပ်တည်ချက်သဘောထားမှ စတင်ပါသည်..... ကမ်းဦး ရေတိမ်ပိုင်း ဧရိယာအတွက် ကမ်းရိုးတန်းဒေသ နိုင်ငံ၏ ရပိုင်ခွင့်အား မြေပြင်ပိုင်နက်အပေါ် အခြေပြုသည့် ၎င်း၏ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်မှုအပေါ် အခြေခံထားသည်။ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းဆိုသည်မှာ ပင်လယ်

^{၁၆၉} *Id.* at ၂၁-၂၂
^{၁၇၀} *Id.* at ၂၈

အတွင်းနှင့် ပင်လယ်အောက် သဘောဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤပိုင်ဆိုင်မှု အယူအဆမှ တရားရုံးက လက်ခံထားပြီး ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သည့် အမြင်ရှုထောင့် ထွက်ပေါ်လာသည်။ ကမ်းရိုးတန်း နိုင်ငံ၏ ရပိုင်ခွင့်များသည် အရှိတရားအရ (*ipso facto*) သာမက ပထမဆုံး လုပ်ဆောင်ချက်အရ (*ab initio*) ပါ တည်ရှိကြောင်းအမြင် ဖြစ်သည်။ သက်ဆိုင်သည့် ဧရိယာများအတွက် အဆိုပြုချက်ကောင်း ပြုလုပ်ရန် မေးခွန်းထုတ်စရာမလိုပေ။ သို့မဟုတ် မတူညီသည့် နိုင်ငံများအကြားရှိ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းအား ခွဲဝေခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မေးခွန်းထုတ်ရန် မလိုပေ..... ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အပိုင်းအတွက် ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံများက ဝေခြမ်းရေးစမ်းသပ်ချက်က “ကပ်လျက်တည်ရှိ” ရမည်ဖြစ်သည် သို့မဟုတ် ပို၍ တိတိကျကျဆိုရသော် “ပို၍ နီးနီးကပ်ကပ်တည်ရှိရမည်” ဖြစ်ကြောင်း တောင်းဆိုသည်။ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း၏ အစိတ်အပိုင်းများ အားလုံးအား ကမ်းရိုးတန်းနိုင်ငံတစ်ခုနှင့် ကပ်လျက် တည်ရှိကြောင်း ယူဆပါက အခြားနိုင်ငံ၏ ကမ်းရိုးတန်းရှိ မည်သည့် နေရာတွင်မဆို တည်ရှိခြင်းထက် ၎င်းအစိတ်အပိုင်းများက ပိုမိုနီးစပ်ပါသည် (သို့သော် ၎င်းတို့က နီးနီးကပ်ကပ် တည်ရှိမှုသာလျှင်).....

အထက်ဖော်ပြပါ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်မှ တရားရုံးက ချမှတ်ထားသည့် သုံးသပ်ချက်မှာ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုအရ လိုအပ်သည့် တူညီချက်အယူအဆက မမှန်ကန်ပေ။ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း အခြေခံ အယူအဆရှိ ယခင် အတွဲအစပ်အား ရှောင်လွှဲမရသည့် အမြင်အရ မမှန်ကန်ခြင်း ဖြစ်သည်။..... မူလစစ်မြစ်အား သုံးသပ်ခြင်းနှင့် နယ်နိမိတ် ညီတူညီမျှသတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာနည်းလမ်း ဖွံ့ဖြိုးရေးက အထက်ဖော်ပြပါ သုံးသပ်ချက်အား အတည်ပြုရန် အထောက်အပံ့ဖြစ်နိုင်သည်.....

အကွာအဝေးအညီအမျှ သတ်မှတ်ခြင်း အယူအဆအား ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းအယူအဆ၏ အစဉ်အလာ လိုအပ်ချက်တစ်ခုအဖြစ် ဘယ်သောအခါမျှ လက်သင့်မခံပေ။ လက်ရှိဥပဒေအတွေး အမြင်တွင် ကနဦးကတည်းကပင် အတော်ကလေး ကွဲပြားသည့်သဘောထားအမြင်အား အမှန်ပင် ဖော်ပြထားသည်။^{၁၇၁}

တစ်ဖက်တွင်မူ *ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း* အမှုကိစ္စနှင့် အလားတူ ရေးသားချက်နည်းလမ်းကို တရားရုံးက အသုံးပြုကြောင်း ယူဆရသည်။ သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်းအခြေခံမှုအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် လျှောက်လဲချက်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်တို့အပေါ် ကွဲပြားပြား အလေးထားခြင်းဖြင့် အဆိုပြုအနက်ဖွင့်ဆိုချက် နှစ်ရပ်ကို ပယ်ချပါသည်။ ထိုသို့ ပယ်ချခြင်းဖြင့် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံအား သဘောတူညီမှုကို သက်သေပြရန် တောင်းဆိုခြင်းဖြင့် တရားရုံးက အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ ရှေ့ဆက်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ စံနှုန်းအားလည်း သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားချက်မှ ဖယ်ထုတ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ တရားရုံးက ၎င်းကိုယ်တိုင်အတွက် အခက်အခဲတစ်ခုကို ဖန်တီးပါသည်။ သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်း အတွင်း သဘောဆန္ဒအစိတ်အပိုင်းကို ထည့်သွင်းရန် ကြိုးစားခြင်းအတွက် ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ စံနှုန်းကို ပယ်ချပါသည်။ ထို့အပြင် သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်းအခြေခံမှုအား အနက်ဖွင့်ဆိုရာတွင် သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ

^{၁၇၁} *Id.* at ၂၉, ၃၂, ၃၅

အခြေခံကို မပြည့်မစုံ ပြသခြင်းအတွက် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံ၏ လျှောက်လဲချက်ကိုလည်း ပယ်ချသည်။ ထိုသို့ ပယ်ချခြင်းဖြင့် အခြေခံမူ၏ ဥပဒေအရ တည်တံ့ခိုင်မြဲမှု အားနည်းသည့် စည်းနှောင်မှုကို တရားရုံးက ထိန်းသိမ်းသည်။ အနက်ဖွင့်ဆိုမှုကို ဦးစားပေးခြင်းမရှိဘဲ ထိန်းသိမ်းသည်။ တရားရုံးအနေဖြင့်လည်း ကိုးရိုကားယား နိုင်သည့် ရွေးချယ်မှုနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့ဆုံကြောင်း ယူဆရသည်။ အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့်နှင့် “သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်မှု” ကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် အနက်ဖွင့်ဆိုနိုင်ကြသည်။ ဒိန်းမတ်-နယ်သာလန် အနက်ဖွင့်ဆိုမှုအား ပယ်ချရန်အတွက် ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်နှင့်အတူ ခက်ခက်ခဲခဲ ရပ်တည်ရသည့် အခြားနည်းလမ်း တစ်ခု ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် သဘောဆန္ဒ ပိုမို အပြည့်အဝပါဝင်သည့် ရေးသားချက်သို့ ပြောင်းရွှေ့နိုင်သည်။ နောက်ကွယ်တွင် တစ်စုံတစ်ရာအတိုင်းအတာထိ ရှိနေသည့် စနစ်နှင့် သက်ဆိုင်သော အခြေခံမူစစ်စစ်ကို ချန်ရစ်ထားရန် လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ နောက်ဆုံးတစ်ခုကို ၎င်းတို့အနေဖြင့် ရွေးချယ်ပါသည်။

ဂျာမနီနိုင်ငံသည် အကွာအဝေးတူညီမှုစည်းမျဉ်းနှင့် စည်းနှောင်ကြောင်း ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်တို့၏ အဆိုပြုချက်အတွက် ကျန်ရှိသည့် အယူအဆက ဖော်ပြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဂျာမနီနိုင်ငံအား စည်းနှောင်ထားသည့် သဘောတူစာချုပ်ဥပဒေ သို့မဟုတ် သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်း၏ အဓိက အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပြဿနာမှာ စနစ်နှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားချက်များအကြောင်း ဆွေးနွေးချက်မှ မရေမရာဖြစ်သည့် လျှောက်လဲချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းလျှောက်လဲချက်အား အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်နှင့် သဘောဆန္ဒတို့အရ သိသာသည့်ပုံစံဖြင့်ရေးသားထားပြီး စည်းမျဉ်း သတ်သတ် မှတ်မှတ် ဖော်ထုတ်ရန် မတတ်နိုင်ကြောင်း ယူဆရသည်။ အကွာအဝေးတူ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းအတွက် သဘောတူစာချုပ်နှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှစ်မျိုးစလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သဘောဆန္ဒအခြေပြု လျှောက်လဲချက်များကို ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံများက တင်ပြသော်ငြား ၎င်းတွင် သဘောဆန္ဒ မပါဝင်ကြောင်း ဂျာမနီနိုင်ငံက အခိုင်အမာ ဆိုပါသည်။

တစ်သီးပုဂ္ဂလသဘောဆန္ဒသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ စံနှုန်းများအတွက် အခြေခံဖြစ်ကြောင်း အယူအဆအား ကန့်သတ်ခြင်းဖြင့် အစဉ်အလာအရ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသည့် အဆိုပြုချက်နှစ်ရပ်ဖြင့် တရားရုံးက ရင်ဆိုင်တွေ့ရသည်။ တစ်ဖက်တွင် ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံတို့က တစ်သီးပုဂ္ဂလတောင်းဆို ထားသည့် မည်သည့်စံနှုန်းဖြင့်မဆို ဂျာမနီနိုင်ငံအား စည်းနှောင်ရန် လိုအပ်ကြောင်း ယူဆသည်။ ဂျာမနီနိုင်ငံက ပူးတွဲစည်းနှောင်ထားကြောင်း ၎င်းတို့၏ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်သည့် ယုံကြည်ချက်အပေါ် အခြေခံ၍ သဘောတူကြောင်း အဆိုပြုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ သဘောဆန္ဒ သို့မဟုတ် ကျိုးကြောင်း ဆက်စပ်သည့် သဘောဆန္ဒသည် တာဝန်ဝတ္တရား၏ အခြေခံဖြစ်ကြောင်း အယူအဆက ဒိန်းမတ်နိုင်ငံ၏ ကိုင်စွဲထားချက်အဖြစ် ယူဆရသည်။ အဆိုပြုဓလေ့ထုံးတမ်းစံနှုန်းအား ပြဋ္ဌာန်းခြင်းအပေါ် ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ ကန့်ကွက်ချက်အပေါ် တစ်သီးပုဂ္ဂလအနေဖြင့် ချေဖျက်ရန် ကိုင်စွဲထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်သည့် သဘောဆန္ဒက ဂျာမနီနိုင်ငံသည် သူ၏ သဘောဆန္ဒအရ စည်းနှောင်ကြောင်း အယူအဆနှင့် သဟဇာတ မဖြစ်ကြောင်း ယူဆရသည်။

နယ်သာလန်နိုင်ငံနှင့် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံများ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက် များအား ပယ်ချခြင်းဖြင့် ဂျာမနီနိုင်ငံက ၎င်း၏ သဘောဆန္ဒဖြင့် စည်းနှောင်ကြောင်းအား အကျိုးအကြောင်းသင့် ရှင်းပြသည့် ရပ်တည်ချက် သဘောထားများအဖြစ်ယူဆသည့် အရာအား တရားရုံးက ဆန်းစစ်သည်။ အကွာ

အဝေးညီ သတ်မှတ်သည့် အခြေခံမူအား တနည်းအားဖြင့် ဥပဒေအရစည်းနှောင်ကြောင်း စဉ်းစားပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းအချက်ပါဝင်သည့် (ဂျနီဗာကွန်ဗင်းရှင်း) သဘောတူစာချုပ်ကို ဂျာမနီက လက်မှတ် ရေးထိုးထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် သဘောတူစာချုပ်၏ အကြောင်းအရာများကို သဘောတူ ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် သီးသန့်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ ကြိုတင်ရှိကြောင်း သဘောတူစာချုပ်က ကြေညာသည့်အတွက်ကြောင့်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် ဥပဒေအသစ်ကို ပုံသွင်းစေသည့် အတွက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်း၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် သဘောတူစာချုပ်၏ စည်းမျဉ်းက ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ စံနှုန်းဖြစ်လာခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ကြောင်း စဉ်းစားသည်။

တရားရုံးက တင်ပြသကဲ့သို့ ဤဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် လျှောက်လဲချက်တစ်ခုချင်းစီကို သဘောတူညီချက်ဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များအရ ဂျာမနီက တုံ့ပြန်သည်။ ၎င်းသတ်မှတ်ချက်များက ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံတို့အား စည်းမျဉ်းအတွက် ၎င်းတို့၏ သဘောဆန္ဒဆိုင်ရာ ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်ကို ဖျက်ဆီးရန် အခြေခံအားဖြင့် အတင်းအကျပ်တောင်းဆိုနိုင်သည်။ ထို့အပြင် တရားရုံးက ပယ်ဖျက်သားပြီး ဖြစ်သည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်အားနည်းသည့် ခုခံလျှောက်လဲချက်များအဖြစ် ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ဂျာမနီနိုင်ငံက သဘောတူ စာချုပ်ဖြင့် စည်းနှောင်မခံရခြင်းမှာ ၎င်းနိုင်ငံက ဘယ်သောအခါမျှ စည်းနှောင်ခံရန် ဆန္ဒမရှိဘဲ အတည်ပြုလက်မှတ် ရေးထိုးခြင်း မပြုထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သဘောတူစာချုပ်ပါ တာဝန်ဝတ္တရားများအား လက်ခံကြောင်း ၎င်းက လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး တစ်နိုင်ငံတည်းက ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်သော်ငြား စည်းနှောင် မခံရပေ။ အသစ်ရေးဆွဲထားသည့် အရေးပေါ်ဥပဒေ သို့မဟုတ် ကြေညာထားသည့် ယခင်ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေတို့အား လက်မခံထားကြောင်း ဂျာမနီနိုင်ငံက ခုခံချေပသည်။ ထို့အပြင် ဓလေ့ထုံးတမ်းအသစ်အား ဖန်တီးကြောင်း အမြင်ကို ဂျာမနီက ပယ်ချပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် တစ်သီးပုဂ္ဂလ လိုအပ်သည့် သဘောဆန္ဒ ပျောက်ဆုံးနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဒိန်းမတ်နှင့် နယ်သာလန်နိုင်ငံတို့က ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းအကြောင်း ကိုးကားခြင်းဖြင့် ဤကန့်ကွက်ချက် တစ်ခုချင်းစီအား တုံ့ပြန်ပါသည်။ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော်ငြား ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ သဘောဆန္ဒ ပါဝင်ကြောင်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် သဘောတူညီချက်တွင် တရားသူကြီး Lachs က ထောက်ခံသကဲ့သို့ ထိတွေ့ဆောင်ရွက်မှုမှ မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် အား ထည့်သွင်း စဉ်းစားနိုင်သည်။^{၁၇၂} မည်သည့်နေရာတွင်မဆို စံနှုန်း၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ မည်သည့်အခြေအနေပင် ဖြစ်နေပါစေ ဤစည်းမျဉ်းအား တိတိကျကျ အမြဲတစေကန့်ကွက်သူဖြစ်ကြောင်း ဂျာမနီက တုံ့ပြန်ပါသည်။

^{၁၇၂} *Id.* at ၂၃၃ “သက်သေအလိုရှိခြင်းက လိုသည်ထက်ပို၍ တောင်းဆိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ စည်းမျဉ်းတစ်ခုကို အသုံးပြုလျှက်ရှိသည့် နိုင်ငံတိုင်းက ၎င်းစည်းမျဉ်းကို လိုက်နာရန် တာဝန်ရှိကြောင်း လက်ခံထားသည့်အတွက်ကြောင့် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ရသည်သာ ဖြစ်သည်” ဟု တရားသူကြီး Lachs က ဆိုသည်။

ဤဖလှယ်မှုရှိ အဆင့်တစ်ဆင့်ချင်းစီတိုင်း၌ ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ အမြင်ရှုထောင့်ကို တရားရုံးက ချမှတ်ပါသည်။ အကွာအဝေးညီ သတ်မှတ်သည့် စည်းမျဉ်းပါဝင်သည့် ကွန်ဗင်းရှင်းက ဂျာမနီနိုင်ငံအပေါ် မစည်းနှောင်ပါ။ ကွန်ဗင်းရှင်းအား တစ်နိုင်ငံတည်းက လက်ခံခြင်းဖြင့် ဂျာမနီနိုင်ငံအပေါ် စည်းနှောင်မှုမရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စည်းနှောင်ရန် ဆန္ဒမရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။^{၁၇၃} အကွာအဝေးညီ သတ်မှတ်သည့် အခြေခံမူအား ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာစံနှုန်းအဖြစ် ကွန်ဗင်းရှင်းက “ပုံမသွင်း” ချေ။ အကြောင်းရင်းမှာ ၎င်းအား “စမ်းသပ်ချက်အပေါ် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ အခြေခံ၍ [အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ] ကော်မရှင်က အတော်ကလေး တွန့်ဆုတ်မှုဖြင့်” အဆိုပြုထားခြင်း ဖြစ်သည်။^{၁၇၄} ဓလေ့ထုံးတမ်းထွက်ပေါ်လာစေရန်အတွက် သဘောဆန္ဒ လုံလောက်မှု မရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ တရားရုံးက ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ လျှောက်လဲချက်များအတွက် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်း၍ စနစ်နှင့်သက်ဆိုင်သည့် တုံ့ပြန်ချက်များကို တပိုင်းတစအားဖြင့် စဉ်းစားသော်ငြား ၎င်းတို့ကို ပယ်ချခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အကွာအဝေးညီသတ်မှတ်သည့် စည်းမျဉ်းက ဓလေ့ထုံးတမ်းကဲ့သို့ စည်းနှောင်မှုမရှိပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လုံလောက်သည့်သဘောတူညီမှုအား မှတ်တမ်းတင်ရန်အတွက် လုံလောက်သည့် အချိန်ကာလကြာရှည်သည်နှင့်အမျှ နိုင်ငံများက အပြည့်အဝ အသိစိတ်ရှိရှိဖြင့် လက်မခံခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

အစဉ်အလာကျင့်သုံးလာခဲ့သည့် စည်းမျဉ်းတစ်ခုအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ ယေဘုယျ စည်းမျဉ်းတစ်ခု ဖြစ်လာစေရေး စဉ်းစားခြင်းမပြုမီ လိုအပ်ကြောင်းသတ်မှတ်ထားသည့် အစိတ်အပိုင်း များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အချိန်ကာလအတိုင်းအတာကို မစဉ်းစားသည့်တိုင် ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့်ကိုယ်စားပြု ပါဝင်ခြင်းက လုံလောက်စေပါသည်။ အကျိုးစီးပွားအား အထူးပင် ထိခိုက်နိုင်ခြေ ရှိသည့် နိုင်ငံများပါဝင်ကြောင်း အကြောင်းပြချက် လုံလောက်စေသည်။ သို့ရာတွင် ဤကိစ္စရပ်တွင် ဂျာမနီကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့် မရသည့် နိုင်ငံအများအပြား၏ ရပ်တည်ရေးအတွက် ခွင့်ပြုချက် ပေးသည့်တိုင်အောင် အသေအချာ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းများ (ratifications) နှင့် နောက်တိုး ပါဝင်ခြင်းများ (accessions) က မနည်းလှသော်ငြား လုံလောက်ရန် ခက်ခဲပေမည်ဖြစ်ကြောင်း တရားရုံးက သတိပြုမိသည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကုန်းတွင်းပိတ်နိုင်ငံများဖြစ်သည့် အကြောင်းပြချက်ဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ ဖြစ်ရန် စိတ်ဝင်စားမှုမရှိသည့် နိုင်ငံအများအပြားကြောင့်လည်း အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းများ (ratifications) နှင့် နောက်တိုးပါဝင်ခြင်းများ အရေအတွက် လုံလုံလောက်လောက် ရရှိရန် ခက်ခဲပေမည်.....

အချိန်ကာလနှင့် ပတ်သက်သကဲ့သို့ ကွန်ဗင်းရှင်းအား လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး (၁၀) နှစ်ကျော် ကြာမြင့်သည့်တိုင် ၎င်းအသက်ဝင်ကတည်းက ယခုအခါ အကောင်အထည်ဖော်သည့် နိုင်ငံငါးခုထက်ပင် နည်းပါးနေသေးပါသည်..... အချိန်ကာလအနည်းငယ်အတွင်း အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခြင်းက မလိုအပ် သော်ငြား သို့တည်းမဟုတ် အခြေခံအားဖြင့် အစဉ်အလာအရစည်းမျဉ်းဖြစ်သည့်အရာအပေါ် အခြေခံ၍

^{၁၇၃} “ဂျာမနီနိုင်ငံသည် ကွန်ဗင်းရှင်းအား လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သော်ငြား အတည်ပြုလက်မှတ်အား ဘယ်သောအခါမျှ ရေးထိုးထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ မဟုတ်ချေ...” *Id.* at ၂၅

^{၁၇၄} *Id.* at ၃၈

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်းအသစ် ပြုစုခြင်းအတွက် အတားအဆီးတစ်ခု ဖြစ်သော်ငြား မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက် ရှိပါသည်။ မေးခွန်းထုတ်ဖွယ် အချိန်အတိုင်းအတာအတွင်း လိုအပ်ချက်က တိုတောင်းသော်ငြား နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံ ဖြစ်ရမည်။ အကျိုးစီးပွား အထူးပင် ထိခိုက်ခံရသည့် နိုင်ငံများသည် လက်ခံထားသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်နှင့် လုံးဝနီးပါး တူညီရမည်။ ထို့အပြင် ဥပဒေစိုးမိုးမှု သို့မဟုတ် ဥပဒေဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများ ပါဝင်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုခြင်းအား ယေဘုယျအားဖြင့် ပြသရန် နည်းလမ်းအတိုင်း တွေ့မြင်ရမည် ဖြစ်သည်။

.....

ဤဆက်နွယ်ချက်တွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် အချက်နှင့် အလေးပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ယူဆရသည့်အချက်တို့ ရှိပါသည်။ ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သည့် နိုင်ငံများက ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ဆောင်မှုဥပဒေများက ၎င်းတို့ အမှန်တကယ်ရှိသည်ထက် ပို၍ အများအပြား ရှိသည့်တိုင်အောင် စုစုပေါင်းအရေအတွက်အရဆိုသော် မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် ပါဝင်ရန် အတွက် လုံလောက်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။ ဤရလဒ်ကို ရရှိရန်အလို့ငှာ အခြေအနေနှစ်ရပ်အား ဖြည့်ဆည်းရမည် ဖြစ်သည်။ အသားကျသည့် ကျင့်သုံးပုံနှင့် သက်ဆိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက် ဖြစ်ရမည် သာမက ယုံကြည်လက်ခံမှုတစ်ရပ်အား သက်သေသာဓကအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းအတိုင်း ဖြစ်ရမည်။ လိုအပ်သည့် ဥပဒေစည်းမျဉ်းတစ်ရပ် တည်ရှိခြင်းဖြင့် ဤကျင့်သုံးပုံအား တာဝန်တစ်ရပ်အဖြစ် သတ်မှတ်ရမည်ဟူသည့် ယုံကြည်လက်ခံမှုပင် ဖြစ်သည်။^{၁၇၅}

ကွဲလွဲသည့် အယူအဆများက ဤအချက်များအနက် အဓိကကျသည့် အချက်တစ်ချက် သို့မဟုတ် အခြားတစ်ချက်အရ ကွာခြားသည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ပိုမို အားနည်းသည့် ချဉ်းကပ်နည်းအား အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ လိုလားသည်။ တရားသူကြီး Lachs က မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် ကို အသုံးပြုရန် ဆန္ဒရှိသည်။ ဤအချက်အား “သက်သေ” ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်မျှသာ သူက သတ်မှတ်ပြီး ဤသို့ ပြုလုပ်ရန် တိုတောင်းသည့် အချိန်ကာလအတွင်း သာဓကအနည်းငယ်အပေါ် အခြေခံပါသည်။ သို့မှသာ “ဥပဒေအရ ထိန်းချုပ်မှုလိုအပ်သည့် ဖြစ်ရပ်များ လုပ်ဆောင်မှုနှုန်းနှင့် အချိုးညီမျှစွာ” ဥပဒေက ဆက်လက်တည်ရှိနေမည် ဖြစ်သည်။^{၁၇၆} နောက်ဆုံးတွင်မူ တရားသူကြီး Lachs က ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် ချဉ်းကပ်နည်းကို အသုံးပြုသည်-

စည်းနှောင်မှုရှိလာစေရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်း သို့မဟုတ် အခြေခံမူက ကမ္ဘာအနှံ့လက်ခံရန် မလိုအပ်ချေ။ ဤအချက်အား တရားရုံး၏ ကြေညာချက်အများအပြားတွင် ထင်ဟပ် ဖော်ပြထားသည်။ ဥပမာ “ယေဘုယျအားဖြင့် ..... နိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံတွင် ချမှတ်ထားသည်” (*Fisheries, Judgement, I.C.J. Reports* ၁၉၅၁, p. ၁၂၈)။ နိုင်ငံအားလုံးတွင် ..... စည်းမျဉ်းတစ်ရပ်အား

^{၁၇၅} *Id.* at ၄၂-၄၃, ၄၄
^{၁၇၆} *Id.* at ၂၃၀

အသုံးချရန် အခွင့်အလမ်း သို့မဟုတ် ဖြစ်နိုင်ခြေ မရှိပါ။ သက်သေအချက်အလက်အား နိုင်ငံအများ အပြား၏ အပြုအမူများတွင် ရှာဖွေသင့်သည်။ အများအားဖြင့် နိုင်ငံအများစုတွင် ဖြစ်သည်။ စိတ်ပါဝင်စားမှု ရှိသည့် နိုင်ငံအများစုတွင် ဖြစ်သည်.....^{၁၇၇}

တရားသူကြီး Tanaka က ၎င်း၏ ကန့်ကွက်ချက်အနေဖြင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလသဘောဆန္ဒအပေါ် မှီတည်ခြင်းကို ဖယ်ထုတ်ရန် ဆန္ဒရှိသည်။

ထို့နောက် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ..... မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် သို့မဟုတ် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက် (*opinio juris sive necessitates*) နှင့် သက်ဆိုင်သည်။ ပြည့်စုံသည့် ဖြစ်ရပ်များတွင် ၎င်း၏ တည်ရှိမှုအတွက် သက်သေရရှိရန် အလွန်ပင် ခက်ခဲပါသည်။ အတွင်းစိတ် စေ့ဆော်မှုနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သဘောသဘာဝနှင့် ဆက်စပ်သည့် ဤအချက်အား အသေအချာ လွယ်လင့်တကူစိစစ်ရန် မဖြစ်နိုင်ခြေ။ အထူးသဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့၏ အမျိုးစုံလင်များပြားသည့် ဥပဒေပြုရေးနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး အဖွဲ့အစည်းများက အတည်ပြုလက်မှတ် ရေးထိုးခြင်း သို့မဟုတ် အခြားနိုင်ငံများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ စီရင်ချက်ချမှတ်သည့် ပြည်တွင်း လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ပူးပေါင်းသည့်အခါတွင် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းတွင် တွေ့ကြုံရသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ၎င်း၏ မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်အချို့ရှိ ပြင်ပတည်ရှိမှုအချက်မှ မဖြစ်မနေလိုက်နာ ကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် တည်ရှိမှုကို သေချာအောင် လေ့လာစိစစ်ရန်ထက် အခြားနည်းလမ်း မရှိပေ။ နိုင်ငံ၏ ကျင့်သုံးပုံဥပမာ တစ်ခုချင်းစီအတွက် တစ်သီးပုဂ္ဂလစေ့ဆော်မှုအဖြစ် သက်သေရှာဖွေခြင်း ထက်စာပါက အထက်ပါနည်းလမ်းကို အသုံးပြုသည်။ ၎င်းကဲ့သို့ တစ်သီးပုဂ္ဂလစေ့ဆော်မှုအား သက်သေ ရှာဖွေခြင်းက အောင်မြင်ရန် ဖြစ်နိုင်ခြေ မရှိပါ။^{၁၇၈}

တရားသူကြီး Sørense က Sir Hersh Lauterpacht ကို ကိုးကားလျက် မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် အတွက် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ချဉ်းကပ်နည်းကို အသုံးပြုရန် ဆန္ဒရှိပါသည်။

တရားရေးဆောင်ရွက်ချက်က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေရှိ စည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ အထိရောက်ဆုံး အရင်းမြစ်၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ သိသာထင်ရှားမှုကို မလျော့ချနိုင်ပါက အကြောင်းအရာအပေါ် တိကျသည့် အခြေခံမှုတွင် အစိုးရများ၏ တူညီသည့် ထိတွေ့လုပ်ဆောင်ချက်အားလုံး (သို့မဟုတ် သင့်လျော်သည့် ကိစ္စရပ်များတွင် ကြားနေခြင်း) နှင့် ပတ်သက်၍ ပါဝင်ကြောင်း ယူဆနိုင်သည်။ ဥပဒေ ယူဆချက် သို့မဟုတ် မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက် (*opinion necessitates juris*) အား သက်သေပြခြင်းက ချန်လှပ်ပါသည်။ မေးခွန်းထုတ်ဖွယ်ဖြစ်သည့် ထိတွေ့လုပ်ဆောင်မှုအား မည်သည့်သဘောဆန္ဒဖြင့် အတူတကွ မဖြစ်ပေါ်

^{၁၇၇} *Id.* at ၂၂၉
^{၁၇၈} *Id.* at ၁၇၆

လာကြောင်း ပြသသည့်အခါတွင် ချန်လှပ်ပါသည်။ (Sir Hersch Lauterpacht: *The Development of International Law by the International Court*, London ၁၉၅၈, p. ၃၈၀)

လက်တလောက်စွာရပ်များ၏ အခြေအနေများအတွက် ဤစဉ်းစားချက်များအား အသုံးပြုခြင်းဖြင့် အထက်တွင် ကိုးကားထားသည့် နိုင်ငံများ၏ ကျင့်သုံးပုံအား လိုအပ်သည့် မဖြစ်မနေလိုက်နာကျင့်သုံးသည့် ဥပဒေရေးရာအမြင် တည်ရှိကြောင်း လုံလောက်သည့်သက်သေအဖြစ် မှတ်ယူနိုင်သည်။^{၁၇၉}

ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အချက်အား ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အချက်နှင့် ပေါင်းစပ်ခြင်းထက် တရားရုံးက ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသည့်အချက်အား အခြေခံအားဖြင့် ပို အလေးထားသည်။ ဤသို့ဖြင့် အများစု သဘောထားကွဲလွဲမှုတွင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ခြားနားထားကြသည်။ ထို့သို့ခြားနားရာတွင် အရေးအသား ယိမ်းယိုင်မှုများအား အုပ်စီးခြင်းဖြင့် ခြားနားသည်။ ၎င်းအရေးအသားယိမ်းယိုင်ခြင်းဖြင့် အယူအဆများကိုလည်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြား ခြားနားထားသည်။ အဆိုပြုထားသည့် ဒိန်းမတ်-နယ်သာလန် စည်းမျဉ်းအား ဖယ်ထုတ်သည့် ရေးသားနည်းတွင် နောက်တစ်နည်းရရှိရန်အတွက် ခက်ခဲသည့်အချိန်ရှိသည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် ဒိန်းမတ်-နယ်သာလန် လျှောက်လဲချက်ကို ပယ်ချရာတွင် ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ သဘောထားကို ဝေဖန်သည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသော သဘောဆန္ဒအပေါ် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်ပြုခြင်းအပေါ် အမှီသဟဲပြု၍ တရားရုံးက ညွှန်ပြသည်။ ဒိန်းမတ်နိုင်ငံ၏ သဘောထားကို ပယ်ချပြီးစီးပါက အရင်းနှင့် အကျိုးရလဒ် အချိုးကျမှုအတွက် ဂျာမနီနိုင်ငံက တင်ပြထားသည့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် လျှောက်လဲချက်များကို တရားရုံးက ဘယ်သောအခါမျှ ထည့်သွင်းမစဉ်းစားပေ။

တရားရုံးက ၎င်း၏ ရေးသားချက်ချဉ်းကပ်နည်းအသုံးပြုခြင်းဖြင့် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းအတွက် အသုံးပြုရန်အတွက် အဆီအငေါ်တည့်သည့် စံနှုန်းတစ်ခုကို ဖော်ဆောင်သည့်အလုပ်အား မထိန်းသိမ်းရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက သဘောတူကြောင်း တရားရုံးက တင်ပြသည်။ သဘောဆန္ဒမရှိကြောင်း ဆန့်ကျင်ဘက် ကြေညာချက်များဖြင့် တင်ပြပါသည်။ ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်နှစ်ရပ်စလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ နောက်ထပ် ဥပဒေအရ ပိုမို စည်းနှောင်မှုရှိသည့် လေ့လာဆန်းစစ်ချက်အသုံးပြု၍ ပယ်ချခြင်းဖြင့် စီရင်ချက်တစ်ခုကို ပုံဖော်ရန်အလို့ငှာ အများအပြားကို မချန်ရစ်ထားပေ။ အကွာအဝေးညီ စည်းမျဉ်းအား ပယ်ချရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ကျေနပ်ကြပြီး နောက်ထပ်နည်းလမ်းတစ်ခုကိုမူ တရားရုံးက တက်တက်ကြွကြွ မတားမြစ်ပေ။ သို့မဟုတ် အဆိုပါစည်းမျဉ်းမရှိခြင်းအား ခုခံ မတားမြစ်ပေ။ ရလဒ်က အဖျားရှူးသွားသည့် သုံးသပ်ချက်ဖြစ်ပြီး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် “ညီတူညီမျှ အခြေခံမှုများ” နှင့် ကိုက်ညီသည့် ခွဲဝေချထားမှုကို “သဘောတူ” ရမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်း အခြေခံမှုများတွင် အကွာအဝေးညီ သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် “အရင်းနှင့် အကျိုးရလဒ် အချိုးကျမှု အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ထည့်သွင်းခြင်း” တို့ ပါဝင်သည်။ နောက်ဆုံးတွင်မူ ပို၍ ဆွဲဆောင်သိမ်းသွင်းနိုင်သည့် ပေါင်းစည်းရေးနည်းကို တရားရုံးက ပြန်လည် အသုံးပြုပါသည်။

^{၁၇၉} *Id.* at ၂၄၇

ယူဆချက်နှစ်ရပ် လွှမ်းမိုး၍ နောက်ဆုံးအထိ အမှန်ပင် ဆက်လက်တည်ရှိနေခဲ့သည်။ ပထမဆုံး ယူဆချက်မှာ အခြေအနေအားလုံးအတွက် စိတ်ကျေနပ်ကြောင်း ပြသနိုင်ရန်အတွက် နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်သည့် နည်းလမ်း တစ်ခုမျှ မရှိပေ။ ထို့ကြောင့် နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းအား သဘောတူညီချက် (သို့မဟုတ် ခုံသမာဓိ စီရင်စီရင်ချက်ကို ကိုးကားခြင်းဖြင့်) ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ဒုတိယယူဆချက်မှာ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းအား သဘောတူညီမှုရှိမှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိရမည် ဖြစ်သည်။^{၁၈၀}

ဤပေါင်းစပ်ခြင်းက သဘာဝအတိုင်း ရှည်ထွက်ခြင်း [ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းမှု] အယူအဆဖြင့် လူအများစုက သတ်မှတ်ထားသည့် အချက် [ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိခြင်း] ဖြစ်ကြောင်း တရားရုံးက ယူဆသည်။ ဤသဘောတူညီချက်က ကောက်ချက်တစ်ခုကို ဦးတည်ချမှတ်စေသည်-

တရားမျှတမှုနှင့် စိတ်စေတနာကောင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းဆိုင်ရာ ယေဘုယျစည်းမျဉ်းအပေါ် မူတည်ခြင်းဖြင့် တဆက်စပ်တည်းတည်ရှိနေသည့် ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းအား နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်း အပေါ် လွှမ်းမိုးသည့် ဥပဒေ၏ စည်းမျဉ်းများ အမှန်တကယ် ပါဝင်ကြသည်။ ၎င်းတို့မှာ

(က) သဘောတူညီချက်ရရှိရန် အမြင်ရှုထောင့်ဖြင့် အဖွဲ့ဝင်များက သက်ဆိုင်ရာ တာဝန် ဝတ္တရားများအရ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရမည်.....

(ခ) ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများတွင် တာဝန်ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် အခြေအနေအရပ်ရပ်အားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ သဘောတူညီမှုရှိသည့် အခြေခံမူများအား အသုံးပြု ရသည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်အတွက် အကွာအဝေးညီ သတ်မှတ်သည့်နည်းလမ်းကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ သို့သော် အခြားနည်းလမ်းများလည်း ရှိပြီး အသုံးပြုနိုင်သည်။ ပါဝင်သည့် ဧရိယာများအရ ၎င်းတို့ကို နည်းလမ်း တစ်ခုချင်း သို့မဟုတ် ပေါင်းစပ် အသုံးပြုနိုင်သည်။

(ဂ) ပေးထားသည့် အကြောင်းပြချက်အရ..... မည်သည့်နိုင်ငံမဆို ၎င်းအတွက် ကမ်းဦး ရေတိမ်ပိုင်းက ၎င်းကုန်းမြေပိုင်နက်၏ သဘာဝအတိုင်းရှည်ထွက်ခြင်းဖြစ်ရမည်။ အခြားနိုင်ငံ နယ်ပယ်၏ သဘာဝအတိုင်းရှည်ထွက်သည့် ဧရိယာအပေါ် ပိုင်စိုးခြင်း မပြုရ။

.....

စေ့စပ်ညှိနှိုင်းရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်သည်-

(၁) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများရှိ ကမ်းရိုးတန်းများ၏ ယေဘုယျ သွင်ပြင်လက္ခဏာကိုသာမက ပုံမှန် မဟုတ်ဘဲ ထူးခြားသည့် ဝိသေသလက္ခဏာရပ်များ တည်ရှိခြင်း၊

^{၁၈၀} *Id.* at ၄၃

(၂) ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းဧရိယာတွင် ပါဝင်သည့် လွယ်လင့်တကူသိရှိနိုင်သည့် ရူပရုပ်သွင်နှင့် ဘူမိရုပ်သွင် တည်ဆောက်ပုံနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ၊

(၃) လက်တွေ့ကျသည့် အရင်းနှင့် အကျိုးရလဒ် အချိုးကျမှုအတိုင်းအဆ ဖြစ်ပြီး နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ခြင်းအား သာတူညီမျှမှု အခြေခံမူများအရ ဆောင်ရွက်သည်။ ကမ်းရိုးတန်းနိုင်ငံနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းဧရိယာ ပမာဏနှင့် ကမ်းရိုးတန်းတည်ရှိမှုအတိုင်း တိုင်းတာသည့် အရှည်တို့အကြား ရှိသင့်သည့် သာတူညီမျှ အခြေခံမူ ထားရှိရမည် ဖြစ်သည်။ ဒေသတစ်ခုတည်းရှိ ထိစပ် နေသည့် နိုင်ငံများအကြား အခြားကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်းကြောင့် အမှန်တကယ် အကျိုးသက်ရောက်မှု သို့မဟုတ် နောက်ကြုံတွေ့လာနိုင်သည့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ဦးတည်ချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။^{၁၈၁}

၃။ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်အကြောင်း သုံးသပ်ချက်များ

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း ဂရုတစိုက်အသေးစိတ် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ထုတ်ထားသည့် ခေတ်သစ် အယူအဆနှင့် လျှောက်လဲချက်များသည် အကျဉ်းချုံးရေးသားချက်များ ဖြစ်ကြ သည်။ ထို့အပြင် အဆိုပါလျှောက်လဲချက်များသည် ၎င်း၏ အခွင့်အာဏာတည်ထောင်ပြီးဖြစ်သော အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းစဉ်ရှိ လွတ်လွတ်လပ်လပ် တည်ရှိသည့် သီးသန့်စံနှုန်းများအကြောင်း ဖြစ်ကြသည်။^{၁၈၂} အရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးရှိ အခွင့်အာဏာ၊ ၎င်းတို့၏ အကန့်အသတ်များနှင့် အရင်းအမြစ်များအကြား ထက်အောက် ဝါစဉ်ဆက်နွယ်ချက်များက စံနှုန်းများ၏ အကြောင်းအရာအပေါ် မူမတည်ပါ။ အရင်းအမြစ် အယူအဆဆိုင်ရာ ရေးသားချက်များဆောင်ရွက်သည့်အခါ စံနှုန်းအမျိုးမျိုးတွင် ပါဝင်သည့် အခွင့်အာဏာအကြောင်း လျှောက်လဲချက်က စံနှုန်း၏ သီးသန့်အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် အသုံးချမှုအား လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဆက်လက် လုပ်ဆောင်သည်။ တပြိုင်နက်တည်းမှာပင် ခေတ်သစ်အရင်းအမြစ် ရေးသားချက်သည် ရှင်းလင်းသည့် အယူအဆ ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်ကြသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံနှုန်းများ၏ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် သဘောသဘာဝအကြောင်း လျှောက်လဲချက်သည် စိတ်ကူးမှန်းဆချက်ဖြစ်သော်ငြား သီအိုရီအရ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအရ မသက်ဆိုင်ပေ။ စံနှုန်းများသည် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိကြပြီး အယူအဆပိုင်းအားဖြင့် အသေးစိတ် ရှင်းလင်းထားသည့် အမျိုးအစားများအနက် တစ်ခုခုအတွက် အံဝင်ခွင်ကျ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို လိုက်နာခြင်း

^{၁၈၁} *Id.* at ၄၆-၄၇, ၅၃-၅၄

^{၁၈၂} “ဥပဒေအရင်းအမြစ်များ” အတူတကွ ထည့်သွင်းထားသည့် ဆောင်းပါးရှည်များနှင့် စာအုပ်များအဖြစ် ခွဲခြားထားကြောင်း ယူဆရသည်သာမက (*supra* note ၁ ကို ကြည့်ပါ) အမှုတွဲစာရင်းစာအုပ်များနှင့် စနစ်တကျပြီးပြည့်စုံအောင် ရေးသားထား သည့်ကျမ်းတွင်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် ခွဲခြား လက်ခံထားသည်။ W. BISHOP, *INTERNATIONAL LAW* (၃d ed. ၁၉၇၁); J. BRIERLY, *supra* note ၁; I. BROWNUIE, *supra* note ၁; L. HENKIN, R. PUGH, O. SCHACHTER & H. SMIT, *supra* note ၉၇; A. VERDROSS, *supra* note ၁; Waldock, *supra* note ၁ ကို ကြည့်ပါ။

အတွက် နိုင်ငံရေးအကျိုးအမြတ် သို့မဟုတ် သီအိုရီပေါင်းစပ်မှုအကြောင်း ဆွဲဆောင်သည့် လျှောက်လဲချက်အား မပြုလုပ်သည့် အခါတွင် အံဝင်ခွင်ကျ ဖြစ်ပါသည်။

အယူအဆပိုင်းအရနှင့် ဥပဒေအယူအဆများအပေါ် မမှီတည်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် အခွင့်အာဏာရှိသည့် စံနှုန်း အမျိုးအစားများအား သတ်မှတ်ခြင်း၊ ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် ထက်အောက်ဝါစဉ် စီစဉ်ခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က ပဟေဠိဆန်သော အရေးအသားပုံစံအများအပြားကို ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်တလျှောက်လုံးတွင် အယူအဆများနှင့် လျှောက်လဲချက်များက သဘောဆန္ဒ အလျောက်နှင့် သဘောဆန္ဒမပါသည့် စံနှုန်းများအကြား ခြားနားချက်ကို အကြိမ်ကြိမ် မှီငြမ်းကိုးကားသည်။ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်ကြောင့် ဖွံ့ဖြိုးလာသည့် အရေးအသားနည်းလမ်းအများစုအား ဤအခြေခံ ခြားနားချက်ပုံစံတစ်ခု သို့မဟုတ် အခြားပုံစံတွင် ပြန်လည်ကောက်ယူ အသုံးပြုရန်အတွက် နားလည်သဘောပေါက် နိုင်သည်။ သဘောတူစာချုပ်များအား ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကွဲပြားစေရန်အတွက် အသုံးပြုသည်။ ဓလေ့ထုံးတမ်း သဘောသဘာဝအကြောင်း အတွေးအခေါ်ကျောင်း အမျိုးမျိုးတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဖီလာပြုရန်အတွက်လည်း အသုံးပြုသည်။ အခြေအနေအမျိုးမျိုးတွင် သီးခြားစံနှုန်းများ အသုံးပြုခြင်းအတွက် လျှောက်လဲချက်နှင့် အသုံးပြုခြင်းအား ဆန့်ကျင်ဘက် လျှောက်လဲချက်များအကြား ခွဲခြားရန်အသုံးပြုသည်။ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ကုန်ကြမ်း အနွဲ့အပြားရှိ ဒါဇင်နှင့်ချီသည့် အခြားနည်းလမ်း အများအပြားတွင်လည်း အသုံးပြုပါသည်။

သို့ရာတွင် ဤထပ်ခါဖော်ပြခြင်းများအတွက် သဘောဆန္ဒပါဝင်သည့် အရင်းအမြစ်များနှင့် သဘောဆန္ဒ မပါဝင်သည့် အရင်းအမြစ်များအကြား ကွဲပြားချက်၊ သို့မဟုတ် အယူအဆများအကြား ကွဲပြားချက် သို့မဟုတ် သဘောထား ရပ်တည်ချက်များအကြား ကွဲပြားချက်သည် စိတ်ပျက်ဖွယ်ရာ ပြောင်းလဲနေဆဲပင် ဖြစ်သည်။ ဤဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းအရာ နှစ်ရပ်က တိကျသည့် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကွဲပြားချက်များထက် အရေး အသားတိမ်းညွတ်မှုများနှင့် နည်းလမ်းများကိုသာ တင်ဆက်သည်။ အရေးကြီးသည့်အချက်မှာ ဤအရေးအသား အကြောင်းအရာများအား ဥပဒေအရင်းအမြစ်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထုတ်ဖော်၍ ခွဲခြားရန် အသုံးပြုခြင်းက အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်ကို အယူအဆဆိုင်ရာ စဉ်းစားချက်ကို ဖြစ်စေသည်။ တစ်သီးပုဂ္ဂလ အယူအဆ ဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် အချုပ်အခြာအာဏာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့်နှစ်ခုအကြား ထိပ်တိုက်တွေ့မှုအဖြစ် စံနှုန်းနှစ်ခုအကြား ရွေးချယ်မှုကို မဖော်ပြဘဲ စဉ်းစားချက်ကို ဖော်ထုတ်သည်။

သဘောတူညီမှု သို့မဟုတ် စနစ်နှင့် သက်ဆိုင်၍ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့် ရေးသားချက်အတွင်း ပြည့်ပြည့်ဝဝ လုပ်ဆောင်သည့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က အယူအဆအခြေပြုအဖြစ် ယူဆသော်ငြား ပို၍ တစ်သီးပုဂ္ဂလဆန်ဆန် တင်ပြခြင်းကို ရှောင်ရှားရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ သဘောဆန္ဒပါဝင်သည့် ရေးသားချက်အား တိတိပပ ခွဲခြားပြီး စံနှုန်းများကို စိတ်ကူးယူဆချက်နည်းလမ်းအတိုင်း ထက်အောက်ဝါစဉ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။ သို့သော် စံနှုန်းနှစ်ရပ်အကြား ရွေးချယ်ရာတွင် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နှစ်နိုင်ငံက ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် သဘောဆန္ဒအကြောင်း အဆိုပြုချက်များအကြား ရွေးချယ်ရန် လိုအပ်ပေလိမ့်မည်။ ဤပြဿနာကို သိသိသာသာ ရှောင်လွှဲနေစဉ် သဘောဆန္ဒထက်ကျော်လွန်သည့် ရေးသားချက်သည် စနစ်အတွင်း အခြေခံသည့် စံနှုန်း အများအပြားအကြား တစ်သီးပုဂ္ဂလပိုင်ဆိုင်သည့် ရွေးချယ်မှုကို ရှောင်ရှားရန် ခက်ခဲသည့် အချိန်များ ရှိသည်။ ဤရေးသားချက်နှစ်မျိုးအား ပေါင်းစပ်ခြင်းဖြင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က ၎င်း၏ မှီတည်မှုကို အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အရင်းခံ ဥပဒေစည်းမျဉ်းများမှ ခုခံကာကွယ်နိုင်သည်။

အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာရေးသားချက်စစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင် သဟဇာတဖြစ်သည့် ဤရေးသားချက်များကို ပေါင်းစပ်ရန်အတွက် ပိုမို ထင်ရှားသည့် နည်းလမ်း အနည်းငယ်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တင်ပြခဲ့သည်။ သိသာထင်ရှားဆုံး ရေးသားချက်ပေါင်းစပ်နည်းက အခြေခံအားဖြင့် ပုံတူကူးချခြင်း ဖြစ်သည်။ အယူအဆအမျိုးမျိုးအား တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြား ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသည့် အယူအဆနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အယူအဆအဖြစ် ခွဲခြားပါသည်။ ထို့နောက် ခြားနားချက်အား ထပ်ကျော့အသုံးပြုကာ အယူအဆတစ်ခုချင်းစီအား ၎င်းအတွက် စာချုပ်ပါ စာသားများကို ခြွင်းချက်ထားခြင်း သို့မဟုတ် အယူအဆဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအား အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းမှ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပါသည်။ ၎င်းအချက်အလက်များအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းကြောင်း သတ်မှတ်ချက်အရ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း သတ်မှတ်အတည်ပြုပါသည်။ ပြောင်းလဲလျက်ရှိပြီး တဟုန်တိုးပွားများလာသည့် အယူအဆနယ်ပယ်အကြောင်း လျှောက်လဲချက်က ဤကဲ့သို့ ပိုင်းခြားပြီး ပြန်လည်ပေါင်းစပ်သည့် ကျင့်သုံးပုံအား ပုံတူကူးချခြင်းမှ ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤလျှောက်လဲချက်က လျှောက်လဲချက်အစီအစဉ်အား ဂရုတစိုက်စီမံခြင်းဖြင့် ရေးသားချက်နှစ်မျိုးစလုံးကို ပေါင်းစပ်နိုင်လေ့ရှိသည်။ တိကျပြတ်သားသည့် လှုပ်ရှားမှုရှေ့ဆက် ဆောင်ရွက်ခြင်း အမြင်ကို ဖန်တီးရန်အလို့ငှာ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် လျှောက်လဲချက်နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် လျှောက်လဲချက်တို့အကြား ကွဲပြားခြားနားမှုကို သတ်မှတ်တည်ဆောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိကြောင်းနှင့် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု အားနည်းကြောင်းကဲ့သို့ သတ်မှတ်ထားသည့် အရင်းအမြစ်များကို သင့်လျော်ကိုက်ညီရန်အတွက် ထက်အောက်ဝါစဉ် အယူအဆများကို အယူအဆဆိုင်ရာ စကားစုအဖြစ် များစွာ အသုံးပြုထားသည်။

အကယ်၍ ဤနည်းလမ်းအများအပြားကို အတူတကွ အသုံးပြုပါက အရေးအသားပုံစံများက အနည်းငယ်သာပြောင်းလဲကြောင်း ယူရသည်။ တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် ခြုံငုံ စဉ်းစားသော် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ အယူအဆက သဘောဆန္ဒပါဝင်သည့် ရေးသားချက်ကို ပိုမို လိုလာကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။ သဘောဆန္ဒ ပါဝင်သည့် အယူအဆများက လွှမ်းမိုးကြောင်းထင်မြင်ရပြီး ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အယူအဆများကို သဘောဆန္ဒအရ အနက်ဖွင့်ဆိုခြင်းများက ဆွဲဆောင်မှုအရှိဆုံးဟု ယူဆရသည်။ အယူအဆဆိုင်ရာ ထက်အောက်ဝါစဉ်ဖြစ်မှုသည် သဘောတူညီချက်အရေးအသားကို အသားပေးကာ သတ်မှတ်ကြောင်း ယူဆသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ လျှောက်လဲချက်က ဥပဒေစံနှုန်းရှိ စနစ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခွင့်အာဏာအတွက် ရှေးရှုကာ သတ်မှတ်ကြောင်း ထင်မြင်ပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် လွှမ်းမိုးကြည့်သော် ဥပဒေအတွက်သာ ရှေးရှုပြီး အချုပ်အခြာအာဏာ ပိုင်ဆိုင်မှုမှ ခွဲထွက်စဉ်းစားပါသည်။ သဘောဆန္ဒအခြေခံအကြောင်း အများဆုံး အလေးပေးထားသည့် ရေးသားချက်အတွက် စနစ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခွင့်အာဏာအချို့က အာမခံပါသည်။ ဤနည်းဖြင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က ရေးသားချက်နှစ်မျိုးစလုံးကို ပေါင်းစပ်သည်။ ဤအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က စနစ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခြေခံအား အယူအဆအရ ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်များ ဖြစ်နိုင်သည်။ သဘောတူညီမှုအကြောင်း မရပ်မနား ပြောဆိုနေမှုက ပင်မဥပဒေ စနစ်မှ ၎င်းကို တားဆီးပါသည်။ လျှောက်လဲချက်နှင့် အယူအဆအား အတူတကွ ယူဆောင်ခြင်းက ကိုယ်ပိုင် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်ခွင့်မှသည် စနစ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခွင့်အာဏာဆီသို့ ရွှေ့လျားစေကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။

သဘောဆန္ဒပါဝင်သည့် ရေးသားချက်က ကိုယ်ပိုင်အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် ဆက်နွယ်နေသည့် သာမက သဘောဆန္ဒထက်ကျော်လွန်သည့် ရေးသားချက်က အချုပ်အခြာအာဏာအခြေပြု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့နှင့် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ ပေါင်းစည်းမှုတို့နှင့် ဆက်နွယ်နေသမျှကာလပတ်လုံး ဤပုံစံများက အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်၏ ရည်မှန်းချက် သို့မဟုတ် အရင်းအမြစ် ရေးသားစီမံချက်အကြောင်း အကြံပြုသည်။ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိကြောင်း ယူဆနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဥပဒေဖွဲ့စည်းမှုက အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ခွင့်နှင့် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်တို့မှ မယုတ်လျော့စေရန် အာမခံသည်။ အမှန်လည်း မယုတ်လျော့စေရန် ဖော်ပြပေလိမ့်မည်။ ၎င်းက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းကြောင်း ယူဆနေသမျှ ကာလပတ်လုံး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေဖွဲ့စည်းမှုက အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်မှုအား အတင်းအကျပ် မပြုလုပ်ရန် အာမခံသည်။ ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ရေးသားချက်နှင့် ကွဲပြားနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် ရေးသားချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ရေးသားချက်အပေါ် လွှမ်းမိုးကြောင်း ထင်မြင်ရပြီး ၎င်းစည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ရေးသားချက်နှင့် အတူယှဉ်တွဲ တည်ရှိနိုင်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေဖွဲ့စည်းမှုက အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို ဖော်ပြပြီး ကျော်လွန်ကြောင်း ယူဆနိုင်သည်။

သို့ရာတွင် အရေးကြီးသည့် အချက်မှာ အခြေခံအားဖြင့် ဤရေးသားချက်နှစ်မျိုး အတူယှဉ်တွဲရှိနေခြင်း မဟုတ်ပေ။ ရေးသားချက်တစ်ခုချင်းစီက အခြားတစ်ခုအား အရေးပါသည့် နည်းလမ်းအတိုင်း လျော့ပါးစေပြီး ရေးသားချက်တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်အာဏာမှသည် အများဆိုင်အဖြစ် ပြောင်းလဲစေကြောင်း ယူဆရမည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဤနောက်ဆက်တွဲ အယူအဆနှစ်ရပ်ကို ဆွေးနွေးခွင့်ပြုပါ။ အကြောင်းရင်း အတိအကျကို တွေ့မြင်ရန် ခက်ခဲသော်ငြား အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာခေတ်ပြိုင်ရေးသားချက်က ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရေးအသားပုံစံနှစ်မျိုးစလုံးအား အစွန်းရောက် ပုံစံများဖြင့် ရေးသားရန် ကသိကအောက် ဖြစ်စေသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ဖွဲ့စည်းပုံကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံ၏ ဆန္ဒ သို့မဟုတ် စံနှုန်းတစ်ခုချင်းစီ၏ အကြောင်းအရာအပေါ် မှီတည်နေသည့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်တစ်ခု အကြောင်း စိတ်ကူးကြည့်နိုင်သည်။ ဤစနစ်များအား စိတ်ကူးခြင်းက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း ခေတ်ပြိုင် နှစ်မျိုးစပ် အယူအဆနှင့် လျှောက်လဲချက်များ အတွက် အသေးစိတ် စေ့ဆော်မှုအကြောင်း တစ်စုံတစ်ရာ အကြံပြုသည်။

အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က အခြားအယူအဆများမှ အပြည့်အဝ ဆင်းသက်လာပါက နိုင်ငံ၏ ပြုမူဆောင်ရွက်ချက် ဖော်ပြခြင်း သို့မဟုတ် အခြားတစ်နေရာမှ အခွင့်အာဏာ ဆင်းသက်လာသည့် စံနှုန်းများ အတွက် အသေးစိတ်ဖော်ပြခြင်းများအား ရှာဖွေရမည့် နေရာကို ရိုးရိုးစင်းစင်းပင် ဖော်ထုတ်ပါသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည်မှာ ၁၆၄၈ ခုနှစ်မတိုင်မီက ရေးသားခဲ့ကြသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပညာရပ်

စာပေများက အရင်းအမြစ်များအကြောင်းကို ဤနည်းလမ်းအတိုင်း ထူးထူးခြားခြား ပြောကြားသည်။^{၁၈၃} အရင်းအမြစ်များအတွက် ၎င်းတို့၏ ဆင့်ပွားချဉ်းကပ်နည်းအား အခြား အယူအဆဆိုင်ရာ ရေးသားချက်များအကြား အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ အယူအဆပျံ့နှံ့ခြင်းဖြင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပြသပါသည်။

အခြားတစ်နေရာရာတွင် စံနှုန်းများ၏ အခွင့်အာဏာအား ကောင်းစွာ ဆောက်တည်ထားကြောင်း ယူဆသည့် ပညာရှင်သာမက ဤစည်းမျဉ်းများအား ပေါ်လွင်အောင်ပြသသည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ပြလိုသည့် ပညာရှင်တွင်ပါ စိတ်ကူးဆွေးနွေးချက်အနည်းငယ်သာ ရှိနိုင်သည်။ သူ၏ အရင်းအမြစ်များရှိ ဆက်စပ် ထက်အောက်ဝါစဉ်များကို စိတ်ကူးဖြင့် သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်းအကြောင်း စိတ်မဝင်စားပေ။ သူ့အတွက် စံနှုန်းများ ကိုယ်တိုင်က ဆောင်ရွက်ပေလိမ့်မည်။ ပို၍ အားကောင်းသည့် စံနှုန်းများက သာမန်အားဖြင့် ပိုမို လွှမ်းမိုးမှု ရှိကြသည်။ သို့တည်းမဟုတ် ၎င်းတို့က ပို၍ လွှမ်းမိုးကြောင်း ပြောဆိုနိုင်သည်။ စံနှုန်းတစ်ခုအား လူသိအောင် ပြုလုပ်သည့် နည်းလမ်းအပေါ် ဤထက်အောက်ဝါစဉ်ဖွဲ့စည်းမှုက မှီတည်ကြောင်း သံသယဝင်ရန် အကြောင်း မရှိပေ။ ထို့အပြင် စိတ်ကူးပုံစံတွင် ပညာရှင်တစ်ဦးက ၎င်းကိုင်စွဲထားသည့် အရင်းအမြစ်များ၏ နယ်ပယ်အား တိတိကျကျ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရန် လိုအပ်မည် မဟုတ်ပါ။ စံနှုန်းများ၏ အကြောင်းအရာ နယ်ပယ်များအား ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု ရှိရှိ ၎င်းတို့၏ သရုပ်သကန်အပေါ် မှီတည်ရမည် မဟုတ်ပေ။ စံနှုန်းများအား ၎င်းတို့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ကန့်သတ်နိုင်ပြီး ၎င်းတို့ကို တွေ့မြင်ရသည့် စာရင်းစုများဖြင့် မသတ်မှတ်နိုင်ပေ။ ၁၆၄၈ ခုနှစ်မတိုင်မီ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးချက်များက အရင်းအမြစ်များအကြား ထက်အောက်ဝါစဉ်စနစ်ကို အပြောင်းအလဲမရှိ သတ်မှတ်ထားသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့၏ အကြောင်းအရာအပေါ် မူတည်၍ စာရင်းစုတစ်ခုချင်းစီမှ စံနှုန်းများက အခြားစံနှုန်းများအပေါ် လွှမ်းမိုးကြောင်း ယူဆသည်။ ထို့အတူပင် ၎င်းတို့၏ အမျိုးစုံလင်လှသည့် စာရင်းစုများအား စိတ်ကူးမှန်းဆချက်ဖြင့် နယ်နိမိတ်မသတ်မှတ်ပါ။ ထို့အစား ၎င်းစာရင်းအား ဖြည့်ဆည်းသည့် စံနှုန်းများဖြင့်သာ စာရင်းစုတစ်ခုချင်းစီကို ကန့်သတ်ကြောင်း ယူဆကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သဘာဝနိယာမအား သဘာဝအရ လိုအပ်သည့် စံနှုန်းများဖြင့် သတ်မှတ်သည်။ ထို့နောက် ၎င်းတို့အား အသေးစိတ် ရှင်းလင်းပြသည်။ ဤစံနှုန်း အမျိုးအစား ကုန်ဆုံးသွားသည့်အခါတွင် အမျိုးအစား သို့မဟုတ် “အရင်းအမြစ်” ကုန်ဆုံးသည်။

အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံ၏ ဆန္ဒနှင့် တူညီသည့် စံနှုန်းများအား အခြေခံကျကျ စာရင်းပြုစုထားသည့် အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်တစ်ခုကို ကျွန်ုပ်တို့ စိတ်ကူးမှန်းဆရမည်။ အဆိုပါချဉ်းကပ်နည်းက အခြားအယူအဆ နယ်ပယ်များကို ခြိမ်းခြောက်နိုင်သည်။ အခွင့်အာဏာ၏ အကြောင်းအရာကိုသာမက ပုံစံကိုပါ အသေးစိတ် ဖော်ပြခြင်းဖြင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က လုပ်ထုံးလုပ်နည်း အယူအဆနှင့် အကြောင်းအရာ အယူအဆများကို သာမန်အားဖြင့် နောက်ထပ် အခြေမခံပါ။ နိုင်ငံများ၏ အကျိုးစီးပွားစာရင်းစုအား ဖော်ပြရန် အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ “အရင်းအမြစ်များ” အကြောင်း စိတ်ကူးမှန်းဆသည့် ပညာရှင် တစ်ဦးတွင်

^{၁၈၃} ရှေးဦးပညာရှင်များ၏ ရေးသားချက်များရှိ ဥပဒေအခွင့်အာဏာအရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ အယူအဆအကြောင်း ဆွေးနွေးချက်များအတွက် Vitoria, Suarez, Gentili နှင့် Grotius ကို ကြည့်ပါ။ Kennedy, Primitive Legal Scholarship, ၂၇ HARV. INT'L L.J. ၁ (၁၉၈၆) ကိုလည်း ကြည့်ပါ။

ကွဲပြားသည့် အမြင် ရှိနိုင်သည်။ ၎င်းအမြင်မှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ အရင်းအမြစ်များအကြောင်း အယူအဆကို ရှင်းလင်းရာတွင် မည်သည့်အချက်များ လိုအပ်သည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ သူ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့် အရင်းအမြစ်များ အကြား ထက်အောက်ဝါစဉ်စနစ်ကို သတ်မှတ်ရန် လိုအပ်မည် မဟုတ်ပါ။ စံနှုန်းများအချင်းချင်း ပဋိပက္ခဖြစ်သည့် အခါတွင် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွား ပိုမို အရေးကြီးကြောင်း ဖော်ပြသည့် စံနှုန်း သို့မဟုတ် ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းသည့် အချုပ်အခြာအာဏာက လွှမ်းမိုးနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့၏ သရုပ်သကန် အမျိုးအစားက ဆက်စပ်အားကောင်းခိုင်မာမှုကို မှန်မှန်ကန်ကန် ဦးဆောင်ပေးနိုင်ကြောင်း မှတ်ယူရန် အကြောင်း မရှိနိုင်ပေ။ ထို့နည်းတူ စာရင်းစုအမျိုးမျိုးအား စိတ်ကူးယူဆချက်ဖြင့် သတ်မှတ်ကာ ကန့်သတ်ခြင်းတွင် အထူးစိတ်ဝင်စားမှု မရှိသည့် ပညာရှင်က နိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားအကြောင်းအရာအတွက် ရည်ညွှန်းကိုးကား နိုင်ကြောင်း ယူဆသည်။ အရင်းအမြစ်များ ဖြစ်ကြသည့် အခွင့်အာဏာပုံစံများ သို့မဟုတ် နိုင်ငံအကျိုးစီးပွားများက စံနှုန်းများ၏ အဓိက အပိုင်းကို ကန့်သတ်နိုင်သည်။ ထို့အပြင် အပြန်အလှန်ဆိုသည်ထက် စာရင်းစုကို ဖြည့်ဆည်းသည့် စံနှုန်းများဖြင့်သာ စာရင်းစုများကို သတ်မှတ်နိုင်ပေမည်။^{၁၈၄}

အရင်းအမြစ်များအကြောင်း ပြောဆိုကြသည့် ခေတ်ပြိုင်လူများက နိုင်ငံများက စည်းမျဉ်းများကို လိုက်နာကြကြောင်းအား နှစ်ထောင်းအားရစွာ ပြောဆိုမှု မရှိကြပေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရန် ၎င်းတို့ စိတ်ပါဝင်စားမှုရှိကြပြီး ၎င်းတို့၏ မည်သည့်အရာကို စိတ်ပါဝင်စားကြောင်း ရှာဖွေရန်အတွက် ဓလေ့ ထုံးတမ်းများ၊ သဘောတူစာချုပ်များ အစရှိသည်တို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ ကြည့်ရှုရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံများက ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်အကျိုးစီးပွားကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး လိုက်နာရန်အတွက် အကောင်းဆုံး ကိုက်ညီကြောင်း ဤလူများက လက်ခံကြသည်။ တာဝန်ဝတ္တရားအား ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင်၏ လက်ငင်း အကျိုးစီးပွား များအဖြစ် မရှုမြင်သည့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံများအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်သည့် စံနှုန်းအရင်းအမြစ်ကို ၎င်းတို့က သိရှိလိုကြသည်။ ဆန့်ကျင်သူ၊ လမ်းရိုးအတိုင်းမလိုက်ချင်သူ၊ အခြားကိစ္စရပ်ကို ဆောင်ရွက်လိုသည့် နိုင်ငံတို့အား စည်းနှောင်သည့် စံနှုန်းအရင်းအမြစ်များကိုလည်း ရှာဖွေကြသည်။ အကျိုးစီးပွား ပဋိပက္ခဖြစ်ပါက

^{၁၈၄} ၁၉ ရာစုအလယ်ပိုင်းရှိ ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းဝါဒအားအကောင်းဆုံးကာလအတွင်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအား ဤကဲ့သို့ လွှမ်းမိုးလျက်ရှိသည့် ဝါဒနှင့် အတော်ပင် တူညီသည့်အချိန်တွင် အမှုအကျဉ်းချုပ်စာအုပ်များ ရေးသားနည်းက အင်္ဂလိပ်ဆက်ဇွန် ခေတ်ပုံစံအတွင်းမှ စွန့်ခွာလာပါသည်။ ၎င်းရေးသားနည်းအား နိုင်ငံများ၏ ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံနှင့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် ဆန္ဒသဘောကို ကျင့်သုံးခြင်းဆိုင်ရာ စာရင်းစုများဖြင့် အစားထိုး ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ဥပမာအတွက် H. WHEATON, HISTORY OF THE LAW OF NATIONS IN EUROPE AND AMERICA (1845); H. WHEATON, ELEMENTS OF INTERNATIONAL LAW (၁၈၆၆) ကို ကြည့်ပါ (ယခင်ထုတ်ဝေသူများက ကိုးကားသကဲ့သို့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အခြေအနေများအား လမ်းညွှန်ထားသည့် ကျင့်သုံးပုံစံအရင်းအမြစ်စာရင်း အတိုချုပ် ပါဝင်သည်။)။ ဤကာလအတွင်း ဥရောပတိုက်အတွက်မူ ဤအချက်က မမှန်ကန် သော်ငြား ထွက်ပေါ်လာသည့် သဘောတူစာချုပ်များတွင် အရင်းအမြစ်အမျိုးမျိုးတို့၏ တရားဝင်ခိုင်မာမှုအား ယေဘုယျ ဆွေးနွေးချက် မပါရှိပေ။ F.HOLTZENDORF, HANDBUCH DES VÖLKERRECHTS (၁၈၈၇); F. VON LISZT, DAS VÖLKERRECHT (၁၈၉၈) (stating "nur die Rechtsflberzeugung der Staaten vermag Recht zu schaffen"); H. HALLECK, INTERNATIONAL LAW, OR RULES REGULATING THE INTERCOURSE OF STATES IN PEACE AND WAR (၁၈၆၁) ကို ကြည့်ပါ။

လည်းကောင်း၊ မတူညီသည့် ပုံစံဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို အကောင်းဆုံးထောက်ပံ့ပေးကြောင်း နှစ်နိုင်ငံက မယူဆပါက လည်းကောင်း စံပြုရမည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ဥပဒေအရ အငြင်းပွားမှု မလိုအပ်နိုင်ခြေ။ နိုင်ငံ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက်သာ ရည်ရွယ်ပြီး စံနှုန်းအရင်းအမြစ်ကို ရှာဖွေခြင်းဖြင့် အဆိုပါ အငြင်းပွားမှုကို ဖြေရှင်းခြင်းက ကျွန်ုပ်တို့အား ပဋိပက္ခဆီသို့ ရောက်ရှိစေမည် ဖြစ်သည်။

ထို့အတူ အရင်းအမြစ်အကြောင်း ပြောဆိုသည့် လူများက နည်းလမ်းများအကြောင်း ဆွေးနွေးခြင်းအား ပြောဆိုရန် စိတ်အားမထက်သန်ကြပေ။ ပိုမိုမြင့်မားသည့် အဆင့်က အသက်ဝင်လှုပ်ရှားပြီး နိုင်ငံစနစ်အား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်ကြောင်း လူသိထင်ရှားဖြစ်စေသည့် နည်းလမ်းအကြောင်း ဆွေးနွေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ပိုမိုမြင့်မားသည့် အဆင့်သတ်မှတ်ချက်ရှိ အကြောင်းအရာတို့ကို ခွဲခြားရန်အတွက် နိုင်ငံများ၏ အခွင့်အာဏာကို အသိအမှတ်ပြုလိုကြသည်။ ထို့အပြင် အရင်းအမြစ်များကြောင်း ၎င်းတို့ရေးသားချက်ကိုလည်း ရှာဖွေပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ အဆင့်မြင့်မားသည့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော သရုပ်သကန် အများအပြားက အခွင့်အာဏာရှိကြောင်း သိရှိရန် ရှာဖွေခြင်း ဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ အရင်းအမြစ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးရာတွင် ခေတ်ပြိုင်ပညာရှင်က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ စံနှုန်းအကြောင်းအရာအား အသေးစိတ်ဖော်ပြချက်နှင့် ကွဲပြားခြားနား ဆွေးနွေးသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရင်းအမြစ်များအကြောင်း အယူအဆများအား စိတ်ကူးမှန်းဆကာ စာရင်းပြုစုရန် သူက ကြိုးစားသည်။ ၎င်းအယူအဆစာရင်းစုအား စံနှုန်းအကြောင်းအရာနှင့် ကင်းလွတ်အောင် ပြုလုပ်ပြီး အခွင့်အာဏာကြောင့် ထွက်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ အကြောင်းအရာအကြောင်း တစ်စုံတစ်ရာက ဤစိတ်ကူးမှန်းဆဆွေးနွေးချက်အပေါ် မှီတည်နေကြောင်း ထင်မြင်ရပါက ဆောင်ရွက်ရန် ထိုက်တန်ကြောင်း ယူဆရသည်။ ထို့အပြင် ထွက်ပေါ်လာသည့် စံနှုန်းစာရင်းစုအား စိတ်ကူးမှန်းဆဆွေးနွေးချက်များဖြင့် သတ်မှတ်ပြီး အပြန်အလှန်မသတ်မှတ်ပါကလည်း ဆောင်ရွက်ရန် ထိုက်တန်ပါသည်။ စံနှုန်းအမျိုးမျိုးတို့၏ အခွင့်အာဏာက စိတ်ကူးဖြင့် သတ်မှတ်ထားသည့် အမျိုးအစားများတွင်း ပါဝင်မှုအပေါ် မှီတည်နေပါက မှန်ကန်ကြောင်း ယူဆရသည်။ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က စံနမူနာပြု ထိုက်သည့် အခွင့်အာဏာရှိ ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်နှင့် အကန့်အသတ်များအကြောင်း ဖြစ်ပါကလည်း မှန်ကန်ကြောင်း ယူဆရသည်။

ထို့နောက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံနမူနာပြုထိုက်သည့် အခွင့်အာဏာအတွက် အခြေခံအကြောင်း အစွန်းရောက် သဘောထားကို ချမှတ်ရန် ဝိရောဓိဖြစ်စွာ တွန့်ဆုတ်နေမှုက အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်ရှိ အခွင့်အာဏာကို ထိန်းသိမ်းထားသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်းအမြစ်အကြောင်း ရေးသားသည့် လူများက အကြောင်းအရာနှစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ရန် ကြိုးစားသည်။ နိုင်ငံများ၏ အကျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင် အယူအဆနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် ၎င်းတို့အား ဥပဒေအရစည်းနှောင်နိုင်သည့် စံနှုန်းများကို ရှာဖွေကြသည်။ နိုင်ငံများ၏ အမျိုးစုံလင်သော အကျိုးစီးပွားများအတိုင်း ဆက်လက်မဆောင်ရွက်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် စံနမူနာပြု ဖွဲ့စည်းမှုကို အသေးစိတ်ရှင်းလင်းဖော်ပြရန် ရှာဖွေသည်။ နိုင်ငံများက ၎င်းတို့၏ အခွင့်အာဏာကို ဖယ်ထုတ်ခြင်းမပြုဘဲ နိုင်ငံများအား စည်းနှောင်နိုင်သည့် စံနမူနာပြုပုံစံများအကြောင်း အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်က

ခုခံချေပသည်။ ရေးသားချက်က စံနှုန်းများစာရင်းစုပုံစံအကြောင်း မဟုတ်ပေ။ ကိုယ်ပိုင် အချုပ်အခြာအာဏာ ပိုင်ဆိုင်သည့်နိုင်ငံများ၏ စနစ်အတွင်းရှိ စံနှုန်းမူနာပြုအခွင့်အာဏာ အရင်းမြစ်များအကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။^{၁၅၅}

ထို့ကြောင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်အား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် ရေးသားချက်ဖြင့် လျော့ပါးစေရန် လိုလားခြင်းက ဆွဲဆောင်မှုနည်းစနစ်ထက် ပိုကြောင်း ယူဆရသည်။ ၎င်းက အံ့တုသည့် အစွန်းရောက် ရပ်တည်ချက်များကို လက်ခံရန် တွန့်ဆုတ်နေကြောင်း ဖော်ပြသည်။ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာရေးသားချက် တစ်ခုလုံးအား သိသာထင်ရှားသည့် ၎င်း၏ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရပ်တည်ချက်နှင့် အခွင့်အာဏာကို ထိန်းသိမ်းခြင်းအဖြစ် ကျွန်ုပ်တို့ ယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ လက်ခံရန် ဆန္ဒမရှိသည့် အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် စနစ်အတွင်းရှိ အခွင့်အာဏာဆိုင်ရာ ပုံရိပ်များအား ချဲ့ကားသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ဧပြီခြင်းကိုးကားခြင်းဖြင့် ထိန်းသိမ်းရမည် ဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု ရှိသည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် အရေးအသားတို့အား ပေါင်းစပ်ခြင်းထက် ၎င်းအရေးအသား ပုံစံနှစ်မျိုးစလုံးအား ကိုးကားချက်များတွင် မထည့်သွင်းခြင်းဖြင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေးတောယူဆရမည် ဖြစ်သည်။ နည်းလမ်းတစ်ခုတွင် ဤကဲ့သို့ ဖယ်ထုတ်ခြင်းက အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ အယူအဆရှိ ကိုယ်ပိုင် အခွင့်အာဏာကို ထိန်းသိမ်းထားသည်။ သို့သော် အခြားနည်းတွင်မူ ဤဖယ်ထုတ်ခြင်းက အရင်းအမြစ် ရေးသားချက်တို့အား ကိုးကားရန် လက်လှမ်းမမီဖြစ်စေပြီး အရင်းခံ ဥပဒေအဖွဲ့အစည်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ၎င်းက အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် သဟဇာတ ဆက်ဖြစ်စေသည်။ ဤနည်းအတိုင်း စဉ်းစားခြင်းဖြင့် ကျွန်ုပ် ဖော်ပြခဲ့သည့် ရေးသားနည်းများကို အသုံးပြုသည့် အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်က ပေါ်လွင်ထင်ရှားခြင်းထက် သိုသိုသိပ်သိပ်ရှိကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။

အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်၏ အရေးအသားပိုင်းပုံစံနှင့် တောက်လျှောက်အစားထိုးသည့် လက္ခဏာရပ်က ဤသိုသိုသိပ်သိပ်ရှိသည့် အခွင့်အာဏာအား ကိုယ်စားပြုပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်၏ အရေး အသားပုံစံနှင့် ဦးတည်ချက်က အယူအဆဆိုင်ရာ ရေးသားချက်တစ်ခုလုံးရှိ နောက်ဆက်တွဲ ရပ်တည်ချက်များနှင့် ဆက်စပ်ပါသည်။ အခွင့်အာဏာ၏ ယုံကြည်ဖွယ်ရာဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် လက်တွေ့အသုံးချပုံ ဖော်ပြခြင်းတို့သည်

^{၁၅၅} I. G. DAHM, VÖLKERRECHT (၁၉၅၈) (presenting extensive doctrinal discussions): "Das Problem ist damit in aller Schärfe gestellt: Wie kann es in einer nicht auf über-und Unterordnung, sondern auf Gleichberechtigung souveräner Staaten beruhenden Gemeinschaft Völkerverrecht geben?" Id. at ၈; see also Barile, La Structure de l'ordre juridique international, ၁၆၁ RECUEIL DES COURS ၉ (၁၉၇၈) ကို ကြည့်ပါ။

La règle en question répond, en premier lieu, aux principes de souveraineté et d'indépendance des états, membres fondamentaux de la communauté internationale. Le principe de parité entre les états, étroitement lié à celui de leur souveraineté et de leur indépendance, qui, du reste, est à la base également de toutes les autres normes du droit des traités (que l'on pense aux règles qui garantissent d'une certaine façon, plutôt limitée a vrai dire—voir le paragraphe ၁၃ de cc chapitre, la liberté du consentement et aux autres qui déterminent les vices et la nullité des accords) s'exprime, dans la règle pacta sunt servanda, dans la valeur inter partes des traités . ... Id. at ၁၈၀.

မည်သည့်နေရာတွင်မျှ မတည်ရှိခြင်းကြောင့် အရင်းအမြစ်အယူအဆသည် အခြားအယူအဆများမှ လွတ်ကင်းရန် မလွယ်ကူဘဲ ဆက်လက်တည်ရှိနေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကိုမူ အရင်းခံဥပဒေ ဖွဲ့စည်းမှုဆီသို့ ဦးတည်စေပါသည်။ ဝိရောဓိဖြစ်ရသည်မှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံနှုန်းများဆိုင်ရာ အာဏာရှိသည့် အရင်းအမြစ်အကြောင်း ရေးသားချက်တွင် ခေတ်သစ်အယူအဆဆိုင်ရာ အလုပ်၌ အခြေခံကျသော်ငြား အရေးမပါသည့် နေရာတစ်ခု ပါဝင်သည်။ ၎င်း၏ အရေးပါမှုတွင် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုဆိုင်ရာ အမျိုးအစားကို တွေ့မြင်ရသည်။ မူလဇစ်မြစ်များ၏ အခရာကျကြောင်း ယူဆသည့်ခေတ်အခါတွင် ခိုင်လုံယုံကြည် လောက်သည့် စံနှုန်းများ၏ အခွင့်အာဏာအကြောင်း အယူအဆက ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်မှုအရ အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းစဉ် အကြောင်း အယူအဆထက် ရှေးကျပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအကြောင်း စနစ်တကျ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးသားထားသည့် ကျမ်းတွင် ၎င်းတို့အား ပထမဆုံး ဖော်ပြလေ့ရှိကြသည်။ ထို့အပြင် အရှိတရား အယူအဆမှ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကင်းလွတ်ခြင်းဖြင့် သီအိုရီနှင့် အယူအဆအား ခွဲခြားသည့် ခေတ်အခါတွင် ဥပဒေ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ အယူအဆများက စနစ်အတွင်းရှိ အခွင့်အာဏာအစိတ်အပိုင်းများ၏ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် အတွင်းကျကျ ပို၍ ဆက်နွယ်ကြောင်း ယူဆရသည်။ အခွင့်အာဏာရှိကြောင်း ၎င်းတို့က သက်သေပြသည့် တစ်သီးပုဂ္ဂလနှင့် သီးသန့် အယူအဆများက ဆက်နွယ်ချက်ထက် ပို၍ အတွင်းကျကျ ဆက်နွယ်ပါသည်။ အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်က သီအိုရီအရဆိုသော် အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းစဉ်အယူအဆထက်ထက် ပိုမိုလွှမ်းမိုးကြောင်း ထင်ရသည်။ ဤအမြင်ရှုထောင့်မှ နေ၍ ကျွန်ုပ်တို့ မျှော်လင့်ထားသကဲ့သို့ ဤအရေးအသားက သီအိုရီဆိုင်ရာအလုပ်နှင့် ပို၍ နီးနီးကပ်ကပ် ဆက်နွယ်ပါသည်။ အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်က ယခင်လက်ခံပြီး သီအိုရီနှင့် အလားတူ အယူအဆပင်ဖြစ်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရှိ တရားဝင်မှု၊ အားသာချက်နှင့် အခွင့်အာဏာတို့အကြောင်း မေးခွန်းထုတ်ထားသည့် သီအိုရီဖြစ်သည်။^{၁၈၆}

အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ဤသို့ သိသာထင်ရှားသည့် အယူအဆဆိုင်ရာ ဦးစားပေးမှုအပြင် အရင်းအမြစ် ရေးသားချက်က အယူအဆဆိုင်ရာ လျှောက်လဲချက်အားလုံး၏ နောက်ဆုံးခံတပ်အနေဖြင့် လုပ်ဆောင်သည်။ အခြားအယူအဆများ၏ ယုံကြည်လောက်သည့် အခွင့်အာဏာအား လျော့ပါးအောင် ဆောင်ရွက်သည့် အခါမှသာလျှင် တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများအား ပြောဆိုရန် တွန်းအားပေးသည်။ “ဤအယူအဆ သို့မဟုတ် ရလဒ်က လက်ခံဖွယ်ဖြစ်အောင် ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်း သို့မဟုတ် ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်မှု မရှိနိုင်ပေ။ သို့သော် ယုံကြည် လောက်ပါသည်” ဟူ၍ ပြောဆိုခိုင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရင်း အမြစ်များအကြောင်း လျှောက်လဲချက်သတ်မှတ်ပုံကို တစ်ဦးတစ်ယောက်က ဖွင့်ဟပြနိုင်ပေသည်။ အခြားသော သီအိုရီပိုင်းနှင့် အယူအဆပိုင်း လျှောက်လဲချက်များ မရှိတော့သည့်အချိန်တွင် ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် အရင်းအမြစ် ရေးသားချက်၏ သီအိုရီပိုင်းဆိုင်ရာ လွှမ်းမိုးမှုအပြင် အရင်းအမြစ်အကြောင်း အယူအဆများက လုပ်ငန်းစဉ် သို့မဟုတ် အကြောင်းအရာအကြောင်း ယူဆချက်များတွင် ကနဦး အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် စနစ်နှင့်ဆိုင်သော အမြင်မှ ဆင်းသက်လာကြောင်း ထင်မြင်ရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သဘောတူညီချက်က အရင်းအမြစ်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်စေသည့် “အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်” အား အနက်ဖွင့်ဆိုပေးလိမ့်မည်။ လျှောက်လဲချက်တွင် အရင်းအမြစ်

^{၁၈၆} Kennedy, These About International Law Discourse, ၂၃ Ger. Y.B. Int'l L. ၃၅၃ (၁၉၈၀) ကို ကြည့်ပါ။

ရေးသားချက်က နောက်ဆက်တွဲ အခန်းကဏ္ဍအဖြစ် ပါဝင်သည်။ အကြောင်းအရာနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အယူအဆ များကြောင့် ထွက်ပေါ်လာသည့် အချုပ်အခြာအခွင့်အာဏာများ၏ ဆက်စပ်ပတ်သက်မှုများအား တရားဝင် ခိုင်မာအောင် ပြုလုပ်ပြီး အစားထိုးပါသည်။

အရင်းအမြစ်အယူအဆရှိ ဖွဲ့စည်းသတ်မှတ်ပုံအား နားလည်သဘောပေါက်ရန် အဓိကအချက်မှာ အခြားအယူအဆများ၏ အထက်နှင့် အောက်ရှိ ဝိရောဓိဖြစ်ဖွယ် ဤရပ်တည်ချက် သဘောထားဖြစ်သည်။ အရင်းအမြစ် ရေးသားချက်က အခြား အယူအဆများမှ ကွာခြားသည်။ အယူအဆအတွင်းရှိ အခွင့်အာဏာအား သီအိုရီပိုင်းအရ ပိုမိုအသေးစိတ်ဖော်ပြနိုင်ရန်အတွက် အလားအလာ ဖန်တီးပေးသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် သီအိုရီက အယူအဆအား လွှမ်းခြုံသကဲ့သို့ အခြားအယူအဆများထက် သာမန်အားဖြင့် ရှေ့ရောက်ပါသည်။ ၎င်းက အခြားအယူအဆရေးသားချက်များကိုလည်း ဖြည့်စွက်ပေးသည်။ အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ယူဆချက်ရှိ ရေးသားနည်း သိသာထင်ရှားသည့် ဝိသေသလက္ခဏာအကြောင်း စဉ်းစားသည့် နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ အခြားအယူအဆများမှ ဖြည့်စွက်ပိုင်းခြားခြင်း သို့မဟုတ် လွတ်လပ်သည့် အခွင့်အာဏာတို့အား စီမံခန့်ခွဲသည့် အချက်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့အား ရှုမြင်ရန် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တူညီသည့် ကိစ္စရပ်အား ချဉ်းကပ်သည့် အခြားနည်းမှာ ဤအရေးအသား လှည့်ကွက်များအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေသီအိုရီများက ကြုံတွေ့ရသည့် အယူအဆရေးရာ အခက်အခဲများ အတွင်း ဘာသာပြန်ဆိုချက်များအဖြစ် စဉ်းစားရန် ဖြစ်သည်။

ပထမဆုံးအနေဖြင့် အရင်းအမြစ်အယူအဆရှိ ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် ထူးခြားသော အရေးအသား နှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုအားနည်းသည့် ထူးခြားသော အရေးအသားတို့အား ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဝါဒ (positivism) နှင့် ပင်ကိုယ်အသိစိတ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် ဝါဒ (naturalism) တို့၏ ဆင်တူယိုးမှားအဖြစ် ထင်မြင်ရသည်။ နိုင်ငံ့အခွင့်အာဏာ၏ အကျိုးစီးပွားကို ရှာဖွေခြင်းဖြင့် အရင်းအမြစ်အယူအဆက အခြား အယူအဆများကို အစားထိုးနိုင်ကြောင်း အမြင်ဖြင့် ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဝါဒအား ဆက်နွယ်ရမည် ဖြစ်သည်။ အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်၏ နောက်ထပ်ဖြည့်စွက်သည့်အနေအထားကို ထိန်းသိမ်းခြင်းက (မည်သည့် နေရာတွင် မဆို အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည့် အခွင့်အာဏာ ယန္တရားအပေါ် ၎င်းက မှီတည်ထားခြင်း ဖြစ်သည်) တစ်ဖက်စွန်း ကျသည့် ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းဝါဒရှိ အားနည်းချက်များကို အလားတူ ရှောင်ရှားနိုင်ပေမည်။ ၎င်းအခြေမပြုထားသည့် အခွင့်အာဏာအား ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းဝါဒက အမှန်အဖြစ် ယူဆထားသည်။ ပင်ကိုယ်အသိစိတ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် ဝါဒအား အမြင်တစ်ခုနှင့် ဆက်စပ်ပြရမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအမြင်မှာ အရင်းအမြစ် ရေးသားချက်အား အကြောင်း အရာနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ အယူအဆများဖြင့် သုံးစွဲနိုင်ကြောင်းဖြစ်သည်။ အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်၏ လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရှိသည့် အနေအထားကို ထိန်းသိမ်းထားခြင်း (အခြားစံနှုန်းများအား ခိုင်မာမှု ရှိ၊ မရှိ ဆန်းစစ်နိုင်စွမ်း) က ပင်ကိုယ်အသိစိတ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် အစွန်းရောက်ဝါဒ၏ မလူးသာမလွန့်သာဖြစ်ခြင်းနှင့် အလားသဏ္ဍာန် တူပါသည်။ ၎င်း ပင်ကိုယ်အသိစိတ်ဖြင့်ဆောင်ရွက်သည့် အစွန်းရောက် ဝါဒက ကျေနပ်နှစ်သက်မှု မရှိသည့် အမိန့်တစ်ခုအား အမှန်အဖြစ် မှတ်ယူပါသည်။ ပင်ကိုယ်အသိစိတ်ဖြင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြုလုပ် ပြဋ္ဌာန်းခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေသီအိုရီနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့ဆုံနေသည့် အကျပ်အတည်းအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသားတို့နှင့် ပေါင်းစပ်ရန် အတူတူ ရုန်းကန်ရပေမည်။

ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသား တို့အား အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးသားချက်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ မှီငြမ်းရေးသားချက်တို့နှင့် သော်လည်းကောင်း ကနဦး ပေါင်းစပ်ခြင်းကဲ့သို့ ဤကနဦး ပေါင်းစပ်ခြင်းများက ပင်ကိုယ်အသိစိတ်ဖြင့် ဆောင်ရွက် သည့်ဝါဒနှင့် ပြဋ္ဌာန်းပြုလုပ် ဝါဒတို့အား ရှင်းလင်းလွယ်ကူအောင် ပြုလုပ်ပါသည်။ ခေတ်ပြိုင်အရင်းအမြစ် ရေးသားချက်ကဲ့သို့ ရှေးဦးပညာရပ်များ မပြုလဲခင်တွင် ဖွံ့ဖြိုးလာကြသည့် ဤသီအိုရီပိုင်း ရပ်တည်ချက် တစ်ခုချင်းစီကို အမိန့်အာဏာနှင့် အခွင့်အာဏာတို့အကြား ခွဲခြားချက်ကို ဖြေရှင်းရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ၎င်းတို့က ဤအစွန်းရောက်သည့် အယူအဆနှစ်ရပ်ဆီ ဦးတည်လိုသော်ငြား အမိန့်အာဏာနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာတို့အကြား စေ့စပ်ဖျန်ဖြေရေးကို အတွေးအခေါ်ကျောင်းတစ်ခုချင်းစီက ဆောင်ကြဉ်းပေးသည်။ ထို့အတူ အရင်းအမြစ် ရေးသားချက် ကိုယ်တိုင်သည်ပင် အစွန်းနှစ်ခုအကြား တည်ရှိနေပြီး ၎င်းအစွန်းနှစ်ဖက်ကို ဖယ်ထုတ်ခြင်းဖြင့် ဆင်ခြင်တုံတရားရှိရှိဖြင့် ဖော်ပြသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေသီအိုရီကဲ့သို့ အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်၏ ပြဿနာမှာ ကြားဝင်စေ့စပ်မှုကို ရရှိရန် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ရရှိခြင်းဖြင့် အယူအဆအတွင်း အမှီအခိုကင်းကင်းနှင့် အပိုဆောင်း သဘောထားကို ကြိုးစားပမ်းစားရရှိစေမည် ဖြစ်သည်။ သို့သော် အယူအဆဆိုင်ရာရေးသားချက် အတွင်းရှိ ဤပြဿနာပုံစံကမူ တနည်းအားဖြင့် ကွာခြားသည်။

အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ရေးသားချက်အား ဤသီအိုရီပိုင်းဆက်နွယ်ချက်များကို အယူအဆအဖြစ် ဘာသာ ပြန်ဆိုခြင်းအဖြစ် ယူဆရန် အလွယ်ကူဆုံး ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်ပေမည်။ သီအိုရီပိုင်းဆိုင်ရာ ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းအား အယူအဆပိုင်း သရုပ်သကန်အဖြစ် အသွင်ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်သည်။ သီအိုရီဆိုင်ရာ စာပေတွင် အရှိတရားနှင့် အယူအဆပိုင်း ပြဿနာများကို တိုက်ရိုက် တင်ပြကြသည်။ နိုင်ငံရေးသရုပ်မှန်ဝါဒီ သို့မဟုတ် ကိုယ်ကျင့် သီလသမားတို့၏ ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းအား ဆန့်ကျင်လျက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပေ အစီအစဉ်ကိုယ်စား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေသီအိုရီက တိုက်ရိုက်ခုခံချေပသည်။ ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းသူဖြစ်စေ သို့မဟုတ် ပင်ကိုယ် သဘာဝ အသိစိတ်ဖြင့်ဆောင်ရွက်သူဖြစ်စေ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေဖွဲ့စည်းမှု အစီအစဉ်မရှိခြင်းအား ယူဆချက်အားဖြင့် ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အမှန်ဖြစ်စေ သဘောတရားပညာရှင်က တုံ့ပြန်ရမည် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သဘောတရားပညာရှင်သည် ဥပဒေစံနှုန်းများရှိ အခွင့်အာဏာအား အမှန်ဟု မှတ်ယူကာ ကျိုးကြောင်း ဖော်ပြရမည် ဖြစ်သည်။ အမှန်အားဖြင့် ၎င်းတို့၏ သဘောဆန္ဒအခြေခံ သို့မဟုတ် မျှတမှုအကြောင်း ခုခံချေပခြင်းဖြင့် ဖော်ပြရမည်။

ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်တွင် ဥပဒေဖွဲ့စည်းမှုအစီအစဉ်အား အမြဲတစေ မှတ်ယူရမည်ဖြစ်ပြီး စံနှုန်းအချို့အား အခြားစံနှုန်းများနှင့် ဆန့်ကျင်လျက် အမြဲ ခုခံချေပရမည် ဖြစ်သည်။ စံနမူနာ သတ်မှတ်ထားသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအစီအစဉ်အား ဆန့်ကျင်လျက် အရင်းအမြစ်ရေးသားချက်က လျှောက်လဲကြောင်း ယူဆရသည်။ ၎င်း၏ မူလအစကိုယ်စား တစ်သီးပုဂ္ဂလစနစ်ကို ဆန့်ကျင်လျက် ၎င်း၏ အခွင့်အာဏာကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ သီအိုရီပိုင်းယုံကြည်စိတ်ချမှုမရှိခြင်းနှင့် ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်ခြင်းမှ ဖယ်ထုတ်ခြင်းဖြင့် အဆိုပါစနစ်ကို သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု ရှိသည့်အရေးအသားနှင့် ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် အရေးအသားများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေဖွဲ့စည်းမှုအစီအစဉ်အတွက် ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်နှင့် ပင်ကိုယ်အသိစိတ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့် ကျိုးကြောင်း ဖော်ပြချက်များအား စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့နှင့် အလားသဏ္ဍာန် တူညီသော်ငြား ၎င်းတို့၏ သဘောလက္ခဏာအား

ပြောင်းပြန်ဖြစ်စေကြောင်း မှတ်ယူရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အရင်းအမြစ်၏ အခွင့်အာဏာကို သတ်မှတ်ခြင်းကြောင့် တစ်သီးပုဂ္ဂလ ဖွဲ့စည်းမှုအစီအစဉ်အား ဝေဖန်လျှက်ရှိနေစဉ်တွင် သဘောဆန္ဒပါဝင်သည့် အရေးအသားက အချုပ်အခြာအာဏာကို အသေအချာ ရရှိစေသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့် သီအိုရီစာပေများတွင် ပြုလုပ်ပြဋ္ဌာန်း ဝါဒက ကျင့်သုံးပုံသက်သေဖြင့် ယထာဘူတဝါဒီအား တုံ့ပြန်ရန် ယူဆသည်။ ဤရေးသားချက်လုပ်ငန်းနှစ်ရပ်၏ အသားတင်ရလဒ်မှာ အယူအဆအတွင်းနှင့် အယူအဆဆီသို့ လှုပ်ရှားသည့် အမြင်အား သေချာစေရန် ဖြစ်သည်။

အရင်းအမြစ်အကြောင်း ရေးသားချက်က စံနှုန်းများအား သတ်မှတ်ရန်အတွက် စိတ်ကူးဖြင့် ရှာဖွေပါသည်။ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်နိုင်ငံများ၏ အကျိုးစီးပွားအပေါ်တွင်သာမက နိုင်ငံအကျိုးစီးပွားပေါ် မှီခိုခြင်းမရှိသည့် အမြင်ကောင်းအချို့အပေါ်တွင်လည်း မမှီတည်သော နည်းလမ်းဖြင့် နိုင်ငံများအား စံနှုန်းက စည်းနှောင်ပါသည်။ ရှာဖွေမှုသည် ယုံကြည်လောက်သည့် ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်အတွက်မဟုတ်ဘဲ ရှင်းလင်းပြတ်သားသည့် အရေးအသားအတွက် ဖြစ်သည်။ ဤရှာဖွေမှုက ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှုရှိသည့် စံနှုန်းများအား ဥပဒေအရ စည်းနှောင်မှု အားနည်းသည့် စံနှုန်းများမှ တောက်လျှောက် ခွဲခြားနိုင်သည်။ ကျန်ရှိသည့် အချက်က အချုပ်အခြာ အာဏာပိုင်နိုင်ငံ၏ ဆန္ဒကို ဖော်ပြချက်များအတွက် ဖွင့်ဟထားသည်။ အရင်းအမြစ် ရေးသားချက်တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ထားသည့် လျှောက်လဲချက် လှုပ်ရှားမှုက ဤအဓိကကျသည့် ရည်မှန်းချက်ကို ထင်ဟပ်ပြနေ ပါသည်။

ရလဒ်အနေဖြင့် ဝေလည်ကြောင်ပတ် အရေးအသားဖြစ်ပြီး ၎င်းက မခွဲခြားနိုင်သည့် အကြောင်းအရာနှင့် အမြဲတစေ ပေါင်းစပ်ပါဝင်နေသည်။ အဆုံးစွန်ဖယ်ထုတ်ခြင်းဖြင့်သာ ဖော်ပြနိုင်သည့် အကြောင်းအချက်ကိုသာ အမြဲပင် အသားပေးထားသည်။ ဤပုံစံအား လက်ကိုင်ပြုလျှက် အရင်းအမြစ်အယူအဆက သီအိုရီပိုင်းမှသည် အခြားအယူအဆများဆီသို့ ရွှေ့လျားရမည် ဖြစ်သည်။ ကျန်ရှိသည့် အခွင့်အာဏာအရ လွတ်လပ်ခြင်းသာမက အမှီသဟဲပြုခြင်းကိုလည်း ဖြည့်စွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ သီအိုရီပိုင်းရေးသားချက်နှင့် အကြောင်းအရာနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာအယူအဆများအကြား ဤသို့ ဝိရောဓိဖြစ်ဖွယ် ရပ်တည်ချက်အတွက် ပေါ်ပင်အရေးအသား ကွာခြားချက်အား အတောမသတ်လက်ခံကာ စီမံခြင်းဖြင့် ထိန်းသိမ်းသွားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ အယူအဆဘက် ပြန်လှည့်ခြင်းက အကျိုးမဖြစ်သည့် သီအိုရီပိုင်း လျှောက်လဲချက်မှ လွတ်မြောက်စေကြောင်း ထင်ရသည်။ ဥပဒေဆိုင်ရာ ကျိုးကြောင်းပြ တွေးတောဆင်ခြင်မှု နယ်ပယ်အတွင်း အတောမသတ် တဟုန်ထိုး တိုးပွားစေခြင်းဖြင့် ဥပဒေဖွဲ့စည်းမှုအစီအစဉ်အား ကျွန်ုပ်တို့က ရှေ့ဆက်ကာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။